

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

ÚSTAV ANGLICKÉHO JAZYKA A DIDAKTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Tereza Schlögllová

English as a Lingua Franca and Simultaneous Interpreting: Potential Challenges and Strategies Applied

Angličtina jako lingua franca a simultánní tlumočení: možné problémy a používané strategie

Praha, 2020

Vedoucí práce: Mgr. Tamah Sherman, Ph.D.

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala vedoucí mé diplomové práce, Mgr. Tamah Sherman, Ph.D., za cenné rady, podporu a pomoc při jejím zhotovování. Dále děkuji své konzultantce Mgr. Kateřině Ešnerové za užitečné poznámky a za pomoc při shánění respondentů, kterým za jejich účast ve výzkumu samozřejmě také patří mé díky. A v neposlední řadě děkuji své rodině a přátelům za slova podpory a trpělivost.

Prohlášení o autorství

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

Souhlasím se zapůjčením diplomové práce ke studijním účelům.

V Praze dne

podpis

Abstract

This thesis focuses on simultaneous interpreting of speeches delivered by non-native speakers of English (ELF speeches). The continuing expansion of English and increased use of the language among non-native speakers as a common lingua franca changes the face of the interpreting profession today. The theoretical part of this thesis examines some of the basic notions of ELF research and explores how they relate to the act of simultaneous interpreting. A few key theories of interpreting are introduced, as well, to argue why the very diverse speeches by non-native speakers might be considered more challenging. The practical part seeks answers to research questions related to the speakers on the Czech and European interpreting markets, to the strategies used while interpreting ELF speeches. Data is gathered via interviews with professional interpreters with a Czech-English combination. From the analysis emerges information regarding the English these speakers use, what strategies are useful in such situations, what are the most important differences between interpreting native and non-native speakers of English, and what should interpreter training look like to prepare students for the current market conditions.

Keywords: simultaneous interpretation, English as a Lingua Franca, ELF, interpreting strategies, interpreting for EU institutions, non-native speakers of English, Gile's effort model

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá simultánním tlumočením projevů nerodilých mluvčích angličtiny (ELF projevů). Neustálé šíření angličtiny a její častější používání pro komunikaci mezi nerodilými mluvčími mění podobu profese simultánního tlumočnicka. V teoretické části se práce věnuje základním poznatkům z oblasti angličtiny jako lingua franca a zkoumá, jak souvisí se simultánním tlumočením. Zmiňuje se také o několika klíčových teoriích tlumočení, aby poukázala na to, proč mohou projevy nerodilých mluvčích náročnější na tlumočení. V praktické části se hledají odpovědi na výzkumné otázky, jež se týkají řečníků přítomných na tlumočnických trzích v Evropské unii a České republice, strategií, které tlumočníci využívají při práci s nerodilými projevy. Sběr dat proběhl formou rozhovorů s profesionálními tlumočnickými jazykové kombinace čeština a angličtina. Analýza přinesla poznatky o angličtině daných řečníků, užitečných strategiích, nejpodstatnějších rozdílech mezi tlumočením rodilých a nerodilých mluvčích angličtiny a o tom, jak by měla vypadat výuka tlumočení, aby studenty připravila na současné podmínky trhu.

Klíčová slova: simultánní tlumočení, angličtina jako lingua franca, ELF, tlumočnické strategie, tlumočení pro instituce EU, nerodilí mluvčí angličtiny, Gilův model úsilí

Contents

List of abbreviations	7
List of tables.....	8
1. Introduction.....	9
2. Theoretical Background.....	11
2.1 Establishing ELF	11
2.1.1 The native versus non-native debate	13
2.1.2 Hewson’s categories of NNSs	14
2.1.3 Grammatical, lexical, and formal features of ELF	15
2.1.4 Pragmatic means enabling ELF communication	16
2.2 Theory of interpreting	17
2.2.1 Gile’s Effort model.....	18
2.2.2 Strategies	18
2.3 Situation on the market	19
2.4 Confrontation of ELF and interpreting theories.....	20
2.4.1 Findings of relevant studies.....	21
3. Material and Method.....	23
3.1 Research questions	23
3.2. Research instrument	24
3.2.1 Interview questions.....	26
3.2.2 Respondents.....	28
3.3 Compiling the data	29
4. Data analysis	30
4.1. Phases of analysis.....	30
4.2 Distribution of NNSs.....	30
4.2.1 Differences between the Czech market and the EU market.....	31
4.3 Characteristics of ELF speeches	32

4.3.1 Non-problematic features	33
4.3.2 Problematic features	35
4.3.3 Influences of L1	39
4.4 Approaches and Strategies	42
4.5 Cognitive Load and Capacity	44
4.6 Accommodating a Non-native Audience	45
4.7. Attitudes and Opinions.....	47
5. Conclusion	49
5.1 Considerations for future research	50
References.....	51
Résumé.....	54
Appendix 1: Interview transcripts.....	59
Appendix 2: Informed Consent Form	209

List of abbreviations

ELF	English as a Lingua Franca
L1	First (or Native) Language
NNS	Non-native Speaker
NS	Native Speaker
ENL	English as a Native Language
StE	Standard English
EU	European Union
NNL	Non-native Listener

List of tables

Table 1: List of topics discussed during interviews

Table 2: Participants' details

1. Introduction

The rise of English as a Lingua Franca (further only ELF) carries implications for professions involved with the English language and with mediated interlingual and intercultural communication. One of these areas is that of translation and interpreting (both traditionally subsumed under the term translation studies, which will be used in this thesis as well). The use of English by non-native speakers or by speakers for whom English is not their first language (L1) has changed the landscape of these professions. One of the early attempts to collate these two disciplines of applied linguistics – ELF and translation studies – was Lance Hewson’s article in which the author pointed out a number of important things that require and deserve the focus of researchers (Hewson 2009).

He wrote that the rise of ELF, both as a phenomenon and as a field of study, raises questions which translation theorists should be dealing with, for the present reality is that many source texts are being written and uttered in ELF (or non-native English). This fact is pointed out by Michaela Albl-Mikasa in her chapter “ELF and translation/interpreting” which consolidates the findings of several studies and articles on this topic and provides a succinct overview of the current situation. She points to the increasing demand for working with non-native English (Albl-Mikasa 2018, 370) as does Stefania Taviano, who focuses primarily on what implications ELF has on translator and interpreter training. The issue here being that there might be discrepancies between the nature of texts with which students are confronted and the reality of the market which they consequently might not be properly trained and prepared for (Taviano 2013). In her chapter published in 2018, Albl-Mikasa states that: “The developments related to the stark increase in NNS-produced ELF source texts and their impact on [translation and interpreting] work and processes have met with surprisingly little research” (Albl-Mikasa 2018, 371).

Therefore, one issue that requires our attention is the need to adapt to these relatively new conditions. The aim of this thesis is to find out how professional simultaneous interpreters view these conditions, how they navigate them, and how their reports directly from the field might enrich the study of ELF in general. Thanks to their position as trained intercultural and interlingual communicators, they might be able to offer insights which are not clearly distillable from, for example, corpus data. The second issue at hand is that previous research suggests that conference interpreters “experience English and ELF as different varieties” and “ELF clearly impinges upon their profession, processing, and performance” (Albl-Mikasa 2014, 17). The empirical part of this thesis explores whether and to what extent the respondents (professional simultaneous interpreters of at least Czech and English) report such issues while the theoretical

part examines the theoretical findings which may support this claim, or from which one may infer the existence of these problems.

It follows from various research on simultaneous interpreting (e.g. Gile 1985) that the interpreter only has a certain capacity, and when the conditions are less favourable, the job becomes more demanding. In such cases the quality of interpreting might oscillate or even dwindle. I wish to look at those features of ELF that may be problematic for the interpreter in the booth and identify those which interpreters are able to adapt to more quickly or easily. Furthermore, the research should reveal to what extent interpreting ELF increases the cognitive load and what impact this has on the interpreters' endurance.

English is increasingly becoming the dominant conference language (AIIC website) and thus exploring what this means for the present and future conference interpreter is highly relevant. Non-native English is undoubtedly in very common use in other interpreting contexts as well, but this research focuses specifically on simultaneous interpretation. A lot of findings in ELF research emerge from dialogical settings which vastly differ from simultaneously interpreted communication situations. This research could offer a slightly different point of view into the ELF phenomenon. And lastly, since a lot of interpreting (and translation) theory has been built on the presupposition that the source texts are produced in the author's mother tongue, the established models and methods now must take into account this new element or factor of ELF communication. The marrying of these two disciplines is not only beneficial for them both, but also connects theoretical findings to the daily realities and experiences of language professionals.

As stated above, this thesis reacts to the current state of the interpretation market and the research is designed in order to yield answers to the following research questions:

1. Are there any strategies (online and offline) which interpreters use to deal with an ELF interpreting situation?
2. Are ELF interpreting situations viewed or experienced as more demanding (as regards the cognitive load, endurance, etc.) than native-native interpreting situations?
3. Is there a difference when it comes to ELF interpreting situations on the domestic market versus the EU institutions (as regards the frequency and amount of ELF jobs, type of ELF speakers, etc.)?
4. How can these findings be applied in interpreter training to ensure that future interpreters are prepared for the current and future market?

Data is gathered in the form of interviews with professional simultaneous interpreters whose working languages are at least Czech and English.

2. Theoretical Background

2.1 Establishing ELF

Despite research into ELF being a relatively recent activity (Jenkins, Cogo and Dewey 2011, 281), there have already been various attempts to conceptualize ELF and then re-conceptualize it. This field of study was also previously known as EIL, or English as an International Language.

One of the oldest models describing the global spread of English is Kachru's three-circle model of World Englishes devised in the late 1980s. The model divides World Englishes into three concentric circles: the Inner Circle (UK, USA, Canada, Australia, New Zealand), the Outer Circle (e.g. India, Kenya, Pakistan, Sri Lanka etc.) and the Expanding Circle (e.g. China, Israel, Egypt, Taiwan etc.) (Jenkins 2010, 18-19). For the purposes of this thesis, NSs are considered to be the ones coming from the Inner Circle. There is a lot that could be criticized about this decision, for example the fact that the model is quite old and since its creation the situation of English around the world has kept developing, or the fact that it centers native speakers. However, the terms Inner Circle and Expanding Circle will still be useful in describing certain groups of speakers.

In *World Englishes*, one of the earlier and perhaps one of the most seminal works on ELF and on the use of international English, Jennifer Jenkins roughly defines ELF as "English as it is used as a contact language among speakers from different first languages" (Jenkins, *World Englishes* 2010, 143). She then proceeds to list five main characteristics of ELF, some of which will be discussed in the following lines. The first point states that ELF is English used in contexts where "speakers with different L1s [...] *need* it as their means to communicate with each other" (my emphasis). In the case of communication where simultaneous interpretation is available, we might want to revisit the use of the word *need*. One might say that in many a situation (e.g. in the institutions of the European Union where interpretation from and into all languages of the member states is available, or at a conference where the speaker is given the option of speaking their L1), ELF becomes the language that the speakers *choose* as their means of communication. (It would undeniably be interesting to know their motivations to do so, but that is outside of the scope of this thesis.) Perhaps then Barbara Seidlhofer's definition of ELF as the "communicative medium of choice, and often the only option" (Seidlhofer 2015, 7) for speakers of different first language seems more fitting to describe the situation at conferences or meetings in the EU institutions.

One of the next points Jenkins presents as a characteristic of ELF is that it involves linguistic innovations that differ from ENL. Some of these are shared among most ELF speakers, others are particular to the English of the regional area which they come from (Jenkins 2010, 144-145). ELF speakers may also rely on L1-based lexical items (Albl-Mikasa 2018, 375), which is one of the possible sources for these innovations.

Another of these characteristics states that ELF speakers make use of certain communication strategies, namely accommodation and code-switching (Jenkins, *World Englishes* 2010, 145) to express themselves. This raises potential questions as to how this works in situations that are simultaneously interpreted. Such communication lacks the direct contact between the speaker and their listener or interlocutor which presumably makes it quite difficult, if not impossible, for the speaker to accommodate. Especially when there are many listeners with vastly different language competencies and comprehension skills. Furthermore, code-switching may present problems for the interpreters as they might not understand the other language.

Just because the language item differs from that of the Inner Circle users it is not automatically an error (Jenkins 2010, 143). This thesis does not view the differences or idiosyncrasies of non-native English as errors or deficiencies per say. However, it does aim to discover which of these add to the interpreters' cognitive load perceptibly.

To summarize the above-mentioned points and to arrive at a conclusion regarding what ELF stands for in this particular thesis: it is English used in international contexts by speakers whose L1 is not English and whose listeners or interlocutors do not share their L1. The speakers considered in this study span from low-proficiency to high-proficiency users and it is expected that the latter group presents few if any issues for interpreters. However, it is imperative to keep in mind that language proficiency is not the only factor affecting the difficulty of a speech. The space that conference speakers or delegates in the EU occupy as rhetoricians is not a simple scale with zero proficiency on one side and optimal, as perfect as possible, usage on the other (the term "native-like" is avoided on purpose as native speech is not synonymous with great or easily comprehensible speech). It is rather a 3D model which has at its basis the proficiency scale, but let us imagine that speakers do not move only back and forth on it but can travel above or below it and rotate around it, based on other characteristics of their speech and presentation which may increase the cognitive load, difficulty, and discomfort for the interpreter. These factors include speed, less common accents (both native and non-native), volume, level of speaker's expert knowledge and high number of used technical terms,

nervousness resulting in false starts and unclear expressions, flat intonation, lack of redundancy etc.

2.1.1 The native versus non-native debate

The lines above have already mentioned native and non-native speakers of English (NSs and NNSs respectively) several times. Seeing that this distinction sometimes carries negative connotations, is not always useful or beneficial in discussions about ELF and can be conceptually problematic (Jenkins 2010, 87; Seidlhofer 2015, 5), it is necessary to explain why the term is used in this thesis. Here, non-native is not used to mean “worse”, “of lower quality”, or “more difficult to comprehend”. Nor is it used to ascribe ownership of the language to one group of speakers or to presume that nativeness is the most important criterion for language proficiency. It is simply used to describe the speakers in Europe, namely in the EU institutions and on the Czech interpreting market where the majority of those using English are NNSs. The description “non-native” is employed here simply to describe a user of English whose L1 is not English, not to assume a certain level of proficiency.

It is necessary to point out that the situation discussed and described in this thesis is the European one. Thus, it does not focus on speakers from former colonies of the British empire who grow up and live in multilingual societies with English being one of the official languages (e.g. India) (Baldrige 1996). The countries and speakers in question here would fall into the Expanding Circle of Kachru’s model.

One of the ways Seidlhofer understands ELF is as the use of English as a means for intercultural communication by native, second and foreign language speakers not tied to particular countries (Seidlhofer 2015, 81). However, to repeat Albl-Mikasa’s point, interpreters tend to mostly refer to the non-native use of English in international communication (Albl-Mikasa 2018, 371). This view is partially adopted in this thesis.¹ One of the reasons for it is the fact that interpreting is not only an act of interlingual communication but also intercultural communication. Therefore, using terms such as bilingual English speaker (BES), which Jenkins proposes as a possible alternative (Jenkins, *World Englishes* 2010, 90), seems insufficient. Because it does not inform us as to the culture and language community which the speakers grew up in and which influences the way they conceptualize their thoughts (Kecskes 2015, 114-

¹ During the research interviews “ELF” is used interchangeably with “non-native English”. The shortcomings of this are obvious and the decision was made to ensure that the interviews are as close to casual conversation as possible. It was assumed that explanations about what terminology to use and why could be seen as unnecessary preaching and as counterproductive overall.

115). And since the concept of a non-native speaker is one of the pillar talking points in the research interviews, it seems counterproductive to introduce alternative terminology.

2.1.2 Hewson's categories of NNSs

In a journal article published in 2009, Lance Hewson says that the academic interest and growing research into ELF now gives translation theorists (i.e. those occupied with both the theory of translation and theory of interpreting) an opportunity to look at the change happening in the world of professional translating (Hewson 2009, 110). Although he focuses on written texts, his claim is applicable to spoken texts as well. According to him, there is evidence of a growing number of poorly written texts submitted for translation. Let us extend that to speeches which are simultaneously interpreted. Clearly, it would be unwise and unfair to crowd together all ELF speakers and claim that they are all responsible for poorly written texts. It would also be untrue. This is where Hewson's distinction of different levels of competence found in ELF users is extremely useful.

There is a consensus among many ELF scholars that innovations or deviations from Standard English should not be seen as errors or mistakes, but rather as examples of linguistic creativity and variety (Jenkins, Cogo and Dewey 2011). The aim of this thesis is not to argue against Kachru's distinction of innovation, deviation and mistake (Kachru 1997, 228; cited in Jenkins 2010, 76), but to point out that no matter the ideological approach to these realities in the language, they are possibly factors which make the interpreting task more demanding. Hewson points out that this approach of accepting all innovations without scrutiny may lead to the opening of "the Pandora's box of uncontrollable variation, with utterances that are potentially so deviant as to defeat the communication purpose" (Hewson 2009, 112).

If the interpreter is unable to decode the speaker's aim, the purpose of their communication, their interpreting task becomes almost impossible – according to Seleskovitch's *théorie du sens*, the interpreter's job is not to transcode the speaker's words but to convey their meaning in the target language. Although this theory has been criticized by certain researchers (for example for not accounting for the linguistic differences between language pairs), the basic premise that translators and interpreters transfer the meaning has remained one of the most influential ideas in Western translation theory and has informed generations of researchers and teachers of interpreting (Seleskovitch 1968, cited in Čenková et al. 2001, 21). Therefore, there is need to distinguish between unsuccessful users of English (UUE) on the "lower" end of this proposed scale, successful users of English (SUE) at its "top", and adequate users of English (AUE) spanning the space in between. Note that NNSs may potentially find themselves anywhere on this scale. AUE is a term coined by Hewson, inspired

by Luke Prodromou's concepts of SUE and UUE (Prodromou 2008; cited in Hewson 2009, 112).

Hewson proposes that both UUE and AUE are producers of texts which can be difficult to decipher. One possible reason for that is, according to Hewson, that they "almost certainly construct their sentences in English by translating what they would have said in their mother tongues (Hewson 2009, 113). This hypothesis has not been tested (to my knowledge). Nonetheless, the intersection of research into ELF and translation studies should take the idea into account since it is generally agreed that ELF exhibits some L1 influences (Albl-Mikasa 2018, 375). Translators and interpreters find themselves working with texts that are already translations in a way, they may be originating in cultures which are not permeated with English.

Lastly, what is acceptable from an ELF speaker in terms of lexical innovation, variation in grammar or syntax etc. would not be considered acceptable if present in the product of an interpreter, no matter the target language. This raises a question of "improvement" of the source text. Presumably, the majority of speakers that interpreters are met with are SUE but it is highly probable that a good portion of them falls into the AUE category. It is not expected that UUE are found in positions of speakers in simultaneously interpreted situation. Despite that, AUE still may present a challenge enough for the interpreter and thus are the main focus of the interviews conducted as part of the empirical research.

2.1.3 Grammatical, lexical, and formal features of ELF

Although ELF is not a codified variety (and there is a lot of debate about whether something like codification of a global, not monolithic variety in constant flux is possible or even desirable), there are findings about certain regularities in the international use of English. Some of these typical forms used in ELF, erroneous if viewed through the lens of Standard English, are listed by Seidlhofer and include:

Dropping the third person present tense *-s*; confusing and interchanging the relative pronouns *who* and *which*; omitting definite and indefinite articles where they are obligatory in ENL, and inserting them where they do not occur in ENL; failing to use correct forms in tag questions; inserting redundant prepositions; overusing certain verbs of high semantic generality, replacing infinitive-constructions with *that*-clauses; overdoing explicitness. (Seidlhofer 2004, 220)

According to her, these "appear to be generally unproblematic and no obstacle to communicative success" (ibid.). Therefore, one might assume that these features would not increase the cognitive load or add to the stress experienced during interpreting.

In *Exploring ELF*, Anna Mauranen gives a range of examples of approximations which are to be found in academic English of non-native speakers. These forms are not “what is expected in Standard English, but they are not arbitrary substitutions either” (Mauranen 2012, 102). These approximations should not present an issue while processing the source speech. An example taken from Mauranen’s book shows that they are often easily recognisable and are linked to the StE form either by resembling it in form (*successing* instead of *succeeding*) or by semantic affinity (*negated* instead of *denied*) (ibid.).

Albl-Mikasa remarks that such examples of innovation or approximation described by ELF researchers cannot serve as evidence to support the claim that ELF speeches are more stressful for the interpreter. ELF research is often based on corpus data such as the Vienna-Oxford International Corpus of English which is comprised of “naturally occurring, non-scripted *face-to-face* interactions in English as a lingua franca” (VOICE website) (my emphasis) or the ELFA corpus comprising of recordings of academic English used for example during seminars and at conferences (ELFA website). By looking at the data, the researcher is interpreting and decoding the meaning for which he or she has as much time as is needed, and even though the researcher is not sitting face-to-face with the interlocutor, he or she has the option to go back and review the previous sentences again for more context. This option is not accorded to the interpreter in the booth. Thus, we may find that interpreters can be a good additional source of authentic examples of ELF.

Roderick Jones, a long-time interpreter, relates some examples of ELF speakers failing to express themselves clearly enough. Consider “we must be careful to do this” used to express “we should be careful about doing this” (Jones 2015). These two expressions mean the exact opposite. It is not unimaginable that the interpreter would find the meaning of what was in fact said to not make sense, considering the context of the situation, and would therefore have to infer the original meaning of the speaker and practically “correct” him or her. This mental operation stemming from the fact that there is a lack of trust in the speaker due to his or her limited power of clear expression can be expected to add to the interpreter’s cognitive load.

2.1.4 Pragmatic means enabling ELF communication

Using ELF in communication of all kinds is different from communication between NSs or between those who aim to speak as NSs. ELF speakers seem to be aware of their possible shortcomings, as well as have compassion and patience to let pass (Firth 1996, 243) unknown or unclear words or utterances and to adapt to their interlocutors. Such behaviour has been described by ELF pragmatic research (Cogo 2009; Firth 1996; Mauranen, Hynninen and Ranta 2010). A study conducted by Cogo found that in order to ensure successful communication,

ELF speakers employ a range of pragmatic strategies which lead to accommodation, such as: other-repetition and code-switching (Cogo 2009, 259). It would be expected that interpreters can encounter unpleasant problems when having to work with a speaker who resorts to code-switching often, assuming that the interpreter does not have any skills in the other language. Mauranen has also made important findings in the area of adaptive strategies; the three main ones emerging from her ELFA corpus are self-rephrasing, negotiating topic and discourse reflexivity (ibid., 256). Due to the fact that these strategies increase explicitness and improve clarity, it is unlikely that they would pose a serious issue to the interpreter.

As Albl-Mikasa points out, the communicative situation where interpreting is involved is quite specific. The interpreter is required to render the meaning of the original completely and in as much detail as possible. Therefore, strategies such as the let-it-pass principle can be employed only to a very limited degree, if at all (Albl-Mikasa 2018, 373). More research into how ELF speakers deal with non-understanding has been conducted in dialogical situations (business meetings, casual conversations etc.) (Cogo 2009, 256). There is not the same level of rapport between the speaker and the interpreter, or between the speaker and his intended audience because the flow of the speech is often only unidirectional. This quite logically limits the options of meaning negotiation.

What also requires our attention is the fact that the role of interpreter is not the same as the role of interlocutor. Presumably, there is no desire to negotiate meaning on the part of the speakers because they for one are not in conversation with the interpreters, and they often cannot even see them. But even though interpreters are not the originally intended audience of the ELF speaker, they must nevertheless understand and interpret the speech. They do not conceptualize the meaning, they cannot change it, only transmit it. And thus they find themselves in quite a difficult position: they are taking part in an ELF conversation while being unable to make use of or benefit from the pragmatic means enabling the success of an ELF communication situation.

2.2 Theory of interpreting

The following subchapters discuss some findings from the theory of interpreting which are pertinent to the issue of interpreting ELF speeches. All of the mentioned theories and models listed apply to simultaneous interpreting.

2.2.1 Gile's Effort model

The reiteration of the fact that ELF input may be more difficult to interpret or more demanding to work with calls for an explanation of why the quality of the input or level of processing difficulty matters at all. One such explanation can be supported by Daniel Gile's Effort model, one of the widely accepted and quoted (Čeňková et al. 2001; Pöchhacker 2004) processing models of interpreting which deal with the issue of multiple tasks being enacted at once.

As Pöchhacker states, Gile originally used his model of simultaneous interpreting to express the conviction that the interpreter has only a limited amount of processing capacity (i.e. mental energy) available for the processing effort. Gile assumes three basic efforts: listening and analysis, production, and memory (Gile 1985, cited in Pöchhacker 2004, 99). He later adds a coordination effort which ensures proper coordination of the first three efforts (ibid.). The idea is that the sum of these efforts must not exceed the processing capacity. If this condition is not met and the cognitive load becomes larger than the processing capacity, one possible outcome is failure to interpret the segment concerned (Čeňková et al. 2001). It follows from this premise that if the listening and analysis part is more demanding, requires more effort and uses up a larger portion of the processing capacity, then there is less capacity left for production, memory, and coordination. This may affect the quality of the final product and the interpreter's endurance.

2.2.2 Strategies

A quick dive into the theory of interpreting calls for a short overview of strategies specific to interpreting. Pöchhacker distinguishes between on-line strategies (that is, the mechanisms allowing the complex cognitive processes of information processing underway during the interpreting task) and off-line strategies which precede or follow that translational cognitive processing, e.g. preparation of glossaries, marking of documents etc. (Pöchhacker 2004, 132-133). Both these categories are of interest in the interview part of the research.

2.2.2.1 Anticipation

One of the fundamental mechanisms (and on-line strategies) that make simultaneity possible is anticipation. It is defined as "the simultaneous interpreter's production of a sentence constituent before the corresponding constituent has appeared in the source-language input" (Pöchhacker 2004, 133). In other words, based on some information (context of the situation, speech or sentence) the interpreter "guesses" what the speaker is about to say and may start saying before the speaker himself or herself.

Some authors (e.g. Lederer 1981) have distinguished between linguistic anticipation and extra-linguistic anticipation. While the former is based on familiar lexico-grammatical patterns and entails the predicting of words, the latter is based on sense expectation (Pöchhacker 2004, 134). During the phases of listening and analysis, the interpreter relies on his or her knowledge of the source language and certain patterns may trigger expectations of what the speaker is going to say next. In the case of non-standard input, the mental process of anticipation may be hampered (Albl-Mikasa 2013). A questionnaire survey conducted by Albl-Mikasa in 2010 found that interpreters perceive ELF speaker-induced pronunciation, structure, and expression-based comprehension problems as impeding the process of anticipation (ibid., 196).

2.3 Situation on the market

The rise of ELF and global expansion of English is considered threatening to the interpreters' profession in two ways. Increased usage of English as the one medium of choice among speakers of different languages is viewed as threatening multilingualism, a necessary prerequisite for the demand for interpreting. There are logical concerns that a growing number of situations which would have previously required interpretation are now taking place in ELF without the presence of an interpreter. Secondly, the rise of ELF means that an increasing number of conferences are now only bilingual (interpreting happens only between ELF and the local language) instead of multilingual conferences with booths for languages of the larger region or of the key speakers (Albl-Mikasa 2013, 192).

One of the largest interpreting (and translation) markets in the world is that of the European Union. The Directorates-General, which organize interpretation, employ thousands of interpreters, both in-house and freelance (Leal 2016). The idea of multilingualism in the EU is founded on the belief that every citizen of the union shall have access to the legislation, documents, and communications in their mother tongue. It is the law that every citizen addressing any of the institutions shall have the right to speak in any of the official languages of the EU and receive an answer in the same language (*Treaty on the Functioning of the European Union*, 2012). According to an official website of the European Union, there are 24 official languages as of June 2020. However, the EU does not officially distinguish between originals and translations of its documents and this information is not freely available on official EU websites (Leal 2016, 2). The question then arises of how many speeches are originally produced in ELF and simultaneously interpreted into all the remaining official languages, including the mother tongue of the original author.

The dominant position of English as a conference language of choice is supported by hard data. According to statistics from the International Association of Conference Interpreters (AIIC) (cited in Albl-Mikasa 2018, 370), the most frequently used conference language worldwide is English. In the same article, Albl-Mikasa states that “according to internally published monthly statistics from the Multilingualism and External Relations Unit of the European Parliament’s DGT, almost 65 per cent of source pages submitted for translation in January 2016 were in English” (ibid.).

A questionnaire survey of the Czech translation and interpreting market conducted in 2009 by Svoboda under the auspices of the Union of Interpreters and Translators (Czech acronym JTP) set out to find out, amongst other issues, the distribution of languages. The numbers for interpreting and translation were consolidated into one figure for each question. The results show that where interpretation (and translation) into Czech is concerned, English is the most frequently occurring input language (31 per cent of respondents) and that with jobs into other languages than Czech, English is the most common target language (30 per cent of respondents) (Svoboda 2011) . Thus, we may assume that English represents almost one third of the jobs at the Czech market. It is highly probable that some portion of these are ELF jobs.

2.4 Confrontation of ELF and interpreting theories

There appears to be a misalignment of perspectives at play. According to some authors (e.g. Albl-Mikasa 2010; Reithofer 2010), conference interpreters are rather critical of the spread of ELF. Some prominent authors (e.g. Seidlhofer)² in ELF research have argued that their concerns can be regarded as unfounded (the reason being twofold: that these impressions are not based in theory and that they reflect the irritation of interpreters who are trained for StE and not yet used to the new phenomenon of ELF and furthermore experience unease due to the “worsening business prospects for the interpreting profession in times of ELF” (Albl-Mikasa 2014, 294).

During her years-long research at the intersection of ELF and interpreting studies, Albl-Mikasa has made some interesting findings which suggest that the attitudes of interpreters do not stem from purist attitudes towards language or disdain for any other variety of English than StE but are well founded and based on their first-hand experience of more difficult working conditions caused by the fact that ELF speakers have restricted power of expression (Albl-Mikasa 2013) and speak English that is influenced by their L1 to a greater or lesser degree.

² This is mentioned in the 2014 paper by Albl-Mikasa providing personal communication with the author as the source.

The main issue at hand here seems to be the fact that the majority of specialist literature on ELF – which tends to assume an optimistic approach, aims at describing ELF communication as it is and searches for the mechanisms and strategies that make it work – has as its basis unmediated monolingual communication settings (Albl-Mikasa 2013, 194-195). Looking at how those differ from mediated multilingual communication can provide clues as to why interpreters have expressed negative attitudes towards non-native speakers of English and why they are not as willing or quick to accept the rise of ELF as a positive phenomenon (this information was obtained from surveys and case studies conducted by Albl-Mikasa, cited in Albl-Mikasa 2018). Similar sentiments are conveyed in other articles on the issues of ELF and interpreting as well (e.g. Reithofer 2010).

We have seen in Gile’s Effort model that a finite processing capacity is available to the interpreter and that his or her attention must be divided between multiple efforts. The sum of these efforts exceeding the processing capacity leads to what is termed processing overload. The overload of capacity can lead to mistakes or renderings that are not adequate.

As Pöchhacker notes, “the topic of processing strategies has been closely linked with difficulties arising from the interpreter’s input” (Pöchhacker 2004, 132), which may include high delivery speed, terminological difficulty, suboptimal acoustic conditions and so on. These are some of the factors which add to the cognitive load. Among these one could also include the features typical of ELF speech, such as: code-switching, interferences, transcoding of idiomatic phrases and other multiunit structures from the speaker’s L1, use of false friends and cognates (Albl-Mikasa 2018, 375). On the other hand, other ELF speech characteristics such as enhanced explicitness, repetitions, restarts and metadiscourse (Mauranen 2013, cited in Albl-Mikasa 2018, 372) presumably relieve the cognitive load.

2.4.1 Findings of relevant studies

Several empirical studies (e.g. Albl-Mikasa 2010 and 2013; Kurz 2008; Reithofer 2010) have investigated issues relating to the interpreting of ELF, including the additional stress factor connected with ELF (or non-native) input, the impact on the interpreting performance, the effects of ELF on the interpreter’s work, and the underlying reasons for the interpreters’ attitudes towards the rising number of ELF speakers at international conferences.

Albl-Mikasa identifies three main areas of difficulty in self-expression: incoherent input, imprecise input and unconventional but comprehensible input (Albl-Mikasa 2013, 197). Furthermore, the results of a survey conducted with conference interpreters as respondents seem to show that there is a consensus that, as opposed to NNSs, NSs usually express themselves more clearly, or at least have a clearer vision of how to express themselves and say what they

are intending to say (Albl-Mikasa 2018, 373). About 50 per cent of respondents in the same study mention explicitly that the “ELF factor” is increasing the strenuous and tiring nature of the task (ibid.).

A very pertinent study was conducted by Dschulnigg and Hansen, who interviewed ELF speakers, who were being interpreted, immediately after the interpretation. This small-scale case study had speakers who were German native-speakers in a bachelor translation program who did not have English as one of their study languages. They were asked to give a five-minute speech on one of three random topics and had 20 minutes to prepare, with access to the internet and a dictionary. After the speeches were interpreted, the speakers were asked whether they had been able to express their message and convey their intended meaning. A week after the interpretation they were presented with transcriptions of the source text and of the interpretation and asked whether they felt that the rendering was adequate. In 22 per cent of the source speech sentences, the speakers felt the renderings were not adequate and in 63 per cent of those cases, the speakers attributed the mistakes to themselves confessing difficulties in expressing the meaning they intended (Dschulnigg and Hansen 2011, cited in Albl-Mikasa 2013, 196-197).

Research also suggests the importance of the shared languages benefit. An experimental study by Basel found that “interpreters with a knowledge of the NNSs’ mother tongue were more successful at overcoming linguistic difficulties caused by the NNSs’ grammatical and lexical divergence” (Basel 2002, cited in Reithofer 2010, 148). In a similar vein, Albl-Mikasa suggests that knowledge of the speaker’s L1 can help the interpreter uncover the intentions of the speakers or decode non-standard patterns (Albl-Mikasa 2018, 375).

3. Material and Method

In the theoretical part of this thesis a certain tension became obvious between the theories of ELF researchers and the findings regarding interpreters' feelings presented mainly in Albl-Mikasa's research. Therefore, there is clearly more research to be done and questions to be asked. The research questions for this thesis were formulated on the basis of the above-mentioned research and on the basis of self-observation during interpreting on the part of the researcher, as well. A short commentary on each research question follows below.

One of the aims of the empirical part is to find out whether the sentiments expressed in Albl-Mikasa's papers are shared by interpreters in the Czech Republic. It is hoped that in the practical part, more insight will be gained into the current situation on the market, how interpreters do their job in these conditions, whether they are able to describe in more detail some of the idiosyncrasies of non-native English speeches, and whether they agree with the claim that non-native English speeches require more cognitive effort to interpret.

Interpreters are the ones in the heat of the battle, so to say, experiencing first-hand the different ELF speakers and having to analyse and reproduce their messages in the target language. At the same time, they are language professionals with very advanced English skills, thorough knowledge of the language, and at least some basic understanding of linguistic theory. These characteristics make them unique sources of information and insight.

3.1 Research questions

The research questions have already been mentioned in the introduction. In this section I will expand upon them a little bit more and provide more detail on each of them.

Question 1: Are there any strategies (online and offline) which interpreters use to deal with an ELF interpreting situation? This first question regarding strategies is very pertinent to both the issue of heightened cognitive load and to the pedagogy of interpreter training. The working hypothesis here is that the strategies used to deal with ELF speakers are not exactly new or innovative, but rather that some strategies and tactics are used more when interpreting a NNS in comparison to when the speaker is a NS.

Question 2: Are ELF interpreting situations viewed or experienced as more demanding (as regards cognitive load, endurance, etc.) than native-native interpreting situations? This question regarding endurance and cognitive load is a reaction to one of the outcomes of interpreting ELF mentioned in some of the previously conducted research. However, some characteristics of ELF speech can be assumed to actually relieve the cognitive load (e.g.

simplified lexis, restarts, repetitions, enhanced explicitness etc.) (Albl-Mikasa 2018, 372). Furthermore, fatigue may arrive during interpreting due to a number of other factors such as speed of delivery, low-quality technical equipment and other extralingual conditions. One of the goals of the interviews is to see which of these factors the respondents consider along the speaker's non-nativeness when contemplating what impacts one's endurance.

Question 3: Is there a difference when it comes to ELF interpreting situations at the domestic market versus the EU institutions (as regards the frequency and amount of ELF jobs, type of ELF speakers, topics etc.)? This one aims at a rough estimate of the share of ELF jobs on the Czech interpreting market and in the European Union, the types of ELF speakers and possible differences between the two markets. It is presumed that these two markets may differ since in the EU institutions there is a legal obligation to provide interpretation from and into each of the languages of the EU (as mentioned above). Whereas at the Czech market, there is no such legal obligation and obtaining several interpretation booths for one conference at the Czech market is logically more costly for the organizers than when they arrange only Czech-English interpretation³ and presume that all those presenting who do not speak Czech have sufficient skills to present in English (due to the unique position of English being seen as a default language in academia, business etc.).

Question 4: How can these findings be applied in interpreter training to ensure that future interpreters are prepared for the current and future market? The fourth and final question is more interested in the application of relevant findings at universities preparing students for their future as interpreters of English. Taviano points out this gap between the current pedagogy and the professional reality and practice (Taviano 2013, 165) and calls for a change in the way students are taught, so that they leave the education process prepared for the market conditions of today. Although she focuses on translation in her paper, there is a strong possibility that the same could be true for interpreting. Perhaps working interpreters who have immediate experience of the current market situation can provide some valuable insights into how one prepares and conducts their work during an ELF interpreting job.

3.2. Research instrument

The aim of this research is to explore the landscape of the interpreter's working conditions, learn about the various characteristics of ELF speakers present in the interpreted interactions and about the tactics and strategies used by the interpreters, their feelings, opinions, and observations. Even though this work is interested in an approximate estimation as to whether

³ This issue of national markets becoming increasingly two-way – interpretation being provided between English and the national language – is mentioned in Albl-Mikasa 2018, pp. 370.

there are significantly more NNSs or NSs in these situations, it does not aim at drawing any specific conclusion as to their numbers. For these reasons the research done as part of this thesis may be described as qualitative, since qualitative research is characterized – among other things – as that which pursues knowledge of real-world conditions and represents the views and perspectives of the participants (Yin 2011, 7).

Data for the analysis were collected via semi-structured interviews. This method was chosen over questionnaires because it allows the respondents to dive more in depth on topics they find interesting, which in itself is an important observation. It also allows the researcher to inquire and follow up on pertinent or interesting topics that may not have originally been planned as points of discussion but nevertheless arose during the interview itself. Additionally, it allows the researcher to react individually to each respondent.

At this point, it is important to comment on the importance of the researcher's role in qualitative research. As Creswell points out, "qualitative research is interpretative research [...] [t]his introduces a range of strategic, ethical, and personal issues into the qualitative research process" (Creswell 2014, 187). In other words, during the collection and interpretation of the data, the researcher's background (be it educational, professional, socioeconomic, political etc.) may manifest itself. The researcher is aware of this and works actively on limiting and avoiding any biases.

A note on the researcher's interpreting background: I, the author of this diploma thesis, have a bachelor's degree in English for intercultural communication from Charles University (this degree includes the basics of both translation and interpreting practice and theory), where I continued to study the two-year master's programme Interpreting: Czech and English, and as of July 2020 have completed this programme (which includes several hours of practical simultaneous and consecutive interpreting a week) by successfully passing the state exam. My work experience from the past two years includes mainly consecutive at various cultural events, festivals, and debates interpreting for a widely international and non-native audience. I became acquainted with some of the respondents during my studies while attending courses within the EMCI⁴ programme. To these respondents I did not need to introduce myself since they knew me as one of the attendees. To the rest I presented my identity as a master's student of interpreting and English wanting to research the issue of NNSs and simultaneous interpreting and learn about their experiences from the field. The information I provided them with can be

⁴ European Masters in Conference Interpreting, a programme organized by the Institute of Translation Studies, Charles University in cooperation with the Directorate General for Interpretation, and the Directorate General for Interpretation and Conferences of the European Parliament (web of the Institute of Translation Studies)

found in Appendix 2: Informed Consent Form, which was sent to them in the first e-mail where I inquired whether they would like to be interviewed. Their contact information was given to me by my consultant who approached them beforehand to find out about their potential interest to participate.

3.2.1 Interview questions

The interviews were conducted individually and steered by the researcher. In order to navigate the conversation successfully and to not omit any important topics, the interviews were semi-structured; meaning that a set of questions, or rather a set of topics, was drawn up beforehand to serve as a structuring tool during the interviews. The topics are presented in the table below⁵. They were not to be asked necessarily in that order. During some interviews certain questions were found to be irrelevant and were therefore omitted with that particular participant. It was also not unusual for the respondents to answer questions or topics that had been planned but not yet asked. This shows that the respondents considered these topics worth mentioning without being prompted to talk about them.

1.	What is your educational background, how long have you worked as a simultaneous interpreter, where do you work (Czech market, the EU, others?), what are your working languages?
2.	What does the market you work at look like when we are talking languages, speakers using their mother tongue or learned languages? What languages is there a demand for? Amount of jobs including non-native speakers of English versus amount of jobs with native speakers of English? Demand for return into English? Have you gradually added or seen your colleagues add working languages over the years?
3.	What is interpreting non-native speakers like? Would you say there are differences between them? And between non-native and native speakers? Does the topic matter? What other types of differences between speakers have you noticed that are relevant for you in your work?
4.	Could you characterize the speeches of NNS in general? As regards e.g. preparedness, creativity, idiomaticity, how natural they are, fluency, coherence, clarity, ambiguity, vagueness, speed, how easy it is to follow the point the speaker is making, potentially mistakes etc.
5.	How do you approach interpreting NNSs? Would you say you use any specific strategies to deal with these jobs? These may include linguistic and interpreting strategies, both long-term and on-site.
6.	Say there is a significant number of non-native listeners in the audience. Does that in any way change your output in order to fulfil your task of the conversation/communication facilitator?

⁵ Although they are presented here in English to avoid language-switching within the body of the work, they were asked in Czech as the interviews were conducted entirely in Czech.

	Is there a conscious effort on your part to accommodate them? How and when do you take the audience, their presumed competence into consideration?
7.	How do these strategies or techniques impact you? (does the increased cognitive load result in you getting tired quicker?)
8.	How does this influence the planning of working schedules – on the part of freelance interpreters?
9.	What is your experience of interpreting native Czech speakers' English speeches? Is that different from other non-native speakers? If you have other working languages, how does this apply to them?
10.	What do you do if the speech is beyond reliable comprehension?
11.	Do you have a preference when it comes to interpreting native speakers versus non-native speakers? Do you find one of them easier? If yes, could you elaborate a little bit on why? Does the topic play a role in your preference?
12.	Do you feel that working with certain speakers improves your comprehension and interpreting abilities?
13.	If you compare your role in a face-to-face conversation with a non-native speaker with a speech by the non-native speaker that you are simultaneously interpreting, what comes to mind? Are there some tactics one might be able to use in the conversation that are not possible in the booth?
14.	How has your university training prepared you for the current working conditions (regarding non-native English speeches)?
15.	Have you noticed a change or a shift towards one trend (let's say more/less non-native speakers) over the time you've worked as a simultaneous interpreter?
16.	How do you feel about this? What are your opinions and/or attitudes to the amount and types of non-native speeches you come across at work?

Table 1: List of topics discussed during interviews

Here a note about the absence of relay-related questions is required. An example of an interpreter serving as relay in the European Union institutions could be someone who is able to interpret a language combination that not many other interpreters have, he or she interprets a speech from, for example, Croatian into English and this output then serves as a source text for one or more colleagues, who interpret it into the remaining languages. This is used especially with languages that not so many interpreters have in their repertoire to ensure that the entire interpreting team is able to provide interpretation into all the official languages. Interpreters serving as relay are often working into their B⁶ language and are themselves interpreted, ergo

⁶ e.g. an active foreign language; The Interinstitutional Committee for Translation and Interpretation provides the following definitions: "The A language is one (native tongue or equivalent) which the interpreter masters perfectly and into which he/she is capable of interpreting consecutively and simultaneously from all his/her B and C languages. The B language is one which the interpreter masters at a very high level close to mother-tongue and into which he/she can provide fluent and accurate interpretation in consecutive and simultaneous from the A language. This is also called a retour language."

they fit our definition of a NNS. However, the decision was made to exclude the issue or relay for the following reasons: firstly, because they are not the original authors of the source text and are not utilizing the English language to express their own opinions, thoughts, and messages. And secondly, to become an interpreter in the EU institutions one must pass the accreditation test (European Union website), therefore their command of English is expected to be close to their mother tongue (see footnote 6). For these reasons, interpreters serving as relay are not considered NNSs for the purposes of this research.

3.2.2 Respondents

The empirical part of this research consists of ten interviews. The respondents are all professional simultaneous (conference) interpreters with English being one of their working languages. More details about the respondent's other working languages, educational and professional background, and years of experience can be found in Table 2: Participant's details below.

Because Czech is the first language of all the respondents and the researcher, the interviews were conducted in Czech. This decision was made to allow for smooth and unaffected communication. Since any other conversation between the researcher and the respondents would naturally always occur in Czech, this language was also maintained here in order to ensure that the conditions of the interview were as natural as possible and the conversations spontaneous.

Respondent	Working since	Languages	Education	Place of work
R1	1992	CS, EN, FR, RU, PL	Translation and interpreting	Almost exclusively EU
R2	2009	CS, EN	Translation and interpreting, Czech studies	Czech market
R3	2019	CS, EN	Translation and interpreting, General linguistics, EMCI	Approx. 50 % Czech market and 50 % EU
R4	1994	CS, EN, FR, SK, RU	Translation and interpreting	Both but predominantly EU
R5	2017	CS, EN, ES	Interpreting studies, EMCI	Both but predominantly EU
R6	2012	CS, EN, FR	Interpreting studies	Czech market
R7	2014	CS, EN, FR	Interpreting studies	Czech market
R8	1990	CS, EN, SK, HR	English and Czech studies	Both
R9	1975	CS, FR, ES, EN, SK	Translation and interpreting	Predominantly EU

R10	2008	CS, EN, RU, SK	Foreign languages for commercial purposes, EMCI	Both
-----	------	----------------	---	------

Table 2: Participants' details

The participants were approached via e-mail and informed beforehand in short about the topic of the research (see the Informed Consent form in Appendix 2). They were informed about their right to stop the interview at any time or take a break and encouraged to talk about any related topics or experiences that came to mind during the conversation. Out of the twelve approached interpreters only two did not respond and the majority of those who did expressed active interest in the topic. From this it may be inferred that inquiry into the interpreting of NNSs is something the professional community considers valuable and interesting.

3.3 Compiling the data

All the data were collected in audio form with each interview lasting 50 minutes on average. The interviews were then transcribed and anonymized. The transcription symbols used were taken from the DIALOG Corpus website (ÚJČ AV ČR, 2015). Each completed interview was sent to the particular respondent for authorization. Some parts of the interviews were not transcribed due to time restrictions; these passages were omitted because the respondent had trailed off topic and the non-transcribed data were not included in the analysis. Extra vigilance was exercised to ensure that all relevant context was maintained for every response. In the body of the thesis the references and paraphrased responses are translated into English, however the Czech original is available in Appendix 1.

4. Data analysis

4.1. Phases of analysis

According to Yin, the analysis of qualitative data consists of five phases: compiling, disassembling, reassembling, interpreting, and concluding; the analysis happens in a non-linear fashion (Yin 2011, 177). Therefore, already during the first phase of compiling the data (that is listening to the interviews and revising the transcripts), the processes of disassembling and reassembling were taking place, too.

As Yin points out, the first function that the compiling stage serves is that one familiarizes oneself with the material (Yin 2011, 183). While revisiting the transcripts, one of the important steps was to interrogate how the collected data might relate to the research questions and to explore whether there were any re-emerging topics or new insights. These were noted down as the disassembling phase also includes making substantive notes about the collected data. (Yin 2011, 188). Color-coding of the transcripts was employed to keep track of the re-emerging themes and to make the revisiting of the data more effective.

Any broader patterns that have emerged during the previous phases were scrutinized and put in order. Essentially, the following subchapters explore the themes and insights that appeared, accompanied with examples or line and respondent references where relevant. This is supplemented by the researcher's commentary, which is the result of a comprehensive interpretation of the data that shall lead to a thorough understanding of the entire research and help arrive at a conclusion.

4.2 Distribution of NNSs

The presumption and estimation that the majority of interpreting jobs from English now happen from non-native English has been largely confirmed by interpreters from the EU: "there are significantly more NNSs of English than NSs at the European Institutions" (R1 lines 90-92, see also e.g. R3 lines 41-42, R5 lines 743-746); and interpreters who work in the Czech Republic: "I think that from my experience it's about 30% native and 70% non-native speakers, so the large majority of my work are NNSs from various European countries" (R6 lines 33-36, see also e.g. R2 lines 36-38, R8 lines 139-140, R10 lines 50-51). Some respondents were more reluctant to guess any specific numbers but the majority of them said that definitely more than one half of the English-speaking speakers they interpret are NNSs; both at the Czech market and in the institutions of the EU. It has also been pointed out that in the future this may become

even more true for the EU institutions since a large number of NSs left Brussels following Brexit. As Jenkins herself said, it is unlikely that English would not continue to serve as the primary working language after Brexit (Jenkins 2017, 343).

4.2.1 Differences between the Czech market and the EU market

When asked whether they sometimes have to interpret NNSs, the respondents – regardless of their place of work – confirmed that it is a major part of their work. As to the differences between the Czech market and the EU market, it was pointed out several times that at conferences in the Czech Republic where the organizers often arrange for only one booth (CS-EN), speakers with a different L1 have no other option than presenting in English⁷: “so on the Czech market people usually speak Czech if they are Czech, and English if they are foreigners” (R5 lines 43-45, see also R8 lines 143-147, R2 lines 59-66). Whereas in the EU there should always be a booth for the speaker’s native language. There are exceptions, for example when a delegation does not apply for a booth at a specific meeting in time (R1 lines 144-148), but overall, the law stipulates that in the EU, every member has the right to use their native language. Regarding the nationalities of NNSs that are most common at the Czech market, they are mostly European, very often coming from the countries that are geographically closest to the Czech Republic (e.g. R2 lines 167-174, R6 lines 35-36, R8 line 150). Also the finding that according to some respondents, a high percentage of English speaking NNSs at the Czech market are Czech (e.g. R4 lines 627-628) is worth remarking.

Respondents who have some experience with interpreting in the EU agreed on the fact that it is very difficult to provide a general description because the amount and types of NNSs, and the tendency to use English rather than one’s native language “vary according to the institution⁸ and the type of meeting” (R3 lines 45-46, see also R1 lines 21-24).

Quite interesting was the fact that professionally older interpreters were able to describe a certain trend regarding the amount of NNSs in simultaneously interpreted situations. The more years of experience they had, the likelier it was for them to say that there has been some increase (albeit not so drastic in the last 15 or so years). Especially in the EU where English did not use to have such a strong position previously and a lot of legislation was drafted in French, a lot of delegates would speak French etc., until the 2004 expansion of the Union when ten Central and Eastern European countries – including the Czech Republic – became members and their

⁷ The respondents have witnessed situations at the Czech market where Czech speakers were asked by their superiors or by the conference organizers to present in English rather than Czech (for reasons of prestige, for example) and did so involuntarily. However, these are mostly speculations and are treated as anecdotes rather than reliable data. Despite that, these remarks shed light on another possible research avenue.

⁸ Whether it is the Council, the Parliament, the Commission, various committees etc.

delegates were able to speak English but not French (R1 lines 988-998, see also R10 lines 136-138). Professionally younger respondents tended to say that they have not felt or observed any significant changes regarding the amount of NNSs since they had started working (e.g. R2 lines 1113-1117, R6 line 339). Regarding the Czech market, a majority of the respondents said that they did not think any significant change took place (R6 line 339) and that even 20 years ago a significant amount of the English speakers there were NNSs (R1 lines 1034-1037).

4.3 Characteristics of ELF speeches

The following paragraphs provide an overview of some of the characteristics of NNSs that were collected from the data. However, this overview requires two disclaimers. The first one comes directly from the respondents, the majority of whom have said – of their own accord – that describing a NNS as such is difficult if not impossible because they are all different. The respondents stressed the difficulty of generalizing this group of speakers and mostly avoided making any sweeping statements about NNSs as a whole (e.g. R2 lines 185-6, R8 lines 198-205). Some respondents were visibly uncomfortable pronouncing general statements, emphasizing that NNS does not equal bad or hard-to-interpret speaker and that many NNSs they interpret have very good English skills (e.g. R2 lines 188-192, R4 lines 83-91). When asked (in reaction to their previous responses) whether the cognitive load is heavier with NNSs, one respondent answered: “well, probably yeah”; but then proceeded to say that “it can happen that you have a NNS who has a really high level of English and in that case [non-nativeness] is not a problem” (R5 lines 785-787).

The second disclaimer, that of the researcher, concerns the data itself. Given the scope of this thesis, only ten respondents were interviewed. This limited amount of data does not allow for a truly deep and thorough exploration and analysis of the very complex problem. Therefore, what is delivered here is in no way an extensive list of occurrences and there is not enough data to be able to infer specific proportions of said idiosyncrasies in relation to the rest of what is being uttered in the situations in question. Another issue, already discussed in the theoretical part, is the term “non-native speaker”. And thirdly, it is important to point out that data which comes from this type of research is influenced by the respondents’ personal experience, opinions, beliefs, stances, willingness to provide expansive commentary, and other possible biases.

For these reasons, the following examples and characteristics are merely the possibilities that come with a NNS, they are not an attempt at describing a monolithic group of speakers but rather a list of possible idiosyncrasies which could occur during a speech delivered

by a NNS. Both the respondents and the researcher are aware of the fact that some NNS may not fit any of these descriptions while others may fit more. This diversity within the group of NNSs is further supported by the fact that some participants' observations regarding NNSs even contradict each other, e.g. those regarding syntactic complexity or lack thereof.

4.3.1 Non-problematic features

First, let us discuss the features of NNSs' speeches which are not-problematic in the sense that they do not make the interpreting of said speech significantly more difficult or demanding. The next subchapter (4.3.2. Problematic features) focuses on those that may surprise the interpreter, raise need for heightened focus and capacity, and are more or less directly linked to the fact that English is not the speaker's first language.

One of the often-mentioned features were various simplifications regarding syntax, lexis, and stylistics. NNSs of English more often than NSs use less complex syntactic structures or collocation pairs (e.g. R2 lines 101-105, R3 lines 225-228, R8 line 253). They may use simpler, less poetic or ornamental expressions (R9 lines 172-175). As R1 remarks, the fact that NNSs usually stay closer to the ground and express their thoughts in a simpler manner is an advantage, but at the same time "it's a double-edged sword because it can happen that the speaker simplifies the message in such a way or uses means of expression that are simple but also can be ambiguous" (R1 lines 271-274).

Regarding lexis, the English of NNSs may be less idiomatic: "we are completely deprived of idioms from British and American English" (R4 lines 115-116, see also R10 line 109), presumably because the speakers aim at simpler expression or do not have such high command of the language to actively employ idiomatic phrases or sayings. Or, on the other hand, their English may be idiomatic "in a different way" (R1 line 600) than native English is; either as a result of translating word for word the idioms and sayings from their native languages, or because there is some common vocabulary core shared by speakers in the EU (an EU jargon) who meet each other regularly and have the opportunity to create and put into recurring use their own idioms and metaphors.

The latter instance points to a very interesting phenomenon of meaning negotiation and language creativity. One respondent, who noted that it is not unusual for a group which meets regularly to adopt an *ad hoc* metaphor regardless of whether it stems from native English or not, provided the following example: at a meeting about civil law a delegate created a metaphor of a tree bearing fruit which is then harvested by the people; this metaphor was repeatedly used by other delegates, too (R5 lines 256-279). Respondent 5 remarked that a new metaphor like that may become so successful that it is used at following meetings of the same group as well,

which may become a problem for the interpreters who were not privy to the circumstances of its emergence.

The respondents usually agreed that when the topic of a given speech, conference, or meeting is more specialized and the vocabulary more technical, then it is easier to interpret (given, of course, that the interpreter has prepared properly as regards the terminology and facts of the matter) or at least there is more trust that the speaker is using the words he or she truly intended to. One respondent stated that, “from my experience I would say that usually even NNSs have very good knowledge of the specialized terminology in English, simply because they work with it often, they are used to reading specialist literature on those topics and sometimes also write it” (R7 lines 154-157). “Sometimes their sentence structure is a little bit clumsy but the right terminology is there.” (R2 lines 460-461, see also R9 lines 177-189) What can be more difficult with these speakers is interpreting the passages that concern some organizational matters (R1 lines 281-285).

Other features of NNSs’ speeches which are more pleasant for the interpreter than problematic are repetitions and redundancy (R3 lines 225-228). Repetitions may appear when the NNS is searching for the best possible way to express their meaning. By using a number of near synonymous expressions they try to approximate their exact meaning, for example when they cannot think of the specific word on the spot: “I think that with NNSs the creativity often stems from them not having an expression rich and precise enough on the tip of their tongue for what they want to say, and so they try to approximate to the meaning as best and as creatively as they can” (R1 lines 443-446). This is helpful for the interpreter because his or her job is to say said passage only once (therefore this is an opportunity to catch up with the speaker and shorten the *décalage*⁹). If the speaker is using unclear formulations at first and later provides more descriptions of the same, the interpreter receives confirmation that his or her prediction of the speaker’s meaning was correct which in turn may decrease stress.

4.3.1.1 Some Notes on NSs

One point that was raised by a large majority of participants shed light on an interesting contrast to the presumption that interpreting NNSs should be more demanding. One (for them) noticeable difference between NSs and NNSs is idiomaticity and usage of references. It has already been said that ELF or NNSs’ English is definitely not void of idiomatic language completely. However, many respondents pointed out that NSs use idiomatic language,

⁹ i.e. „the time delay (*décalage*) between the original and the interpreter’s output“ (Pöchhacker 2004, 33)

references (to literature, institutions, historical figures), and metaphorical expression in a different way and likely for different reasons.

While a NNS may use an ad hoc metaphor to make up for the lack of other means of expression, or translate an idiom from his or her native language, a NS will utilize such language to achieve one of these goals: to improve the rhetorical aspect of the speech, to signal their class status, educational background, and their relationship towards the audience (R1 lines 432-439). It is also more likely for NSs to use idiomatic language in spontaneous speeches, for example “the [native speakers in] the European Parliament like to use a lot of idiomatic language or metaphors” (R8 lines 230-232, see also e.g. R2 line 106, R3 lines 229-231). Combined with a faster rate of delivery, less redundancy, and a more complex cohesive structure overarching the whole speech, these are the features of NS’s performances which may increase the strain on the cognitive load. As emerged from the analysis, a NS who is a good rhetorician, knows how to “play” with the language, “quotes Shakespeare in every other sentence and the Bible in every third one, uses flowery language” (R9 lines 283-286), and on top of that speaks fairly quickly can be quite challenging to interpret, sometimes more difficult than a NNS with average English skills (e.g. R2 lines 782-788, R3 lines 260-261).

One point brought up by numerous participants was that another distinctive feature of NSs specifically from the United Kingdom arises from the tradition in their schooling to focus on teaching good writing skills and presentation of ideas and opinions. The respondents noted that a British speaker is more likely to have a very well structured, cohesive speech, and is well versed in various rhetorical figures, whereas speakers from some other European countries who have not received this type of education are more often poorer orators even if their English skills are quite good. “It’s important to say that when you have an educated native speaker, then he underwent the Anglo-Saxon school of rhetoric which is an inherent component of their higher education.” (R6 lines 64-67, see also e.g. R2 lines 369-378, R3 396-402, R9 lines 262-263)

4.3.2 Problematic features

The following paragraphs list an array of reasons why interpreting NNSs can be more demanding and cause the interpreter to become fatigued faster and hence cause a decrease in the quality of the interpretation.

Firstly, probably the most obvious factor, as quoted by many respondents (e.g. R2 line 139, R3 line 127-130, R6 line 120, R8 lines 251-252), is the accent or rather anything that has to do with the acoustics of the speech (i.e. pronunciation, intonation). However, not all respondents list accent as the biggest or even a major issue. Logically, there are differences

between how difficult different accents are to interpret. But when certain non-native accents are heard in the EU institutions and at Czech conferences often, they can be learned and one can become accustomed to them over time (just like one does with less common native accents). It follows from the collected data that the accent is something one can prepare for and also learn to understand over time (R2 lines 691-700) and that a native accent can increase the cognitive load just as much:

I feel like English is super specific in that there is a huge number of different native accents from different parts of the world and some of them sound extremely different [...] I was once interpreting an Irish speaker and it really was quite a lot because I had a hard time understanding him and so in comparison with that some French speaker let's say, it's pretty much the same thing, the effort linked to the input is very similar". (R2 lines 87-96, see also R3 lines 248-249).

The claim that one can get used to various (native and non-native) accents and not view them so strongly as reasons for difficulty is further supported by the fact that less experienced interpreters tended to focus on the issue of accents much more throughout the interviews and spent more time talking about it, while the more experienced ones would talk more about other levels of language, such as syntax, pragmatics etc.

A strong accent or wrong pronunciation is an issue not only because it takes more effort and time for the interpreter to decode and analyse but also because it may lead to ambiguousness. One respondent working in the EU noted, that in this environment where many abbreviations are used, mistaken pronunciation of the letters may sound more like a different existing abbreviation or acronym. One example was provided by R3: some NNSs pronounce the abbreviation JRC (Joint Research Centre) as GRC or [dʒi:ɑ:rsi:] instead of [dʒeɪɑ:rsi:] (R3 lines 134-144). Another example was provided by R5 regarding a concept within the European police cooperation mechanism called "hit" which was pronounced as [ɪt] by a native French speaker; because this concept was not on the table that particular day, the interpreter lacked context and thus translated it as the phonologically near equivalent [ɪd], ID as in identity document (R5 lines 481-494). If there is not enough context provided, such pronunciations can be a problem and obscure the speaker's true meaning. Note that these are especially precarious in the EU context due to the amount of EU-specific concepts discussed there and the significant amount of abbreviations used.

Perhaps just as important (and according to the words of some respondents even more important than articulation) is intonation. As R1 comments, "one of the big drawbacks with NNSs is not so much their pronunciation as their intonation [...] the interpreter is used to

perceiving intonation as part of the information” (R1 lines 329-336, see also R6 lines 120-122 and 133-134). Intonation not only helps the auditory processing and analysis but is meaning-bearing, as well. The fact that intonation serves a host of functions and may convey different types of meaning is a known fact supported by relevant specialist literature (e.g. Cruttenden 1997). Prosodic phrasing, stress placement, and tempo are some of the other elements that help convey meaning. The fact that NNSs sometimes copy these patterns from their L1 into their English is discussed in 4.3.3. Influences of L1.

A number of remarks have been made about issues that have to do with lexis. The NNS may have trouble finding the right and most apt word (R1 lines 443-447, R2 lines 424-427, R3 lines 437-438) which results either in repetition, periphrasis, or even using a word with a different meaning (R10 lines 193-194). A good interpreter is able to detect that because “[they] interpret the meaning [...] when I’m 90% sure he wanted to use a different word and express something else, then I say it the way I think he wanted to say it. For me that’s part of the interpretation.” (R6 lines 233-236)

Repetitions, hesitation, or long search for the right expression are not necessarily a problem for the interpreter if he or she has enough context because with good probability prediction skills, the interpreter may arrive at the word in question before the speaker does. The situation is different when the speaker uses a word that is clearly wrong (in the sense that it does not make sense in the context of the rest of the speech), however in such cases the interpreter still may be able to infer from the context that the word choice probably does not correspond to the intended meaning. The real issue arises when the speaker uses a word which makes sense in the context but carries a different meaning than what the speaker believes he or she is saying. One respondent described a situation where the speaker repeatedly used the word *to plan*, but only at the end of the speech it became clear that he meant to say *to propose*. According to the respondent, such “plot twists” are not unusual (R3 lines 436-447).

There is another set of characteristics which was collected and which could be filed under stylistics. Some respondents mentioned the perceived lack of a deeper understanding of how the language works (see e.g. R5 193-194) which can result in clumsier phrasings or formulations (e.g. R2 line 101, R1 lines 360-362). Respondent 4 also reported that NNSs sometimes use inadequate register: “sometimes they use colloquialisms in a speech where it isn’t appropriate” (R4 lines 262-264). This would usually be rectified by the interpreter to save face of both the speaker and the interpreter, who could otherwise be blamed for potentially lower quality of the product. This issue of remedying or improving passages of lower or insufficient stylistic quality seems to be a tactic that is quite common, whether it means that the

interpreter rearranges and reformulates the sequence to give it a more coherent structure and cohesion (R2 lines 220-222), that he or she supplies missing logical links or chooses items in the target language from a more adequate register.

This, of course, concerns NNSs that could be considered either UUE or potentially AUE, but not SUE, whose level of English is high enough to that if they were to use a lexical item from a lower register, for example, it would presumably be on purpose and supposed to serve some function in the original. Nevertheless, with NNSs it is not always as clear as it is with NSs whether their choice of words is intended or a result of not being able to remember any other synonymous, and perhaps more fitting expression in the moment. For interpreters, not being able to be certain of the speakers' motivation is definitely one of the main issues of interpreting NNSs. A lot of respondents expressed this feeling of lack of trust in the speaker, or in him or her really saying what he or she wants to say (e.g. R6 lines 283-284, R3 lines 416-418, R10 lines 190-192). One participant conveys this struggle very well: in a situation where it is not quite clear what the speaker is trying to say, "it's not always as simple as a yes or no, sometimes it can be more nuanced and you, for example, don't understand if he wants to let a certain word out or not, or whether he wants to put it in parentheses [...] sometimes it really can be hit-and-miss" (R5 lines 620-624). Possible ways of managing similar situations are described in 4.4 Approaches and Strategies,.

The last point of discussion regarding stylistics has to do with the aforementioned lack of idiomatic and metaphorical language and other figures of speech. To put it simply, speeches by some NNSs are less colorful, contain a lot of almost clichés or fossilized metaphors, they exhibit less linguistic and stylistic creativity, diversity, and playfulness; therefore, they can be "flat" (R6 lines 90-91) and "frankly a little boring to interpret" (R6 lines 61-62; see also R2 lines 1200-1208). (All this is said in comparison with both NSs and NNSs who are good rhetoricians.) All that is not necessarily a problem increasing the interpreting effort and cognitive load, but some respondents remarked that such speeches can make them tired. Because when the speech does contain them, the job is more "satisfying" and "energizing" and when on the job "I hear someone speaking native English and speaking well, too, someone who is able to express himself well, these days that is nice and refreshing (R1 235-248).

Overall there was a general agreement that NNSs will be more often less successful than NS regarding clarity of expression and ordering of meaning, whether that is due to the lack of coherence or their syntax, for example. Any idiosyncrasies or deviations here make the interpreter question whether what the speaker said was actually the thing he or she wanted to say. Therefore, the interpreter cannot completely rely on the speaker to be able to express his

or her meaning and intention; and analysis and interpretation of such input requires more processing capacity than interpretation of a NS (R1 lines 222-229).

A little bit must be said about written texts, too. According to a portion of the participants, in some scenarios, NNSs are more likely to read out a previously prepared speech. A common problem with NNSs who are not used to speaking publicly in English and perhaps suffer from performance anxiety is that they “have a greater tendency to prepare their speech more diligently” (R7 lines 127-130, see also R3 lines 190-192, R9 lines 257-260, R10 lines 248-249). This text prepared in advance can sometimes even be written by someone else than the speaker (e.g. R8 line 160). Written discourse is distinct from speech in many ways (syntax is more complex, the text is less redundant) which make the interpreting more difficult, and with NNSs it can be even harder (R4 lines 518-521). When a NNS reads out a written text at high speed (“from my experience, native speakers are more likely to read slower than non-native speakers” R1 lines 649-651), in a difficult-to-understand accent, unusual or missing intonation, it can lead to the overload of processing capacity. These cases are extreme and marginal, but they are not non-existent.

Various combinations of the aforementioned issues may render a given speech so difficult to comprehend and analyze that these efforts exhaust all of the interpreter’s capacity, leaving him or her with no capacity left for production. Therefore, if the manifestation of NNSs’ idiosyncrasies exceeds a certain threshold, it lends the passage virtually uninterpretable (e.g. R7 lines 390-396, R5 line 249, R1 lines 882-891, R4 lines 494-507, R9 lines 134-141).

4.3.3 Influences of L1

There are several ways in which the speaker’s L1 (their mother tongue) can impact their English. Respondents overall reported that they meet speakers whose L1 is in some way detectable in their English and that “their mother tongue influences the way they speak English” (R10 lines 106-108, see also e.g. R6 lines 107-108, R3 lines 665-668, R7 line 165) on various levels. It has already been mentioned that some NNSs take idioms or sayings from their L1 and translate them word for word into English (R1 lines 386-390, R2 267-276). This is called calquing and as one participant pointed out, it is possible that when NNSs deliver speeches in English “they tend to calque more when under stress” (R7 lines 169-170).

The participants confirmed the presumption that knowing the speaker’s L1 helps both with the effort of listening and with decoding and analysis. It makes the analysis easier because the interpreter has “deeper insight into what is happening in the speaker’s mind” and is “able to empathize with the speaker and predict more easily what he or she is saying” (R7 lines 184-189, see also e.g. R1 387-393, R4 lines 302-313). They might be able to detect some known

idioms, recognize instances of false friends, syntax structures originating in the L1 of the speaker; in the words of one respondent: “I can see the interferences there, I know why they’re saying what they’re saying” (R1 lines 381-382, see also e.g. R3 lines 351-353, R4 lines 226-228, R9 lines 303-304).

One specific example of an idiom calque was provided by R5, who said: “I’m not sure but I believe the speaker was a native German speaker, which is probably what helped me in this case, but he was talking about something and wanted to say that it was something entirely different and said ‘it’s a completely different animal’” (R5 lines 219-225).

While some respondents said that knowing the L1 helps with the acoustic aspect as well, others did not agree. One possible explanation is that it depends on the specific accent. For example, a number of respondents (even those with Spanish among their working languages) said that Spanish, French, and Italian speakers are usually quite challenging (e.g. R5 lines 212-214, R4 lines 500-504, R7 lines 119-120, R8 line 269), while native speakers of Slavic languages or Germanic languages other than English, such as the North Germanic languages spoken in Scandinavia, Dutch, and German, are reportedly easier to understand (e.g. R2 lines 132-133, R3 lines 346-351, R5 462-463, R7 104-107). In the case of the latter we may postulate that English being a Germanic language helps. In the case of native Slavic speakers the reason for easier comprehension could be the closeness of Czech to other Slavic languages, therefore confirming that having some idea of the sound and stress patterns of the L1 aids the interpretation.

NNSs may pronounce some phonemes the way they would in their L1 (R2 line 658-668), perhaps they speak with the same intonation they would in their native language (R1 lines 329-330, R6 lines 120-129), but they may also speak English in the natural tempo of their mother tongue, as R5 observed: “it can sometimes be almost impossible to understand for example when the person speaks in the natural tempo he would have in his native language, this is typical of Italians, Greeks. Their speech tempo is almost twice as fast as it is in Czech”. (R5 lines 495-499) Although this claim could be seen as potentially problematic because there is some dispute among scientists as to how to accurately measure the basic tempo across different languages (e.g. Roach 1998). However, interpreting studies have been operating with the term subjective input speed which is used to describe how fast or slow the interpreter perceives the speech to be (Čeňková et al. 2001, 96). It is possible that the respondent who mentioned the tempo transfer felt that some NNSs produce faster speeches and therefore feels that they require more effort.

Throughout the interviews it became clear that it is advantageous to have knowledge of the speaker's L1 (with exceptions, for example when the accent is very distinct, R5 lines 212-213). It certainly helps when the interpreter knows the L1 because that makes it much easier to guess "where the speaker is going with it" (R6 line 108), or because the interpreter is able to decode backwards into the L1 the calques, false friends etc.; which helps because then he or she knows "what the speaker wants to say" even if the English phrase in the source text "does not make much sense" (R2 lines 271-280).

Especially on the Czech market, it is not unusual that Czech speakers make their speech in English and the interpreters then interpret it into Czech. Although this may seem as quite a paradox, a large majority of the respondents said that this is a significant part of their job and that they do it "very very very often" (R6 line 179, see also e.g. R4 lines 627-628, R3 lines 654-655, R2 lines 200-201). The benefit of a shared language, however, lies not only in having the ability to detect foreign idioms or syntactic structures but also in possessing the factual knowledge of the speaker's country, its history, culture, and institutions.

4.3.3.1 Language, Culture, and Society

One issue that became evident during the interviewing process and analysis is that a majority of the respondents are acutely aware of the key premise which functions as the basis for a lot of research and pedagogy in translation studies; that interpreting is an act of intercultural communication (Pöchhacker 2004). To be an interpreter, one is required to be familiar with the culture, history, life and institutions of the countries where their working language holds a dominant position. In the age of ELF, the requirements for an English interpreter include the knowledge of a myriad of various cultures, societies, histories etc. (see R5 lines 574-577). Additionally, with NNSs comes the problem of using English to describe the life and institutions of a community which may have (and often has) different concepts than those for which there are names in the English language. Or, English may have a name for a concept which is similar, yet not identical (see R4 lines 130-134).

A lot of concepts in the European Union (pertaining to the functioning of the EU, the EU law etc.) are an interesting case of the latter. Since the EU law is different than national laws of English speaking countries, many new names had to be created, often by translating closely from French. A short summary was provided during one interview:

You probably know that the law that is usually spoken about in English is quite significantly different from the continental European law. Which means there aren't always the right names for some things rooted in the English language so some of the names were created *ad hoc*, quite often by taking the German or French original and

simply translating it word-for-word. Or a completely new word was created for the given concept. (R5 lines 142-148)

These practices gave rise to the variety that is sometimes termed Euro-speak (Wiktionary), “of which a native speaker does not exist” (R1 lines 561-562). This further blurs the line between NSs and NNSs in the eyes (and ears) of the interpreters at the European Institutions because members of both groups are users of the Euro-speak variety.

4.4 Approaches and Strategies

It has been mentioned that the interpreters trust NNSs less than NSs; the word trust is used here in the sense that they question more whether the speaker truly meant what he or she said or whether his or her level of English skills and competence could be negatively influencing the message. Although the job of an interpreter is always to distill the meaning from the words, with NNSs this requires a step further behind more layers, for example when they say something that sounds controversial or illogical. If or when that happens with a NS, the interpreters are less indulgent because “if he’s a native speaker then it’s his fault [...] and so I say what he said” (R1 lines 783-805).

This approach largely influences the choice of strategies. The respondents see it as a part of the job to compensate for any perceived shortcomings and to “help the speaker out a little bit” (R2 line 426); either by refining the speech stylistically or by compensating for unintentionally unclear or ambiguous expressions (R1 lines 311-315). To be able to do that, they must negotiate the speaker’s meaning. However, unlike in a dialogical communication situation, they are not able to engage in conversation with the speaker and thus they must do so by using their knowledge of the context. Being familiar with the context of the situation itself, the topic, and the current debate on it, the speaker’s stance and persona etc., but also a larger context of the speaker’s background is absolutely vital (e.g. R1 line 316, R5 lines 606-616, R9 lines 351-361). Awareness of the context also helps the interpreter supply information into a passage he or she was unable to understand: “based on my own knowledge I can somehow fill in the information” (R7 lines 404-406).

Building contextual knowledge falls into the category of offline strategies. Other offline strategies include: practising for specific NNSs by listening to different accents. Both as a long-term strategy that happens on its own during one’s career of working with NNSs and as a short-term strategy, for example by listening to videos of the speaker the day before the job in order to prepare for that specific event. “When I know that I’m going to an important press release with let’s say one of the commissioners, I watch some videos of him speaking before the event.”

(R5 lines 531-533) More respondents said that during their career they have gotten used to certain accents which they interpret more often (e.g. R2 lines 707-710, R5 line 734, R7 lines 255-257, R8 lines 260-263, R10 lines 413-414). According to one respondent, the interpreters working at DG SCIC have a shared document, and for every meeting in the EU “colleagues share their experience from the previous meetings and very often they say something like ‘careful, they are discussing this concept and when a Spanish speaker says, it sounds like this’, so that’s common practice” (R3 lines 162-176). Cooperation with colleagues is another useful strategy. This way the interpreters note and share with each other information about how speakers of particular L1 pronounce particular words or abbreviations. One can even take advantage of their colleagues’ language combinations and for example decide that the one with the speaker’s native language in their repertoire should be the one interpreting: “let’s say that I, with English and French, am in the booth with someone who has English and Russian, so if we have a speaker who is Russian speaking [...] then I think it makes our job easier” (R7 lines 198-203). This way the team in the booth can utilize the above mentioned benefit of shared languages.

As regards online strategies (i.e. those employed during the act of interpreting), longer *décalage* was mentioned by several respondents (e.g. R6 line 285, R3 lines 453-456), although not all, and some even prefer to stay closer to the speaker (R7 lines 352-355). It should be said that the choice of *décalage* is often quite personal and may depend on the type of interpreter. This could explain the discrepancy between these opinions. That being said, longer *décalage* goes hand in hand with other strategies and allows the interpreter to “summarize more and wait what’s going to happen” (R3 lines 455-456). This provides the interpreter with room to examine what is the speaker’s true intention. In the words of one respondent: “the strategy is clear. I trust the NNS less that he’s saying what he really wants to say, so I’m prepared to be much more careful, wait more, generalize more, and before I let out any potentially scandalous or very bold statements I think it over three times. [...] I wouldn’t hesitate like that with a native speaker.” (R6 lines 283-288)

When the intention is not clear or the interpreter has trouble understanding the speaker’s words, there are several ways how to cope with such complications. Essentially, they all boil down to exercising extra caution before pronouncing any definitive statements, and to guessing (R5 line 571). The respondents suggest saying something neutral (R5 lines 582-583), keeping more than one door open to navigate out of the sentence (R1 lines 729-732), or – as a last resort – saying something that can function as “neutral padding like ‘and that’s a very interesting piece of information’” (R7 lines 407-408). Guessing or predicting is also a valid strategy which builds

on the art of analysis and anticipation. The context is extremely important here. What is also very helpful, is when the speaker provides some written materials, such as the speech itself in advance, or perhaps a PowerPoint presentation which the interpreter can see, and in case of need translate from it if he or she cannot understand the speaker (e.g. R3 lines 633-636, R5 lines 732-733, R2 lines 317-326).

4.5 Cognitive Load and Capacity

All of the previous discussion raises a crucial question: do these features of ELF or speeches produced and delivered by NNSs increase the cognitive load? And what efforts from Gile's model use up the most capacity during the interpretation? Although we must once again stress that every NNS is different and that non-nativeness does not inherently signal a difficult speech, some of the features typical of some NNSs' speeches suggest a heightened cognitive load.

Rather than suggesting that interpreting NNSs raises the requirements for capacity, the analysis shows that in most cases it is in fact only the distribution of the capacity that is different. With many NNSs the most acute problem is their pronunciation. Therefore, the interpreter must focus more on listening and decoding the acoustic aspects of the discourse to even be able to conduct any analysis. Many respondents agreed, that with NNSs who have very hard-to-understand accents "most of the capacity is needed for listening" (R6 lines 292-293, see also e.g. R3 lines 377-378, R8 lines 409-414). However, even many NSs can be difficult to interpret for the same reasons of requiring a lot of listening effort (e.g. R6 lines 300-304, R9 lines 120-123, R10 lines 161-162).

One aspect that appears to be unique to interpreting NNSs is the lack of automatic trust in the speaker's ability to express exactly what he or she intends to say; or, what we might call an interpreter's safeguard. As has been mentioned above, the majority of respondents feel a certain need to double-check whether what the speaker said agrees with the intention of the speech. To quote one respondent: "when a native speaker says something and I feel there might be a problem with it then I am, of course, not asking myself whether he said it wrong. While with a non-native speaker I do ask myself that question." (R9 lines 330-334, see also e.g. R6 line 288, R9 lines 129-132). This mental process may also theoretically add to the cognitive load.

Nevertheless, there was a general agreement that one cannot claim that NNSs are more demanding, or require more capacity, or cause the interpreter to become tired more quickly. NNSs with strong, difficult accents could probably be described as such but not NNSs as a group versus NSs as a group. For a lot of the respondents, non-nativeness is not an aggravating factor on its own when it comes to capacity or endurance. One said that "one cannot say that

just because the speaker is non-native, [interpreting him or her] is worse, more difficult” (R8 lines 216-217, see also e.g. R6 lines 318-319, R10 lines 378-381). Besides the fact that “no non-native speaker is like the other, each of them is different” (R9 118-119), a number of other factors that make interpreting more difficult are at play, i.e. tempo, topic, whether it is a spontaneous speech or a written text read out loud, and so on (e.g. R9 lines 406-409, R2 lines 592-601).

Despite that, some respondents conceded that they might feel more tired after interpreting a meeting or a conference where there are a lot of NNS (e.g. R1 lines 816-820), or that they prefer to switch with their colleague in the booth after shorter periods of time when the input is nearly incomprehensible due to the speaker’s abilities (e.g. R6 line 418, R7 lines 360-352, R10 lines 382-384). However, after careful examination of the data it seems that one should not conclude that NNS are more tiring, since the respondents have themselves said that it is entirely possible to have NNSs who are pleasant to interpret. Therefore, this claim that fatigue sets in sooner or is more severe could stem from the simple fact that the more NNSs there are at a given meeting, the more probable it is that a portion of them have idiosyncratic pronunciation, read a written text, or have a lower level of English which leads to a number of different problems.

Importantly, several respondents pointed out that what causes them to become tired quickly is not a NNS as such but rather a bad speaker; someone with poor expression skills, insufficient knowledge and command of the language, lacking in public speaking skills (e.g. R3 lines 739-740, R6 lines 318-321). A concise summary of possible complications was provided by R9 when asked about cognitive load and NNSs:

I wouldn’t say that the cognitive load is higher, precisely because there are a number of other factors; how quickly the speaker is delivering his speech, whether I am familiar with the topic (maybe I’ve already interpreted something similar a week ago and know something about it), whether he is reading. I would say that in my opinion, the most tiring factor is fast, dull – meaning monotonous – reading. Could be a native speaker or a non-native speaker and regardless of the language he is using, this is the most tiring and most stressful. Whether the speaker is native or non-native is not that important. (R9 lines 406-414)

4.6 Accommodating a Non-native Audience

With the existence of a large number of NNSs on the market comes the presumption of a large number of non-native listeners (NNLs) who are the final users of interpretation into English at

international conferences. Thus, it is also of interest to examine whether and if so then how do simultaneous interpreters take the presumed competence of their audience into account. Output regulation for NNLs is something that the participants had widely different opinions on.

One group said that the presumed competence of their audience is something they try to take into consideration and consciously accommodate them. Whether that means using simpler and clearer expressions, avoiding unnecessarily complicated sentence structures or idioms (e.g. R1 lines 870-871, R2 lines 875-878, R3 lines 791-795, R10 lines 457-467), or even using a more general and broader term in the target language instead of a highly specialized term (R7 lines 526-541). Some even said that interpreting into a B language should exhibit these traits anyway and that the goal of *retour* is to transfer the information in the clearest manner possible, using shorter, easily digestible sentences and neutral vocabulary (R3 lines 774-784, see also e.g. R4 lines 187-198, R5 lines 819-833, R8 lines 442-447). Therefore, adjusting the output to fit an international audience could be considered an inherent part of doing *retour*. However, when the effort used for input processing, analysis, and memory exhausts most of the interpreter's capacity, not leaving much for the production, then the accommodation of NNLs is "the first thing I get rid of" (R3 lines 803-804, see also R5 lines 813-815).

Audience accommodation can probably be more straightforward in consecutively interpreted communication. Because one problem the simultaneous interpreter faces regarding the simplification or other adjustment of the product in the target language is the fact that he or she is not in contact with the audience. This is a pressing issue for some respondents, for example R2 who explained: "these are the things that I have a bit of a problem with during simultaneous because there's just no way to know. I simply don't know, when I'm doing simultaneous for two hundred people in the auditorium, I don't get any feedback from them, right. So I'll never know if some eighty of them can't understand my English." (R2 lines 932-937, see also R8 lines 370-372)

Although the participants do not agree on a single approach, two respondents provided important arguments and reasoning for why the issue of NNLs is worth considering. Firstly, interpreting is not translation and the goal is not always to look for the closest equivalent, but to establish effective communication: "I think that it's necessary to tailor the product to non-native listeners and I try to do that [...] I believe that it's desired because the goal of interpreting is to mediate communication" (R7 lines 545-549). Secondly, interpreters provide a service and as with any service one of the goals should be to meet the client's needs: "I want [my clients] to benefit from the interpretation. This is a conscious effort on my part. I want them to receive

the contents of what is being said which might mean that I have to somehow simplify it [...] so that they hear it in the form which is most useful and beneficial for them.“ (R8 lines 362-270)

4.7. Attitudes and Opinions

A note should be made about the feeling or opinions which the interviewees have that are related to the whole issue of ELF and simultaneous interpreting. It has been established, that jobs including NNSs are presently the norm on both markets. Since the increased use of “international” or non-native English is in theory threatening the profession as such (one respondent mentioned that there are less jobs, especially consecutive, available now than a few decades ago, R4 lines 622-623) and at the same time brings about a number of theoretical complications for the simultaneous interpreter, it is interesting to investigate how the professional interpreters feel about the situation.

Perhaps surprisingly the answers to this questions were not at all overly negative. Many respondents commented that although they may personally or subjectively feel sad or slightly disappointed that they do not get to work with NSs very often, this is simply what the market looks like nowadays. As R1 stated: “today [NNSs] are an everyday occurrence and a normal part of our job, considering that there is more non-native English than native, so I feel like, I think that I am used to it” (R1 lines 217-220). As providers of a service the best thing to do is to adapt to the current market conditions (e.g. R8 lines 493-498); some respondents even list the ability to work with many different accents and NNSs as a necessary skill for the English simultaneous interpreter of today (R5 lines 522-524, see also R8 lines 458-461).

Additionally, because many of the NNSs that appear at these events are highly competent, sometimes that makes the job easier (e.g. R6 lines 96-98, R10 lines 484-485) (the reasons why NSs can be challenging have been already mentioned several times). And since NNSs form the majority of interpreted speakers on the markets in question, the interpreters are used to them more than to NSs and thus, NNSs have become the “new normal”. That being said, all respondents said that they were not prepared for this reality when they had finished university and that they had to adapt while working (e.g. R1 lines 1037-1045, R7 lines 325-326, R2 lines 1064-1079). Some confessed that they would have appreciated it if they had gotten the opportunity to try interpreting more NNSs in class, especially speakers of those L1 which often present at conferences in the Czech Republic or in the European Institutions (e.g. R3 lines 513-515, R5 lines 876-879).

The few negative comments included remarks about wanting to “enjoy the interpreting and have a really good native speaker” (R2 lines 1207-1208, see also lines 1193-1196) from

time to time, and about NNSs sometimes being “frankly a little bit boring” (R6 line 99). In relation to this, some respondents voiced their concerns about the influence of ELF and a high amount of NNSs on their own English and the possibility, that being exposed to a lot of NNSs with average or below average levels of English competence could lead to a gradual deterioration of their own language skills and the ability to produce high-quality interpretation into English (e.g. R8 lines 323-329, R7 lines 519-524).

This connects to one of the discussions happening in ELF research: the debate about the ownership of English (Widdowson 1994); in other words, who gets to decide what makes an English speech or utterance good enough, now that the majority of English learners and users are NNSs and do not use English to communicate with NSs (Jenkins 2010, 183). However, one must realise that as language professionals, interpreters need some standard to aspire to in order to be able to measure the quality of their service. After all, they are NNSs, too, but we can assume that if their English exhibited a lot of L1 influence, for example, many of their clients would not be happy. Perhaps more importantly, maybe the output would not be useful to them.

And lastly, one concern shared by a number of the participants was that, in their opinion, NNSs sometimes seem to have the subjective feeling that the communication was successful but the interpreter sees that something has gotten lost (e.g. R6 lines 501-509, R10 lines 201-302). The following point made by one of the respondents conveys this worry quite clearly: “so many times have I seen people agree to something just so that the conversation might be over, so they wouldn’t lose face. But I know that they didn’t understand it that well. You know? That the communication was not in fact as successful as it should have been. (R6 lines 503-506) This links to the question of whether the speakers sometimes find themselves in situations where they are forced or strongly advised to use English (by their supervisor, event organizers etc.) even when interpretation is provided and although they personally do not feel competent enough to communicate in English. This was mentioned in nearly every interview.

5. Conclusion

In the first part of this thesis I presented some essential theoretical findings of ELF researchers, established what is understood by the term ELF for the purposes of this research, and commented on the use of the term non-native speaker. By contrasting these findings with the notions of translation and interpreting theory, I posited that some features of ELF speech may increase the interpreter's cognitive load and pose difficulties for simultaneous interpreters. This presumption was further based on the results of the presented theoretical and empirical research, most of which was conducted by Albl-Mikasa.

Data for the practical part was collected using semi-structured interviews with professional simultaneous interpreters. They proved to be an important source of information and provided valuable insights. According to the data, both markets in question host larger numbers of NNSs than NSs. One important difference between them is that in the EU, speakers who are not understood or are having difficulties expressing themselves can switch to their L1 and continue their speech. NNSs reading out texts written in advance seems to be a more common occurrence in the European Institutions than on the Czech market.

Interpreting NNSs as a group was not confirmed to be more demanding or tiring. Of course, there are certain types of NNSs whose speeches require more effort and may overload the interpreter's processing capacity. On the other hand, many NNSs (probably belonging to the SUE and AUE categories) are fairly easy to interpret because they employ simpler and more straightforward vocabulary and expressions, deliver their message in less complex sentences, and are unlikely to use a lot of references. Regarding the issue of accents, it emerged from the analysis that native accents can be perceived to be as challenging as non-native accents. Therefore, the conclusion here is that interpreting speakers from each group can be difficult and taxing, but for different reasons. While NSs may use highly idiomatic language, deliver their message in a very condensed form, and make a lot of references while speaking quickly, NNSs are more likely to read, lack intonation, misuse words, or transfer units and structures from their L1.

It can be inferred from the analysis that the influence of L1 is not necessarily a problem for the interpreter as long as it does not obscure the speaker's meaning. Knowing the speaker's L1 can even be beneficial and aid with decoding and analysis. However, this benefit of a shared language does not automatically apply to the auditory processing, as certain accents are considered more difficult even by interpreters with the given language in their repertoire.

The characteristics of an ELF speech inform the choice of strategies. Again, it must be pointed out that no speaker is like the other, but in order to deliver at least some conclusion

regarding strategies, there is need for slight generalization. For the most part, the recommended online strategy for interpreting NNSs who are difficult to understand was to have longer décalage and make sure that the production of one's output does not use up unnecessary amounts of capacity since a lot of it is often being spent on listening and analysis; so one should aim to produce short and simple sentences, and generalize and summarize where possible. Context is of extreme importance because it can help decode unclear passages. Therefore, offline strategies include thorough preparation consisting of learning about the speaker's political leanings, education, professional background, opinion on the discussed topic etc. The most important long term strategy is to accustom oneself to various non-native accents by listening to different NNSs.

From this follows that universities preparing future interpreters must take into account the fact the NNSs make up the majority of the speakers on both the Czech and European markets. To reflect the reality of the profession more accurately, teachers should include recordings of NNSs and students should be equipped with tools to handle a wider scale of speakers, rather than only focusing on well-structured speeches by NSs.

5.1 Considerations for future research

During the data analysis, the notion has resurfaced that possibly not all speakers who at conferences or in the EU institutions present in English do so voluntarily or prefer to speak in English. They may be forced by circumstances or various influences. Of course, this is highly speculative and the motivations of speakers are not the focus here. However, one interesting route for future surveying is to inquire into the reasons why Czech speakers choose to speak English at interpreted events in the Czech Republic where they have the option of speaking their L1.

Another possibility for future enquiry is to repeat this research but focus on consecutive interpreting instead of simultaneous. This would also allow for a more thorough investigation of how interpreters take into consideration the presumed competence of their audiences.

References

- Albl-Mikasa, Michaela. "ELF and translation/interpreting." In *The Routledge Handbook of English as a Lingua Franca*, edited by Jennifer Jenkins, Will Baker and Martin Dewey, 369-383. New York: Routledge, 2018.
- Albl-Mikasa, Michaela. "The imaginary invalid. Conference interpreters and English as a lingua franca." *International Journal of Applied Linguistics* 24, no. 3 (2014): 293-311.
<https://doi-org.ezproxy.is.cuni.cz/10.1111/ijal.12076>
- Albl-Mikasa, Michaela. "ELF speakers' restricted power of expression: Implications for interpreter's processing." *Translation and Interpreting Studies* 8, no. 2 (2013): 191-210. ResearchGate.
- Baldrige, Jason. "Reconciling Linguistic Diversity: The History and the Future of Language Policy in India." (August 1996).
<https://www.ling.upenn.edu/~jason2/papers/natlang.htm> (accessed 2020).
- Cogo, Alessia. "Accommodating difference in ELF Conversations: A study of pragmatic strategies." In *English as a Lingua Franca: Studies and Findings*, edited by Anna Mauranen and Elina Ranta, 254-273. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2009.
- Creswell, John W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Method Approaches*. Fourth edition, international student edition. Los Angeles: SAGE, 2014.
- Cruttenden, Alan. "1. Preliminaries." In *Intonation*, 1-12. Cambridge: Cambridge University Press, 1997.
- Čeňková et al., Ivana. *Teorie a didaktika tlumočení I*. Praha FF UK: Desktop Publishing, 2001.
- European Union. "EU Languages". Accessed June 2020. https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages_en.
- Firth, Alan. "The discursive accomplishment of normality: On 'lingua franca' English and conversation analysis." *Journal of Pragmatics* 26, no. 2 (1996): 237-259.
- Gile, Daniel. "Le modèle d'efforts et l'équilibre d'interprétation en interprétation simultanée." *Meta: Journal des traducteurs* 30, no. 1 (1985): 44-48.

- Hewson, Lance. "Brave New Globalized World? Translation Studies and English as a Lingua Franca." *Revue française de linguistique appliquée* 14, no. 1 (2009): 109-120.
- Jenkins, Jennifer. *World Englishes*. 2. Oxon: Routledge, 2010.
- Jenkins, Jennifer. "An ELF perspective on English in the post-Brexit EU." *World Englishes*, 2017: 343-346.
- Jenkins, Jennifer, Alessia Cogo, and Martin Dewey. "Review of developments in research into English as a lingua franca." *Language Teaching* (Cambridge University Press) 44, no. 3 (2011): 281-315.
- Jones, Roderick. "Interpreting: A communication profession in a world of non-communication." *The AIIC Webzine*. 2015. Accessed June 2020.
<https://aiic.net/page/6990/interpreting-communication-profession-in-a-world-of-no/lang/1>.
- Kecskes, Istvan. "Language, Culture, and Context." In *The Routledge Handbook of Language and Culture*, edited by Farzad Sharifian, 114-116. Oxon: Routledge, 2015.
- Leal, Alice. "Translation at the European Union and English as a Lingua Franca: Can erasing language hierarchy foster multilingualism?" *New Voices in Translation Studies*, 2016: 1-33. Academia.
- Mauranen, Anna. *Exploring ELF: Academic English Shaped by Non-native Speakers*. Cambridge: Cambridge University Press, 2012.
- Mauranen, Anna, Niina Hynninen, and Elina Ranta. "English as an academic lingua franca: The ELFA project." *English for Specific Purposes* 29, no. 3 (2010): 183-190. ResearchGate.
- Pöchhacker, Franz. *Introducing Interpreting Studies*. London: Routledge, 2004.
- Prodromou, Luke. *English as a Lingua Franca. A Corpus-based Analysis*. London: Continuum, 2008.
- Reithofer, Karin. "English as a lingua franca vs. interpreting: Battleground or peaceful co-existence." *The Interpreters' Newsletter* (2010): 143-157.
- Roach, Peter. "Some Languages are Spoken More Quickly Than Others." In *Language Myths*, edited by Laurie Bauer and Peter Trudgill, 150-158. Penguin, 1998.

- Seidlhofer, Barbara. "Research Perspectives on Teaching English as a Lingua Franca." *Annual Review of Applied Linguistics* 24, no. 1 (2004): 209-239. ResearchGate.
- Seidlhofer, Barbara. *Understanding English as a Lingua Franca*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Seleskovitch, Danica. *L'interprète dans les conférences internationales: problèmes de langage et de communication*. Paris: Minard Lettres Modernes, 1968.
- Svoboda, Tomáš. "Anketa – průzkum překladatelského trhu." Institute of Translation Studies, Faculty of Arts, Charles University, January 2011. Accessed June 2020.
<https://www.jtpunion.org/O-JTP/Clanky-a-zajimavosti/ANKETA-PRUZKUM-PREKLADATELSKEHO-TRHU>.
- Taviano, Stefania. "English as a Lingua Franca and Translation." *The Interpreter and Translator Trainer* 7, no. 2 (2013): 155-167.
<https://doi.org/10.1080/13556509.2013.10798849>.
- ÚJČ AV ČR. "Transcription symbols: The DIALOG Corpus." 2015. Accessed May 2020.
<http://ujc.dialogy.cz/?q=en/node/84>.
- Widdowson, Henry G. "The Ownership of English." *TESOL Quarterly* 28, no. 2 (1994): 377-389. <https://www.jstor.org/stable/3587438>
- Universität Wien. *VOICE website*. Accessed May 2020.
https://www.univie.ac.at/voice/page/corpus_description.
- Wiktionary. "Eurospeak". Accessed July 30, 2020. <https://en.wiktionary.org/wiki/Eurospeak>.
- Yin, Robert K. *Qualitative Research from Start to Finish*. New York: The Guilford Press, 2011.

Résumé

Předkládaná diplomová práce se zabývá tématy angličtina jako lingua franca (ELF) a simultánní tlumočení. Angličtina se stala jazykem, který velmi často používají nerodilí mluvčí pro komunikaci mezi sebou navzájem i bez přítomnosti rodilých mluvčích. Některé charakteristiky ELF, jež vychází z výzkumů významných badatelek v této oblasti zájmu, jako například Jennifer Jenkins, Anna Mauranen či Barbara Seidlhofer, naznačují, že simultánní tlumočení takových projevů vyžaduje výrazně větší úsilí než tlumočení rodilých mluvčích. Častý výskyt nerodilé angličtiny mění podobu tlumočnického trhu, o čemž píše například Stefania Taviano, která zdůrazňuje, že didaktika překladu a tlumočení by měla tento fakt brát v potaz.

Druhá kapitola, tedy teoretická část, přináší poznatky týkající se angličtiny jako lingua franca. Shrnuje některé základní koncepce tohoto proudu zkoumání angličtiny, přičemž čerpá především z knihy *World Englishes* od Jennifer Jenkins a *Understanding English as a Lingua Franca* od Barbary Seidlhofer. Angličtina jako lingua franca je používána často jako jazyk, který si mluvčí zvolí pro vzájemnou komunikaci, často i proto, že nemají jinou možnost, jak se spolu dorozumět. Ovšem v případech, kde jsou poskytovány tlumočnické služby, tato definice nemusí zcela platit. Dále se ELF vyznačuje různými inovacemi, které se liší od angličtiny jako rodného jazyka. Podle Michaely Albl-Mikasa tuto mluvčí někdy používají jako jakousi berličku lexikální jednotky ze svých mateřských jazyků. Dalším výrazným rysem ELF konverzací je využívání *code-switching* (tedy přepínání mezi jazyky) a *akomodace*, které často v simultánně tlumočených situacích není možné ze strany tlumočnicka využít a zároveň mohou ztížit dekódování originálu. Cílem této práce je zjistit, které charakteristiky nerodilé angličtiny činí tlumočení náročnějším.

Rysy, kterými se ELF liší od standardizované angličtiny, nemusí nutně způsobovat problémy při převodu sdělení (například vynechání sufixu -s ve třetí osobě singuláru či zaměňování zájmen *who* a *which*). Komunikace v ELF se dále často vyznačuje například opakováním, parafrázemi či přehnanou explicitností. To vše může analýzu a tlumočení mnohdy naopak usnadnit. Problematické ale může být, když se řečníkovi nedaří vyjádřit myšlenku dostatečně jasně. Takové případy jsou předmětem zájmu v praktické části. Zároveň se předpokládá, že tlumočníci mohou být užitečným zdrojem informací o tom, jak vypadá angličtina, která se v těchto situacích používá, a mohou tak pomoci doplnit poznatky výzkumníků ELF, které nejčastěji vychází z dialogických situací.

Přestože označení „nerodilý mluvčí“ může mít negativní konotace a většinou není v textech o ELF vítáno k popisu uživatelů ELF, je v této práci k těmto účelům použito. Avšak

nemíní se jím zde, že daný mluvčí nutně ovládá angličtinu hůř než kterýkoliv rodilý mluvčí. Slouží k popisu řečníků, již se vyskytují na českém tlumočnickém trhu a v institucích Evropské unie a jejichž prvním jazykem není angličtina.

Mnohé rysy ELF by v paradigmatu angličtiny jako cizího jazyka mohly být považovány za chyby, zde však hovoříme o inovacích. Z logiky věci je však jasné, že musí existovat určitý limit inovací a kreativity, který by neměl být překročen, aby bylo možné projevu stále porozumět a aby splňoval svou komunikační funkci. Proto je v teoretické části zmíněno dělení nerodilých mluvčích na *úspěšné*, *adekvátní*, a *neúspěšné* uživatele angličtiny (s nímž přichází Lance Hewson inspirován Lukem Prodromou). Předpokládá se, že projevy *úspěšných* uživatelů nevykazují rysy, které by byly pro tlumočení problematické z důvodu nedostatečné znalosti jazyka či schopnosti jej ovládat.

Z oblasti teorie tlumočení se práce zmiňuje zejména o modelu úsilí Daniela Gila. Tento model předpokládá čtyři úsilí, jež musí tlumočnický při simultánním převodu vynaložit: poslech a analýza, produkce, paměť a koordinace. Pokud součet těchto úsilí překročí procesní kapacitu, dojde k jejímu zahlcení, což následně vede ke zhoršení výkonu, jelikož tlumočnický nemá k dispozici dostatek mentální energie. Z oblasti tlumočnických strategií je zmíněna zejména anticipace neboli pravděpodobnostní prognózování.

Podle různých zdrojů tíhnou tlumočnické trhy čím dál více k dvousměrnému tlumočení, tedy z angličtiny (rodilé i nerodilé) do místního jazyka. Z toho důvodu je zkoumání problému nerodilých mluvčích velmi aktuální, jak v Evropských institucích, tak na českém trhu.

Několik studií, které jsou zmíněny na konci druhé kapitoly, zkoumá průsečík právě mezi těmito dvěma směry: angličtinou jako lingua franca a teorií tlumočení. Jejich výsledky poukazují na to, že nerodilí mluvčí mohou mít potíže se vyjádřit přesně, což způsobuje problémy při analýze. Je zajímavé, že některé výzkumy poukazují na výhodu, jež tlumočnický mají, pokud rozumí mateřskému jazyku daného mluvčího. Díky této znalosti mohou snáze rozluštit, co se řečník snaží sdělit, pokud jeho mluva vykazuje nějaký vliv jeho prvního jazyka.

Kapitola třetí se zabývá metodou výzkumu, představuje čtyři výzkumné otázky a profil respondentů. Cílem výzkumu je najít odpovědi na otázky ohledně: (i) strategií, jež tlumočnický při práci s nerodilými mluvčími využívají, (ii) toho, zda takové situace považují tlumočnický za náročnější než tlumočení mezi rodilou angličtinou a rodilou češtinou, (iii) českého a unijního tlumočnického trhu co do typů a frekvence výskytu projevů nerodilých mluvčích a (iv) jak mohou být poznatky týkající se tlumočení nerodilých mluvčích v praxi aplikovány ve výuce a přípravě budoucích tlumočnicků.

Kvalitativní výzkum je proveden formou polostrukturovaných rozhovorů s deseti profesionálními simultánními tlumočníky. Při výběru respondentů byl kladen důraz na to, aby mezi nimi byli ti se zkušenostmi z EU, z českého trhu i z obou prostředí zároveň. Také byla snaha o zařazení několika různých věkových kategorií. Každý rozhovor trval zhruba padesát minut až hodinu a probíraných tematických okruhů bylo cca 15 v závislosti na daném respondentovi. Probíhaly v českém jazyce.

Analýza ukázala, že většina anglicky mluvících řečníků, které respondenti tlumočí, je skutečně nerodilá. Toto platí jak pro český trh, tak pro instituce a orgány Evropské unie. V první části kapitoly, zabývající se analýzou a interpretací nasbíraných dat, lze nalézt přehled rysů nerodilé angličtiny, které respondenti popsali. K některým z nich jsou připojené příklady ve formě odpovědí přeložených do jazyka práce, tedy angličtiny. U opakujících se názorů jsou uvedené odkazy na čísla dalších rozhovorů a řádky.

Mezi jevy, jež se v těchto projevech objevují a nejsou pro tlumočníky problematické, patří například různá zjednodušení, ať už týkající se větné skladby či lexika. Nerodilí mluvčí se spíše nepouští do velmi rozvitých souvětí a nepoužívají mnohá obrazná vyjádření či idiomy. Problémem zde může být až přílišné zjednodušení, kdy není jasné, co chce řečník sdělit. Zatímco idiomů a kolokací, které jsou vlastní například britské či americké angličtině, bývá méně, dochází někdy k přenosu idiomů či rčení z řečnickova mateřského jazyka. Tímto vzniká nový druh idiomatičnosti, který mohou například mluvčí, již se stýkají pravidelně – dejme tomu v evropských institucích, sdílet a používat opakovaně. Podle všeho nemívají nerodilí mluvčí problémy s odbornou terminologií (ta potom u méně úspěšných mluvčích může sloužit jako záchytný bod).

Co se idiomatičnosti týče, mnozí zdůraznili, že právě ta spolu s dalšími faktory jako odkazování na literaturu a podobně, může činit tlumočení rodilých mluvčích složitějším. To je jeden z důvodů, proč neprohlašovali, že tlumočení nerodilých mluvčích musí být nutně náročnější.

Velmi často zmiňovaná je výslovnost a intonace. Pokud je výslovnost velmi idiosynkratická a složitá na porozumění, může docházet k vyplývání kapacity na pouhý poslech. Podle respondentů je však možné si obecně i na přízvuky nerodilých mluvčích zvyknout tak, jak si člověk při studiu cizího jazyka zprvu zvyká na přízvuky rodilé. Větším problémem může být nesprávná intonace, jelikož ta bývá významotvorná. U nerodilých mluvčích je pravděpodobnější než u rodilých, že si text připraví předem a poté ho přečtou. Takový projev bývá často rychlý, postrádá intonaci a může být opravdu na hranici zvladatelnosti.

Mluvčí angličtiny jako lingua franca mohou, dle respondentů, občas mít potíže s vyjádřením své myšlenky. Buď nepoužijí slova se správným významem, nebo zkrátka neříkají tak úplně to, co zamýšlejí. V takových případech pomáhá tlumočnickům k dekódování originálu kontext, ne vždy je však spásný. Další charakteristikou je místy (nezamýšlený) výskyt stylisticky nevhodných obrátů či použití nehodícího se rejstříku. Jejich projevy někdy při tlumočení vyžadují vylepšení koherentní struktury či zlogičtění určitých vyjádření. Velká část respondentů zmínila, že u nerodilých mluvčích je pravděpodobnější, že budou pochybovat, zda opravdu myslí to, co říká, nebo jestli tam nedochází k nějakému posunu v důsledku chybného výběru slova či vztahu mezi větami. Tento nedostatek důvěry ve schopnost řečníka vyjádřit se přesně a jasně u rodilých mluvčích nepocítují.

Předpoklad, že znalost řečnickova rodného jazyka pomáhá při tlumočení jeho anglického projevu, se potvrdil. Tlumočnick, který ten jazyk zná, může rozpoznat idiomy z něj pocházející, snáz a rychleji pochopit, co se řečník snaží říct, odhalit případy *faux amis* a zamezit chybnému převodu atd. Ne vždy však tato výhoda ve znalosti daného jazyka platí i pro akustickou stránku projevu.

Strategie, které vyplynuly z analýzy, zahrnují: delší posuv, aby byl tlumočnick schopen dostatečně analyzovat ztížený vstup, dále sumarizace a generalizace. Z přípravných strategií byl zmiňován zejména náslech různých přízvuků. V kabině poté mohou tlumočnicki využít pomoci kolegy nebo třeba využít toho, pokud kolega umí řečnickův rodný jazyk. U náročných nerodilých řečnicků se rovněž doporučuje vyčkávat a formulovat opatrněji. V případě, že není rozumět, využívají tlumočnicki podpůrných materiálů (např. prezentací). V každém případě je zdůrazněno, že kontext je opravdu klíčový. Na základě kontextu lze zanalyzovat nejasné pasáže a vyjádření a mít jistotu, že tlumočnick neřekne něco, co by odporovalo dlouhodobému názoru řečníka.

Z analýzy vyplynulo, že nerodilí mluvčí jako takoví nejsou automaticky pokládáni za náročnější řečnicki na tlumočení. Existuje mnoho nerodilých mluvčích, jejichž projevy nijak drasticky nezvyšují nároky na procesní kapacitu. Je pravda, že ti z nich, u kterých se objevuje hodně ze zmíněných faktorů, jsou náročnější a rychleji tlumočnicka unaví, na druhou stranu však může být velmi náročný i rodilý mluvčí, pouze z jiných důvodů. Jedním ze závěrů práce tedy je, že respondenti nepovažují nerodilé mluvčí automaticky za problém. Navíc jelikož se s nimi setkávají v praxi velice často, jsou na takovéto typy projevu zvyklí.

V závěru práce se nachází shrnutí získaných poznatků a odpovědi na výzkumné otázky. Některé předpoklady vycházející například z článků, které napsala Albl-Mikasa, se potvrdily: znatelný vliv mateřského jazyka a velký počet nerodilých řečnicků. Naopak se nepotvrdilo to,

že by tlumočníci považovali práci s nerodilými řečníky za náročnější. Jedním z možných zájmů dalšího výzkumu by mohlo být, jakým způsobem tlumočníci upravují svůj výstup, aby se přizpůsobili převážně nerodilému posluchačstvu.

Appendix 1: Interview transcripts

INTERVIEW NO.1

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R1: respondent no.1

- 1 {0}
- 2 TS: nejdřív bych se chtěla zeptat vlastně na vás, jaké máte
3 vzdělání, jak dlouho jako tlumočnická pracujete simultánní, a kde
4 hlavně pracujete.
- 5 {1}
- 6 R1: ee tak studoval jsem stejnou katedru jako vy: eeh pracuju jako
7 simultánní tlumočnická už od školy a začínal jsem, eeh moje první
8 placená práce tlumočnická byla v roce devatenáct set devadesát dva
9 aa posledních (..) šestnáct (..) tedy od vstupu česka do evropský
10 unie pracuju z devadesáti procent pro evropský instituce. možná, i
11 víc než z devadesáti procent.
- 12 {2}
- 13 TS: mhm, a jaké jsou vaše pracovní jazyky?
- 14 {3}
- 15 R1: anglický béčko, francouzský ruský a polský céčko.
- 16 {4}
- 17 TS: mhm dobře děkuju. a jak byste tedy popsal ten trh, na kterém
18 v současné době pracujete, to znamená tu ee ty evropské instituce co
19 se týče používaných jazyků a hlavně, zda řečníci používají spíš své
20 rodilé ee svoje mateřské jazyky nebo: jako to je
- 21 {5}
- 22 R1: já si nejsem jistý jestli to jde úplně popsat nějak obecně.
23 protože: se to řekněme orgán od orgánu a zasedání od zasedání
24 poměrně zásadně liší. a: (.) možn- možná bych měl ještě upřesnit, že
25 já jsem já jsem v podstatě dlouhá léta eeh když jsem měl domicil
26 v bruselu jsem pracoval hlavně pro radu. řekněme z devadesáti
27 procent pro radu. zatímco teď poslední tři roky pracuju z devadesáti
28 procent pro parlament. takže v podstatě o nějakým třeba vývoji
29 v radě, za poslední dva tři roky toho zase tolik nevím z tohodle
30 pohledu. a (.) nedokážu třeba zase úplně přesně říct jestli se
31 situace v tomhle mění v parlamentu řekněme jestli je úplně jiná
32 před sedmi lety nebo teď, protože prostě před těmi sedmi lety jsem
33 v tom parlamentu pracoval málo jo. e myslím jestli jestli tam vidím
34 nějaký trend. tak (.) v radě je takový, že pokud předsednictví
35 předseda ve svém mateřském jazyce, tak je daleko větší šance že
36 výrazně víc těch delegací potom bude mluvit e mluvit mateřštinou. eh
37 to samý platí pro jednotlivý zasedání jo. že třeba v tý radě, když
38 nějaký konkrétní předseda nebo předsedkyně skupiny předsedal
39 anglicky. tak potom daleko častěji i ostatní delegace se vyjadřovaly
40 anglicky. zatímco když ten předseda nebo předsedkyně to vedl ve svém
41 rodném jazyce tak (.) minimálně subjektivně mám pocit že daleko více
42 delegací potom vystupovalo ve svém ve svém rodném jazyce. co se týče
43 parlamentu ee tam to spíš závisí bych řekl na jednak na typu

44 jednání, třeba konkrétně na plenárce si myslím že výrazně nejvíc
45 mluví poslanci svou mateřštinou (.) poměrně hodně také mluvívají
46 svou mateřštinou na výborech, a co se týče zasedání jednotlivých
47 politických skupin tak to závisí. jsou některý skupiny, kde se zažil
48 úzus že spíš spíš používají mateřštinu, a jsou některý skupiny kde
49 spíš většina z nich mluvívají anglicky. eh (..) potom to je
50 teda jako jedna věc ve který se to nedá úplně zevšeobecnit, druhá
51 věc je že to taky dost závisí na národnosti jo. že jsou um jsou
52 země, jejichž delegáti obecně, (.) i když třeba anglicky velmi dobře
53 umí, tak mají spíš tendenci mluvit mateřštinou jo. eh jsou to určité
54 to platí pro francii, (.) eh řekl bych že to poměrně dost platí pro
55 německo (..) pak jsou země, který eh spíš používají svůj vlastní
56 jazyk z důvodu který mně není úplně známý, nechci nikoho podezírat,
57 že to je proto že umí hůř nebo špatně anglicky ale třeba hodně mluví
58 španělové mluví hodně španělsky. italové mluví hodně italsky. um (.)
59 takže jako je tam hrozná spousta faktorů na základě kterých by se
60 dost těžko řeklo, že ten trh je takovej a nebo že je makovej. řekl
61 bych že (..) vlastně neznám úplně důvod, ale subjektivně mám pocit
62 že vždycky v parlamentu na začátku toho nového mandátu se daleko víc
63 mluví mateřštinou a postupně jako se tam vkrádá vkrádá daleko víc ta
64 angličtina hlavně asi.

65 {6}

66 TS: mhm. dobře děkuju. um a takže asi se když se zeptám jestli se dá
67 nějak porovnat třeba eh u vás osobně počet eh tedy: zakázek nebo
68 tlumočení ee jestli děláte spíš ee rodilé jazyky a nebo hodně
69 nerodilé angličtiny?

70 {7}

71 R1: ten dojem na jednotlivý procento se to asi říct nedá. jo ještě
72 jsem zapomněl říct když jsme u těch institucí že poměrně hodně jsme
73 také obsluhovali výbor regionů a evropský hospodářský a sociální
74 výbor, a tam mám pocit že ti delegáti mluví a mluví spíše spíše svou
75 mateřštinou. a je to instituce kde bych řekl že skoro asi
76 nejdůrazněji vyžadují to právo na to mít tlumočení a mluvit svým
77 jazykem. jo že když se někdy stane že to tlumočení z organizačních
78 důvodů nedostanou, tak u nich si myslím že jako nebo z mý zkušenosti
79 je nejčastější to že si stěžují na to že nedostali tlumočení.

80 {8}

81 TS: mhm.

82 {9}

83 R1: tak a teď jak jsem se (.) teď jsem zapomněl na tu otázku
84 poslední kterou jste mi položila.

85 {10}

86 TS: ta se týkala jestli dáte nějak dokážete nějak porovnat e jestli
87 máte víc té rodilé angličtiny nebo nerodilé ang- nebo takhle
88 rodilých jazyků nebo nerodilé angličtiny.

89 {11}

90 R1: jo. já začnu já začnu od toho co bude asi nejjednodušší. rodilý
91 angličtiny versus nerodilý angličtiny. nerodilý angličtiny je
92 v evropských institucích výrazně víc než té rodilé. a to je i (jako
93 v) z čistě matematických důvodů a bude to čím dál tím víc žejo.

94 {12}

95 TS: jo.

96 {13}
97 R1: um (..) čili u angličtiny rozhodně si myslím že je výrazně víc
98 v naší práci angličtiny nerodilý než rodilý. u francouzštiny to je
99 ten druhý jazyk, kde se těch nerodilejších mluvčích vyskytuje asi
100 nejvíc. ale je to tak řekněme kdybych vzal angličtinu versus
101 francouzštinu tak by to tak bylo čtyři ku jedný jo. že prostě že
102 čtyři ku jedný je větší šance, že ta angličtina bude nerodilá než že
103 ta francouzština bude nerodilá. eh ruštiny skoro půl na půl. a pol-
104 nerodilýho polskýho delegáta jsem snad ještě neslyšel.
105 {14}
106 TS: mhm.
107 {15}
108 R1: úhrnem, (.) subjektivně mám pocit že: těch vystoupení v jiném
109 jazyce než nerodilé angličtině je pořád víc.
110 {16}
111 TS: pořád víc.
112 {17}
113 R1: jako pořád ne ve smyslu stále víc, ale pořád je jich více než
114 těch které by byly v nerodilé angličtině.
115 {18}
116 TS: mhm a-
117 {19}
118 R1: ale někdo najde zasedání, kde tomu tak není jo.
119 {20}
120 TS: jasně. vy jste zmínil to, že: na těch určitých výborech si víc
121 eeh ti delegáti žádají nebo dožadují se toho práva být tlumočení
122 z toho svého mateřského jazyka. um stává se to často, že jim tahle
123 možnost není dána a musí v tom případě tedy mluvit nějakým jiným
124 jazykem, a (.) jaký jazyk by to případně byl třeba u české delegace
125 většinou, jestli dokážete odhadnout.
126 {21}
127 R1: jo. v hospodářského a sociálním výboru (.) um jestli se to stává
128 často, to si to si netroufnu říct. (..) nezažívám to příliš často,
129 ale setkal jsem se s tím.
130 {22}
131 TS: mhm.
132 {23}
133 R1: ten jazyk který si zvolí, bude buďto většinou angličtina nebo
134 francouzština. (.) u český delegace si myslím, že to bude výrazněji
135 častěji asi angličtina než francouzština. ale jsou případy který
136 raději mluví francouzsky než anglicky.
137 {24}
138 TS: tím myslíte jednotlivce nějaké.
139 {25}
140 R1: jednotlivce no jednotlivce.
141 {26}
142 TS: mhm.
143 {27}
144 R1: a stává se to stává se to z organizačních důvodů. že tam je
145 prostě nastavený ten systém tak, že oni si to tlumočení musí
146 objednat určitou dobu dopředu a když mají třeba nějaký zasedání (.)

147 který se muselo doplánovat a vlastně nestihnou si o to tlumočení
148 požádat do termínu tak se jim potom stane že ho nedostanou.
149 {28}
150 TS: mhm chápu. a: ještě mám otázku na ten trh tedy kde pracujete,
151 jestli jste eh jaká je poptávka po retůru ((míněno retour)) do
152 angličtiny. vy sám jste řekl že ho děláte, jestli si to pamatuju
153 dobře.
154 {29}
155 R1: no.
156 {30}
157 TS: tak jaká ta poptávka je a jestli se nějak změnila, od té doby co
158 jste začal pracovat v unii.
159 {31}
160 R1: já myslím že pořád velká, a: že (..) jako samozřejmě angličtina
161 není jedinej jazyk do kterýho se dělá do kterýho se dělá retour. ale
162 obecně mám pocit, že anglickej retůr ((míněno retour)) je žádanější
163 než než retůr ((míněno retour)) do jiných jazyků.
164 {32}
165 TS: mhm. a vy jste ho měl od začátku, nebo jste si-
166 {33}
167 R1: od začátku.
168 {34}
169 TS: a: přidal jste si během vaší práce v evropských institucích
170 nějaké další jazyky teda. nebo jst-
171 {35}
172 R1: jo.
173 {36}
174 TS: a: eeh máte třeba trochu přehled o tom ee jaké jazyky si
175 přidávají vaši kolegové? jaké jsou třeba v největší poptávce? nebo
176 se to tak nedá říct. béčkový.
177 {37}
178 R1: myslíte béčkový. já myslím, že je výrazně častější, že si někdo
179 přidá další céčko. než že si že si udělá zkoušky na retůr ((míněno
180 retour)), ale určitě ty případy jsou. v český kabině jak
181 v parlamentu tak v radě a je to většinou eh buďto angličtina nebo
182 němčina nebo francouzština.
183 {38}
184 TS: mhm.
185 {39}
186 R1: byť jako byť máme lidi kteří mají kteří mají retůr ((míněno
187 retour)) do jinejch jazyků, ale nepamatuju se na nikoho kdo by si
188 přidával řekněme v posledních letech retůr ((míněno retour)) že by
189 to bylo do něčeho jinýho než angličtina němčina francouzština.
190 {40}
191 TS: mhm. dobře.
192 {41}
193 R1: a tam (myslím) že je to víceméně vyrovnaný to že asi bych tam
194 neviděl trend, že by to byla jenom angličtina to ne.
195 {42}
196 TS: mhm. děkuju, tak už bych se asi přesunula k tomu, jaké to
197 samotné tlumočení těch um projevů nerodilých mluvčích angličtiny je.
198 jestli ee tam vidíte nějaký rozdíl mezi nimi, a rozdíl mezi rodilou

199 a nerodilou angličtinou když ty projevy tlumočíte. a taky jestli
200 můžu k tomu ještě dodat jestli třeba záleží na tématu. jestli to
201 téma nějak tohle ovlivňuje.
202 {43}
203 R1: aha.
204 {44}
205 TS: jestli byste třeba upozoroval, že u jednoho tématu je to jinak
206 než u nějakého jiného nebo (.) třeba ne.
207 {45}
208 R1: ve smyslu toho jak se mi to tlumočí.
209 {46}
210 TS: ano
211 {47}
212 R1: jo. to asi to asi možná
213 {48}
214 TS: tady se pardon tady se vyloženě ptám na to, jako jak vám to jako
215 tlumočnickovi jak se vám s tím vstupem pracuje.
216 {49}
217 R1: jo. no: eeh (..) no on je to prostě dneska tak běžnou součástí
218 součástí naší práce a s tím že tý nerodilý angličtiny je víc než tý
219 rodilý tak jako a mám pocit, že se to vyvíjí z mého pohledu tak že
220 jsem na to zvyklej. že možná před deseti lety mně nerodilá
221 angličtina při tlumočení vadila víc než dnes. (..) i je (..) rozdíl
222 tam určitě je. rozdíl tam určitě je v tom, že se člověk jakoby
223 nemůže stoprocentně spolehnout na to, že ten člověk říká to co chce
224 říct.
225 {50}
226 TS: mhm
227 {51}
228 R1: a: musí dávat (.) musí tady tomudle věnovat daleko větší část
229 kapacity než kterou by věnoval rodilému mluvčímu.
230 {52}
231 TS: mhm
232 {53}
233 R1: ale: ale jako je to (..) je to dneska už je to tak jako běžná
234 součást naší práce že vlastně mám pocit, že to nijak jako zásadně
235 zásadně neřeším. jo je to vždycky hned jako příjemný když z mýho
236 pohledu příjemný když slyším někoho kdo mluví rodilou angličtinou a
237 zároveň třeba ještě mluví dobře jo. dokáže se vyjádřit. že je to
238 takový je to spíš takový milý oživení dneska no.
239 {54}
240 TS: mhm. takže byste neřekl nebo řekl byste, že máte třeba nějakou
241 preferenci kdyby dejme tomu v ideálním světě
242 {55}
243 R1: =no v <ideálním světě> no tak v ideálním světě samozřejmě bych
244 chtěl, aby všichni mluvili svou mateřtinou a v ideálním světě
245 samozřejmě bych chtěl, aby ee aby angličtina kterou tlumočím byla
246 rodilá, ale: ale prostě to je v ideálním světě, víte co. to je tak
247 jako (..) po po deseti letech jógy si v sedě furt nedám obě dvě nohy
248 za hlavu. a prostě v ideálním světě můžu chtít, abych si je tam dal
249 ale prostě nedám jo>. a to neznamená, že přestanu cvičit.
250 {56}

251 TS: <jasně>.
252 {57}
253 R1: a a stejně tak jako jo samozřejmě bylo by to krásný, a jsou jako
254 když jsou zasedání kde je a občas se to podaří, kde je v podstatě
255 jenom rodilá angličtina a všichni mluví svým svou mateřštinou jako
256 je to velice příjemný. samozřejmě.
257 {58}
258 TS: mhm. um a vy jste ještě řekl že teda tím, že vlastně ne vždycky
259 jste si jistý že řečník říká to co chce říct, a vlastně vám to: (.)
260 teda jako to vycizelování té myšlenky eh zabírá víc capacity. tak
261 řekl byste že um naopak jsou i nějaké výhody? těch nerodilých
262 mluvčích oproti rodilým. když tohle bychom eh jestli bychom tohle
263 mohli popsat teda jako dejme tomu nevýhodu, tak-
264 {59}
265 R1: výhoda podle mě je, že ten nerodilej mluvčí se většinou víc drží
266 při zemi. a a vyjadřuje myšlenky jednodušeji protože je složitě nebo
267 složitěji vyjádřit neumí jo.
268 {60}
269 TS: mhm.
270 {61}
271 R1: je to (.) to je výhoda, ale zároveň je to trochu dvousečná zbraň
272 že jo. protože prostě (.) se taky může stát, že tu myšlenku
273 zjednoduší tak nebo vyjádří prostředky takovými, který jsou
274 jednoduchý ale zároveň třeba dvojnásobný.
275 {62}
276 TS: mhm,
277 {63}
278 R1: takže fakt jako si nejste jistá. a teď ještě jenom k tomu k těm
279 tématům. k tomu mě napadá vlastně jenom to, že asi je to menší
280 problém, když se baví když je třeba zasedání o nějaké odborné věci
281 jo. daleko větší problém z mého pohledu nebo daleko těžší to je u
282 organizačních záležitostí, (.) kde se ta kde se ten význam řekněme
283 složitěji člověku doplňuje. protože nemá kontext. a nemá se na to
284 jak připravit. jo (.) tak když bude opravdu nějaký zasedání výboru
285 k nějaký k nějaký konkrétní problematice. tak tam bych řekl že mi to
286 vadí míň.
287 {64}
288 TS: mhm. je to z toho důvodu že se používá více termínů nebo?
289 {65}
290 R1: je to z toho důvodu že většinou ta konkr- ta ta diskuse o
291 nějakém konkrétním tématu je konkrétnější a když je konkrétnější,
292 tak mám pocit (.) že člověk může to daleko ví- daleko jednodušeji
293 zasazovat do kontextu svých vlastních znalostí jo. a že si třeba
294 můžu mnohé domyslet. zatímco když se baví vo tom jak proběhlo minulý
295 zasedání na kterým jsem nebyl,
296 {66}
297 TS: mhm
298 {67}
299 R1: tak tam si to prostě nedomyšlím. a tam potřebuju (.) aby to bylo
300 co nejméně dvojnásobné. a tam je fakt že ta že se ten rodilý mluvčí
301 velmi pozná, protože si myslím že (.) má že ve svém rodným jazyce a
302 nebo v jazyce který opravdu umíme na podobný úrovni, tak že jako

303 kdyby máme vyvinutej cit pro to, abychom si uvědomili ve který
304 chvíli mluvíme nejednoznačně.
305 {68}
306 TS: mhm
307 {69}
308 R1: a nějak to kompenzujeme. a to si myslím že často ten nerodilý
309 mluvčí který ten jazyk používá řekněme na pracovní úrovni, ale
310 nikoli na úrovni podobné rodilému mluvčímu, tak tendleten cit právě
311 nemá. čili jako kdyby neví, že to co říká, je nejasné.
312 {70}
313 TS: mhm chápu
314 {71}
315 R1: tím pádem to nijak nekompensuje, (..) a musíme to kompenzovat my
316 a někdy je to těžké kompenzovat protože nemáme kontext.
317 {72}
318 TS: mhm, já se k tomuhle k té kompenzaci ještě vrátím, ale když jsme
319 teďka u eh vy jste teda zmínil že můžou být dvojnásobné ty projevy
320 nerodilých mluvčích, tak jestli bychom mohli ještě chvilku zůstat u
321 nějakých dalších charakteristik těch projevů nerodilých mluvčích. a
322 tady myslím třeba míru připravenosti, nebo i přirozenost projevu, eh
323 věci jako plynulost koherenci. já samozřejmě chápu, že ne vždy
324 znamená rodilý mluvčí dobrý řečník (.) ale když bychom si vzali
325 dejme tomu dva řečníky kteří jsou zhruba stejně dobří řečníci um (.)
326 nebo jestli doká- chápete, co tím myslím?
327 {73}
328 R1: jo chápu. no, (..) jenom řeknu ještě první věc než na ni
329 zapomenou, že jedna z z dalších velikých nevýhod mnoha nerodilých
330 mluvčích je, ani tak ne výslovnost jakožto intonace. jak jak ta
331 intonace velmi často je nejenom teda významotvorná, ale taky že to
332 ucho je na ni naladěno a že prostě je zvyklý tu intonaci vnímat
333 jakožto součást informace. a teď když ta intonace nesedí, tak tak
334 byt třeba kdyby to člověk jenom poslouchal, tak ho to nijak zásadně
335 nerozhodí protože má kapacitu na to, aby si to zpracoval. tak při
336 tom tlumočení v podstatě tím musí ubírat tý kapacity tlumočnický jo,
337 aby: aby to ucho si jako kdyby přehrálo přehrálo to co slyší do tý
338 správný do tý správný tóniny intonační jo. a (..) mm měli bychom se
339 potom ještě časem dostat k psaným projevům, čteným nerodilým mluvčím
340 protože to je zas další kapitola, co se týče nepsaných projevů, tak
341 (..) tak asi velkej rozdíl bude v nějaký koherentní struktuře toho
342 vyjadřování.
343 {74}
344 TS: myslíte teď rozdíl mezi nerodilými a rodilými
345 {75}
346 R1: myslím () ano přesně tak. že pokud bychom teda vzali dva
347 srov- rétoricky srovnatelný řečníky, z nichž jeden bude rodilej a
348 druhéj bude nerodilej tak (.) ze zkušenosti bych to viděl tak, že
349 ten rodilej se bude vyjadřovat takový učesanějším a (.)
350 (ustrojenějším) způsobem. to je to neznámá nutně, že by se vyj- že
351 by mluvil tak jako se píše to ne. ale že spontánní projev rodilého
352 mluvčího je strukturovaněj jinak než spontánní projev nerodilého
353 mluvčího. jako já myslím že to není nutně jenom o tom že by tam
354 nebyly parazitní zvuky, protože ty tam jsou u jednoho i u druhého

355 {76}
356 TS: mhm
357 {77}
358 R1: že by tam nebyly falešný začátky, že by tam nebyly přeřeky. že
359 by tam nebyly vyjetí z vazby. jsou v obou případech, akorát u
360 každého jsou jiný. u toho rodilého mluvčího (.) ten když se
361 vyjadřuje neustrojeně, tak se prostě vyjadřuje neustrojeně jinak než
362 ten nerodilý mluvčí. a pokud na to člověk není zvyklej, tak při tom
363 tlumočení ho to může rozčilovat spíš asi nejvíc.
364 {78}
365 TS: mhm a (..) jo vlastně jak jste teďka zmínil všechny ty různý
366 věci jako parazitní zvuky a tohle tak to je součástí přirozené řeči,
367 už i toho rodilého mluvčího, ale ee když říkáte jinak, ee já (..) nebo
368 takhle, když se takhle jinak vyjadřuje český nerodilý mluvčí ve
369 svém anglickém projevu, pocítujete nějaký rozdíl, než když to je
370 někdo s jinou mateřštinou?
371 {79}
372 R1: určitě určitě. protože já myslím, že ta mateřština ho vždycky
373 ovlivňuje. a je fakt, že mi to tř- že mi že jako cejtím menší
374 nepohodu, když rodnej jazyk toho člověka je jazyk, kterej sám umím.
375 {80}
376 TS: mhm. takže nejen čeština ale-
377 {81}
378 R1: no, že třeba jako vidím, že třeba když to bude že když bude
379 mluvit němec, anglicky, tak je to pro mě výrazně nepohodlnější, než
380 když mluví čech anglicky. a nebo když mluví třeba francouz anglicky
381 nebo polák. protože prostě ty interference (.) já je tam vidím. já
382 vím, proč říká proč říká to co říká jo.
383 {82}
384 TS: mhm mhm.
385 {83}
386 R1: oni třeba často si jako doslova překládají nějaký rčení nebo
387 idiomy ze svého rodného jazyka, a když ten jeho původní ten
388 zdrojovej jazyk znám, jak mně to třeba jako dojde jo. co se snaží
389 říct protože si to jakoby zpětně přeložím zpátky přes řekněme třeba
390 přes tu polštinu nebo francouzštinu. nebo jako mají určitou skupinu
391 chyb třeba který dělaj jo. určitou um typickou skupinu špatně
392 vyslovených slov jo a: eeh je fakt že pokud ten jeho pův- mateřský
393 jazyk znám, tak je to jednodušší.
394 {84}
395 TS: mhm. e dobře, takže vlastně jak říkáte že je třeba cítit nějaký
396 ten jiný eeh cizí idiom ne anglický tak (.) tím se dostáváme ještě
397 k vlastně k jazykové kreativě, tím že oni přenosem toho cizího
398 idiomu do angličtiny je to, vy kývete, tak je to něco, s čím byste
399 souhlasil? nebo
400 {85}
401 R1: souhlasil s tím že se to děje?
402 {86}
403 TS: no že ty projevy um (..) jestli ty projevy třeba eeh jestli by
404 se dalo to, co jste teďka řekl, nějak shrnout tak, že jsou třeba
405 různorodější? v tomhleto smyslu (.) jako celek jakoby nerodilý
406 proti rodilým.

407 {87}
408 R1: to asi to asi ne to bych asi tak neřekl.
409 {88}
410 TS: mhm dobře.
411 {89}
412 R1: jako obecně si myslím že rodilá angličtina je daleko
413 idiomatictější než nerodilá.
414 {90}
415 TS: mhm.
416 {91}
417 R1: a že je jinak kreativní než ta nerodilá. protože eeh (..) jako
418 na jednu stranu si myslím, že ta rodilá angličtina je často
419 idiomatická z toho důvodu že oni vlastně jako kdyby používají ty
420 idiomy jako ee jak bych to řekl (.) neustále odkaz na něco, co máme
421 společného.
422 {92}
423 TS: mhm. máme společného jako ti rodilí mluvčí,
424 {93}
425 R1: ty idiomy no no no jako jako ti rodilí mluvčí. nebo třeba
426 nejenom jako rodilí mluvčí, ale třeba neustále tím vyjadřuje svou
427 třeba v případě británie způsob kterým mluví, vyjadřuje jeho třeba
428 třídní původ jo.
429 {94}
430 TS: mhm
431 {95}
432 R1: vyjadřuje neustále jako odkazuje a vzájemně se sondujou, tady
433 tydleti jo. na jakou chodil na jakou chodil školu. v jakých kruzích
434 se pohybuje. jo a takhle. to jsou myslím věci, který nerodilýmu
435 účastníkovi tý debaty úplně uniknou. () a že tohleto je
436 jeden ze způsobů, kterým Britové pracují s idiomy jo. a jeden je
437 ten je že vlastně jakoby neustále signalizují svůj vztah ke
438 společnosti a svůj vztah k tomu druhému člověku jo. to v případě
439 nerodilý angličtiny prostě není.
440 {96}
441 TS: mhm,
442 {97}
443 R1: jo. a: eeh ta kreativita si myslím že u nerodilých mluvčích
444 v angličtině vzniká často kvůli tomu, že nemá na jazyku dostatečně
445 pregnantní vyjádření pro to co chce říct, a snaží se jako to co
446 nejlíp a co nejkreativněji doaproximovat. aby ten druhý člověk co
447 nejlíp a co nejvíc do hloubky pochopil, co chce říct. a v tom si
448 myslím, že je že jako že ten jazyk je prostě kreativní jinak jo.
449 zatímco u těch rodilých mluvčích si myslím že spíš jako kdyby
450 odkazují k tomu co jim je společné, a s tím si hrajou jo. že tam ta
451 kreativita bude taková, že třeba mírně pozmění smysl, poukáže na
452 něco, co máme společného, zatímco u těch u tý nerodilý angličtiny to
453 tam prostě není no.
454 {98}
455 TS: mhm.
456 {99}
457 R1: já nevím jestli to říkám srozumitelně.
458 {100}

459 TS: myslím si že jo. ještě jak jste říkal, že tedy se snaží víc
460 přiblížit nějak k tomu co chtějí říct ti nerodilí mluvčí ee znamená
461 to že se nějak opakují? nebo že to ří- že říkají něco víckrát jiným
462 způsobem? nebo jste tím myslel něco jiného?
463 {101}
464 R1: Myslel jsem tím jednak to a druhak že třeba jako on mluví, teď
465 mu dojde že vlastně si není úplně přesně jistej, jak říct to co chce
466 říct, tak to vyzkouší, a pak třeba zjistí, že to úplně jako
467 nefunguje tak se to snaží říct jinak. a nebo mluví, teď si uvědomí,
468 že si nemůže vzpomenout na nějaký slovo (.) tak to nějak opíše a pak
469 se mu rozsvítí, to slovo ho napadne, takže to třeba řekne znova
470 s tím v uvozovkách správným termínem.
471 {102}
472 TS: mhm a takové situace jak se vám tlumočí?
473 {103}
474 R1: (..) mm to mně nevadí, to mně nevadí, protože eeh necítím že je
475 mojí povinností to říct dvakrát taky, a mám naopak pocit že je to
476 třeba příjemný v tom smyslu, že tím potvrdí moji domněnku kam
477 směřoval.
478 {104}
479 TS: mhm (.) dobře.
480 {105}
481 R1: a že mě to uklidní, že prostě jsem to pochopil dobře.
482 {106}
483 TS: mhm dobře. um takže to jsme byli u těch u těch dejme tomu
484 spontánních projevů nepřipravených. um ještě mě zajímá rychlost, ale
485 teďka asi nechci porovnávat v tuhle chvíli jako ps- rychlost
486 připravených a nepřipravených projevů ale spíš rychlost právě
487 spontánních projevů rodilých a nerodilých mluvčích,
488 {107}
489 R1: tam si myslím že obecný pravidlo obecný pravidlo asi nevidím. že
490 by jedni byli rychlejší než druhý. jenom si myslím, že ta rychlost
491 se projevuje trochu jinak u každého. ale taky tam asi není úplně
492 dělicí čára mezi rodilým a nerodilým. já myslím že jako obecně jsou
493 dva druhy lidí který mluví rychle, jedni, kteří mluví rychle,
494 protože velmi rychle formulují.
495 {108}
496 TS: mhm.
497 {109}
498 R1: a druzí, kteří mluví rychle protože obecně nepřesně formulují.
499 to znamená že jako kdyby to musí daleko víc okecat. abych to tak
500 řekl lidově.
501 {110}
502 TS: mhm mhm jo.
503 {111}
504 R1: a že ti jedni, kteří mají tendenci okecávat (.) většinou mluví
505 rychle.
506 {112}
507 TS: mhm chápu. napadá vás ještě něco k těm spontánním projevům?
508 pokud ne, tak se můžeme klidně přesunout k těm připraveným, ale:
509 určitě vám chci dát prostor jestli by vás napadlo ještě něco jak
510 popsat ty spontánní,

511 {113}
512 R1: (...) v tuhle chvíli mě nic nenapadá ale třeba mě napadne něco
513 ještě později a můžeme se k tomu vrátit.
514 {114}
515 TS: určitě. eh tak se přesuňme k těm psan- psaným projevům. ještě
516 předtím než se do toho pustíte, tak mě by zajímalo jestli eeh jestli
517 s psanými připravenými projevy v angličtině, přicházejí rodilí nebo
518 nerodilí mluvčí častěji než ta druhá skupina nebo ne. (...)
519 samozřejmě je to jako odhad.
520 {115}
521 R1: (uvažuju) jako na základě, na základě institucí, kde pracuju já,
522 tak bych řekl že možná ani ne.
523 {116}
524 TS: mhm. že není rozdíl?
525 {117}
526 R1: mm. (...) a když jestli tam jestli tam bude rozdíl tak myslím, že
527 nebude nebude podle toho jestli se jedná o rodilýho nebo nerodilýho
528 mluvčího. protože jak tak teďka si promítám různé vzpomínky no
529 myslím že ani ne. že bych tam neviděl rozdíl.
530 {118}
531 TS: a tak teda když mají ty psané projevy, platí pro ně to co jste
532 říkal o těch spontánních? nebo co byste vypíchnul že je jinak.
533 protože vy jste vlastně to chtěl oddělit,
534 {119}
535 R1: jo. já mám (...) tady si myslím, že: (...) jak bych to řekl (...)
536 je určitě spousta lidí, který jsou schopný, nerodilí mluvčí, který
537 jsou schopný vlastně () text, zvláště pokud jim ho někdo opraví a
538 nebo zrediguje, a že potom třeba, kdybyste si dala vedle sebe ty dva
539 texty, (...) no tady je asi potřeba říct že: ee že každý to profesní
540 prostředí má svou má svůj žargon. má svoji hantýrku. a že to co
541 říkám, platí spíš právě pro projevy v tý hantýrce. že jako když se
542 podíváte na projev v žargonu evropských institucí, tak velmi často
543 na první pohled na první pohled. není úplně jasný, jestli ho psal
544 rodilý nebo nerodilý mluvčí jo.
545 {120}
546 TS: mhm,
547 {121}
548 R1: pokud tam samozřejmě pokud tam jsou gramatické chyby a takhle
549 tak je to jasný. ale že třeba velice často vidíte, že ten projev eeh
550 (...) nechte ten člověk který ho napsal. a (...) národností pisatele
551 toho textu si občas nejste jistá, protože třeba gramatické chyby tam
552 nejsou, a je klidně možné, že brit, který pracuje dvacet let
553 v evropské komisi, by to napsal úplně stejně. jo čili jenom myslím,
554 že tam jako obecně, že že u těch že u tý rodilosti a nerodilosti
555 v bruselu, (.) že to říkám tak blbě brusel v evropských institucích,
556 je potřeba vzít taky v úvahu to, že že že je to do značny míry
557 prostě žargon.
558 {122}
559 TS: mhm.
560 {123}
561 R1: že rodilý mluvčí bruselského žargonu angličtiny neexistuje. nic
562 takovýho není.

563 {124}
564 TS: jistě.
565 {125}
566 R1: to prostě to se každý musel naučit.
567 {126}
568 TS: mhm.
569 {127}
570 R1: jo. a: (.) to je jedna věc. a druhá věc je že po těch (.) mnoha
571 případech třeba, po desetiletích toho života mimo mimo svou vlast.
572 v prostředí tý mezinárodní instituce, je prostě člověk emigrant. a
573 když si vezmete, jak mluví řada českých emigrantů po dvaceti letech,
574 tak jako ta tu kategorii rodilí mluvčí versus nerodilí mluvčí to
575 trochu relativizuje jo.
576 {128}
577 TS: mhm. takže byste řekl že to ovlivňuje i výstupy těch rodilých
578 mluvčích kteří žijí
579 {129}
580 R1: bezpochyby.
581 {130}
582 TS: a pracují v bruselu mhm.
583 {131}
584 R1: bezpochyby. a třeba si myslím, že i existuje velkej rozdíl mezi
585 tím (.) konkrétně třeba u britský delegace když byla, tak brity
586 nechme kde jsou. ale u irský delegace jo, si myslím že je poměrně
587 zásadní rozdíl, mezi tím jak mluví člověk, kterej přijede z dublinu
588 a pracuje na dublinským ministerstvu, a jak mluví člověk, kterej
589 pracuje v bruselu na stálým zastoupení třeba pět let, nebo deset, a
590 jak prac- jak mluví člověk kterej dvac- ir kterej dvacet let pracuje
591 v evropský komisi. prostě není, není to stejná řeč.
592 {132}
593 TS: mhm a v čem se liší? v jakých třeba kategoriích, jestli dokážete
594 říct.
595 {133}
596 R1: je většinou míň idiomatická,
597 {134}
598 TS: ta evropská?
599 {135}
600 R1: ta evropská. nebo ona je jako idiomatická jinak.
601 {136}
602 TS: mhm (.) má vlastní nějaký svůj set.
603 {137}
604 R1: ano. přesně tak no. a: (..) no často vlastně jako začíná ona je
605 takovým jako ona to je tak jak kdybyste si vzala, eh (..) irskou
606 angličtinu, která už jako tak je v podstatě jako částečně britská
607 s naroubovanou irštinou, jo a třeba velmi často větnou strukturou
608 irštiny původní, což jsem se dozvěděl od lidí který irštinu umí. a
609 naroubovala to na jakejsi konglomerát jako kontinentální větný
610 struktury jo.
611 {138}
612 TS: mhm,
613 {139}

614 R1: třeba (.) nevím jestli nevím jestli budu schopnej úplně takhle
615 si vytáhnout z hlavy nějaký konkrétní příklady, ale že třeba ta
616 větná struktura, v tom žargonu, který třeba často potom bude
617 používat i ten rodilej mluvčí (.) je v podstatě větná struktura
618 kontinentální.
619 {140}
620 TS: mhm.
621 {141}
622 R1: prostě ty jazyky se ovlivňují navzájem.
623 {142}
624 TS: mhm mhm a tu stejnou větnou strukturu bude pak používat i dejme
625 tomu nerodilý mluvčí?
626 {143}
627 R1: jo.
628
629 MISSING PART OF INTERVIEW
630
631 {144}
632 TS: ještě u těch psaných projevů, um (.) dokázal byste něco říct
633 třeba o rychlosti těch projevů? nebo u toho jak jste zmiňoval u těch
634 spontánních že je někdy těžké poznat kam řečník míří, tak-
635 {145}
636 R1: jo.
637 {146}
638 TS: je to tak platí to i zde, nebo ne.
639 {147}
640 R1: (.) myslím že trochu míň.
641 {148}
642 TS: mhm.
643 {149}
644 R1: že ono přece jenom když si to člověk po sobě může přečíst, tak
645 že jako mu dojde že to nedává úplně smysl. no ale taky jak kdy. taky
646 jak kdy. ale (.) jako jo. pokud bych měl říct nějaký jako obecný
647 pravidlo, tak asi jo, asi jo. asi bude platit míň u psaných projevů,
648 že se tam objevuje často něco co nedává smysl. než u těch
649 nepsanejch. to asi jo. eeh co se týče rychlosti, (..) tam si myslím,
650 že: s určitýma výjimkama, (..) že bude platit, že rodilej mluvčí
651 spíš bude číst pomalejš. než ten nerodilej. z mý zkušenosti.
652 {150}
653 TS: mhm.
654 {151}
655 R1: um a: že (..) ten rodilej mluvčí se bude spíš snažit (.) nechci
656 tomu říkat ani ne oralizovat ale s- ale bude se snažit o to, aby ten
657 čtený projev, zněl co nejspontánněji. aby nezněl aby nezněl jako
658 čtenej jo,
659 {152}
660 TS: mhm
661 {153}
662 R1: zatímco u nerodilých mluvčích se častěji člověk setká s tím že
663 to (). jsou výjimky na obou stranách. ale: jestli v- jestli tam
664 vidím nějaký rozdíl tak možná bude tady tendleten.
665 {154}

666 TS: mhm.
667 {155}
668 R1: že pokud tam vidím nějakou souvislost tak mám pocit, že (.)u
669 nero- u rodilého mluvčího, se stane méně to, že projev jenom tak
670 přehrká.
671 {156}
672 TS: mhm.
673 {157}
674 R1: jo. prostě rychle, nesrozumitelně, přesně tak jak mu to dali
675 prostě jede.
676 {158}
677 TS: mhm. rozumím, tak já už bych se možná přesunula k tomu od těch
678 samotných projevů k tomu, jak e se vám s tím v té kabině pracuje. um
679 zajímá mě tady hlavně jak se: jak k tomu přistupujete, jak jste vy
680 už jste zmiňoval že nějak že některé věci musíte prostě kompenzovat,
681 tak jestli můžete říct třeba jak? ee a jak a jestli i takže nějaké
682 strategie dejme tomu na místě, přímo při tom tlumočení, a potom mě
683 zajímá, jestli: máte třeba i nějaké dlouhodobější strategie jo, když
684 víte jste říkal myslím že jste zmínil, že eeh (..) že je té nerodilé
685 angličtiny že s ní prostě pracujete, a že eh tak jestli nějak
686 dlouhodobě se na to připravujete, nebo pokud už s v ní pracujete
687 nějakou delší dobu jestli třeba na začátku (.) eeh to tak nějak
688 bylo. jestli chápete, co co myslím
689 {159}
690 R1: eh snad jo. no (..) u (..) u psaného respektive čteného projevu,
691 který čte nerodilý mluvčí, je pro mě výrazně větší pomocí když ho
692 mám na papíře. než u rodilého mluvčího. u nerodilého mluvčího je pro
693 mě výrazně větší pomocí, když ten text mám před sebou.
694 {160}
695 TS: mhm. z jakého to je důvodu?
696 {161}
697 R1: z toho důvodu, že (..) z toho důvodu, že ta výslovnost,
698 intonace, nějaká frázování toho textu je u toho čteného textu často
699 horší než u spontánního projevu.
700 {162}
701 TS: mhm.
702 {163}
703 R1: a když ten papír mám před sebou, tak v podstatě si téměř stáhnou
704 ten zvuk do takové míry abych abych zhruba věděl jestli říká to co
705 je na papíře. a pak se držím papíru. a dělám to v podstatě z listu.
706 (.) protože: mně (.) zatímco u rodilého mluvčího eh velmi často ten
707 papír spíš nechám stranou, protože pokud ho dobře čte, tak mně tam
708 naopak oproti tomu papíru doplňuje informace tou intonací, tím
709 frázováním.
710 {164}
711 TS: mhm.
712 {165}
713 R1: a (.) tím, kde udělá pauzu. proč udělá pauzu. kam vloží vtípek.
714 co vynechá. to jsou spíš věci mám prostě pocit, že tam mně ten zvuk
715 výrazně pomůže. zatímco u toho nerodilého mluvčího, zvláště pokud
716 pokud není zručný v (.) ve veřejném čtení, to znamená neumí dobře
717 frázovat, nemá dobrou intonaci, jsou tam slova která vlastně neví

718 jak vyslovit, to znamená že je vysloví špatně, tak tam spíš mám
719 pocit že ten zvuk jakoby mně to ztěžuje to tlumočení. takže krátce
720 řečeno u nerodilých mam daleko větší tendenci se spíš soustředit na
721 papír (zatímco u nerodilých)
722 {166}
723 TS: mhm. a eh v tom případě kdy teda nemáte papír, a třeba dojde
724 k nějaké té dvojnásobnosti, jaké strategie používáte (.) ať už
725 jazykové nebo tlumočnické abyste to teda nějak vyrovnal.
726 {167}
727 R1: jo. no pokud mám kontext, tak vždycky posuzuju to co slyším,
728 jestli mi to sedí do kontextu nebo ne. a pokud mi to do něj nesedí,
729 tak si dávám daleko větší pozor. a třeba zpočátku formuluju trochu
730 opatrněji, tak abych si nechal otevřený dveře otevřený vrátka pro
731 vyklouznutí jedním nebo druhým směrem. takže vlastně se snažím činit
732 daleko méně zavazující prohlášení. a potom třeba, když už jsem si
733 stoprocentně jistý že myslí tohle a ne ono, tak využiju další
734 příležitosti k tomu aby to zaznělo jednou jako důrazně.
735 {168}
736 TS: mhm
737 {169}
738 R1: že řekl tohle. dělám to z toho důvodu, že přece jenom a dávám si
739 na to větší pozor na zasedání který se nahrávaj, a u kterých
740 existuje někde záznam. a u kterých případně hrozí, že by ee někdo
741 toho člověka citoval.
742 {170}
743 TS: mhm.
744 {171}
745 R1: tam se spíš snažím být opatrnější, a (.) ono to většinou probíhá
746 na automatický podvědomí úrovni, ale jako kdyby v milisekundě, než
747 člověk něco řekne, tak jako kdyby v podvědomí proběhla taková jako
748 rychlá kontrola toho (.) chtěl by ten člověk, aby ho citovali, že
749 řekl tady tohleto? a neb- ono ono už to běží automaticky dneska. ale
750 že prostě že si automaticky, instinktivně dávám pozor, abych neřekl
751 něco, (.) pokud si nejsem stoprocentně jistý, že to ten člověk takhle
752 řekl a takhle myslel, tak abych neřekl něco (.) čeho by se chytl
753 novinář.
754 {172}
755 TS: mhm. říkáte že teďka už to běží automaticky takže, je to hádám
756 z toho správně že to je něco, co jste se postupem času tlumočením
757 těchto řečníků naučil?
758 {173}
759 R1: asi jo. ale myslím, že to že za tím nestála nutně žádná vědomá
760 strategie. že to je spíš prostě situace, kdy třeba vidíte eh já jsem
761 nevzpomínám si konkrétní situaci kdy se to stalo mně, ale slyšíte
762 třeba i od kolegů a určitě se mi to stalo, slyšíte i od kolegů (.)
763 takový ty historiky toho, že prostě že jo byla nějaká akce, po které
764 nějaký vystoupení, a potom byly otázky. diskuse. a někdo vystoupil
765 z publika a řekl. vy jste říkal, bla bla bla. teď se to přetlumočí
766 zpátky a ten člověk říká to já jsem vůbec neřikal, (.) a to jsou
767 myslím situace ze kterých se ponaučíte, v tom smyslu že nedá se tomu
768 vyhnout úplně, prostě může se stát, že rodilýho i nerodilýho
769 mluvčího v daným kontextu špatně pochopím. s tím se nedá nic dělat.

770 to se stát může, ale snažím se o to, aby abych si nepřidával tydlety
771 problémy tím, že budu činit kategorická, jednoznačná prohlášení,
772 pokud si nejsem jistý, že to prostě tak bylo. (.) prostě pokud si
773 nejsem jistý, že to co jsem slyšel, tak buď že jsem dobře rozuměl,
774 nebo že ten člověk (.)to řekl tak, jak- jak to opravdu chtěl říct,
775 tak spíš mám tendenci být v tý formulaci opatrnější, aby se toho
776 nemohl někdo chytnout a vypíchnout pouze jeden význam. jestli mi
777 rozumíte.
778 {174}
779 TS: mhm chápu. chápu. um (.) takže vlastně jste to jakoby popsal, že
780 v tom podvědomí vám běží vlastně ta otázka, chtěl by takto být
781 řečník citován? vztahuje se to teda výhradně na ty nerodilé mluvčí?
782 {175}
783 R1: ano. ano. protože pokud je to rodilý, tak je to jeho chyba.
784 {176}
785 TS: mhm um
786 {177}
787 R1: Zatímco u toho nerodilýho prostě (.) jako opravdu se může stát,
788 že on v danou chvíli si (vzal) nějaký idiom ze své mateřštiny, já tu
789 mateřštinu neznám, z mého pohledu to znamená něco jinýho a prostě to
790 tak nemyslel.
791 {178}
792 TS: mhm.
793 {179}
794 R1: a: pak je totiž pak se totiž myslím že myslím že poměrně dost
795 hrozí to, že buďto on a nebo ten novinář se to bude snažit hodit na
796 tlumočnicka.
797 {180}
798 TS: mhm takže tím vlastně nejen jakoby pomáháte jemu, říct to co
799 chce, ale bráníte i svoji pozici.
800 {181}
801 R1: ano ano.
802 {182}
803 TS: mhm.
804 {183}
805 R1: zatímco u toho rodilýho mluvčího prostě (..) řeknu to (co řekl).
806 {184}
807 TS: a jak na vás teda při tlumočení tyhleto strategie eh nejenom ty
808 strategie teda při vašem výstupu, ale i při tom poslechu eh jak na
809 vás působí. protože zmínil jste několik věcí, které vlastně
810 teoreticky přidávají na tom eh zatížení. na tom na té kognitivní
811 zátěži. tak celkově, jaké to tlumočení je? jestli je tedy
812 náročnější, a nebo ne protože má zase nějaké jiné aspekty které (.)
813 nejsou zas tak náročné.
814 {185}
815 R1: kdybychom kdybychom kdyby všechno ostatní bylo srovnatelný, tak
816 určitě náročnější je. určitě náročnější je a eh nebo no jednak
817 náročnější a druhak víc vyčerpávající. že třeba když mám (.)
818 půldenní zasedání, který je převážně v nerodilý angličtině, tak jsem
819 jako znatelněji unavenější po tom zasedání, než když plný nerodilý
820 angličtiny není. to jako to určitě. čili zjevně prostě kompenzuju
821 větším větším výkonem.

822 {186}
823 TS: mhm a jenom pro ujasnění, říkáte když je všechno ostatní
824 srovnatelný, tak tím myslíte podmínky prostě třeba aud- ee jako um-
825 {187}
826 R1: Audio podmínky, téma, eeh a tak no.
827 {188}
828 TS: mhm jo jo jo
829 {189}
830 R1: rychlost. všechny všechny ostatní faktory.
831 {190}
832 TS: jo chápu.
833 {191}
834 R1: protože jako úplně klidně se může stát, že jako jakože se to
835 nedá srovnat úplně obecně jo. že když prostě bude nějaký téma který
836 mi bude příjemný, a eh bude běžným konverzačním tém- tempem vedený,
837 zajímavý lidi, který umí slušně anglicky, no tak to samozřejmě budu
838 unavenej daleko míň, než když to bude sice zasedání samých rodile-
839 rodilých mluvčích, ale téma který mně nesedí a bude to všechno
840 strašně rychlý. takže kdyby všechny ty ostatní faktory byly
841 srovnatelný, tak pak budu určitě z nerodilých mluvčích obecně, nejen
842 v angličtině ale obecně budu daleko (unavenější).
843
844 MISSING PART OF INTERVIEW
845
846 {192}
847 TS: teďka já bych se chtěla ještě přesunou k takové odbočce od
848 mluvčích a přesunout se k posluchačům, eeh pokud se stává třeba nebo
849 víte, jestli máte v publiku: když em tlumočíte do angličtiny v té
850 unii to je asi těžké říct, nebo já nevím um jestli vás poslouchají
851 spíše nerodilí nebo rodilí mluvčí angličtiny?
852 {193}
853 R1: no tak čistě z matematického hlediska to pravděpodobně budou
854 spíš nerodilí.
855 {194}
856 TS: mhm.
857 {195}
858 R1: nebo jako víc nerodilejch než rodilejch. ale závisí to zasedání
859 od zasedání.
860 {196}
861 TS: mhm a má to nějaký vliv na váš výstup?
862 {197}
863 R1: ne. (.) co se týče evropských institucí, ne. když (.) si
864 vzpomínám na starověk kdy jsem ještě pracoval na českém trhu, tak
865 tam si vzpomínám, že když jsem měl převážně rodilý nebo převážně
866 nerodilý publikum, tak to tak jsem se snažil mluvit jednodušeji.
867 {198}
868 TS: pro nerodilé?
869 {199}
870 R1: pro nerodilý. používat méně idiomů, a používat méně slov u
871 kterých je pravděpodobný že je znát nebudou.
872 {200}
873 TS: mhm takže to jste nějak vědomě upravoval svůj výstup.

874 {201}
875 R1: ano ano. stejně tak jako když mluvím s nerodilým mluvčím tak
876 budu mluvit jinak, než když mluvím s rodilým mluvčím. tak stejně tak
877 jsem i tlumočil.
878
879 MISSING PART OF INTERVIEW
880
881 {202}
882 TS: mhm dobře. um ještě mám jednu otázku k tomu porozumění, když
883 tlumočíte nerodilého mluvčího stává se někdy, že prostě eeh není
884 možné porozumět? a pokud ano tak co v té chvíli děláte?
885 {203}
886 R1: eeh záleží to na kontextu. buď to vynechám, ee byly situace kdy
887 (.) kdy jsem musel říct nezlobte se, tlumočníci nerozumí.
888 {204}
889 TS: mhm. takže se to (.) stalo se to někdy.
890 {205}
891 R1: no určitě určitě. určitě. (.) ee zvláště v situaci kdy (.) jsem
892 vlastně ochotnější to takovýmto způsobem vyřešit v situaci která (.)
893 je řekněme méně formální, a kdy můj posluchač ví že třeba danému
894 člověku je těžší anglicky rozumět.
895 {206}
896 TS: mhm takže v tu chvíl-
897 {207}
898 R1: což se často stává že jo, protože oni se znaj mezi sebou. takže
899 prostě () vědí, že je problém, jenom chtějí být a i jsem se o tom
900 v několika případech s pár delegátama bavil, eh kteří (.) řekli, že
901 pro ně je to přínosný, že prostě se dozvědí, že v danou chvíli něco
902 vypadlo, a nevíme co. a pokud jim to nedojde z kontextu tak se
903 případně později třeba o přestávce toho člověka můžou zeptat. ale
904 není to úplně věc kterou bych kterou bych dělal rád a kterou bych
905 dělal často. spíš se snažím v danou chvíli to prostě vynechat a
906 počkat, jestli z pozdějšího kontextu mně to nedojde, a pak to tam
907 nějak jako zpracovat tu informaci no.
908 {208}
909 TS: mhm.
910 {209}
911 R1: ale stane se to často. stane se často, že opravdu člověk, že
912 (..) zvláště u té (ne úplně) konkrétní diskuze mluví o něčem a že
913 prostě to slovo, bez kontextu je zkomolený tak že prostě vás
914 nenapadne co říká.
915 {210}
916 TS: mhm. (..) jo. (..) to je myslím zatím jako z mé strany eeeh
917 všechno, co se týče vyloženě té ee chvíle, kdy jste v kabině a
918 slyšíte teda ten nerodilý projev a: něco s ním musíte dělat, ale
919 pokud vás ještě třeba zajímá něco co byste k tomu chtěl říct a
920 nedostal jste příležitost
921 {211}
922 R1: já si myslím že tam je ještě jeden (aspekt), kterej kterej
923 trošku pocituju
924 {212}
925 TS: [jeden pardon co?]

926 {213}
927 R1: [a to je, že někteří] kolegové (.) jo jo jedna věc který jsem si
928 všiml.
929 {214}
930 TS: mhm.
931 {215}
932 R1: a to: že existuje skupina kolegů, která si to že daný delegát
933 mluví nerodilou angličtinou a nikoli svým mateřským jazykem bere
934 osobně, a bere to jako útok na tlumočnickou profesi jo. jako ohrože-
935 ohrožení mnohojazyčnosti, a eh ohrožení naší profese jako takový. a:
936 z toho pohledu potom i jako na to reagují a třeba je to trápí a
937 nebo jako naopak pocítují agresi a takhle. eeh to si myslím, že je
938 poměrně užitečný se tady s tímle tím nějak vnitřně popasovat, pokud
939 tento člověk pokud tento pocit člověka přepadne, protože si myslím
940 že pokud tohle nemá zpracovaný, tak že to zbytečně přidává na ee
941 na stresu při práci.
942 {216}
943 TS: mhm.
944 {217}
945 R1: a všiml jsem si toho u poměrně hodně lidí.
946 {218}
947 TS: mhm a-
948 {219}
949 R1: že jako vidíte, že je mimořádně rozčiluje, že přestože je
950 k dispozici tlumočení, tak že ten člověk si jako dovoluje mluvit
951 nerodilou angličtinou když a teď už to je když mluví anglicky jako
952 prase, a podívej se teď zas mu nebylo rozumět a takhle jo. a že se
953 vlastně jako soustřeďují na to, že je to otravuje a myslím si, že
954 to ubírá (..) soustředění a ubírá schopnosti potom toho člověka
955 nějak přetlumočit no.
956 {220}
957 TS: mhm a když teda mluvíte takhle o těch dejme tomu názorech nebo
958 přístupech těchhle vašich kolegů, tak jaký je váš přístup k tomu
959 nebo (.) jak to prostě vnímáte, že to takhle je a že to takhle
960 nejspíš prostě bude
961 {221}
962 R1: jo. no byl bych radši kdyby to tak nebylo, () se prostě musím
963 vrátit k těm nohám zahlavou jo, <prostě jako nedá se nic dělat>. já
964 jsem si tady tudletu profesi zvolil, v tudletu chvíli mně stále
965 ještě dává z mého pohledu ideální poměr svobody a peněz, a součástí
966 té ceny kterou za to zaplatím, je, že holt prostě budu muset stále
967 víc poslouchat nerodilou a někdy i špatnou angličtinu. co se dá
968 dělat.
969 {222}
970 TS: mhm.
971 {223}
972 R1: dovedu si představit, že kdyby se to dostalo do fáze, kdy člověk
973 téměř nebude tlumočit nic jiného než nerodilou a stále horší
974 angličtinu, tak se na to vykašlu a půjdu dělat něco jiného. to asi
975 jo. ale myslím si že to úplně nehrozí.
976 {224}
977 TS: myslíte si, že to nehrozí [že-]

978 {225}
979 R1: [já mysl-] nehrozí. já myslím že ne.
980 {226}
981 TS: a proč říkáte že to nehrozí, nebo-
982 {227}
983 R1: protože kdyby to hrozilo kdyby to hrozilo, tak už by se to dávno
984 stalo.
985 {228}
986 TS: mhm.
987 {229}
988 R1: tam byla poměrně zásadní jako první vlna tady tohodle po tom
989 velkým rozšíření, ve kterým jsme se stali součástí evropský unie my
990 jo. předtím ta role angličtiny byla daleko míň významná v evropských
991 institucích, třeba ještě několik let předtím se drtivá většina
992 legislativních návrhů z evropský komise psala francouzsky, ne
993 anglicky. jo a překládala se z francouzštiny, ne z angličtiny. a pak
994 tam přišla a bylo to v podstatě ty eh zvlá- zvlášt' ta komise byla
995 považována za primárně jako frankofonní instituci. to se po tom
996 velkým rozšíření změnilo, tím jak tam přišla strašná spousta lidí ze
997 střední a východní evropy, který uměli anglicky ale ještě neuměli
998 francouzsky.
999 {230}
1000 TS: mhm.
1001 {231}
1002 R1: a pak se to přenášelo dál. ale kdyby se to mělo stát, tak se to
1003 stalo podle mě v roce dva tisíce sedm dva tisíce osm. dnes máme rok
1004 dva tisíce dvacet.
1005 {232}
1006 TS: mm. takže ee od toho roku dva tisíce sedm osm do dneška ten
1007 trend eeh vypadá jinak?
1008 {233}
1009 R1: ne. trend tam je, ale ten nárůst toho podílu nerodilý angličtiny
1010 na tom celkem celkovým objemu vyřčenýho jako je vyšší, ale není to
1011 řekněme dvacet versus osmdesát procent.
1012 {234}
1013 TS: mhm.
1014 {235}
1015 R1: jo že to ne- že to není tak, že v roce dva tisíce pět, když
1016 vezmeme celkový objem vyřčenýho, tak že by bylo nerodilý angličtiny
1017 dvacet procent a dneska by to bylo osmdesát. tak to prostě není.
1018 {236}
1019 TS: mhm.
1020 {237}
1021 R1: ee jako jo, roste to, jsou hlasy, který to podporují, jsou hlasy
1022 který se proti tomu stavěj, a to jak mezi tlumočníky, tak mezi
1023 delegáty, a nějak se to tak jako (..) jako někdy je toho trochu víc
1024 někdy je toho trochu míň, ale že by to bylo nějak jako nezvratnej
1025 trend to si myslím že ani ne no.
1026 {238}
1027 TS: mhm. dobře. a: ještě mám jednu otázku um jak vás v jaké míře
1028 třeba nebo prostě obecně jak vás na tuhle situaci připravilo vaše
1029 vzdělání? jestli jste si a teďka mluvím o té jazykové eh o tom

1030 jazykovém aspektu. jestli jste si musel něco nějak eeh doplnit.
1031 samozřejmě tady hodně i asi hraje roli to že děláte na tom trhu
1032 v evropských institucích,
1033 {239}
1034 R1: to že ne ono je to hlavně jako já já když jsem začínal pracovat
1035 na českém trhu, tak tady jako taky bych řekl, že minimálně polovina,
1036 (.) toho co se tlumočilo z angličtiny bylo o- bylo od nerodilejch
1037 mluvčích. myslím že tam (není jako) nějaký zásadní rozdíl. a eh
1038 myslím si, že na na škole se tomu nevěnovala příliš velká pozornost,
1039 že jsme třeba poměrně málo tlumočili nerodilý mluvčí jo.
1040 {240}
1041 TS: mhm.
1042 {241}
1043 R1: což si myslím, jako já chápu strategický důvody, proč nám spíš
1044 dávali nahrávky rodilých mluvčích, ale: eeh (..) a následně si
1045 prostě na to člověk musel zvyknout praxí, (..) ale: já třeba když
1046 učím, tak se naopak snažím o to, aby: (.) ten jako výběr těch
1047 jazykových materiálů odpovídal spíš praxi. a v současné praxi to
1048 bude tak že z mého pohledu je potřeba, aby se už při studiu lidí
1049 učili tlumočit i nerodilou angličtinu.
1050 {242}
1051 TS: mhm. um dobře, já vám moc děkuju

INTERVIEW NO.2

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R2: respondent no.2

- 1 {0}
- 2 TS: tak já bych asi začala nejdřív potřebuju abyste mi uvedl ee jaké
3 máte vzdělání přesně obory, jak dlouho pracujete zhruba jako
4 simultánní tlumočnick a: kde hlavně pracujete, jde mi o ten trh který
5 znáte nejlíp.
- 6 {1}
- 7 R2: jasně (.) jo takže vystudovaný mám překladatelství tlumočnictví
8 angličtina se to jmenovalo za nás, eeh (.) dodělal jsem to v roce
9 dva tisíce devět? možná? nejsem si úplně jistej devět nebo deset
10 k tomu mám bohemistiku jako druhéj obor, a: zakončený teda
11 magistrem, protože my jsme ještě neměli bakaláře a od tý doby to
12 dělám. takže to je nějakých eeh deset jedenáct let něco na t-
13 zhruba tak. a jenom na českým trhu. evr- evropský akreditačky nemám,
14 a: no nikde jinde prostě jenom českéj trh.
- 15 {2}
- 16 TS: jo. a: ještě pracovní jazyky bych potřebovala, jestli byste
17 uvedl prosím
- 18 {3}
- 19 R2: angličtina čeština nic jinýho.
- 20 {4}
- 21 TS: a jak byste ten trh na kterém pracujete popsal z hlediska eeh
22 toho: jestli víte jaký se používají hlavně jazyky, jaký je zájem o
23 retour, jak moc nebo málo se tam vyskytují případy kdy teda mluví
24 nerodilý mluvčí anglicky angličtiny anglicky
- 25 {5}
- 26 R2: =jasně eeh no takhle zájem přijde mi jako tak já do toho tolik
27 nevidím. já vidím jenom věci () odjinud, hrozně málo jsem dělal
28 konferencí kde bylo jako vícejazyčnej režim. prakticky všechno co
29 dělám je jako jenom v režimu angličtina čeština
- 30 {6}
- 31 TS: mhm
- 32 {7}
- 33 R2: že těch více kabin jako fakt jsem to jako zažil jsem to, ale
34 poměrně málo. čili přijde mi že na tom trhu o to zájem není nebo:
35 bylo by divný abych se za těch jako deset let s tím nesetkal. že o
36 to není moc zájem, že se prostě jede z angličtiny, ee a ano do
37 obrovský míry s nerodilejma mluvčima jako: to je (.) od oka bych
38 řekl že asi ty nerodilí jsou většina.
- 39 {8}
- 40 TS: mhm
- 41 {9}
- 42 R2: jo nebo oproti rodilejm. nemám to jako změřený, ale tipnul bych
43 že jo a: e e e a retour je se považuje za automatiku. to vůbec jako
44 tendleten českéj trh to absolutně neřeší, kdybych se pokusil
45 klientovi říct že pracuju jenom jedním směrem, tak by se mi vysmáli

46 to jako fakt neexistuje. prostě pokud se objednává něco tak
47 automaticky je to braný tak že jako jde obojí. a vlastně poměrně
48 málo akcí jede v režimu jako fakt jenom jedním směrem. (..) mi
49 přijde
50 {10}
51 TS: takže se: předpokládají i ee teda posluchači kteří budou
52 potřebovat angličtinu a nemusí nepočítá se nutně s tím že jsou to
53 rodilí ale prostě [to je]
54 {11}
55 R2: [jo]
56 {12}
57 TS: ta jediná druhá možnost kterou mají?
58 {13}
59 R2: va- ve valný většině případů jo. že prostě eh že jazykovéj režim
60 je prostě angličtina, případně angličtina s češtinou, že jako
61 z pódia může zaznít obojí, a: počítá se s tím že pokud kdokoliv
62 potřebuje jinej jazyk tak si prostě musí pomoci (s) angličtinou to
63 znamená že spíkři ((míněno speakeři)) jsou velmi často nerodilí, ale
64 i posluchači jsou velmi často nerodilí že prostě fakt se bere
65 angličtina jako ten ten dyfólt ((míněno default)) kterej musí umět
66 každej. pokud neumíte buď anglicky nebo česky tak máte smůlu.
67 {14}
68 TS: mhm a: pozorujete v tomhle nějakou změnu nebo nějaký trend od
69 eeh od začátku vaší kariéry profesionálního tlumočnicka, nebo to tak
70 nějak stejný
71 {15}
72 R2: mně přijde že furt stejný
73 {16}
74 TS: mhm
75 {17}
76 R2: nenap- nemyslím si že by se to nějak změnilo
77 {18}
78 TS: (..) tak ee teď už se dostávám k k otázce jaký to: samotný
79 tlumočení těchhle těch ee nerodilých mluvčích je. jestli: eeh dle
80 vašeho názoru je rozdíl mezi tlumočení rodilého nerodilého mluvčího,
81 jestli je rozdíl mezi eeh těmi samotnými rodilými mluvčími, třeba na
82 základě toho jaký mají svůj mateřský jazyk. (.) a prostě jak to
83 vnímáte.
84 {19}
85 R2: hele rozdíl v tom určitě je, to je naprosto jasný (.) ale zase
86 jako ono (vám) mně angličtina přijde šíleně specifická v tom že je u
87 těch rodilejch že angličtina má prostě šílenej rozptyl akcentů. což
88 jako víte žejo že: eeh jako angličtina z různých částí světa zní
89 fakt jako brutálně jinak takže, já to jako беру tak že je to jenom
90 další z x znetvořených podob angličtiny jo jakože popravdě zažil
91 jsem jako řečníky fakt jako typicky iry opravdu jednou jsem tlumočil
92 toho fila hougena ((míněno Phila Hogana)) toho eurokomisaře pro
93 českou televizi a fakt jsem fakt jsem toho měl úplně plný kecky
94 protože já jsem mu prostě rozuměl strašně blbě jo: a v porovnání
95 s tím nějaký jako francouz, to už je skoro jedno jo ta zátěž na tom
96 vstupu je velmi podobná jo mi př- mi přijde u těch jako
97 prominentních akcentů (.) jako jasně, je to jiný je to jiný, ale (.)

98 mně přijde že ta náročnost jako vykompenzuje se někde jinde jo že
99 prostě že tam na jednu stranu jasně, maj prostě akcent, maj jako
100 jednodušší struktury, mají eh respektive takhle maj akcent a maj
101 jako () nešikovnější slova a maj jednodušší struktury že jo.
102 {20}
103 TS: struktury myslíte jako: syntaktický nebo?
104 {21}
105 R2: syntaktický, kolokační, všecko možný jo kdežto ty rodilí mluvčí
106 maj prostě kolokace, idiomy všechny tadyty věci některý se v tom
107 vyloženě rochněj, a zase na druhou stranu jsou jako většinou velmi
108 dobře srozumitelný a právě mi přijde tydlety dvě věci se jako
109 vyvázej a v konečném důsledku mně to je vlastně tak trochu jako
110 jedno jo. že s každým s každým tím řečníkem si stejně po chvíli
111 najdu prostě po těch prvních pěti minutách kdy si ho jako
112 vočuchávám, jak jak na něj mám jít, tak pak si nějakou jako
113 strategii najdu.
114 {22}
115 TS: mhm
116 {23}
117 R2: a nepříjde mi že by jako inherentně bylo jedno nebo druhý
118 složitější. jo že se prostě pak vybalancuje někde jinde.
119 {24}
120 TS: mhm a: třeba právě na tom českém trhu pozorujete nějaký rozdíl
121 když jde o (.) jako jestli záleží na tématu u toho nerodilýho eeh
122 jestli třeba je rozdíl u odbornějších témat a méně odborných témat
123 nebo: třeba obecnějších nebo přírodní versus ee humanitní vědy
124 jestli je mezi těmadle nerodilýma mluvčíma podle tématu nějaký
125 rozdíl na tom vstupu,
126 {25}
127 R2: přijde mi že jako podle tématu se to asi nedá paušálně říct.
128 jako ee (samozřejmě) člověk může bejt zlej a z- roz- rozdíl mezi
129 rodilýma mluvčíma je do značný míry jako z podle národnosti žejo to
130 taky víme všichni. že prostě eeh dycky když vidím v programu
131 francouze, tak se zděsím protože prostě francouzi obvykle jsou jako
132 v tý angličtině špatný. jo zase naopak skandinávci jsou skvělí,
133 nizozemci jsou skvělí, ty jsou prostě bezchybný francouzi bejvaj
134 peklo italové velmi často bejvaj peklo asijsci velmi špatný
135 pravidelně.
136 {26}
137 TS: mhm a co tam je ten problém, je to vy jste zmínil eh přízvuk a
138 {27}
139 R2: =jednoznačně přízvuk, ale i znalost jazyka jo, a to je zase něco
140 trošku jinýho, třeba u francouzů jednoznačně bych řekl že je to
141 přízvuk protože francouzi e takhle poznal jsem francouze, který
142 mluvěj dobře anglicky. ale valná většina jich má jako velmi
143 intenzivní přízvuk jo přijde mi že francouzský školy na to prostě
144 kašlou. na ty [výslovnostní věci]
145 {28}
146 TS: [mhm]
147 {29}
148 R2: že to prostě fakt zní jako francouzština (.) a zase třeba u těch
149 asijských mi přijde jo: zase nechci úplně paušalizovat, ale zase jak

150 ty kultury jsou nastavený jako fakt jinak jako oni maj takový to
151 jako že neuměj říct ne a tohle tak oni prostě řeknou že anglicky
152 uměj, ale pak vlastně moc neuměj. jakože u nich mi přijde že jako ta
153 je to docela často poměrně docela hluboká neznalost kterou maskujou
154 jako tím že toho řeknou málo, to už jsem jako taky zažil
155 {30}
156 TS: mhm
157 {31}
158 R2: =eh jo, to je jako jak kde jak kde ale (.) ta znalost prostě
159 není rovnoměrná. jako já říkám je to takový trapný to paušalizovat
160 podle národnosti, nelíbí se mi to, na druhou stranu ta zkušenost
161 taková prostě je.
162 {32}
163 TS: mhm a: eeh kolik jich nebo: (..) dá se nějak říct třeba které té
164 skupiny je jakoby víc, na českém trhu nebo s čím se setkáváte
165 nejčastěji
166 {33}
167 R2: nejvíc ee no to co je nejbliž jako nejvíc prostě evropská unie a
168 nejbližší okolí. to znamená jako docela hodně Němců, který anglicky
169 jako povětšinou uměj celkem solidně, a: vlastně jako tak to okolí jo
170 řekl bych prostě Němci Rakušáci Poláci to je poměrně častý, ale celá
171 é ú ((míněno EU)) víceméně. jo protože většinou když se něco sjede,
172 tak se sjede z tý é ú (.) ta asiie naštěstí není zas tak častá, i
173 když jako taky se něco najde, ale třeba jako kdybych () latinská
174 amerika afrika to jsem myslím jako velmi velmi vzácně.
175 {34}
176 TS: mhm (.) dobře um (.) ee ještě bych zůstala: u těch teda projevů
177 těch nerodilých mluvčích jestli byste je mohl nějak charakterizovat
178 jako eem mám tady různé kategorie ee co mám na mysli třeba um míru
179 připravenosti, pak taky jestli chcete zvlášť se zmínit třeba o
180 psaných a zvl- eh teda o připravených a o spontánních projevech,
181 jestli mezi tím je nějaký rozdíl, pak třeba celková koherence, nebo:
182 mm případná (.) jako vágnost nebo naopak přílišná specifičnost toho
183 jazyka. jestli se to takhle nějak paušálně dá nebo
184 {35}
185 R2: to právě přemejšlim no právě přemejšlim že jestli se to jako dá
186 paušálně dá nebo nedá ((smích)) přijde mi že spíš ne jako jasně jako
187 je to prostě eeh je to trochu jednodušší. na druhou stranu jako
188 člověk se setká i s těma jako non nejtyv ((míněno non-native)) který
189 a fakt typicky třeba přesně ty skandinávci nebo ty Holanďani který
190 (.) sice maj detekovatelněj přízvuk ale jinak ta angličtina je
191 prostě jako bezvadná jo a uměj se fakt i pouštět do nějakejch
192 takovejch těch složitějších syntaktickej struktur
193 {36}
194 TS: [mhm]
195 {37}
196 R2: [jo] že si prostě trochu zafrajeřej protože to maj pod kontrolou
197 a udržej to jo takže, si nemyslím jako automaticky to že je jako non
198 nejtyv ((míněno non-native)) znamenalo jako nějaký zjednodušení (ne)
199 fakt ani nepřijde strašně moc záleží na tom konkrétním člověku (.)
200 plus teda žejo taky to čes- čes- český mluvčí mluvící anglicky to je

201 taky specifická kategorie, to se taky stává dost často. to nezaznělo
202 a mělo by
203 {38}
204 TS: mhm
205 {39}
206 R2: že: jako velmi často se stává že ta konference je v angličtině,
207 a jsou na ní český lidi který mluvěj anglicky a my to pak tlumočíme
208 do češtiny.
209 {40}
210 TS: mhm
211 {41}
212 R2: to umí bejt jako někdy velmi nešťastný protože jako třeba je na
213 těch lidech fakt jako vidět že to jako nejde a že to zní jako mnohem
214 primitivnějc než by byli schopný se vyjádřit v tý češtině a že jim
215 fakt toho hodně ztrácí.
216 {42}
217 TS: mě jenom zajímá jestli ee jestli máte vhlad do toho: zda to
218 dělají dobrovolně, nebo jestli je organizátoři žádají aby: to bylo
219 v angličtině
220 {43}
221 R2: já myslím že organizátoři přitlačej.
222 {44}
223 TS: mhm
224 {45}
225 R2: no: že jakože organizátoři a to je taky jo podle toho jaká je to
226 akce a některý akce se prostě tvářej že jsou jako něco hoch takže
227 budou jako anglicky (.) to znamená všichni naši spíkři (míněno
228 speakeři) budou anglicky i když máme v sále tlumočení
229 {46}
230 TS: [mhm]
231 {47}
232 R2: [už] jsem to fakt zažil víckrát (.) ty výsledky nejsou jako
233 <skoro nikdy dobrý> ale: já myslím že je to otázka jako nějaký
234 prestiže, nebo pokusu o nějakou prestiž. nejsem si úplně jistej proč
235 to dělaj ale ikskrát ((míněno x-krát)) jsem si říkal že to je jako
236 hloupý (.) ee jako můžu bejt <hnusně jmenovitej> klidně na ()
237 fjůčr port ((míněno Future Port)) snad nebo něco tam mluvil ee kiska
238 bývalej slovenskej prezident a mluvil jako strašně pěkně, ale nutili
239 ho mluvit anglicky a to mu ten projev tak brutálně sráželo kdyby to
240 bylo kdyby ho nechali slovensky tak to bude krásný my si s tím v tý
241 kabině pohrajeme a bude to jako luxus jo.
242 {48}
243 TS: [mhm]
244 {49}
245 R2: takhle: vyloženě házeli klacky pod nohy. on jako anglicky umí,
246 ale není to prostě zdaleka ono (.) to se fakt stává docela často a
247 to mi přijde že poslední dobou se to možná stává víc s tím že jako
248 fakt je tam nějakej asi pocit tý prestiže nev- nevím jakou jinou
249 motivaci to má protože fakt ty tlumočnický v tom sále maj
250 {50}
251 TS: mhm (.) myslíte víc než dřív,
252 {51}

253 R2: víc než to mi přijde že asi zažívám víc než dřív
254 {52}
255 TS: mhm
256 {53}
257 R2: že jsou jsou češi lomeno slováci to je jedno nucení mluvit
258 anglicky, protože jako konference je v režimu angličtina. i když my
259 tam jako sedíme a klidně bysme to udělali a vsadím se že by to bylo
260 lepší.
261 {54}
262 TS: mhm a: eeh (..) jaká je teda vaše zkušenost s tlumočením českých
263 řečníků kteří mluví anglicky, oproti třeba: eh nějakým jiným
264 řečníkům jejichž mateřštinu vy neovládáte (.) j- cítíte mezi tím
265 nějaký rozdíl?
266 {55}
267 R2: jo určitě určitě (..) zejména když tou angličtinou nevládnou moc
268 a to se teda těm českejm jako ta úroveň tý angličtiny v český
269 populaci není úplně skvělá tak: nebo minimálně jako to je asi
270 generační ale to je jedno ale: rozhodně to pomáhá protože někdy fakt
271 se stane že z tý jejich zlámaný angličtiny prostě si zpětně vykóduju
272 to co tam bylo česky žejo prostě nějaký kalky žejo nějaký folsfrens
273 ((míněno false friends)) takovýhle věci. když mi něco zkalkujou z tý
274 češtiny tak já si to v tý hlavě přehodím zpátky (.) jo a přešoupnu
275 si to tak jak to potřebuju. to jo: to rozhodně pomáhá když to znám
276 protože vím co chce říct
277 {56}
278 TS: mhm
279 {57}
280 R2: =a buď chápu že ta jeho vazba která nedává moc smysl (.) vím od
281 čeho to odvodil žejo můžu si to zpětně jako ().
282 {58}
283 TS: mhm a stává se teda u těch ee jiných nerodilých mluvčích že se
284 objeví nějaká vazba, která kterou prostě neznáte z té angličtiny
285 [která je]
286 {59}
287 R2: [no jasně] to se to se stane to se stane: ale pak jako něco z
288 toho zkusím vydekódovat no protože (.) jo u těch ee jako já němčinu
289 nemám jako pracovní jazyk ale prostě dělal jsem ji na gymplu roky
290 takže třeba jako i u těch Němců něco jakž takž vykóduju, když něco
291 takovýho přijde
292 {60}
293 TS: mhm
294 {61}
295 R2: plus jako přece jenom člověk když ty jazyky dělá, tak má nějaký
296 takovej ten instinktivní čuch že něco je schopnej z toho vytáhnout
297 no ale někdy prostě ano, přijde hrozně divná vazba, (.) se to
298 pokusím nějak rozklíčovat.
299 {62}
300 TS: mhm um
301 {63}
302 R2: určitě se tam něco ztrácí
303 {64}
304 TS: myslíte při tom tlumočení,

305 {65}
306 R2: eeh [no protože]
307 {66}
308 TS: [nebo při tom] výstupu
309 {67}
310 R2: že něco se něco se ztrácí u nich žejo od nich dostávám lehce
311 defektní vstup a někdy se stane že prostě že to nejsem schopnej
312 vykorigovat.
313 {68}
314 TS: mhm
315 {69}
316 R2: =a: jo já s- ((smích)) jako moje nejoblíbenější historka, tohle
317 už jsem možná říkal to se mi fakt stalo že jsem dělal konsektivu,
318 jednoho japonce a ee na pódiu a já jsem mu prostě fakt nerozuměl, já
319 jsem mu nerozuměl (.) a on mluvil o naštěstí mluvil o horách to byl
320 jako nestor japonského horolezectví, promítal tam obrázky hor a pod
321 tím obrázkem vždycky bylo napsaný, jak se ta hora jmenuje a on tam
322 (hodil) ten obrázek a něco řekl a já jsem pak (se rozhlíd) a řekl
323 jsem si tyjo já jsem to studoval takovejch let, stojím přimo vedle
324 něj a nerozumím mu ani slovo to znamená vy tady v sále víte úplný
325 houby co řekl. <tak jsem přečetl to jméno tý hory a něco jsem si k
326 tomu vymyslel> (.) extrém a stydím se za to ale: jo jaky taky se to
327 prostě může stát že někdy je to natolik jako intenzivní, kombinace
328 přízvuku a tak špatný angličtiny že tam jsem si jako opravdu hodně
329 vymejšlel fakt hodně vymejšlel (.) bylo mi to nekomfortní
330 {70}
331 TS: mhm
332 {71}
333 R2: ale co jsem měl dělat žejo.
334 {72}
335 TS: mh
336 {73}
337 R2: komunikač- ale jako všichni byli spokojený jo, on byl spokojen
338 publikum bylo spokojeno takže jako oukej no
339 {74}
340 TS: to je zase (.) prostě strategie dostat té role eh
341 {75}
342 R2: =no jasně [žejo]
343 {76}
344 TS: [zprostředkovatele] komunikace mm
345 {77}
346 R2: přesně. něco jsem musel udělat komu- a komunikační situace
347 fungovala, jako já jsem to zachránil já jsem jako já jsem se vnitřně
348 styděl ale to nikdo jinej neví jo to jsem věděl já
349 {78}
350 TS: mm
351 {79}
352 R2: a nebo každej komu jsem tu historku říkal <já ji říkám docela
353 často>.
354 {80}
355
356 MISSING PART OF INTERVIEW

357
358 {81}
359 TS: ještě mě u těch projevů nerodilých mluvčích zajímá eeh jestli je
360 třeba rozdíl v tom jak složité je sledovat e nebo jednoduché, kam
361 ten řečník míří, jako celková nějaká koherence myšlenková struktura
362 toho projevu: um
363 {82}
364 R2: zase jo: to je (..) to už jsme jako pak zase u takovýho toho
365 škatulkování národů jo jakože mi přijde že ano že třeba češi jsou
366 notorický v tom že blbě strukturují projevy ale to není jako jako
367 jazyk per se žejo to jsou nějaký (.) jo to je to že tady nemáme
368 prostě e (.) řečnictví nebo jak to prostě rétorika se že prostě
369 nedělá na těch školách. Zase naopak je vidět když má člověk jako
370 dobrýho rodilýho mluvčího z británie (.) zejména na těch lepších
371 školách tam je to prostě vidět, že to dělaj.
372 {83}
373 TS: mhm
374 {84}
375 R2: že maj nějakěj trénink jo a to pak přesně pomáhá s tadytěma jako
376 koherencema kohezema a todle jo což se u českých řečníků stává že
377 jsou to takový ty přirozený talenty, protože jinak člověk projede
378 školním systémem a jako neumí to. Se nikdy (.) za nás jsem se s tím
379 rozhodně nesetkal jako to vůbec prostě
380 {85}
381 TS: mhm
382 {86}
383 R2: a to nebyl úplně špatnej gympl kam já jsem chodil prostě to
384 nebylo (..) jo: a to samý platí že prostě jo ty slovanský nebo ty
385 postsovětský národy to maj jako v zásadě dost podobný, poláci jsou
386 na tom podobně (.) ale třeba ty britové fakt maj tu tradici že jako
387 tam je to vidět jo: a to není jako jazyk jako takovej (..) to je:
388 zase říkám nechci úplně jako říkat <prostě tenhle národ je super,
389 tenhle národ je mizernej> ale (.) nevim no. Což to není (.) není
390 otázka jazyková jako taková (.) metajazyková nebo (.) nevim jak to
391 pojmenovat parajazyková něco
392 {87}
393 TS: jo tak ee jo já to chápu asi ee zas je ale asi i dob- dobrý
394 vědět jestli prostě: ee existují teda nějaké kategorie samozřejmě že
395 asi budou existovat nějaké různé kategorie nerodilých mluvčích
396 {88}
397 R2: [no to jo]
398 {89}
399 TS: [já takhle] když se ptám nerodilí mluvčí, tak chápu že to není
400 žádná jednodušá ee skupina
401 {90}
402 R2: právě no že naopak velmi velmi heterogenní
403 {91}
404 TS: um ještě bych se chtěla zeptat k těm projevům um (.) jestli
405 třeba (.) pozorujete rozdíl mezi tím jak eeh jak (.) dobře míří
406 prostě na: na ten point nebo jestli jsou vágnější, jestli víc tančí
407 kolem eeh jestli dochází třeba ke dvojsmysl- eh nebo ke dvojnásobným

408 vyjádřením kde musíte jako tlumočník prostě eeh třeba odhadovat
409 trochu víc
410
411 {92}
412 R2: mm (.) zase jako určitě (.) určitě ale: (..) ale těžko říct jako
413 když žejo prostě vždycky člověk tak jako porovnává v hlavě toho
414 špatného rodilého mluvčího a velmi dobrého nerodilého a je to prostě
415 takový kontinuum jo že že dobrej nerodilej může bejt lepší než
416 špatnej rodilej.
417 {93}
418 TS: mhm
419 {94}
420 R2: jo: takže jasně že oni jsou v tomhleto slabší ale zas jako
421 některý <ne> (jestli) mi rozumíte jo že se to fakt strašně těžko
422 paušalizuje (..) jasně že to naprosto logický jakože prostě když mi
423 přijde ten nerodilák, tak jako jsou věci který čekám, že tam jako že
424 budou slabší čekám, že někdy třeba bude mít problem najít to správný
425 slovo na to jsem jako připravenej a jsem připravenej na to že někdy
426 mu tak jako trochu pomáhám prostě jako (.) někdy se stane, přesně u
427 toho nerodiláka že to slovo mám dřív než on žejo
428 {95}
429 TS: mhm
430 {96}
431 R2: a: tak si to teda jako anticipnu a jako hodím to tam.
432 {97}
433 TS: mhm
434 {98}
435 R2: a pak jenom jako doufám ček- čekuju ((míněno checkuju)) že jsem
436 to udělal dobře. (.) jo: to se jako děje to se určitě děje
437 {99}
438 TS: a děje se to víc u těch nerodilých teda (.) tadyto [odhadování]
439 R2: [no určitě] jasně protože nerodilý jako budou pravděpodobně, to
440 je logický že budou pravděpodobně hledat slovo který jim jako trochu
441 uniká,
442 {100}
443 TS: mhm
444 {101}
445 R2: nebo nějaký termín ktorej jako neznaj na druhou stranu zase
446 jako ono je ten (.) teď jak je ta angličtina v tý jako velmi
447 specifický pozici jakože prostě fakt unikátní jako jazyk tedka (.)
448 že třeba když jsou nějaký fakt profivěci (.) jsem dělal fakt tu
449 jednu konferenci kde jsou prostě parní turbíny, což je jako
450 terminologicky hutná věc (..) oni stejně všichni ty anglický termíny
451 znaj protože: jako všechny ty jako manuály všechny ty jako články
452 který o tom čtou jsou stejně všechny anglicky takže oni třeba tápou
453 v tý gramatice, že někdy to asi tak je taková všelijaká jo (..)
454 slovosled lítá tam a zpátky ale ty termíny maj vyřešený protože ty
455 prostě znaj ty maj jasný jakože prostě ten ta turbína se řekne
456 takhle, lopatka se řekne takhle, tam naprosto neváhaj to je daný.
457 {102}
458 TS: mhm
459 {103}

460 R2: jo: s- ta tu větu stavěj dohromady někdy trochu krkolomnějc ale
461 termíny jsou jasný
462 {104}

463 TS: a jak se vám pak takovýdle věci tlumočí, když ee dejme tomu tam
464 jsou fakt jako exaktní ty termíny a nebo to co souvisí s tématem
465 které je tomu řečníku blízký tak jako (.) dejme tomu správně, nebo
466 tak jak byste očekával, a pak tam jsou nějaké ty: problémy třeba
467 v tom slovosledu nebo gramatice (.) jak se vám s tím pracuje?
468 {105}

469 R2: ((nádech a smích))
470 {106}

471 TS: nebo jak s- jak se s tím vyrovnáváte ja- jaký jako strategie se
472 vám osvědčily že že: se vám to s- díky nim dělá prostě co nejlíp jak
473 to jde
474 {107}

475 R2: člověk prostě jde s ním jako po tom významu že prostě se snaží
476 očesat to co jde kolem, prostě protože vím že on se ani nebude
477 pouštět do nějakých jako nějaký jako tý vyšší roviny nebude se
478 pouštět do nějakých stylistických dobrodružství nebude dělat žádný
479 takovýdle věci to bude fakt o tom předat prostě že se ta turbína
480 otáčí tam nebo zpátky a tady se něco jako (vibruje) (.) takže s ním
481 jdu po tom významu a tadyty věci jako cíleně ořezávám protože vím že
482 on je je jako nemá pod tou kontrolou.
483 {108}

484 TS: mhm
485 {109}

486 R2: jo: takže nebudu přemýšlet prostě jestli třeba tímhle tím jako
487 ne- nechtěl dělat nějaký jako skrytej vtípek nebo něco takovýho
488 protože vím že nebyl protože toho prostě není schopnej jako nemá ty
489 kapacity na to: takže to můžu jako rovnou odříznout protože u toho
490 jako přesně u těch chytřejších rodilých mluvčích (.) se stane někdy
491 že musí člověk přemýšlet trochu víc nad tím jako jestli jestli za
492 tím něco není jestli jako prostě to není nějaké jako náznak něčeho
493 jiného, jestli si tam nepřipravuje půdu na nějaké point kterej
494 přijde potom
495 {110}

496 TS: =mhm
497 {111}

498 R2: =jo prostě může to mít vyšší úroveň sofistikovanosti (.) kterou
499 u tadytoho typu mluvčích prostě nečekám, to znamená ani netrávím
500 nějak ka- nevydávám na to kapacity abych to zkoumal. prostě to tam
501 nebude takže to neřeším jedu prostě po tom významu a tyhlety věci
502 nechávám stranou protože (.) i kdyby to zkusil, tak se mu to
503 nepovede jo oni to nezkusej
504 {112}

505 TS: mhm (.) a: ee ještě jste říkal že občas ee třeba: chvíli hledají
506 to slovo, a že vy jim teda pomáháte, ee že teda anticipujete a
507 řeknete to před nimi ee (..) dokážete třeba odhadnout jestli se vám
508 to spíš většinou jako: že spíš většinou dokážete i u těch různých
509 nerodilých mluvčích kam míří, a nebo se vám to ee nevyplatí dejme
510 tomu častěji než ee když anticipujete u rodilých mluvčích.
511 {113}

512 R2: (...) mhm přemejšším (...) se asi nedá se asi nedá říct ()
513 paušálně (...) jo že prostě člověk anticipuje jako pořád, asi trochu
514 jiný věci (...) to je (...) (myslím) že je tam těch faktorů o hodně víc
515 jako že: že tam jde o to o čem to je, co o tom vím, jo: strašně moc
516 jako jinejch věci
517 {114}
518 TS: mhm
519 {115}
520 R2: jestli na to má nějakej vliv rodilost nerodilost (...) to nevím
521 {116}
522 TS: dejte tomu když děláte třeba nějakou konferenci nebo ně- nějakou
523 akci kde je jako to: podobné téma u všech těch řečníků
524 {117}
525 R2: no
526 {118}
527 TS: a: je tam nerodilý a rodilý kdybys- dejme tomu v ideální situaci
528 zhruba stejně dobří řečníci,
529 {119}
530 R2: mh
531 {120}
532 TS: ta:k ee přistupujete k nim jinak? nebo: ee nebo nad tím jako
533 nepřemýšlíte
534 {121}
535 R2: jako vědomě ne vědomě ne: na druhou stranu jako to je takový to
536 co mi přijde když už je člověk jako vytlumočeněj (...) tak tam strašně
537 moc těchdle věcí s- se dělá jako tak jako semi instinktivně. jo že
538 člověk přesně přistupuje ke každému tomu řečníkovi trochu jinak a
539 fakt jako si myslím že prostě tam těch pár minut si ho oťukává (...)
540 že si přesně člověk instinktivně zkouší si přibrzdit si zpomalit
541 jako jo odstup nebo něco takovýho
542 {122}
543 TS: mhm
544 {123}
545 R2: zaposlouchávat se třeba do akcentu jako z- začít si mapovat kde
546 ty hlásky jako jak je ten člověk vyslovuje, ale to jsou věci který
547 se opravdu pak mi přijde dělat jako velmi instinktivně takže těžko
548 říct jo
549 {124}
550 TS: mhm
551 {125}
552 R2: jako myslím si že člověk s každým tím mluvčím zachází tak jako
553 individuálně jako vždycky.
554 {126}
555 TS: jo
556 {127}
557 R2: jo protože každého prostě přijme s tím jako k- každěj má nějakou
558 tu bagáž prostě nějakých těch faktorů (...) a těch prvních několik
559 minut si prostě oťukávám který z nich jsou relevantní (...) a pak se
560 ta strategie plynule plynule přizpůsobí jo ale nemůžu říct že bych
561 to dělal jako úplně vědomě, že (...) že to už je jako jo jak už je
562 člověk jako rozjetej
563 {128}

564 TS: mhm
565 {129}
566 R2: tak už to fakt tak trochu skáče samo. prostě: (.) a navíc prostě
567 vím jako hele, tohle mi připomíná tohohle člověka, ten mluvil
568 takhle, jel jsem na to takhle jo najedu na to zhruba podobným stylem
569 {130}
570 TS: mhm že si jako vybavíte někoho [dejme tomu s]
571 {131}
572 R2: [jo ale] jo no: () je to tak trošku podvědomí jo že to není
573 opravdu cíleně že (asi) mám nějakou ten () strategii v hlavě a
574 vybírám si kterou kterou na to půjdu jo že to že to má člověk tak
575 trochu ve voku jo: prostě ve voku ne: jo prostě [jasně]
576 {132}
577 TS: [chápu]
578 {133}
579 R2: jo to se taky <strašně blbě> vyjadřuje
580
581 MISSING PART OF INTERVIEW
582
583 {134}
584 R2: já nevím jestli rodilost nerodilost je v tom faktor to si fakt
585 nejsem jistej jo že prostě říkám to je v rámci toho oťukávání to
586 samozřejmě je věc kterou jako člověk bere v potaz, ale těch faktorů
587 je tam tak strašně moc že tohle je prostě jenom jeden z řady
588 {135}
589 TS: mhm a: ee ty další faktory jenom jestli byste mohl já tak trochu
590 tuším ale aby abychom měli jasno co jimi myslíte?
591 {136}
592 R2: abysme byli <vědecký> ee faktor je tak klasicky žejo rychlost
593 (.) samozřejmě teda kvalita jazyka, zas jako schopnost ovládat
594 jazyk, schopnost u- udržet nějakou koherenci kohezi projevu tadyty
595 věci jo prostě řečnický ee jestli tam jsou nějaký takový ty
596 kontaktní prvky s publikem nebo jestli ten člověk jako jede spíš do
597 sebe, jo jak moc má tendence odbíhat od tématu (.) nebo jestli to je
598 naopak takovej ten typ řečníka co se fakt jako velmi striktně drží
599 toho čeho má. to je všechno jsou věci který se prostě skládají do
600 nějakýho celkovýho obrázku, takovej obrázek je pak potřeba nějak
601 tlumočnický pojmout jo jestli se tyhle věci se nasčítaj (.) ten
602 systém kterej jako fakt je podvědomý si to vyhodnotí (.) a řekne na
603 základě tohle vstupu by ten výstup mohl vypadat nějak takhle a třeba
604 se ještě za pochodu přizpůsobuje žejo
605 {137}
606 TS: mhm
607 {138}
608 R2: a ideálně jako říkám cca po tý pátý minutě už bych měl mít
609 hotovou na toho člověka strategii (.) vyzkoušenou a pokud mi neudělá
610 něco jako že mě velmi překvapí, tak ho v tý strategii dojedu a mělo
611 by to bejt jako jakžtakž oukej. tak si představuju že by to mělo
612 vypadat
613 {139}
614 TS: mhm
615 {140}

616 R2: jo: takže samozřejmě ta nerodilost je jedn- jedna z těchhle věcí
617 ale je to prostě jenom jeden (z faktorů) co se vyhodnocují ale
618 jako říkám (.) ne: vědomě
619 {141}
620 TS: mhm
621 {142}
622 R2: možná člověk jako na začátku to dělá vědomě, jako to já už si
623 tolik jako nepamatuju
624 {143}
625 TS: myslíte na začátku kariéry,
626 {144}
627 R2: na začátku kariéry přesně (.) člověk vyleze z té školy, takže
628 ještě přece jenom jako má v hlavě všechny ty teoretický modely a
629 tyhle věci a jako (.) je schopnej si říct prostě jako na tohle by se
630 mělo jít takhle, na tohle by se mělo jít takhle jo ale pak už čím
631 dál tím víc člověk zapomene ty přesný obsahy těch modelů, si jen
632 pamatuje ten jako gist toho (.) a už se začne stříhat jako mnohem
633 víc instinktivně.
634 {145}
635 TS: mhm
636 {146}
637 R2: ale jako ta analýza tam probíhá pořád ta musí bejt
638 {147}
639 TS: jasně. a z hlediska nějakých dlouhodobých strategií ee třeba
640 jako přípravy nebo navykání na nějaké ty nerodilé mluvčí (.) děláte
641 něco z toho nebo dělal jste něco z toho? dejme tomu na začátku té
642 kariéry když jste si jako zvykal na ten trh
643 {148}
644 R2: mm (.) jako no jasně člověk si musí zvykat na <spoustu> věcí
645 žejo ale: eeh třeba u těch (.) fakt jedna z těch nejvýraznějších
646 věcí si myslím u těch nerodiláků je prostě akcent (.) jo: že to je
647 fakt jako jeden z těch faktorů který tím jako opravdu hejbaj hrozně
648 moc
649 {149}
650 TS: =a do toho jenom do toho zahrnujete výslovnost a myslíte tím a
651 zahrnujete tam třeba i intonaci? ne- a rychlost nebo ne.
652 {150}
653 R2: jo (.) mm (.) ne: rychlost už bych asi viděl jinde intonaci bych
654 jako hodil ještě pod akcent
655 {151}
656 TS: mhm
657 {152}
658 R2: což je možná trochu drzý ale (.) to nevím nevím (.) ale řekl
659 bych tak jako že intonace do toho tak trošku patří tak trošku ne že
660 je to tak jako hraniční (.) ale nevím myslím jako fakt čistě přízvuk
661 protože vyloženě fakt jako ty výslovnostní mapa toho jako tahle
662 hláska () eeh jak se ár pí něco ingliš ((míněno RP English)) to
663 je prostě ta jako ta standardní
664 {153}
665 TS: mhm
666 {154}

667 R2: jo že tahle je ta hláska která by měla znít takhle a ve
668 skutečnosti u toho řečníka zní takhle, plus některý slovo jako třeba
669 neumí vyslovit žejo což je u tý angličtiny ještě další jako problém
670 kterej asi taky by měl zaznít protože angličtina je ten jazyk kterej
671 má naprosto ujetej spelink ((míněno spelling)) to znamená že třeba
672 ty řečníci (.) to slovo znaj četli ho milionkrát a nikdy ho
673 neslyšeli nahlas žejo. a ona tam v něm je nějaká jako totální
674 podlost
675 {155}
676 TS: mm
677 {156}
678 R2: jo a řeknou prostě prýfejs když je to prefis ((míněno preface))
679 ale jak to ví jak to mají vědět žejo znají slovo prý ((míněno pre))
680 znají slovo fejs ((míněno face)) a jako jo (.) to je poměrně taky
681 notorická věc. na druhou stranu člověk pro to má pochopení žejo taky
682 to mám stejně ee jako je x slov který znám napsaný (.) a pak mě
683 překvapí jak se čtou, jako já jsem jsem před před rokem prostě po
684 fakt jako desítkách let studia konečně jsem zjistil že sítko se
685 řekne siv ((míněno sieve)) fakt jako sijev žejo já jsem si ()
686 nevěděl jak se to vlastně čte (.) no takže super ee to se stává kam
687 jsem to odběhl, odkud jsem to odběhl?
688 {157}
689 TS: =od dlouhodobějších strategií.
690 {158}
691 R2: jo dlouhodobějších strategií že mi přijde že u těch akcentů
692 který jsou jako víceméně normalizovaný? pro ty jako mluvčí
693 jednotlivých jazyků, že to je něco co se prostě fakt jako
694 naposlouchá.
695 {159}
696 TS: mhm
697 {160}
698 R2: a to platí i pro akcenty těch rodilejch mluvčích jo (.) že
699 prostě fakt s těma třeba přesně s těma irama jsem jako zápasil, pak
700 jsem si toho naposlouchal tolik že už mi to začlo dávat smysl, a teď
701 už s tím jako není takovej problém. a to samý myslím se dá říct pro
702 jako: rodilý mluvčí němčiny (.) kterým maj prostě ur- určitý
703 mapování hlásek,
704 {161}
705 TS: mhm
706 {162}
707 R2: člověk si na to zvykne a když už jako se seznámíte s tím
708 mapováním tak pak už se to dá přede- to je něco co se dá velmi dobře
709 (předit) z jednoho řečníka na druhého. protože to mají ve velký míře
710 všichni.
711 {163}
712 TS: mhm
713 {164}
714 R2: nebo jako do určitý míry. nebo ty francouzi který jsem se jako
715 nenaučil nikdy protože jsou jako pekelný.
716
717 MISSING PART OF INTERVIEW
718

719 {165}

720 TS: a z těch dlouhodobých ee strategií (.) prostě pak už automaticky

721 tím že člověk pracuje v tom prostředí tak se jako naučí na ty

722 {166}

723 R2: [jo]

724 {167}

725 TS:[na ty] jednotlivý skupiny, mhm

726 {168}

727 R2: myslím si že jo no. že to není něco jako rozhodně jsem to

728 nedělal vědomě, ale: člověk to jako pochyťá prostě časem

729 {169}

730 TS: mhm

731 {170}

732 R2: jako fakt já zastávám dlouhodobě názor, a to jsem vám <řikal

733 xkrát> že strašně moc těch věcí v tom tlumočení jsou věci který se

734 zautomatizují jenom je to potřeba prostě jako (.) jako se vyjezdít

735 při řízení, to je něco podobného. jo člověk všecku tu teorii dá

736 dohromady a strašně moc těch věcí si sedne tou praxí, a prostě

737 člověk ze začátku na to řazení myslí a pak už to prostě dělá a

738 absolutně nad tím nepřemýšlí. protože prostě to už jako cejtí.

739 {171}

740 TS: takže ee když byste třeba měl porovnat jaký to pro vás je z

741 hlediska náročnosti nebo: umm třeba únavnosti tlumočit nerodilý

742 mluvčí versus rodilý mluvčí (.) cítíte v tom rozdíl nebo: nebo spíš

743 ne,

744 {172}

745 R2: ne. přesně jako zase si myslím že to je- je je to nepochybně je

746 to jeden z těch faktorů který do toho vstupují, do týchleť matice

747 proměnných to je, (.) nemyslím si že by byla jako nutně o tolik

748 důležitější než všechny ostatní. Jo: to fakt je jako kus od kusu.

749 jsou jsou jako určitě řečníci, u kterých bych řekl prostě, jeho

750 hlavní problém je, že je polák a neumí moc anglicky. jo nebo kdyby

751 tohle tam nebylo tak všecho ostatní je fajn. to se určitě stane. (.)

752 jo ale pak se stane zase že jako mám nerodilýho mluvčího ale všecho

753 je natolik dobrý nebo nebo má problém někde úplně jinde, jo že třeba

754 má prostě jako fakt naprosto šíleně rozpadlý struktury (.) nedává mu

755 to logicky jako nenavazuje mu to na sebe (.) a to že k tomu je to

756 prostě jako francouz a má blbej přízvuk to vlastně není takovej

757 problém. jo že prostě ty problémy jsou jinde nasčítá se to (.) jo

758 říkám je to stoprocentně jeden z těch faktorů stoprocentně jo ale

759 nemyslím si že by byl jako nutně důležitější než jiný. Už vám jako

760 tak trochu sestřeluju celej <výzkum mi přijde>

761 {173}

762 TS: ne ne ne ee v pohodě jako ee já budu mít víc lidí tak některé

763 názory se mi určitě sejdou některé se mi rozejdou a já zase nechci,

764 aby mi všichni potvrdili e třeba moje domněnky žejo. tobě by pak

765 nebyl asi úplně výzkum (..) a: eeh je třeba něco rodilých mluvčích

766 kteří ee když jsou dobrý řečníci co eh co ten projev dělá těžším než

767 dejme tomu jako slušný řečník nějaký nerodilý? když je téma zhruba

768 podobné samozřejmě

769 {174}

770 R2: to bylo když je (rodilej má projev) tak kterej z nich je těžší?

771 {175}
772 TS: no nebo jestli nebo třeba eeh na co jste víc zvyklí na tomhleto
773 trhu jestli se s něčím třeba setkáváte víc a líp vám tam spíná to co
774 jste řekl že se jako zajezdíte? Nebo
775 {176}
776 R2: jako na tom na tom našem trhu jsou asi nerodilí ve většině (.)
777 asi asi přemejšlim mi tady bublá ta myšlenka v hlavě celou dobu
778 jestli jako jestli to není pravda. přijde mi že asi jo. přijde mi že
779 zas těch rodilejch zas tolik nepotkávám. nebo relativně málo (.) ale
780 to jako to by m- ty reálný čísla by mě fakt zajímaly ale vlastně to
781 nevím. jsem si nikdy jako statistiku nevedl. ale přijde mi že jsou
782 jako v minoritě (..) a tak jasně že se stane že prostě když je
783 nějaký nějaký řečník rodilej jako opravdu dobřej
784 {177}
785 TS: mhm
786 {178}
787 R2: tak se stane že opravdu dá člověku zabrat protože si s tím
788 jazykem jako opravdu hraje. to se někdy stane (.) a nebo prostě
789 vypálí nějaký něco co je stylově jako fakt odněkud (.) jo že to jsou
790 věci který člověk třeba jako zná ale prostě šáhne do rejstříku,
791 kterej prostě není tak rychlej jo (.) nejsou tam ty ty ty prostě
792 synapse tam nejsou tak jako propojený jsou prostě v takovým tom
793 jako zadním šuplíku. někde to tam je, jako jo a chvíli to trvá než
794 to člověk vyhrabe z toho šuplíku. a to se stává (.) jsem věci který
795 jsem asi dával ale eeh jo typicky tohle se stávalo v tý práci pro
796 televizi protože v tý televizi je asi těch rodilejch mluvčích jako
797 víc než jako na když jsem dělal ještě jako tlumočení pro čé té
798 ((míněno ČT)) což už jako téměř nedělám (..) tam toho asi bylo víc
799 jako tam jsou prostě lidi typu obama že dokud byl ještě obama. Což
800 je prostě jako velmi vzdělanej člověk a je přesně schopnej jako a
801 ten s tím jazykem umí pracovat a je opravdu schopnej jít přesně pro
802 to jedno slovo který dělá úplně přesně to co on chce, a takhle mi ho
803 tam položí. a ty si s nim něco udělej jako jo
804 {179}
805 TS: mm
806 {180}
807 R2: tohleto je určitě víc čelendžink ((míněno challenging)) nebo
808 když jsem dělal jako nějaký ty státní pohřby což je už něco už
809 takhle stylově jako hrozně vysoko a ty lidi prostě fakt jsou schopný
810 tam vytáhnout prostě nějaký takový ty biblický věci nebo takový to
811 jako jo tak je fakt složitý. což je přesně to co by ten rodilej
812 mluvčí nikdy neudělal protože to už jako za hr- teda nerodilej by
813 neudělal protože to už je za hranicí toho co někdo na tý jako i na
814 tý cé jedničce jo tam už prostě už na to nemá. to už jako fakt šáhá
815 do lexika který (.) typicky lexikálního kolokace můžou to bejt
816 nějaký idiomy že jo (..) který prostě přitáhne který který to jako u
817 nerodilejch prostě nečekám protože by mě tak jako upřímně šokovalo
818 takový ty věci který jako známe my který se v tom jazyku babráme a
819 někdy ani to ne že jo.
820 {181}
821 TS: jasně mm
822 {182}

823 R2: to znamená že jo: to od někoho kdo je expert na něco jinýho, a
824 jenom umí velmi dobře anglicky prostě nečekám. to to se jako fakt
825 stane. to tam jako opravdu dobrej opravdu dobrej vzdělanej rodilej
826 mluvčí je svým způsobem zlo. jako na jednu stranu je to takový je to
827 hrozně příjemný, protože člověk jako fakt jako má pocit že pracuje s
828 kvalitním materiálem, ale (.) to je asi to nejnáročnější co jsem
829 jako kdy dělal byly přesně tady ty věci opravdu velmi dobrej
830 rodilej, kterej si s tím jazykem hraje. to je prostě fakt. jo a toho
831 toho ty nerodilý nejsou schopný. ale na tý metě jako obtížnosti
832 pokud teda vynecháme jako rychlost protože jasně když budete
833 jakejkoliv to je jako jedno (.) když bude jakejkoliv projev
834 vychrlenej šíleně rychle, tak je to obtížný. jo ale to je takový to
835 je tak jako trochu podvod jo. prostě cokoliv je obtížný když je to
836 šíleně rychlý.
837 {183}
838 TS: jasně
839 {184}
840 R2 =ale pokud se držíme u tohohle tak jasně ee rodilý mluvčí jsou
841 schopný nastavit tu laťku obtížnosti podle mě o hodně vejš než
842 libovolnej nerodilák
843 {185}
844 TS: mhm a pak teda je ta obtížnost ee v porozumění nebo v tom vašem
845 výstupu u toho u takového rodilého?
846 {186}
847 R2: ne to typicky v tom výstupu žejo. protože rozumím mu velmi dobře
848 jo to není problém. ale: ale to ten jeho materiál žejo to co mi dává
849 prostě to je těžký. rozpracovat to (.) přeformulovat to vychytat
850 všechny ty významy který jako můžou být jako velmi jemný a prostě
851 věci tadytoho typu jo. všechny tyhle ty drobnosti a pokusit se tam
852 nuancí narvat co nejvíc. to je to je čelendž ((míněno challenge)
853 žejo.
854 {187}
855 TS: jo (..) když se přesuneme od nerodilých mluvčích k nerodilým
856 posluchačům tak předpokládám podle toho
857 {188}
858 R2: to je možná zajímavější téma.
859 {189}
860 TS: ((smích)) no mám ho tady částečně. ee vzhledem k tomu co jste už
861 řekl tak předpokládám že se jich tady na tom trhu vyskytuje docela
862 dost na těch konferencích
863 {190}
864 R2: =spousta (.) spousta spousta spousta
865 {191}
866 TS: a: berete to nějak v potaz, má to jako vliv na váš výstup?
867 {192}
868 R2: ee snažím se. snažím se ale to je třeba něco, kde je to fakt
869 obrovskej rozdíl mezi konsektivou a simultánkou. třeba u
870 konsektivy to prostě vidím. že mi ty lidi nerozuměj
871 {193}
872 TS: mhm
873 {194}

874 R2: jo tam je to jako fakt hodně hmatatelný a: stává se že tu
875 konsektivu tak jako: že tu svoji angličtinu začnu tak jako cíleně
876 trochu hendikepovat protože ji prostě jako (.) ji zjednodušuju
877 protože vidím na těch lidech, že prostě potřebujou trošku pomoct.
878 potřebuju jim jít naproti
879 {195}
880 TS: mhm
881 {196}
882 R2: jo to je něco co se jako opravdu stává když žejo člověk se taky
883 chce někdy při tý práci bavit. někdy prostě dělá člověk takový ty
884 frajeřinky kdy se jako chcete blejsknout a položíte tam něco, pak
885 vám dojde že jako vás poslouchá támhle jako čtyři číňani který
886 z toho jako nic nemaj, kterejm jako naopak tímhle strašlivě
887 komplikuju život. protože oni tomu prostě nerozuměj. jo že (.) to je
888 přesně u tý simultánky někdy je to opravdu blbý protože někdy u tý
889 simultánky, zejména když je to větší sál (.) já někdy fakt nevím jo
890 kdo mě poslouchá. jako opravdu to nevím a nevím jaký jsou ty jejich
891 řečový úrovně a zas jako já nechci prostě zas jet na ten nejnižší
892 společnej jmenovatel protože to jako je moc.
893 {197}
894 TS: mhm
895 {198}
896 R2: jo takže jako snažím se to prostě tak nějak vysledovat, ale to
897 jsou i věci jako že třeba člověk o těch kofí brejkách ((míněno
898 coffeebreak)) i když prostě tam prochází jo tak jako (.) ne že bych
899 to dělal zase cíleně jo, ale už jen tím že tam procházím tak
900 poslouchám ten šum a prostě poslouchám jakej je tam jak ty lidi tam
901 anglicky mluvěj.
902 {199}
903 TS: mhm mhm
904 {200}
905 R2: když na sebe mluvěj anglicky anglicky jaká je to zhruba úroveň,
906 co od toho můžu čekat jo a člověk se jako snaží: nebo řekl bych že
907 bych se chtěl snažit to v tý simultánce jako upravit si úrovně těch
908 posluchačů. na druhou stranu ona je téměř nepoznatelná na tý
909 simultánce a: jo taky jako člověk myslí na spoustu věcí a jako může
910 se fakt stát jako a jsem si jistý že se někde stalo že prostě to
911 moje tlumočení bylo na úrovni která byla prostě na ně jako pro ně
912 nepřístupná, že jsem je vlastně jako vůbec nepomáhal protože jsem na
913 ně šel s angličtinou která (.) jo nechci říct byla nad jejich
914 možností prostě ale (.) jo nevím nevím nna jaký jsou úrovní.
915 {201}
916 TS: mhm
917 {202}
918 R2: a tohle mi jako fakt jako přijde jako problém a někdy mě to jako
919 trápí (.) protože to je něco co opravdu nemám jak poznat (.) opravdu
920 nemám. lidi se na mě jako neotočej a neřeknou jako jednodušejc
921 <prosím> to nikdo neudělá žejo protože to je jako trapný.
922 {203}
923 TS: mhm
924 {204}

925 R2: a: žejo člověk taky prostě furt jako řeší jestli třeba jako je
926 dostatečně srozumitelný, třeba jako i jeho vlastní přízvuk, všichni
927 v tý angličtině máme nějaký přízvuk naprosto logicky to jako
928 v pohodě. ale může se stát že někdo mu prostě nebude rozumět.
929 {205}
930 TS: mm
931 {206}
932 R2: jo a taky (.) to jsou ty věci který mě na tý simultánci trochu
933 jako štve protože to je absolutně nepoznatelný. já prostě nevím
934 pokud je to simultánka pro dvě stě lidí který seděj v sále (.) tak
935 já od nich tu zpětnou vazbu nemám. jo třeba pokud prostě osmdesáti z
936 nich přišla ta angličtina moje nesrozumitelná, já se to nikdy
937 nedozvím.
938 {207}
939 TS: mm
940 {208}
941 R2: to je takový blbý. ale říkám není to fakt jako jak zjistit.
942 právě proto mi to přijde jako zajímavý téma jsem přemejšlel když
943 jsem viděl nerodilí mluvčí, jsem si říkal tyjo vlastně nerodilí
944 posluchači (.) to je teprv jízda. protože mně je jich fakt jako
945 trochu líto no
946 {209}
947 TS: mm
948 {210}
949 R2: já nevím já nevím co čemu budou rozumět a nemám jim to jak
950 přizpůsobit. já bych jim to klidně přizpůsobil já nemám nejmenší
951 problém se přizpůsobit. jako jsem schopnej tu angličtinu jako
952 zjednodušit, na nějakou úroveň kterou by dali (.) ale jak to zjistím
953 žejo, ale abych pak zas neotravoval ty lidi který jsou jinde (.) to
954 je neřešitelný více méně.
955 {220}
956 TS: mhm (..) a: když jste říkal že když dejme tomu teda během tý
957 přestávky nějak trošičku získáte na nějaké třeba menší akci odhad
958 (.) tak pokud už dojde k tomu že se nějak přizpůsobujete dokázal
959 byste říct nějak konkrétněji? jak třeba eeh z toho jazykového
960 hlediska
961 {221}
962 R2: ee no (.) no člověk odřízne ty frajeřinky prostě jo že někdy ale
963 už se mi fakt jako stalo, že jsem si říkal hele tady opravdu nikdo
964 moc asi kloudně neumí, to znamená když nějaká jako taková ta
965 elegantní idiomatická anglická vazba že bych se poplácal tak někdy
966 se fakt stane že se zastavím (.) a seříznu to trochu níž a řeknu to
967 jednodušejc
968 {222}
969 TS: mhm
970 {223}
971 R2: nebo se poukousím jako vyslovovat důraznějc (.)
972 TS: mhm
973 {224}
974 R2: to se mi to se mi stávalo u tý že se vracím k tý televizi jo což
975 byla docela dobrá škola, tam byly takový ty online rozhovory, kde
976 jako moderátor se ptá česky, já to dávám tomu hostovi do ucha a pak

977 tu odpověď zas jako ven (.) tak někdy se prostě stane že já vidím já
978 ho vidím v tý kameře žejo. vidím ten jeho výraz když vidím že
979 tlumočím fakt jenom jemu jedinému konkrétnímu člověku. a čtu tu jeho
980 tu jeho jako mimiku a pokud mám pocit že tý otázce nerozumí, tak
981 přesně jako dělám to že zkusím to pře- přeformulovat něčím
982 jednodušejc (.) že () prostě fakt buď jdu naproti když vím že
983 prostě je odněkud' nevím, to je jedno, němec třeba že si řeknu hele
984 možná mi nerozuměl, nevím jestli nerozuměl otázce nebo nerozuměl
985 tlumočení to je jedno, zkusím to ještě jednou zopakovat nějakou
986 jednodušší angličtinou.
987 {225}
988 TS: mhm
989 {226}
990 R2: jo to jsem určitě to jsem určitě dělal víckrát. jo: že prostě
991 fakt dobře:, zkusíme to jednodušejc. U tý simultánky pro víc lidí
992 tohle jako nejde, ale jako taky už se mi stalo že jsem kolikrát na
993 tý akci došel k závěru hele tady rodilou angličtinu jsem tady asi
994 fakt nikde neslyšel, když jsem tady procházel, jo všechno co jsem
995 slyšel byly nějaký přizvučený
996 {227}
997 TS: mhm
998 {228}
999 R2: tak to trošku stáhnem. a nebudu prostě dělat žádný jako
1000 vylomeniny jo (.) rad- radši půjdeme trošku na jednodušší úroveň.
1001 pro jistotu
1002 {229}
1003 TS: jo mhm. a v tu chvíli je to jako při tom tlumočení nějaká další
1004 vrstva jako: přemýšlení? něco že třeba jste říkal napadne mě
1005 elegantní řešení, ale já ho nepoužiju a použiju jiný (.) tak je to
1006 třeba únavnější tohleto? než použít prostě to první řešení který vám
1007 přijde
1008 {230}
1009 R2: jako asi asi je (.) ale to je součástí jako kontroly výstupu
1010 protože prostě (..) jo zase se jenom přidá jeden faktor do tý
1011 mozaiky jinejch.
1012 {231}
1013 TS: mhm
1014 {232}
1015 R2: a (.) to se jako strašně blbě měří žejo. jako je to jak moc je
1016 to náročnější míň náročný (.) jasně jako je to něco prostě ohled a
1017 nebudu (tvrdit) že se to stává zase jako hyperčasto. stalo se mi to
1018 to jo:. že jsem si fakt jako vědomě řekl hele asi to budu trošku
1019 podhazovat a co pak jako je klidně možný že pak jsem se jako rozjel
1020 (.) a pak jsem na to prostě zapomněl. že jsem si jako dal nějaký
1021 předsevzetí budu to trochu zjednodušovat a pak jsem tam plácnul něco
1022 co jako bylo moc jo. to se prostě může stát jako fakt
1023 {233}
1024 TS: =jasně
1025 {234}
1026 R2: =člověk má nějakou teorii nějakéj teoretickéj jako přístup ale
1027 pak je v tom jako stresu pak je v tom tlaku pak je v tý rychlosti
1028 (.) a prostě se zapomene že jo. jo to je a jako pak si to nevyčítám

1029
1030 MISSING PART OF INTERVIEW
1031
1032 {235}
1033 TS: a: ještě jsem se chtěla zeptat jestli třeba nějak um když víte
1034 nebo když si dejme tomu vybíráte eeh zakázku jestli přijmete nebo ne
1035 jestli na to jestli v tom hraje nějakou roli že tam budou třeba
1036 převážně nerodilí mluvčí nebo určitá skupina jako geografická nebo
1037 lingvistická nerodilých mluvčích nebo jestli to neřešíte,
1038 {236}
1039 R2: zas <tolik těch zakázek není> (.) ale ee ne: ne ne ne jako při
1040 rozhodování o tom jestli něco vezmu nebo nevezmu, tohle asi vůbec
1041 nezohledňuju. jakože to je prostě něco s čím se jako počítá jako to
1042 je prostě riziko podnikání, jako jo stát se může leccos, s tím do
1043 toho člověk nějak jde (.) nechci říct že je to zas hazardérský to
1044 není nějaký extrémní sport ale jako, něco () jako vrhnutí se do
1045 neznáma to vždycky je. jo a to k tomu prostě patří, jakože na každý
1046 tlumočení jdu s tím, že jako jo furt jako v hlavě vím že to může
1047 bejt průser z důvodů x y z.
1048 {237}
1049 TS: mhm
1050 {238}
1051 R2: jo to je takový to prostě že kdo se bojí nesmí do lesa no jako
1052 že jasně (.) hele třeba tam budou prostě sami francouzi a bude to
1053 zlý, uvidíme. člověk jako kvůli tomu e nestalo se mi že bych kvůli
1054 tomu odmítl zakázku. jako zakázky odmítám z důvodů časových případně
1055 morálních, ale ale (..) ta () rodilejch nerodilech ne to ne.
1056 {239}
1057 TS: mhm. um (..) a ještě mám dotaz vlastně jak byste zhodnotil jak
1058 vás ee příprava na škole připravila na tu situaci která je teďka
1059 nějak jako na tom trhu ta hlavní. vy jste říkal že je hodně docela
1060 těch nerodilých mluvčích tak jestli eeh jste na to byl připraven už
1061 během studia a nebo (.) jestli pak následovala nějaká jako (.)
1062 adaptační fáze?
1063 {240}
1064 R2: hele (.) možná že, a to jako předesílám protože nechci v žádným
1065 případě nikomu křivdit jo. ale je fakt možný, že za nás nás prostě
1066 provedl/a studiem ((jméno vynecháno)) primárně a myslím že to¹⁰
1067 jakkoliv prostě je skvělé a všechno (.) mám pocit že nám dávalo asi
1068 skoro výhradně rodiláky. jakože: fakt asi jo: na druhou stranu jako
1069 ono tady jako tlumočilo v devadesátech letech kdy to asi vypadalo
1070 jinak.
1071 {241}
1072 TS: mhm
1073 {242}
1074 R2: jo protože přece jen v těch devadesátech letech těch jako
1075 nerodilejch mluvčích angličtiny bylo přece jen míň. minimálně tady
1076 v post sovětském prostoru prostě zcela jednoznačně. (..) takže
1077 kdybych to jako zpětně tahal, tak si myslím že asi nám dávalo víc

¹⁰ Poznámka k zachování anonymity: „to“ je zde ve významu ono označující danou osobu, o které je i pak dále mluveno ve třetím rodě.

1078 jako těch rodilejch, aby to jako pro nás bylo jako komfortnější, i
1079 že na to bylo jako zvyklejší,
1080 {243}
1081 TS: mhm
1082 {244}
1083 R2: než třeba to co dělám já protože já jako tam ty nerodiláky dávám
1084 zcela programově protože prostě fakt je to jako norma.
1085 {245}
1086 TS: mhm
1087 {246}
1088 R2: že: jako to víte vy kolik jsem vám jako dával průměr rodilejch a
1089 nerodilejch ale určitě ty nerodilý tam jsou velmi výrazné procento
1090 protože prostě tak to vypadá že jo. a dáváme ty nerodilý i u
1091 zkoušek, což (.) taky si myslím že podle nějakých pravidel jako:
1092 pravidel skyku ((míněno SCIC)) určitě jako v žádném případě nesmíme
1093 dělat (.) na druhou stranu skyk ((míněno SCIC)) sám by měl vědět že
1094 jako pracujou s ee jako dvacet plus špatnějma angličtinama že jo.
1095 takže (..) je možný je možný že tohle je něco co se jako podceňovalo
1096 a co si myslím že teď už nepodceňujeme, nebo že jsme se jako
1097 přizpůsobili tomu tý tržní realitě,
1098 {247}
1099 TS: myslíte teď [jako]
1100 {248}
1101 R2: [v roli] jako pedagogický jo myslím si že jsme to jako že teď se
1102 tomu věnujeme jako cílenějc, než to dělali jako tak ta generace před
1103 náma (.) <respektive teda jako dvě generace před náma> žejo ta
1104 mezigerace vypadla, ale to už jsou jako <úplně jiný problémy> (..)
1105 ale možná že jsem jako na to nebyl dost připravenej na to kolik těch
1106 nerodilejch bude to jako je možný. tam nějaká adaptace asi byla
1107 {249}
1108 TS: mhm
1109
1110 MISSING PART OF INTERVIEW
1111
1112 {250}
1113 TS: ještě já nevím možná už jste to zmiňoval ale: dalo by se tady
1114 mluvit o nějakým trendu? v tom počtu nerodilých mluvčích (..) od té
1115 doby co vy jste na trhu nebo nebo je ta situace tak nějak
1116 {251}
1117 R2: přijde mi to víceméně konstantní.
1118 {252}
1119 TS: mhm
1120 {253}
1121 R2: jako fakt si jako myslím si jak jsem říkal, že to asi vypadalo
1122 jinak v nějakých těch devadesátých letech, to s- asi bylo jiný (.)
1123 ee (.) ale teď (.) jak říkám pohybuju se tam od cca toho roku jako
1124 deset ((míněno 2010)) do té předtím nějaký tu a tam nějaký (čuc) že
1125 jo jak to tak funguje (.) a od té doby mi přijde že je to tak zhruba
1126 stejný.
1127 {254}
1128 TS: mhm
1129 {255}

1130 R2: to jako (.) nepřišlo mi že cejtím nějakou výraznou změnu tam
1131 nebo tam.
1132 {256}
1133 TS: a: ještě by mě zajímalo pokud máte z toho nějaký pocit nebo na
1134 to nějaký názor tak jaký, na to: prostě na tu celkovou ee ten fakt že
1135 jste tlumočnick angličtiny češtiny a pracujete hodně často s
1136 nerodilou angličtinou.
1137 {257}
1138 R2: (.) no (..) ee takhle já jsem jak to jak to (.) jak to podat (.)
1139 přesně jak jsem říkal že jsem dělal v tý televizi takový ty fakt
1140 přesně toho jako obamu jo já jsem si to hrozně užíval protože já sem
1141 jako typ (.) tlumočnicka, kterému jako tyhle věci jednak si neskromně
1142 myslím že mi jdou, a jednak mě jako fakt bavěj. jo mě opravdu bavěj
1143 tadyty jako politický hoch projevy, který mají přesně všecy ty
1144 kudrlinky a tohleto všecy a jakože si s tím jako můžu pohrát jo. mě
1145 by trápilo dělat u evropského soudního dvora nebo něco takovýho, kde
1146 jde o tu jako striktnost a termíny a je to všechno jako musí to bejt
1147 pintlich ((míněno püntlich)) a jde o to aby to bylo jako pečlivý
1148 precizní (.) já jsem přesně rád když mi dáte jako na hraní tadytoho
1149 dobrýho řečnicka a jako (.) jo že si prostě to že si s ním můžu jako
1150 pohrát. že můžu si s ním jako dělat co chci. jo: ne: že bych si mohl
1151 dělat úplně co chci ale žejo můžu se rozmáchnout, můžu se
1152 rozlítnout.
1153 {258}
1154 TS: mhm
1155 {259}
1156 R2: v tom mi přesně tenhle typ projevů vyhovuje, a to je přesně typ
1157 projevu kterýho který od toho nerodilýho jako nedostanu žejo. to
1158 znamená že ta moje jako standardní obživa (.) v uvozovkách, jsou
1159 většinou ty věci, který nejsou ty který mám nejradši. ale (..) to
1160 ((smích)) nevím na kolik je (..) jako to je asi můj problém. (.) jo
1161 že na ten v tom na to (..) v tom mě to trochu mrzí že nedostávám ten
1162 materiál s kterým bych si mohl jako kde bych opravdu mohl ukázat
1163 všecy tady ty svoje jakože pak prostě nemůžu machrovat. že jo (.)
1164 na těch nerodilejch se míň machruje. protože ten materiál nemá
1165 všechny ty jako (.) jo to jako všecy tu nadstavbu. to úplnou (.)
1166 všechny ty <třešničky na těch dortech jo> ty tam nejsou. to znamená
1167 že si s tím nemůžu tolik pohrát. v tom mě to možná jako trochu
1168 trápí, jako že pak je to víc jako (.) pak je to víc profese, a míň
1169 to jako umění nebo jako umění ve velkéch uvozovkách nebo nevím.
1170 jo:, že to není takový to jako není to taková radost. někdy jsem
1171 jako opravdu odcházel jako zničeněj z toho tlumočení fakt toho
1172 obamy, kterýho já prostě (.) jako jako jako o prezidentovi si o něm
1173 může myslet kdekdo co chce, ale prostě řečnick je to fakt geniální, a
1174 já jsem opravdu z toho měl vždycky hrozně dobrej pocit, jako tady
1175 jsem si pohrál tohle bylo hezký tady jsem si prostě jako mohl (.)
1176 mohl jsem si trochu zařádit.
1177 {260}
1178 TS: mm
1179 {261}
1180 R2: to mi ten nerodilej nedá. jo v tom mi to tam jako trochu chybí
1181 {262}

1182 TS: mm
1183 {263}
1184 R2: že to: ale na druhou stranu jako žejo tam prostě člověk
1185 potřebuje fakt dobrýho řečníka, a těch taky není úplně moc (..) to
1186 znamená že jo: ten (..) to je přesně jako jeden z těch x faktorů (.)
1187 a určitě se může najít jako nerodilej řečník který by byl schopnej
1188 nějakýho něčeho podobnýho takovýho ale ta pravděpodobnost je jako
1189 nižší než u těch rodilejch.
1190 {264}
1191 TS: mhm
1192 {265}
1193 R2: ale (..) asi jako nevím jak moc mě to trápí, jo protože jako
1194 fakt to beru tak že prostě něco takový ty věci člověk tlumočí,
1195 prostě fakt jako kšeft (.) a jako moc neřeší, pak jsou takový ty
1196 věci kde si jako (..) já už (nevím) jde o to si zařadit
1197 {266}
1198 TS: mhm
1199 {267}
1200 R2: a: no něco je fakt zase jenom taková ta komerční obživa, tam je
1201 mi to úplně jedno. jako u něčeho komerčního že mně to fakt úplně
1202 jedno jak člověk mluví, protože něco udělám, odvedu prostě slušnou
1203 práci dostanu za ni zapláceno a jdu domů a jako moc mě to netrápí.
1204 {268}
1205 TS: mhm chápu
1206 {269}
1207 R2: pak jsou takový ty věci který si jako chci užít (.) a tam si
1208 chci užít jako dobrého rodilýho.

INTERVIEW NO.3

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R3: respondent no.3

- 1 {0}
- 2 TS: tak už nahrávám a na začátek bych tě poprosila jestli by jsi
3 uvedla co jsi vystudovala, a jak dlouho pracuješ jako simultánní
4 tlumočnice, a kde hlavně pracuješ jestli na českém trhu, v
5 evropských institucích a jaké jsou tvoje pracovní jazyky
- 6 {1}
- 7 R3: aha (.) tak já jsem vystudovala bakalářskou mezikulturní
8 komunikaci angličtina čeština a obecnou lingvistiku a pak jsem
9 pokračovala na magistra tlumočnictví angličtinu češtinu a: obecnou
10 jazykovědu, tamtéž, a: kromě toho jsem vystudovala emci () no.
11 ee a to bylo hodně otázek. jo jak dlouho jsem na trhu, tak já jsem
12 jakoby dostudovala v ((datum vynecháno za účelem anonymizace)) ale
13 na trhu jsem se pohybovala třeba tak ještě rok předtím takže když
14 jako budu štědrá tak si dám praxi ((vynecháno za účelem
15 anonymizace)). jo: a konkrétně v oblasti simultánního tlumočení.
16 konsektivu samozřejmě dělám dýl, a: pracovní jazyky mám češtinu a
17 angličtinu bé a (.) to je všechno, a jakoby ee sice sice si zlepšuju
18 nějakou němčinu cé ale není to pracovní jazyk ještě,
19 {2}
- 20 TS: mhm
- 21 {3}
- 22 R3: um a: pracuju: tak jako napůl na českém trhu a trochu v evropský
23 unii,
24 {4}
- 25 TS: mhm
- 26 {5}
- 27 R3: v současné době samozřejmě jako netlumočíme úplně moc <nikdo>
28 takže jsem se zase přeorientovala spíš na ten český trh.
29 {6}
- 30 TS: mhm
- 31 {7}
- 32 R3: =protože k tomu aspoň fyzicky se můžu dostat
33 {8}
- 34 TS: mm jasně. ee tak mě zajímalo, jak bys popsala ty trhy, vlastně
35 teda máš zkušenost už s oběma nějakou (.) z hlediska toho jaké tam
36 používají řečníci jazyky, jestli spíš používají své rodilé a nebo
37 jestli e se uchylují k té nerodilé angličtině (.) a případně pokud
38 tam jsou rodilí mluvčí angličtiny, tak eh kolik jich třeba je oproti
39 těm nerodilým mluvčím. samozřejmě tak jako odhadem nějak
40 {9}
- 41 R3: jasně eee no, jakože myslím si že obě prostředí mají relativně
42 velkou tendenci k té nerodilé angličtině, em v evropské unii
43 samozřejmě je jako zaprvé funkční možnost, které obvykle všichni
44 klienti věří ee mluvit svým vlastním rodným jazykem a relativně je

45 tendence to využívat, ale i v té evropské unii se to hodně: liší
46 napříč typem schůze a napříč institucí.
47 {10}
48 TS: mhm
49 {11}
50 R3: obecně ale mám tu zkušenost že v evropské unii je až na nějaké
51 národní výjimky, kde většinou se jedná o národnosti kde ta
52 angličtina je extrémně rozšířená to znamená různí jako nizozemci:,
53 a: ee skandinávci a takovýdle, tak vlastně s toutle výjimkou je tam
54 poměrně velká tendence volit raději svůj rodný jazyk a prostě ee
55 pracovat s tlumočením, ee s tím že v evropské unii se hodně tlumočí
56 přes relé prostě no. a no (..) a: ee ale samozřejmě zároveň, ta
57 evropská unie je jakoby specifická oproti českému trhu tím že je
58 téměř na každém zasedání je jako obrovský počet lidí různých
59 národností, takže když už tam někdo mluví nerodilou angličtinou, tak
60 jako se vůbec nedá odhadnout prostě jaký bude mít přízvuk jakou bude
61 mít úroveň protože může být úplně z libovolného národa.
62 {12}
63 TS: mhm
64 {13}
65 R3: ee na českém trhu ee já osobně na českém trhu jakoby jsem ve
66 specifický pozici kdy se docela hodně specializuju na retour, takže:
67 na základě toho relativně dostávám jakoby doporučení, zakázky a tak
68 podobně, ee a vlastně docela (..) docela se setkávám s tím (.) že:
69 anglicky mluví hlavně rodilí mluvčí angličtiny (.) na tom českém
70 trhu. ale to to může být jakoby specifikum těch mých zakázek protože
71 jsou to prostě lidi který já pak často dělám ten retour zpátky jo.
72 {14}
73 TS: mm
74 {15}
75 R3: um pak jakoby: záleží asi na typu tlumočení a jakoby na setyngu
76 ((míněno settingu) je pravda, že na těch konferencích různě jakoby
77 pro národové z evropské unie který tam přijíždějí na konferenci kde
78 je to tlumočení zajištěný jenom z angličtiny (.) jsou taky relativně
79 jako běžnej formát (.) přesně se pak člověk setkává s nerodilou
80 angličtinou a: na co ses ještě ptala, ty rodilý mluvčí, ee tak
81 samozřejmě v evropský unii teďko nastal poměrně značný odliv
82 rodilých mluvčí (..) takže už tam máme jenom iry a pak tam pak tam
83 máme kolegy v britský kabině nebo anglický kabině teda, a to jsou
84 vlastně jediný situace kdy se tlumočí z rodilýho mluvčího, jinak se:
85 skoro vždycky jako možná s výjimkou nějakých prostě akcí pro
86 veřejnost kde občas bejvá nějaký jako jihoafričan američan ale ee
87 jinak se většinou tlumočí když se tlumočí z angličtiny tak
88 z nerodilý angličtiny. zatímco: v těch čechách bych řekla, že to je
89 víc jako fifty-fifty (.) a že hodně záleží na tom kde člověk je jo.
90 že když je prostě zvyklej tlumočit třeba na kulturních akcích, na
91 festivalech a na takových tak tam docela jako je velkej počet těch
92 ee těch lidí který (.) který jsou prostě rodilý mluvčí angličtiny
93 protože je prostě pro nás zajímavěj ten anglo-americkéj svět, ee a
94 naopak když to teda nejsou oni tak často se zajišťuje mám pocit
95 tlumočení jako: z jejich přímo jazyka to znamená různě španělštiny
96 němčiny a tak.

97 {16}
98 TS: =mhm
99 {17}
100 R3: =to bejvaj (.) na těch konferencích je to tak půl na půl. na
101 těch konferencích je to tak že když člověk teda zaskóruje nějakou
102 konferenci, tak tam jako může být až čtyři jazyky nebo něco takového
103 (.) ale prostě: úplně tady nemáme tak- takový zvyk ee tlumočit právě
104 jako přes relé a z více jazyků a tak podobně, protože je to
105 samozřejmě nákladný pro ty klienty.
106 {18}
107 TS: mhm
108 {19}
109 R3: =takže jako málokdo se k tomu dostane.
110 {20}
111 TS: mhm a když se teda setkáváš s těma nerodilýma řečníkama ee
112 dokázala bys nějak říct jestli se jejich projevy liší od těch
113 rodilých a nemyslím teď jenom akusticky protože samozřejmě se stane
114 že mají přízvuk a ee asi někdy ten přízvuk je prostě silnější někdy
115 míň, tak i s tím jak třeba jestli mezi nimi nějaký rozdíl? ale pak
116 mě zajímá jestli jsou rozdíly třeba i (.) ve výstavbě toho projevu
117 nebo: ee nějak v poměru toho jak moc mluví spontánně nebo naopak
118 třeba čtou nějaký připravený text (..) a případně jestli se ti třeba
119 stává že tlumočíš někoho kdo se nevědomky, do- jako dopouští
120 nějakých třeba dvojznačností (.) protože nemluví tím svým jazykem.
121 {21}
122 R3: jo eeh tak co se týče dvojznačností (.) začnu u té poslední
123 protože to si pamatuju
124 {22}
125 TS: = jo já to klidně pak [zopakuju]
126 {23}
127 R3: [co se týče] těch dvojznačností tak tam mám pocit že jako
128 nejčastější je že: je způsobuje jako ta akustika ten přízvuk jo. že
129 s tím mám zkušenost že zvlášť (.) například v tom evropském
130 kontextu, kde je poměrně jakoby zkratek
131 {24}
132 TS: mhm
133 {25}
134 R3 =ee a akronymů a tak podobně tak když prostě když prostě: ee ee
135 to říká někdo kdo si myslí že se ty písmenka vyslovují jako hodně
136 jinak než se vyslovují, tak pak člověk to jako přebírá tak nějak
137 akusticky a říká něco úplně jiného jo. (.) jako: úplně typický
138 příklad co mě napadá s kterým se potkávám jako hodně běžně, je že:
139 ee jako řada národů ee převážně jižanských říká dží ár sí (.) a dží
140 ár sí ee které člověk jako neví co to je tak to převede jako gé er
141 cé, je džojnt riserč sentr ((míněno Joint Research Centre))
142 doopravdy je to jé er cé, ale: prostě když to člověk jakoby neví že
143 teda se v tuto chvíli mluví o tom výzkumném středisku, tak to
144 poměrně dycky jasně zní jako gé er cé jo. jo takže (.) to je takovej
145 jako trabl se kterým jsem se setkala víckrát úplně konkrétně, a
146 jakoby ty: ee ty jako terminologie a specifický věci tak tam je
147 jakoby velikej problém že v situaci kdy kolega jako neví, o čem se
148 mluví protože žejo je to široká terminologie, nebo: je to něco co

149 vlastně v tý angličtině zní jako divně, tak se jakoby: si spojit to
150 co jsi třeba nikdy neslyšela ani řečený
151 {26}
152 TS: mhm
153 {27}
154 R3: a jenom si tak jako představuješ jak to asi bude znít, na
155 základě svýh- jako svý znalosti angličtiny tak si představuješ jak
156 by to řekl ten rodilý mluvčí, tak pak to co tam jako vypustí ten
157 nerodilý mluvčí (.) často zní úplně jinak.
158 {28}
159 TS: mhm
160 {29}
161 R3: a často tě to prostě v tý tom jakoby projevu hodí někam úplně
162 úplně pryč jo. (..) tam těch příkladů je opravdu jako víc máme máme
163 (blok) ke každému zasedání v evropské unii ve skyku ((míněno SCICu))
164 je vytvořený blok kde jako kolegové píšou svý zkušenosti
165 z přechozích zasedání a poměrně často je tam jako: (.) bacha, mluví
166 se o tomhle termínu a když to říká španěl tak to zní úplně jinak,
167 {30}
168 TS: =aha,
169 {31}
170 R3: takže když vám tam prostě bude říkat jako tuhle věc, která zní
171 jako že to je nějaký náhodný slovo (.) tak bacha je to tendleten
172 termín.
173 {32}
174 TS: mhm
175 {33}
176 R3: jo: to je: to je třeba poměrně běžná praxe, jinak co se týče tý
177 výstavby těch projevů (.) tak jakoby že jo (.) tam zase hrozně jako
178 záleží na tom kontextu (.) protože ta výstavba těch projevů se
179 hrozně liší podle formátu žejo jakoby připravenej příspěvek na
180 konferenci ee versus povídání na pracovní skupině, kde se prostě
181 jakoby řeší konkrétní legislativa, ty lidi se tam relativně jako
182 povídaj ee jsou úplně jako jiný formáty. stejně tak jako parlament
183 je prostě úplně jinej formát. (.) ee no když to vezmu v těch jakoby
184 formátech ve kterých pracuju já, nejčastějč to tak to jsou nějaký
185 jako rady a výbory v evropský unii a to dělám jako simultánně teď
186 nejvíc, ee a tam jakoby obecně (.) ee se setkávám buďto s tím že
187 mají všichni jako nějakěj připravenej příspěvek, a nebo že jakoby
188 náhodně přidávají svý myšlenky k tématu, a většinou se to neurčuje
189 od toho jestli je ten člověk nerodilej ale prostě od toho formátu.
190 jo:, a v situacích, kdy je relativně běžný mít připravený příspěvek
191 to znamená různé plenárky a konference, tak tam je mnohem častější
192 že nerodilý řečník prostě čte.
193 {34}
194 TS: mhm častější než,
195 {35}
196 R3: častější než že to dělá rodilý řečník.
197 {36}
198 TS: jo
199 {37}

200 R3: no protože: prostě mu připravil někdo projev kdo uměl anglicky,
201 a ten člověk kterej neumí tak dobře anglicky tak si stoupne a přečte
202 to. a: ee to je samozřejmě jako docela tragédie protože prostě
203 rychle čtoucí člověk je vždycky problém, a když ten rychle čtoucí
204 člověk ještě má nějaký jako výraznej přízvuk, nebo prostě jenom
205 jako neumí intonovat v angličtině, tak to jako je blbý (.) a
206 většinou v takovýhle situacích ti rodilí řečníci (.) buďto nečtou,
207 (.) to je docela jako častý, že nečtou (.) a že prostě: protože
208 prostě oni jsou schopný že jo: v tom omezeným čase kterej třeba maj
209 (.) mnohem líp jako předat to co chtějí
210 {38}
211 TS: mhm
212 {39}
213 R3: aniž by to museli mít napsaný na papíře ee takže takže jsou jako
214 (.) většinou míň problémoví v tom že nečtou, když už čtou tak někdy
215 bejvaj hodně rychlý, ale většinou aspoň trochu intonují takže jako:
216 (.) bohu díky za to, ee zároveň (.) situací kdy se všichni jako
217 vyjadřují spontánně, ee to znamená přesně situace kdy jako máme
218 jak- máme tady kus legislativy, a na tom se jako dohadujeme a
219 představujeme svý návrhy, to jsou přesně ty pracovní skupiny na
220 radě, tak tam (.) tam jakoby (.) mám zkušenost že rodilý mluvčí
221 často mluvěj mnohem rychlejc
222 {40}
223 TS: =mhm
224 {41}
225 R3: než nerodilí mluvčí, protože ty nerodilý mluvčí si to jako musej
226 trochu sumírovat, a i když jsou jako v angličtině relativně v pohodě
227 a v tom tématu jsou relativně v pohodě (.) tak furt prostě většinou
228 mluvěj trochu jednodušejc, e trochu redundantnějc a trochu pomalejc.
229 zatímco:rodilý mluvčí ti tam prostě jako vypálí pět šest idiomů a
230 jako dva zásadní závěry: v minutu a půl dlouhým příspěvku bez
231 žádnýho problému.
232 {42}
233 TS: mhm (.) takže v takovou chvíli dalo by se říct že se ten
234 nerodilý mluvčí tlumočí lépe?
235 {43}
236 R3: (.) podle toho jaký máš preference (.)
237 {44}
238 TS: jo jasně
239 {45}
240 R3: =ve skutečnosti. jo jakože prostě máš lidí kterým jako ta
241 rychlost zásadně nevadí, ee a který naopak prostě chtěj aby zaprvý
242 měli hezkej koherentní projev kterej uměj snadno zanalyzovat a dát
243 do vět, což dělá spíš ten rodilej mluvčí, ee a zároveň kterým prostě
244 jako vadí ta divná akustika,
245 {46}
246 TS: mhm
247 {47}
248 R3: takže řada kolegů ty rodilý mluvčí má ráda, já takhle nemám ráda
249 iry protože ty jsou prostě (.) ty maj přízvuk, ee mluvěj strašně
250 rychle a dělaj rádi vtipy takže jo:
251 {48}

252 TS: mhm
253 {49}

254 R3: já já já mám takhle jako osobní problém že vždycky když jako
255 mluví irsko tak se tak se musím tak jako zatnout (.) ee takže jako
256 já osobně moje jakoby největší achillova pata je rychlost, protože
257 taky ještě nejsem jako úplně mega zkušený tlumočnick, tak vlastně
258 jsem v té evropské unii někdy ráda, když teda jako člověk musí
259 mluvit svým nerodilým jazykem, tak to dělá jako tak takovej jako
260 středně špatně nerodilý mluvčí je jako ještě ještě pro mě víc v
261 pořádku než úplně přerýchlý rodilý mluvčí.
262 {50}

263 TS: mhm. eem ty jsi zmiňovala vlastně už ty idiomy, u těch rodilých
264 mluvčích že teda je spíš pravděpodobné že si tam nahází nějaký
265 idiomy do spontánního projevu (.) ee stává se třeba že nějak proniká
266 idiomatičnost nebo nějaké lexikální jednotky třeba z eh pro- z
267 mateřského jazyka těch nerodilých mluvčích?
268 {51}

269 R3: eeh tak tam jako úplně nejspecifičtější situace kdy se s tímhle
270 člověkem setkává, jak s idiomatikou tak třeba s terminologií která je
271 prostě převzatá z toho původního neanglického jazyka (.) ee
272 v evropské unii je u relé.
273 {52}

274 TS: mhm
275 {53}

276 R3: kde když máš prostě pilota, který dělá retour což se velmi často
277 s tím se prostě setkáváme zvláště u těch menších kabin, to je přesně
278 to co dělám já, tak tam už se mi párkrát stalo že prostě ty nerodilý
279 kolegyně ee převzaly prostě idiom z toho původního jazyka a já jsem
280 si tak říkala no tak co tohle asi tak v té bulharštině jako bude
281 znamenat, teď jako tím že relativně často jsou to slovanské jazyky,
282 tak si to jako tak člověk najde jo:
283 {54}

284 TS: mm
285 {55}

286 R3: ale to se stává ee stává se to s (.) s termínama docela hodně.
287 jo: že jakože prostě (..) když když člověk má (ryšajtl) což je
288 úvodní ustanovení, tak podle toho kdo to zrovna tlumočí to může být
289 defakto cokoliv. jo: jako tam už jsem potkala fakt hodně jako
290 různých jako introdakšn ((míněno introduction)), prýembl ((míněno
291 preamble)) a takovýchle věcí takže takže to se jako stává,
292 {56}

293 TS: mhm a u těch řečníků, protože to je jakoby jiná situace žejo
294 když vlastně když to slyšíš,
295 {57}

296 R3: no jasně
297 {58}

298 TS: =v ten moment a tak to řekneš a ještě vlastně nemáš takovou
299 kontrolu jenom nad tím výstupem tak spíš (.) já právě v té práci já
300 se ee účelně nezabývám pilotáží
301 {59}

302 R3: =jo mhm
303 {60}

304 TS: =protože by to bylo úplně jako:
305 {61}

306 R3: =úplně jinde
307 {62}

308 TS: =úplně jinde no. vlastně jiná kategorie jak (.) jak řečníků
309 protože musí být nějak asi jako minimálně v tý unii žejo
310 akreditovaní a: jiný druh komunikace no (..) takže: ale je zajímavé
311 rozhodně že se to stává
312 {63}

313 R3: no (.) u těch řečníků ee u těch řečníků se to jako trochu stává
314 u tý terminologie. (.) malinko (.) tam jako tam se občas uřeknou ale
315 ee ale to záleží na jakoby typu těch projevů, protože prostě v tý
316 radě tu terminologii většinou docela dobře znaj, protože s ní
317 pracujou, (.) když jsou to jakoby: náhodný starostové na výboru
318 regionů tak tam (.) se jako dějou věci. ee (..) a jako nemám takovou
319 zkušenost vysloveně s kopírováním ee idiomů, relativně často se jako
320 stává syntaktický kopírování no. že že prostě jakoby italové poláci
321 a tak tak (.) prostě jako přistupujou hodně jinak k tý větný stavbě,
322 a člověka to pak občas jako zmate, ee (.) to je to je jako častější
323 no. ty ses tam ještě ptala na něco na začátku: ee někde jsi říkala
324 že tě nezajímá přízvuk ale zajímá tě něco
325 {64}

326 TS: =přízvuk mě samozřejmě zajímá taky, ale třeba mě zajímá jestli
327 ten přízvuk je: (.) protože to je vlastně to první, co člověka
328 napadne asi, když se řekne nerodilý mluvčí, ale: mě by zajímalo
329 jestli to je ta největší ten největší problém? nebo: nejzásadnější
330 nejzásadnější rozdíl?
331 {65}

332 R3: to hrozně záleží na tom, odkud ten přízvuk je jo: (.) a myslím
333 si že na tom záleží víc než na jeho jako síle.
334 {66}

335 TS: mhm
336 {67}

337 R3: samozřejmě máš jakoby národy který obecně maj tendenci mít jako:
338 silnější přízvuk v angličtině, ee to znamená že prostě většinou
339 většinou ten jako španěl víc než ten skandinávec
340 {68}

341 TS: mm
342 {69}

343 R3: a samozřejmě když je ten přízvuk jako relativně blízkej tvýmu
344 uchu, to znamená že to je nějakěj slovan (.) nebo: nějakěj ještě
345 jako germán tak to vlastně je jako je relativně datelný (.) protože:
346 si to jako umíš představit. stejně tak když ten přízvuk je z jazyka
347 který znáš (.) tak tak tam třeba já vnímám rozdíl (.) že se mi
348 německý řečníci v angličtině tlumočejí mnohem líp než ee nevim
349 španělé nebo francouzi protože tam opravdu jakoby ee u těch jinejch
350 jazyků já nemám takovou jakoby představu o tý rytmický struktuře
351 toho jazyka zatímco u tý němčiny jsem schopná si říct aha, tady tady
352 todle možná bylo sloveso a tady sis možná myslel že chceš mít konec
353 věty.
354 {70}

355 TS: mhm jo

356 {71}
357 R3: že: že si to fakt jakoby umím trochu spojit na základě nějaký
358 akustický znalosti toho jejich původního jazyka, a pak ale hrozně
359 moc prostě dělá to jak má člověk ten přízvuk naposlouchanej to
360 znamená že v evropský unii furt mluvěj ee anglicky nějaký francouzi,
361 protože třeba komise skoro vždycky mluví anglicky a tam je francouzů
362 strašná spousta, ee takže jako já si na to zvykám a pak když prostě
363 ee a pak když přijde ten jihoaafričan kterej třeba je rodilej mluvčí
364 (.) nebo když prostě přijde náhodnej divokej ukrajinec tak já jsem
365 jako hrozně zmatená i když vlastně ee třeba ten přízvuk není
366 objektivně tak obtížnej jako: španěl kterého ale jakoby slýchám na
367 každý radě jo:.
368 {72}
369 TS: mhm jasně. takže vlastně zhruba tak jako když se člověk učí
370 třeba porozumět skotům, tak ee by se dalo říct že se naučí porozumět
371 francouzům (..) a pak se mu to může dělat
372 {73}
373 R3: =jo. rozhodně no. tam jakoby hodně pro mě prostě hodně dělá to
374 jestli: ee mám nějakýj přízvuk jakoby naposlouchanej protože přesně
375 to strašně jako ee nějakýmu tomu prognózování a tý schopnosti si
376 spojit z nějakýho jako menšího úseku kterej slyšíš zatímco mluvíš to
377 co to teda asi bude tak e to je jakoby strašně důležitý jo: že to že
378 to hrozně mění ten jako objem toho úsilí na poslech.
379 {74}
380 TS: mhm
381 {75}
382 R3: takže se klidně dá říct že jakoby um jsou ty přízvuky (zač)
383 nejsou moc těžký nerodilý který se mně prostě tlumočí líp než těžkej
384 (.) nebo (.) ne těžkej ale neznámej přízvuk v angličtině. protože
385 prostě vím co tam čekat akusticky.
386 {76}
387 TS: mhm. um (..) vlastně tohle to jakoby naposlouchávání by se dalo
388 označit za nějakou dejme tomu dlouhodobější strategii, jak se s těmi
389 nerodilýma řečníkama vyrovnat, a vlastně tím že jich že jich ee že
390 je jich takhle hodně tak mě třeba i zajímá právě jaké strategie (.)
391 u toho tlumočení nerodilých mluvčích třeba využíváš víc než u
392 rodilých, jestli se to tak dá říct (..) um aby ses vlastně dejme
393 tomu s nějakýma těma odchylkama který se právě typičtěji můžou
394 objevit u těch nerodilých mluvčích vyrovnala.
395 {77}
396 R3: jo. eem (.) tak já mám jakoby u nerodilých mluvčích takovou
397 tendenci víc čekat že nebudou dobrý řečníci, ee
398 {78}
399 TS: mhm jako [rétoři]
400 {79}
401 R3: [cože?] jako rétoricky. a jakože: výstavbou projevu, objemem
402 redundancí, kvalitou informace a vším tímhle (.) ee a víc u nich
403 čekám že: (.) nebudou tak strašně rychlý (.) což je někdy jako chyba
404 to se někdy úplně (pekelně) nevyplatí.
405 {80}
406 TS: ((smích))
407 {81}

408 R3: a: víc u nich čekám že jako akusticky můžu nerozumět. a: na tom
409 základě většinou mám tenendeci pokud nevím jak ten člověk mluví,
410 protože jsem si ho prostě neposlechla, nebo: ho jakoby neznám
411 z předchozích schůzí, tak (..) tak jakoby si dávám nějakou (.)
412 vyčkávací čas kdy se snažím jakoby vymyslet co teda s ním mám dělat,
413 protože velice často se třeba objeví to že (.) ten člověk prostě ze
414 začátku jako mele věci z kterejch nejde udělat věta. jo ee takže mám
415 tendenci si asi u těchto těch mluvčích dávat trochu větší odstup, (.)
416 abych prostě: se kdyžtak nechytla do nějaký konstrukce která se pak
417 ve výsledku nestane jo, že že jakoby míň věřím tomu že když oni něco
418 jako začnou tak to i skončej.
419 {82}
420 TS: mhm
421 {83}
422 R3: což naopak u těch rodilejch mluvčích většinou mám tendenci
423 naopak si říct tak asi ten jazyk umíš tak když jsi začal tu větu
424 takhle tak někam dojdeš, a jakoby radši se jich chytím dřív aby mě
425 pak neztratili když budou rychlý.
426 {84}
427 TS: mhm
428 {85}
429 R3: ee zatímco prostě u toho itala si spíš počkám jestli opravdu
430 chtěl říct to co říkal a úplně se nespletl a není nebude ve výsledku
431 na konci jako plot tvist ((míněno plot twist)) kterej ukáže že:
432 celou dobu myslel něco úplně jinýho,
433 {86}
434 TS: jo. a to se stává?
435 {87}
436 R3: ano to se <stává>. to se stává jakoby plot tvisty se docela
437 stávají, protože ee se ti prostě stane to že na začátku si ten člověk
438 nevzpomene na to slovo: a pak jakoby někam lavíruje nebo řekne úplně
439 náhodný jiný slovo jo. že jakože chce říct prostě navrhnout, a říká
440 plánovat. a tak dlouho říká plánovat, (.) až ve výsledku zjistíš že:
441 na konci toho chtěl vydat návrh.
442 {88}
443 TS: jo
444 {89}
445 R3: jo a a tam tam už jako jsem párkrát zažila jsem deset vteřin
446 pořád opakovala že něco plánujeme, a pak jsem zjistila že to je
447 návrh,
448 {90}
449 TS: mhm
450 {91}
451 R3: jo: a když to jsou jakoby takhle kratší úseky (.) kde jakoby na
452 začátku je trochu zjevný že ten člověk dělá jako ee ee slovo ee ee
453 slovo (.) nebo se třeba opakuje nebo tak něco (.) tak mám tendenci
454 se na tom spíš jakoby šetřit a nechytat se ho, takže u těch u těch
455 nerodilých řečníků jakoby víc víc sumarizuju, a čekám co se jim
456 stane (.) s tím jak mluvěj, uum no: a pak prostě pak prostě asi
457 záležit, záležit většinou na tempu toho řečníka, (..) mám mám obecně
458 zkušenost že: se mi často u těch nerodilejch mluvčích teda vyplatí
459 ee ten větší odstup ač tam většinou je potřeba jakoby no víc víc víc

460 úsilí poslechu, protože mi pravděpodobně jako neřeknou něco: co mně
461 strašně zatíží produkci protože prostě jakoby vůbec nevím jak to
462 říct (.)
463 {92}
464 TS: mhm
465 {93}
466 R3: ale relativně často se prostě stává že je problém akusticky
467 rozumět.
468 {94}
469 TS: mhm
470 {95}
471 R3: no: (...) takže to s nima většinou takhle dělám no
472 {96}
473 TS: mm, ee a jenom řekla bys že máš teď prostě po: dejme tomu (...)
474 těch pár letech ee tlumočení mimo školu víc zkušeností s nerodilýma
475 než s rodilýma mluvčíma?
476 {97}
477 R3: asi jo: asi jo:. pravděpodobně ano.
478 {98}
479 TS: mhm (.) a nebo kdyby to prostě bylo tak je to nějak fifty fifty
480 nebo,
481 {99}
482 R3: no: maximálně fifty fifty. určitě nemám víc zkušeností
483 s rodilejma, ee myslím si že z českýho trhu je to tak fifty fifty a
484 z tý evropský unie je to jakoby výrazně víc nerodilejch. prostě
485 z povahy [toho trhu]
486 {100}
487 TS: [mhm] a máš pocit ee že jsi na tohle byla připravená už při
488 studiu? že jsi byla připravená na tu situaci kde bude kde nebudou
489 výhradně prostě e hezký rodilý mluvčí s ár pí ingliš ((míněno RP
490 English)) kteří se často tlumočí ve škole ale samozřejmě každý má
491 jako s jinými vyučujícími jiné zkušenosti tak mě zajímá jak jak
492 připravená, vlastně na ten trh na kterém teď už nějakou dobu jseš,
493 ses cítila.
494 {101}
495 R3: ee tak já jakoby jsem specifická v tom že jsem prošla tím emci,
496 který ee je asi koncipovaný trochu jinak než ten zbytek výuky, a kde
497 prostě se člověk setkává s nějakým objemem autentických projevů,
498 musím říct že bych asi bejvala byla ráda kdyby těch autentickejšch
499 projevů z evropský unie bylo víc, ale samozřejmě to je jakoby
500 specifický v tom že: ee jsem tam já skončila a zatím tam jako nikdo
501 jinej od nás neskončil jo. takže (.) samozřejmě otázka je do jaký
502 míry má smysl připravovat na tohleto, ee a tam tam jsme to jako
503 zažili (.) trochu jsme to zažili i jinde, ale: v omezený míře, ee
504 myslím si že jsem byla relativně připravená na českou angličtinu což
505 je jako užitečný (.) že to jsou věci se kterýma jsem se jako
506 setkala, a ale nebyla jsem teda téměř vůbec s výjimkou právě toho
507 emci připravená na jako náhodný evropany.
508 {102}
509 TS: mhm
510 {103}

511 R3: který jsou nerodilí to jako vůbec prostě (.) tyjo jestli si můžu
512 myslet že jsem to dělala jako (.) třikrát, v těch jiných hodinách,
513 tak to je docela hodně no. ee takže takže jakoby prostě náhodný jako
514 řeky a finy a takovýdle bych vlastně klidně bývala v tý škole
515 ocenila jo protože i na tom soukromém trhu je pak tlumočím no.
516 {104}

517 TS: mhm. um (..) už ty už jsi zmínila vlastně že teda třeba eeh víc
518 vyčkáváš a že: prostě že ty nerodilý mluvčí s sebou přináší různé
519 věci ale zároveň jsi se zmiňovala i že ti rodilí mluvčí můžou být
520 rychlejší, že můžou být třeba idiomatičtější, e vnímáš nějak že
521 jedno z toho je třeba těžší? nebo jedno se ti dělá (.) líp, a nebo i
522 (.) jakoby objektivně, dejme tomu a: pak třeba i pocitově jestli máš
523 jednoho z toho dejme tomu radši na práci,
524 {105}

525 R3: (.) uum myslím že to nemám vymezený na rodilý a nerodilý mluvčí,
526 myslím si že to mám mnohem víc vymezený na ty jako ty skupiny který
527 mám prostě naposlouchaný a který nemám jo. to znamená že jakoby
528 nerodilý mluvčí z evropy se mi asi dělají líp než ten jako rodilej
529 mluvčí z tý jižní afriky, uum ale na druhou stranu prostě jako
530 náhodný asiati, ee versus i ten jako rychlý ir (..) raději rychlého
531 ira. jo: že jako ee to je pro mě hodně (..) to je pro mě spíš jako
532 hodně o tom návyku? pokud bych si jako měla samozřejmě obecně
533 vybírat, tak budu radši za ty rodilý mluvčí protože tam přece jenom
534 je to prostě mnohem víc o jako: tom základu tý práce, jak dobrej je
535 ten člověk řečník, (.) a tak dále a tak dále jakoby spolupracuje s
536 tím tlumočником a není tam zdaleka takový riziko jako náhodného
537 balastu jo. že když bych si to měla jako vybírat z těch jako
538 kategorií bez jako upřesnění: tak ee tak mám radši ty rodilý mluvčí,
539 když třeba pracuju konkrétně v tý evropský unii (.) eeh (.) tak no
540 když pracuju v tý evropský unii tak tam jakoby je problém v tom, že
541 když by ten člověk mluvil svým rodným jazykem tak ho prostě dělá
542 jako někdo pilotáží.
543 {106}

544 TS: mhm
545 {107}

546 R3: a to by prostě bylo mnohem lepší vždycky. jo: že jakoby i když
547 ten člověk, mluví jako nějak slušně (.) tak si říkáš, že kdyby
548 prostě mluvil francouzsky (.) tak ho dělá tady kolega z anglický
549 kabiny (.) a je ti jako líp. obvykle
550 {108}

551 TS: mhm
552 {109}

553 R3: ee no no a to jsou pak jsou jako samozřejmě specifika: někdy
554 člověk jako an- anglická kabina se tak jako liší, různě (.)
555 kvalitativně (...) prostě i v tý pilotáži můžou být jako deficity a
556 pokud člověk zjistí že zrovna ee na nějakým daným mítinku má
557 v nějakých situacích nebo z nějakých jazyků deficitní pilotáž tak
558 to už je vlastně jedno kdyby tam ten člověk mluvil anglicky no. ale:
559 ee jo jakoby když samozřejmě by tam to tlumočení teoreticky nebylo:
560 a ty lidi opravdu jako museli, mluvit anglicky což se ti někdy stane
561 na těch menších meetinzích (.) tak vlastně v Evropské unii jsem jsem
562 často jako vlastně: na tom líp s nerodilejma než s rodilejma

563 mluvčíma prostě proto že se tolik jako nevytahují a většinou tak
564 jako mluvěj prostě k věci no.
565 {110}
566 TS: mhm
567 {111}
568 R3: a: no: a ono většinou většinou mám pocit že prostě u těch
569 nerodilejch mluvčích v tom jako specifickým ale kontextu tý jako
570 specifický práce se ti mnohem míň stává že jakoby náhodně říkají
571 věci protože můžou jo. že že: (.) když prostě mluví tím cizím
572 jazykem, tak maj tendenci víc jako: se zaměřovat na konkrétní věc na
573 konkrétní zájem (.) a: většinou když už se ti tam někdo jako: dlouze
574 politicky jako rozvodňuje k úplně nějakému náhodnému vzdálenému
575 tématu (.) tak to bejvá ten rodilej mluvčí. protože prostě: je toho
576 v tom jazyce kapacitně schopnen (.) a tak to dělá no.
577 {112}
578 TS: mhm
579 {113}
580 R3: ale: ee ale to na druhou stranu jakoby: není až tak <tlumočnický
581 náročný> takže (.) takže budiž (.) to je spíš takový jako někdy
582 někdy trochu jako <lidsky vyčerpávající>
583 {114}
584 TS: mhm jo: ale je to určitě zajímavý že vlastně ee (..) i jiné
585 charakteristiky toho projevu než vyloženě jenom prostě třeba
586 lingvistické že jsou vlastně jiné když člověk mluví tím rodilým ja-
587 ee jazykem. um stává se ti, že třeba je ten nerodilý projev takový
588 že je to fakt třeba na hranici nebo až za hranicí porozumění? a
589 pokud jo,
590 {115}
591 R3: =nerodilý jsi říkala?
592 {116}
593 TS: nerodilý mhm (.) a pokud jo (.) tak co s tím v takovém případě
594 děláš.
595 {117}
596 R3: ee jsem smutná ((smích)) (.. no jakože stává se to. nestává se
597 to úplně málo (.) ee stává se to na obou trzích.
598 {118}
599 TS: mhm
600 {119}
601 R3: ee nevím jestli bych skoro řekla že na tom českém trhu se to
602 stává častěj? ale možná jo, protože (.) vlastně na tom evropském
603 trhu většinou, ten člověk má tu možnost přepnout do toho původního
604 jazyka. a je tam hlavně dobrý (.) že když mu to prostě jako
605 nepřevédeš napoprvý (.) tak on ee to často jako zjistí, protože na
606 něj ty lidi jako (.) pak reagují zmateně,
607 {120}
608 TS: mhm
609 {121}
610 R3: nebo protože prostě jako (..) mu někdo řekne nechceš to
611 zopakovat řecky kámo? ee takže on to pak jako někdy zopakuje řecky
612 jo protože jako může protože tam ty tlumočníci jsou. ee což je
613 hrozně dobrý, že: si myslím že právě proto se vlastně v tý evropský
614 unii tolik nestává (.) a teď jako tolik protože někdy se někdy se

615 s tím člověk setká (.) že to je jako úplně špatně. že prostě někdo
616 kdo jako nepoužívá minulej čas a ee jakoby ke každému slovu přidává
617 protetické ch tak ee že jakoby: by by mluvil dlouze anglicky. to: to
618 se moc nestává, to je jako dobrý (..) na tom širokým rámci tlumočení
619 jakoby občas se ti stane že si někdo myslel že tam na tom meetingu
620 bude jinej úředník a neobjednali si tlumočení včas (..) a to bývají
621 jakoby situace kde se ti může stát nějaká nepříjemnost, a pak
622 samozřejmě některý lidi mají hodně vysoký sebevědomí (. ale furt to
623 není jako taková trága, (..) zatímco v tý český republice um (.) je
624 prostě spousta situací ve kterých si jako pozvou nějakýho náhodnýho
625 člověka ee na jako žejo konferenci nebo na něco, ee ten člověk to
626 jako přijme: oni mu řeknou ale budeš muset mluvit anglicky on řekne
627 jasně to v pohodě, oni na základě toho objednají jako tu jednu
628 anglickou kabinu (.) a pak tam prostě zjistěj že ten člověk to jako
629 vůbec nedává.

630 {122}

631 TS: mhm

632 {123}

633 R3: jo: to a to jsem zažila víckrát ee že prostě jakoby člověku
634 stojí u paur pointu ((míněno PowerPointu)) a vydává tam zvuky: a
635 prostě když má člověk štěstí tak to nějak <přetlumočí z toho paur
636 pointu> no.

637 {124}

638 TS: a myslíš si že to je tím (.) nebo je možné že do toho nemáš
639 vlastně vzhled ale pokud nějaký máš tak řekla bys že to je spíš tím
640 že ti lidi chtějí sami od sebe mluvit anglicky, z nějakého důvodu
641 prestiže že nebo prostě nevím (.) nebo že to je spíš nějaká taková
642 jako defoltní ((míněno defaultní)) pozice kterou jim nabízí ti
643 organizátoři

644 {125}

645 R3: uum já si myslím že je to tak jako půl a na půl.

646

647 MISSING PART OF INTERVIEW

648

649 {126}

650 TS: a ještě mě napadá jestli se třeba stává že třeba tlumočíš v
651 čechách na konferenci čecha který mluví anglicky a ty ho tlumočí do
652 češtiny.

653 {127}

654 R3: ee ((smích)) <ano> to se stává. to je to je takovej (..) to je
655 můj jako ho- moje hodně oblíbená disciplína.

656 {128}

657 TS: ((smích))

658 {129}

659 R3: a ještě jako moje o něco oblíbenější disciplína je čech si
660 přeložil z češtiny paur point ((míněno PowerPoint)) do angličtiny, a
661 já mu následně tlumočím citaci českého textu s českými vtipy
662 přeloženými jako do angličtiny (.) zpátky do češtiny. to je můj
663 oblíbenej formát.

664 {130}

665 TS: takže potom tam prostě třeba poznáš, že (.) že ta angličtina je
666 taková že z ní je ta čeština cítit

667 {131}
668 R3: je je no: bejvá ee (.) s tím mám zkušenost. většinou když se
669 s tím potkám, tak jsou to jako (..) tak je to buď takový jednotlivec
670 který si myslí že je geniální, a potřebuje všem ukázat jak umí dobře
671 anglicky (.)
672 {132}
673 TS: mhm
674 {133}
675 R3: a těch máme docela hodně a ty máme i v těch evropskéj
676 institucích. to je jako: to je taková moje: křížová výprava, proti
677 těmhle lidem (.) protože: (.) protože ale jako to hrozný. s tím se
678 jako opravdu setkávám (.) hrozně moc že prostě europoslanec si
679 připraví projev v češtině na plenárku protože je to plenárko je tam
680 prostě plný režim a má se to tlumočit v tom jazyce a následně ho
681 jdou na internetu náhodný prostě lidi kteří pracujou v korporátu a
682 myslej si že umí anglicky a jsou jako ee středem světa kvůli tomu
683 (.) tak ho jdou šikanovat že nemluvil anglicky a není světový. a
684 nenechají si za žádných okolností vymluvit že to je ale dobře
685 protože prostě (.) ty lidi co tam tlumočej uměj ten jazyk líp.
686 {134}
687 TS: mm
688 {135}
689 R3: ee takže a jako to si myslím že je takový hodně český specifikum
690 (.) že: jako možná i jiný malý národy to maj (.) ale my to máme
691 hrozně silný a máme to o dost silnější než lecjakěj jinej národ v
692 evropský unii (.) nebo oni jsou prostě jako hrdý na to že můžou
693 používat svůj rodnej jazyk žejo. protože to je to jakoby ta rovnost
694 toho evropskýho multilingvismu a jenom prostě Češi potřebujou sedět
695 na kameni a ukazovat jak uměj anglicky.
696
697 MISSING PART OF INTERVIEW
698
699 {136}
700 R3: a pak samozřejmě je blbý když ty lidi neuměj anglicky jako
701 opravdu, a ee to taky existuje, a v některej případech to extistuje
702 jako přesně případ ega (..) mm a pak jsou nějaký omezený situace,
703 kdy jsem se setkala s tím že malá akce se dělá celá v angličtině,
704 protože je tam jako významný host odněkud a my chceme aby ten
705 významný host nám jako rozuměl. a chceme: kromě toho teda chceme být
706 světový. takže jakoby takhle jsem tlumočila nějaký jakoby mají
707 akademický konference, kde prostě byl jeden dva významný hosti
708 odněkud ze spojenýho království, a na základě toho se prostě zbylí
709 čtyři češi rozhodli že všechno budou dělat v angličtině, (.) a že
710 dají prostě posluchačům sluchátka (.) a protože ty posluchači byli
711 starý akademici tak ve výsledku jako sluchátka využívali téměř
712 všichni: eehm jo takže prostě anglicky si tam povídali čtyři češi: a
713 jeden ir (.) a přesně to jsou takový ty situace kdy člověk pak
714 jakoby tlumočí ten ten PowerPoint z kterého si čte a kterej zřejmě
715 jako přeložil někdo (.) kdo to moc neuměl a ty se to snažíš dát
716 zpátky do tý češtiny. a to to je jako jako, (..) je to vlastně víc
717 frustrující než náročný jo. je to spíš takovej jakoby pocit nějaký
718 jako neúcty k tvójí práci,

719 {137}
720 TS: mhm
721 {138}
722 R3: jsou samozřejmě případy kdy to těm lidem jako nezazlíváš,
723 protože tam opravdu, (.) typicky ta cílovka je převážně
724 anglickojazyčná ee nebo prostě ty lidi opravdu uměj dobře anglicky a
725 nebo: ee teda jako: (.) je to nějaký o hodně specifický téma u
726 kterýho jim úplně nevyčítáš že ti jako nevěřili že to: že to
727 přenesesh stoprocentně, ale většinou je to frustrující no.
728
729 MISSING PART OF INTERVIEW
730
731 {139}
732 TS: bych se vrátila k tomu ještě tlumočení těch projevů (.) em (..)
733 vlastně ty jsi říkala že nemůžeš říct jestli se ti rodilý dělají
734 vyloženě líp než nerodilý ale vnímáš třeba nějak dejme tomu že ee na
735 nějakém zasedání kde je to téma stejné (.) vnímáš třeba že tě jeden
736 typ řečníků unavuje víc než druhej? že tam je ta kognitivní zátěž
737 jako (..) větší? (...) nemusí, to tak nutně být jo
738 {140}
739 R3: jakoby žejo tak já bych spíš řekla že mě prostě jakoby míň
740 unavuje dobrej řečník. jo: ee a samozřejmě nejmiň mě unavuje dobrej
741 řečník kterýho trochu jako zajímá že tam jsou někde nějaký lidi
742 v kabině. ee to znamená jako nechte. aspoň
743 {141}
744 TS: mhm mhm
745 {142}
746 R3: ee a ten ten dobrej řečník jako ano je o něco častěj rodilej.
747 (..) ale ee existují i nerodilý a špatných řečníků je v obou
748 skupinách jako fakt hodně, ee samozřejmě když jakoby bereme
749 kategorie špatný řečník tak je pravděpodobnější že mě víc unaví ten
750 nerodilej špatnej řečník. protože kromě všech jakoby špatných
751 rétorických návyků ještě bude asi mít jako špatnej přízvuk a špatnej
752 jazyk jo:..
753 {143}
754 TS: mhm
755 {144}
756 R3: eem takže takže jakoby ano:
757
758 MISSING PART OF INTERVIEW
759
760 {145}
761 R3: pro mě pro mě to jako opravdu je asi víc o tom návyku, a o tý
762 celkový rétorický kvalitě která pro mě určuje tu kognitivní
763 náročnost projevu. kromě náhodnejch jinejch věcí jako téma že jo.
764 {146}
765 TS: no: jasně hm um (.) a ještě by mě zajímala asi: asi poslední
766 věc, a to (.) teď konkrétně spíš tvůj výstup (.) když pokud víš, že
767 máš v publiku dejme tomu spíše nerodilé mluvčí než rodilé a tlumočí
768 do angličtiny (.) tak jestli to nějak ovlivňuje: třeba: tvojí
769 angličtinu:, třeba míru idiomatičnosti (.) a nebo prostě jestli
770 nějak bereš kompetence svých posluchačů ve chvíli kdy víš jakou

771 mají, což samozřejmě u toho simultánní tlumočení nemusí vždycky být
772 (.) jestli je bereš nějak v potaz.
773 {147}
774 R3: snažím se o to no. ee jakoby pro pro mě že jo nejčastějc je ta
775 situace kdy tlumočím pro pilotáž.
776 {148}
777 TS: mhm jasně
778 {149}
779 R3: jo: což samozřejmě je něco na co ses nechtěla zaměřovat (.) um
780 ee (..) mám tendenci, když jakoby je mi jasný že tam asi je víc
781 nerodilých mluvčích tak má tendenci mluvit jako jednoduše, mluvit
782 prostě co nejvíc k věci (.) vlastně podobně jako kdybych tlumočila
783 pro tu pilotáž jo. jakoby opravdu jasně přenášet informaci co
784 nejvíc, a co nejmíň se předvádět. ee s tím že tím že samozřejmě (.)
785 jak moc to zvládám se jako odvisí na řadě na řadě s- věcí v tý
786 situaci no.
787 {150}
788 TS: jasně. jenom tím ee mluvit jasněji nebo víc k věci myslíš tím
789 třeba i jednodušší nějaké syntaktické konstrukce a třeba
790 {151}
791 R3: =no: (.) dělat prostě dělat prostě co nejjednodušší věty ve
792 kterejch je jakoby jasný jak mezi nima funguje jaká vztažnost, ee
793 nepřehánět idiomatičnost a: úplně si jako nevolit extrémně třeba
794 příznaková nebo neobvyklá slova a moc jako neunikat od nějakého jako
795 neutrálního rejstříku toho toho ee příslušného odvětví no
796 {152}
797 TS: mhm a přijde ti že ti tohle bere: ee nějakou kapacitu navíc
798 oproti tomu kdybys třeba mohla prostě jenom ee (..) nějak ten
799 anglický výstup mít sobě: dejme tomu co nejpřirozenější nebo: že bys
800 mohla brát třeba první řešení a takhle to první řešení je
801 idiomatičné a
802 {153}
803 R3: trošku. trošku, samozřejmě samozřejmě že když mi ta kapacita
804 dochází: tak tohle je to první, čeho se jako zbavuju,
805 {154}
806 TS: mhm
807 {155}
808 R3: ee a: (..) jakoby: jinak záleží na tom, ono přece jenom některý
809 typy projevů jsou mnohem jako: jednodušší na takovýhle jasný
810 převedení ee než než jiné, když mám jakoby projev ve kterým má
811 tendenci se řečník jako hodně do sebe motat, tak mi to bere víc
812 kapacity to jakoby nějak klarifikovat do toho retůru ((míněno
813 retouru)) než když prostě je to jako normální projev jo a: no.
814 {156}
815 TS: mm
816 {157}
817 R3: takže tak. ale je pravda že jakoby to není moje běžná retůrová
818 ((míněno retourová)) strategie. moje moje běžná retůrová strategie
819 je že se jako snažím, aby to bylo prostě jako hezky. pro rodilýho
820 mluvčího, ee to znamená že se jako že jakoby mám mám tendenci si tam
821 jako jako dávat pěkná řešení která mně jako přijdou že z nich mám
822 radost. když když když jako můžu, tak to je moje takový první

823 tendence v tom retůru ((míněno retouru)) (.) aa vlastně často spíš
824 než že bych (.) než že bych musela si jako upravovat ten přístup
825 vysloveně jako z minuty na minutu tak je důležitý abych si jakoby na
826 začátku řekla nesmíš. jo jakoby nesmíš nesmíš se moc jako odvazovat
827 a nesmíš si tam prostě moc jako vyhazovat z kopýtko a dávat tam jako
828 ee přehnaně prostě politický volby, a spíš se jako drž při zemi, a
829 často když se jakoby na začátku takhle jako přešaltuju na to
830 mentálně (.) tak už mě to pak tak už pak jakoby najedu do tý rutiny
831 a tolik mě to nestojí ee tý energie no

INTERVIEW NO.4

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R4: respondent no.4

1 {0}

2 TS: tak jestli můžeme já bych začala, nejdřív bych se vás zeptala
3 jaké máte vzdělání a jak dlouho už pracujete jako simultánní
4 tlumočnice? plus jaké jsou vaše pracovní jazyky.

5 {1}

6 R4: výborně. takže já začnu tím že jsem vystudovala obor
7 překladatelství tlumočnictví, tehdy se to nejmenovalo translatologie
8 respektive na ústav se to přejmenovalo někdy během těch
9 v devadesátých letech e katedru tedy tehdejší jsem absolvovala v
10 roce devatenáct set devadesát čtyři a od té doby se žívím jako
11 tlumočnice na volné noze. a pokud jde o jazyky, tak mými pracovními
12 jazyky v současné době jsou angličtina jako bé, francouzština jako
13 cé, slovenština jako cé a také ruština jako cé, nicméně k té ruštině
14 mám diplom ze školy, z filozofické fakulty z translatologie ale
15 nemám jí akreditovanou u institucí nebo se zpravidla tu ruštinu
16 využívám tak málo. téměř vůbec. takže možná té ruštině bych se moc
17 jako nevěnovala, ee francouzštinu naproti tomu jsem sice
18 nestudovala, v překladatelském oboru nebo tlumočnickém,
19 francouzštinu na fakultě jsem dělala spíše jako třetí jazyk, e ale
20 pak jsem si vlastně je- ještě doplnila, prohloubila, a akreditovanou
21 ji mám od roku dva tisíce jedenáct.

22 {2}

23 TS: mhm a: takže ee na ústavu překladatelství jste jste měla
24 angličtinu a ruštinu,

25 {3}

26 R4: přesně tak.

27 {4}

28 TS: mhm a zeptám se kde pra- dá se říct jestli pracujete hlavně na
29 jednom z druhů český nebo evropský jako evropská unie? nebo kde spíš
30 pracujete

31 {5}

32 R4: já musím říct že v době rozšíření dejme tomu od toho rozšíření
33 unie od roku 2004 ee pracuju podstatnou měrou poměrně pravidelně pro
34 orgány evropské unie. mezi těmi lety dva tisíce čtyři až dva tisíce
35 devět to byla ee spíš evropská komise tedy skyk ((míněno SCIC))
36 pracovní skupiny rady zasedání rady a podobně, ee od roku dva tisíce
37 devět deset je to více evropský parlament, (.) a celkově, mohu říct
38 že z hlediska příjmů tyhleto ee zdroje určitě převažují. to znamená
39 zakázky pro é ú ((míněno EU)) jsou pro mě zásadní. e naproti tomu
40 ale mám také klienty na českém trhu které mám už mnoho let (..) tam
41 to není sice objemově příliš mnoho, ale dejme tomu jsou některé
42 konference v oboru například stomatologie nebo medicína, na- i když
43 té medicíny obecně je toho méně, ale: e které mi zůstávají pak mi
44 zůstává třeba ee významný klient pro mě spíše prestižní, je festival
45 spisovatelů.

46 {6}
47 TS: děkuju. teď bych vás poprosila jestli byste mi (.) ten trh na
48 kterém zejména pracujete ale můžete samozřejmě oba, popsala: ee
49 z hlediska: jak moc (..) z hlediska těch jazyků dejme tomu jak moc
50 třeba se tam vyskytuje ta nerodilá angličtina, a: (..) a jaký jaká
51 je poptávka po retůru ((míněno retouru)) do angličtiny
52 {7}
53 R4: =tak já začnu druhou částí otázky. poptávka po retůru ((míněno
54 retouru)) do angličtiny je poměrně velká myslím si že i díky tomu že
55 jsem měla od začátku v institucích od mé akreditace která byla v
56 roce devadesát osm ale začala jsem tam pracovat v podstatě až po
57 přistoupení (.) tak ee byl o retůru ((míněno retouru)) do
58 angličtiny velký zájem, takže já jsem tam používala ten retůr
59 ((míněno retour)) vždycky, byť samozřejmě to nebylo fifty fifty jako
60 u ee klienta tady doma v praze. kde bychom tlumočili jenom v česko-
61 anglické kabině oběma směry, tak tam s- se tlumočilo já nevím
62 z devadesáti procent do mateřštiny, a dejme tomu deset procent pokud
63 hovořil český delegát, tak jsme tlumočili do angličtiny nicméně ta
64 poptávka tam byla vždycky a vždycky ten retůr ((míněno retour)) pro
65 mě byl vždycky důležitý možná jsem měla takovou výhodu, nebo (.)
66 výhodu že (.) jsem měla praxi v těch devadesátých letech už a na
67 přelomu roku dva tisíce i tlumočení naopak pro klienty tady doma, na
68 soukromém trhu kde se naopak třeba převažovalo tlumočení do
69 angličtiny kde se tlumočilo dejme tomu na výzkumech trhu, fouks
70 grups ((míněno focus groups)) a podobně. ten kvalitativní výzkum kde
71 naopak šlo celé to tlumočení do angličtiny. takže jsem měla poměrně
72 v tom retůru ((míněno retouru)) nat- natlumočeno a bylo to docela
73 zásadní.
74 {8}
75 TS: a k těm ee (.) dejme tomu k tomu poměru angličtiny a jiných
76 cizích jazyků na tom evropském trhu respektive potom i: ee pokud
77 byste dokázala nějak odhadnout třeba poměr kolik z té angličtiny je
78 rodilé a nerodilé, samozřejmě tak jako zhruba nebo jestli vůbec
79 něčeho je třeba víc
80 {9}
81 R4: tak tady bych udělala možná takový ještě další (.) pokus o
82 rozdělení, protože mám pocit že: ee v evropské unii dejme tomu v
83 evropském parlamentu ale také na těch jednáních rady je samozřejmě
84 angličtina ve velkém ee procentu řekla bych tak osmdesát devadesát
85 procent nerodilá. ale je na vysoké úrovni. ne- není to úplně
86 pravidlem, jsou tam i výjimky, ale zpravidla lidi kteří jezdí dejme
87 tomu na pracovní skupiny rady a podobně tou angličtinou zpravidla
88 pokud jí tedy mluví, tak s ní vládnou v velmi dobře, řekla bych
89 dejme tomu na úrovni bé dva cé jedna možná dokonce takže: ta jejich
90 angličtina je kvalitní, srozumitelná, (.) samozřejmě někde se
91 projevuje přízvuk jejich jazyka ale ee to tam ani neruší nebo jsou
92 na to i ti lidé zpravidla i ti tlumočníci zvyklí, problém někdy bývá
93 když přijíždí někdo kdo je zvyklý vystupovat v mateřštině a pak je
94 najednou nucen nebo sám cítí že je nucen hovořit anglicky a má ten
95 projev napsaný někým jiným a pak už začne více jako zásadnější
96 problém se srozumitelností té angličtiny.
97 {10}

98 TS: mhm um tak já bych se přesunula právě k těm projevům těch
99 nerodilých mluvčích jak už jste řekla tak samozřejmě jsou různé
100 dejme tomu úrovně někteří ji ovládají ee dobře někteří hůř (..) když
101 (..) byste třeba měla popsat nějaké rozdíly, dejme tomu e mezi
102 projevy nerodilých mluvčích a rodilých anebo třeba vyzdvihnout něco
103 čím se ty projevy nerodilých mluvčích vyznačují oproti projevům
104 rodilých. e teď mám na mysli právě třeba jazykovou kreativitu e
105 idiomatičnost, ee míru připravenosti, celkovou koherenci, a
106 takovéhle věci

107 {11}

108 R4: děkuju za tu otázku zajímavé je že bych začala takovým bonmotem
109 z jedné české konference, kde mi organizátorka říká a bude to pro
110 vás dneska moc lehké protože nikdo z těch vystupujících není
111 angličan jsou to němci a holanďané. tak najednou se tlumočnickovo
112 čelo orosí protože na jednu stranu pro posluchače je to možná lehčí,
113 možná se to více blíží té angličtině kterou se češi učili ještě z
114 těch starších generací ve školách kdy nebyl kontakt se zahraničím.
115 ale zároveň vzniká spousta problémů. jednak jsme zcela ochuzeni o
116 idiomy. idiomy britské i americké angličtiny. to je jasné. zároveň
117 ee jsme možná obohaceni a teď řeknu opravdu v uvozovkách, o snahu o
118 humorné a sarkastické vyjadřování blízké těm jazykům mateřštinám
119 těch mluvčích. to znamená pokud se někdo v anglickém projevu pokouší
120 o německý humor může to být vel- <velký> problém. a zároveň možná u
121 rakušana je ještě takový projev srozumitelný protože to české a
122 rakouské uvažování je bližší. ale: pokud je to Němec (..) tak to ten
123 projev vůbec nemusí být jako vtipný a zároveň bývá se tam projevuje
124 jednak syntax té mateřštiny dejme toho v případě němčiny, ee nebo
125 projevuje se tam samozřejmě i přízvuk ale myslím si že do toho
126 přízvuku se lze zaposlouchat. horší je to se syntaxí, horší je to
127 například s přenesenými významy slov e e případně s takov- e
128 s reáliemi. a ty reálie bych tady chtěla zmínit jako velice důležité
129 protože ee (..) se často zmiňuje jako problém u nerodilých mluvčích
130 dejme tomu přízvuk a nebo gramatika ale: já bych vůbec neopomněla ty
131 reálie protože pokud ten mluvčí v té angličtině hovoří dejme tomu o
132 uspořádání vlastního státu nebo i čemkoliv jiném ale používá tam
133 reálie ee které na které je on zvyklý ve své jazykové oblasti ale
134 které v angličtině vyznívají jinak. já už tady vzhledem k tomu že
135 tady máme koronavirus tak každý nám řekne že jsme na houn ofis
136 ((míněno homeoffice)). ale pro brita houn ofis ((míněno homeoffice))
137 znamená ministerstvo vnitra a pro střeoevropana němce čecha a
138 podobně znamená to že pracujeme werk from houn ((míněno work from
139 home)). jo takže to bych uvedla jako příklad který je takový
140 triviální ee tak v podstatě ee se dá takto takto uplatnit.

141 {12}

142 TS: mhm to mě ještě vede k otázce o: dejme tomu třeba možné
143 dvojznačnosti, která se může ee takhle v důsledku třeba fols frens
144 ((míněno false friends)) nebo e jiných dalších důvodů objevit v
145 projevu toho nerodilého mluvčího máte s tím zkušenost?

146 {13}

147 R4: já bych řekla že ano, ačkoliv fols frens ((míněno false
148 friends)) tam je v v orgánech evropské unie ještě takové specifikum
149 že se tam řada výrazů používá ve francouzštině ale: zcela e e e

150 zcela záměrně. to dokonce používají i rodilí britové pokud tam ještě
151 jsou ((smích)) tak je to docela až legrační kteří potom říkají v
152 angličtině místo skrutyny ((míněno scrutiny)) reservejšn ((míněno
153 reservation)) tak řeknou skrutyny rizérv ((míněno scrutiny reserve))
154 a to () fakt už zase má jiný význam, ale to už je součást dejme
155 tomu toho institucio- institucionálního slangu. tam už je to trošku
156 něco jiného a fols frens ((míněno false friends)) to není. ale ee
157 kde mám pocit že je ohrožená srozumitelnost, ta není e v použití
158 substantiv ani adjektiv ani sloves dejme tomu čili tam to zpravidla
159 ti lidé mají ošetřené. mají zvládnutou tu literaturu mají
160 nastudovanou a dejme tomu odborníci z různých oborů ať už medicíny
161 nebo tak takže tam se to neděje, ale co vede k menší srozumitelnosti
162 je právě ta syntax. ee použití třeba se nebojí použít dva záporny
163 nebo prostě něco co je nejenom negramatické ale co zároveň může
164 úplně převrátit ten smysl. a nebo to prostě jenom ochudí o dejme
165 tomu nějakou tu ironii o něco co by rodilý mluvčí tam měl. a nebo
166 potom zase při poslechu toho tlumočnicka je potřeba na to si dávat
167 pozor,
168 {14}
169 TS: teď myslíte tlumočnicka,
170 {15}
171 R4: =při našem projevu ee abychom ani my nebyli pochopeni nesprávně.
172 {16}
173 TS: mhm
174 {17}
175 R4: ono to svádí k té možnosti zase zároveň tu angličtinu pak
176 zjednodušovat k tomu posluchači. to my však (.) můžeme udělat, dejme
177 tomu na nějakém malém firemním jednání tady v čechách, musím
178 přiznat že se to párkrát i stalo. čistě v zájmu pragmatického
179 řešení, kdy ten manažer dejme tomu potřebuje rychlý výstup, věcný
180 věcné rozhodnutí. čili není to diplomatická diplomatický projev není
181 to politická záležitost je to čistě jenom pragmatická věc podepíšeme
182 nepodepíšeme smlouvu. tak tam bych řekla že se může ta angličtina
183 trošku zjednodušit nebo někde se malinko omezit i ty idiomy. naproti
184 tomu ee tlumočení pro evropskou unii tam bych to vůbec
185 nedoporučovala takovéto zjednodušení protože tam vás zpravidla
186 poslouchá mnohem širší okruh lidí než (.) si vůbec uvědomujete.
187 vaším klientem tam totiž při retůru ((míněno retouru)) samozřejmě
188 nejsou jenom ti posluchači ale také tlumočníci v dalších kabinách a
189 ee vzhledem k tomu že tlumočíte do angličtiny tak samozřejmě z vás
190 ještě do angličtiny anglická kabina netlumočí. nicméně vás slyší a
191 zároveň e z vašeho projevu pracují další tlumočníci takže tam
192 předpokládáte že ten projev bude profesionální, na sto procent jako
193 kdyby byl pro rodilé mluvčí, s jedinou výhradou. ale ta se netýká
194 jenom nás v uvozovkách turistů ale také e těch rodilých mluvčích
195 angličtiny s angličtinou á že těch idiomů se tam musí dávat
196 poskrovnu nebo respektive tam kde je to účelné, a nejenom proto
197 abychom ten pro- projev nějak přikrášlili protože to by potom mohlo
198 být ke škodě právě v té pilotáži.
199 {18}
200 TS: mhm takže tady jde o nějaké prostě přizpůsobování situaci jestli
201 to chápu správně že například jak jste mluvila o tom jednání (.) kde

202 cítíte (.) nebo je to tím že cítíte že potom ta komunikace proběhne
203 tedy
204 {19}

205 R4: =hladčeji bych řekla. nechci říct jenom rychleji ono tam nejde
206 jenom o tu rychlost, ale ee že více méně je to takový pragmatický
207 přístup třeba jak kde se ta angličtina může malinko e v uvozovkách
208 ee ošidit? o tu ee stylistickou stránku kde: jde čistě o ten význam
209 na druhou stranu, (.) v posledních letech třeba pěti letech bych tak
210 řekla čeští klienti naopak tou angličtinou už vládnou právě na té
211 úrovni že si tohleto pragmatické jednání zvládnou odvézt sami a
212 naopak si toho tlumočnicka objednají jenom tehdy kdy tam záleží na
213 těch politických, právních, stylistických, kličkách v uvozovkách. a
214 potom samozřejmě by ani nemělo smysl e to nějak zjednodušovat
215 takovéto případy se děly dejme tomu možná na konci těch devadesátých
216 let.
217 {20}

218 TS: mhm děkuju. mě by zajímalo ještě jaká je vaše zkušenost
219 s tlumočením ee českých řečníků když mluví když mají projev
220 anglicky. jestli je mezi tím rozdíl oproti: jiným řečníkům ee
221 jejichž mateřský jazyk je nějaký kterému nerozumíte. takže ptám se
222 potom třeba i na to jak se vám tlumočí francouzi kteří [mluví
223 anglicky]
224 {21}

225 R4: [mm dobře.] já musím říct že je tady určitý generační posun (.)
226 řekla bych že se tak možná do roku dva tisíce deset e jakmile
227 hovořil čech tak se velmi často jsme se setkávali jak s českou
228 syntaxí, která je velmi velmi narušující pro angličtinu. ta
229 angličtina tím hrozně trpí ale trpí tím někdy i srozumitelnost. pak
230 jsme se setkávali možná i s těmi fols frens ((míněno false friends))
231 ale tam člověk většinou nějakou od- filtroval mnohem horší je to s
232 tou syntaxí um a samozřejmě také se snahou o nějaký humor tak v
233 takovém případě to bylo těžko převoditelné a: mnohdy jsme u těch
234 projevů čechů trpěli. trpěli jsme také v situacích kdy právě čech ve
235 snaze, si to lépe připravit tak měl projev napsaný a četl ho. což
236 jak všichni z translologie víme je vlastně nejhorší taková pohroma
237 pro tlumočnicka. takže všechny tyhle aspekty se tam mísily
238 dohromady. v posledních letech, u mladších řečníků dejme tomu
239 řečníků kteří již e vyrůstali po revoluci musím to tak říct
240 generačně a kteří už cestovali i třeba během svých studií tak se
241 setkáváme s mnohem přirozenější angličtinou s tím že ti lidé jsou
242 schopni angličtině volně komunikovat. ee e je to rozdíl nemají jenom
243 načtenou tu angličtinu písemnou, takže neříkám, že by měli
244 výslovnost dokonalou. jsou tam také chyby ve výslovnosti ale je tam
245 rozhodně větší důraz na komunikativnost možná se v tom projevuje i
246 otevřenější demokratická společnost která tu diskuzi podporuje a
247 díky tomu jsou i lidé i ve své mateřštině otevřenější a schopnější
248 přijímat argumenty a diskutovat. což dřív úplná samozřejmost nebyla
249 a zároveň je v tom cizím jazyce ti lidé se toho prostě bych řekla
250 nebojí a díky tomu ač ta angličtina třeba taky není dokonalá tak se
251 to tlumočí vlastně lépe.
252 {22}

253 TS: mhm (..) a tlumočí se to lépe že e lépe poznáte kam ten řečník
254 míří? nebo o co mu jako jde?
255 {23}

256 R4: určitě. jednak jsou schopni lépe vystavět svoji argumentaci ee
257 nebojí se hovořit plynule tím jazykem to zvládají, a: nemusí mít
258 všechno dejme tomu připravené, ono tam asi to jde ruku v ruce s tím
259 také že jsou schopni a ochotni hovořit spatra, reagovat dejme tomu
260 na připomínky ee takže celkově ten projev je je takový uvolněnější,
261 a proto se to bych řekla lépe tlumočí byť to nemusí znamenat nutně
262 že ta angličtina je dokonalá. někde naopak se setkávám i s tím že
263 tam používají hovorové obraty v projevu kde se to stylisticky vůbec
264 nechodí na druhou stranu zas nemáte problém s tím významem pracovat
265 a můžeme jako tlumočníci to malinko přizpůsobit protože by ten
266 výsledek od tlumočnicka neměl být nijak horší než od ee původního
267 mluvčího nebo respektive takto můžeme původnímu mluvčímu pomoci, že
268 bude naše čeština nebude opakovat třeba ty chyby samozřejmě
269 gramaticky ale ani ty stylistické přešlapy.
270 {24}

271 TS: mhm takže tím se vlastně dostáváme k nějaké dejme tomu
272 kompenzaci (.) když ten řečník (..) dejme tomu který má angličtinu
273 nerodilou, a řeční, vy to tlumočíte, tak dochází k nějaké kompenzaci
274 těhle dejme tomu potom i pak dvojnáčetností nebo právě stylistických
275 ee záležitostí
276 {25}

277 R4: =já bych já bych u dvojnáčetností byla opatrná, protože tam je e
278 samozřejmě předpokladem že tlumočnick si tu dvojnáčetnost dovede
279 zredukovat na jednoznačnost. a tam si nemůžeme být někdy jisti kdy
280 to znamená i nutný dotaz ze strany tlumočnicka pokud to v tom
281 prostředí jde, někdy to nejde proto je potřeba přetlumočit zase
282 dvojnáčetně, ale spíše případy kdy třeba (.) řečník v té angličtině
283 neodliší jednotlivé slov- stylistické roviny, a: není jeho záměrem,
284 mít tak to o- stylisticky mnohověstevnatý projev, což třeba záměrem
285 může být zrovna u těch umělců nebo spisovatelů, ale: pokud je to
286 projev úřední politický a dejme tomu tam dodá nezáměrně něco z nižší
287 sty- stylové vrstvy () tak se v tomto směru snažíme ten projev
288 tak nějak srovnat stylisticky. to je asi tak jediné. ale co se týká
289 těch nejednoznačností, tam je to vždycky ošemetné protože v kabině
290 se v devadesáti devíti procentech případů zeptat nemůžete a ee
291 zároveň by to někdy vyloženě narušilo plynulost toho jednání ee
292 kdyby to člověk nějak přerušoval takže je to vždycky o tom
293 vyvažování kdy tedy to odhadnout v uvozovkách, kdy to nechat
294 dvojnáčetné a prostě nechat to na posluchači aby se zeptal vlastně
295 namísto toho tlumočnicka. a často takovou úlevou pro tlumočnicka, je i
296 to (.) když se pak řečníka ptají ti delegáti kteří také tou
297 angličtinou vládou a kteří tu angličtinu jeho poslouchali takže
298 taková nejednoznačností bylo zcela jasně se potvrzuje že nevznikla
299 tlumočením ale prostě poslechem toho originálního projevu.
300 {26}

301 TS: mhm. e ještě bych se jenom vrátila k těm českým respektive třeba
302 francouzským ee řečníkům (..) pomáhá to nějak když rozumět- když
303 znáte ten jazyk, a kulturu a způsob vyjadřování toho mateřského
304 jazyka

305 {27}
306 R4: e to je velice zajímavá otázka, ee ale pomáhá to pomáhá to ale
307 nejenom, v přízvuku. jak by si člověk myslel (.) dejme tomu u
308 francouzských řečníků kde ten přízvuk francouzský bývá často silný i
309 v tom anglickém projevu: někdy tam bývá zase hyperkorektní snaha
310 prostě francouzi potom říkají říkají ee říkají áj hem ((míněno I
311 am)) protože vědí že mají <doplnit há kde ho neumějí říkat> takže
312 někdy je tam tahleta snaha takže i to člověk musí odfiltrovat, ale
313 pomáhá to e možná trochu paradoxně třeba i právě ve znalosti reálií.
314 to mi pomáhalo zkraje třeba v případě ruštiny ee kdy byly poprvé
315 kontakty mezi východem a západem a kdy třeba pro toho angličtina
316 nebylo vůbec představitelné jak funguje ten centrálně řízený systém,
317 komunistický systém s centrálně řízenou ekonomikou, a: kde bylo
318 velice obtížné to pro toho anglicky hovořícího mluvčího, kde
319 angličtina nebyla jeho mateřštinou a nesetkal se s demokratickými
320 institucemi tak pro něj to bylo těžko popsat tomu svému protějšku.
321 takže: bych zdůraznila že kromě přízvuku, gramatiky a tam bych
322 zdůraznila ještě víc syntax než jenom ee slovní zásobu ee ale tak
323 taky reálie můžou být překážkou. pokud ten člověk to nedovede
324 vyjádřit a pokud nezná třeba instituce ke kterým by mohl nějakou
325 instituci přirovnat. a to se projevuje tedy i v té francouzštině,
326 mně to rozhodně pomáhá ta znalost em mateřštiny daného mluvčího, byť
327 mě to o to více třeba rozčiluje že on tu svoji mateřštinu nemluví.
328 protože cítím jak se tam ta mateřština jeho třeba francouzština nebo
329 dejme tomu ta čeština nebo ruština i pro- promítá, e ale zároveň je
330 tam taková úporná snaha mluvit anglicky a vidím že tam některé věci
331 prostě zůstanou prostě zůstanou zastřeny. zůstanou nepochopeny.
332 zůstanou nepřeneseny. tak mi to připadá jako veliká škoda že vlastně
333 tito řečníci nevyužijí této výhody tlumočení která taky není třeba
334 úplnou samozřejmostí.

335 {28}
336 TS: mhm um když mluvíte o tom že vlastně tam cítíte zatím tyhle ty
337 eem dejme tomu nepředané věci ee které řečník teda nedokáže
338 vyjádřit, protože nepoužívá svůj ee rodilý jazyk a také jste
339 zmiňovala teda že třeba (.) um ta syntax je náročnější tak jak se s
340 takovým tlumočením vypořádáváte? jaké používáte třeba strategie,
341 které vám pomáhají tlumočit nerodilé řeční- nerodilé mluvčí
342 angličtiny (.) případně jestli se na to připravujete nebo
343 připravovala jste se třeba v minulosti nějak dlouhodoběji

344 {29}
345 R4: já bych neřekla že bych se někdy specificky připravovala na
346 tlumočení nerodilých mluvčích, ač v
347 určitých dobách a bylo třeba takových většina, ono jich vlastně
348 většina je stále by se dalo říct. ale ee (..) specificky bych se na
349 to nepřipravovala, spíš naopak se člověk snaží využít příležitost
350 kdy tlumočí z rodilého mluvčího, tak naopak více se z tohoto projevu
351 poučit aby ta jeho angličtina se prostě <nezanesla těmi výrazy >
352 používají mluvčí nerodilí. neřekla bych že bych se specificky
353 připravovala na to že bude mluvit nerodilý mluvčí. to si myslím
354 myslím že ne, to je otázka je u těch nerodilých posluchačů, jo někdy
355 to jde ruku v ruce tam už to je někdy trochu něco jiného, tam to
356 vyžaduje pozornost aby člověk nepoužil brita- ee reálii úzce

357 britskou nebo úzce americkou bez vysvětlení nebo aby ee zase nechce
358 se uchýlovat k té úplné euroangličtině sterilní ale ee v podstatě
359 aby tam byla zachována srozumitelnost. pro ty nerodilé mluvčí i když
360 tam jak říkám tam může být ee tohle ta porozumění záležitost také
361 generační záležitost socioekonomické vrstvy těch posluchačů a
362 podobně takže tam je to mnohem širší.

363 {30}

364 TS: mhm. a ještě tedy při tom tlumočení ee (..) e ještě bych se
365 vrátila k té otázce e jak se s tím tlumočením vyrovnáváte přímo v té
366 kabině, když je to nerodilý mluvčí a jestli třeba z toho důvodu že
367 ee je nezvyklá ta syntax, a nebo ee ty reálie, jsou trochu
368 náročnější tak jestli byste řekla že to tlumočení nerodilých
369 mluvčích je náročnější než to tlumočení rodilých mluvčích. nebo jaký
370 {31}

371 R4: =pro mě ano. ano. já bych to řekla takhle ee já nemůžu říct
372 nějaký soupis strategií, je to e e záležitost spíše intuitivní
373 prostě člověk využívá těch znalostí jazyka zároveň pokud hovoří
374 odborník v nějakém oboru tak zase znalostí z toho oboru jsou určitou
375 základnou které se zpravidla ta odborná literatura se dnes už
376 publikuje v angličtině, ať ne výhradně ale z obrovské z drtivé
377 většiny, a znamená to že v odborné literatuře když ji píšou nerodilí
378 mluvčí tak se to projeví i na tom písemném projevu. já to říkám
379 proto protože jak jsem v některých letech hodně tlumočila lékařské
380 konference tak jsem si vždycky hledala třeba z časopisu d la:ncet
381 ((míněné The Lancet)) britského e medicínského, vždycky
382 terminologii. tam je důležitá nejenom terminologie substantiv a
383 anatomické části těla například. ale velice důležitá jsou tam
384 slovesa. a: ee a určité kolokace a podobně, užití těch sloves
385 předložkové vazby a ee dejme tomu do těch ještě v těch devadesátých
386 letech tam bylo více článků psaných dejme tomu v britských
387 univerzitách ee rodilými mluvčími. pak se tam začaly objevovat
388 články vyšlé v britských univerzitách, ale týmu mezinárodního kde už
389 tedy byli ee ti studenti podobně s angličtinou jako druhý jazyk a
390 pak už články které vyšly úplně jinde a tím pádem ta angličtina už
391 je velmi posunutá.

392 {32}

393 TS: =mm

394 {33}

395 R4: =něco podobného můžeme vidět i na těch konferencích, na jedné
396 straně bychom řekli že to vede k určité nivelizaci vyjadřování ee
397 v tom odborném světě, ochuzení o určité idiomy ale och- ochuzení o
398 určité přístupy.

399

400 MISSING PART OF INTERVIEW

401

402 {34}

403 TS: vy docela mluvíte o tom o těch odborných projevech, tak mě by
404 zajímalo jestli třeba když je ten (..) nebo jestli byste viděla
405 nějaký rozdíl nebo mohla porovnat například ty ee nerodilé mluvčí
406 angličtiny: na nějakých těch více odbornější konferencích, nebo
407 dejme tomu u těch takzvaných tvrdých věd ee oproti: (..) například
408 meetinzích nebo oproti těm tlumočeným situacím když to téma není

409 třeba tak úzké nebo tak odborné, (.) jestli je mezi tím rozdíl. v
410 tom jaké ty projevy jsou i v tom jak se tlumočí.
411 {35}
412 R4: určitě. já bych řekla že odborná konference má vlastně pro
413 tlumočnicka takový ten pevný bod v uvozovkách takovou tu odbornou
414 znalost nejenom exaktních věd přírodních věd kde vlastně ta
415 záležitost kulturní tam vstupuje minimálně, byť v medicíně vstupuje
416 spíše v těch socio- ee sociologických dopadech nebo právě v těch
417 dopadech toho ošetřovatelství. ale v tom jakým způsobem budete
418 zkoumat třeba histologický preparát tato zůstává naprosto stejné. i
419 když třeba už organizace zdravotnictví, uspořádání té hierarchie
420 bývá jiné. a tam zas je potřeba i pro tlumočnicka pokud i tlumočí
421 rodilé mluvčí, ale musí se seznámit se systémem třeba zdravotní péče
422 v ú s á ((míněno USA)) a se systémem zdravotní péče ve velké británii
423 kde třeba máme rozdíly mezi anglií a skotskem severním irskem a pak
424 ještě nemluvě o irské republice čili je potřeba ty reálie poznat a
425 stejně tak když jsou tam nerodilí mluvčí tak si může říci ano, tady
426 jsme ve střední evropě, je to trošku podobné nám eee to že například
427 lékaře všechny oslovujem e nebo respektive všechny oslovujeme
428 titulem doktor ee typicky rakousko-uherský zvyk u nás, zatímco v
429 británii se ten titul doktor používá oslovení jenom u lékařů
430 medicínských ale ne u doktorů filozofie pokud to není úzce
431 akademické prostředí ač tohleto se tam taky mění. takže já bych
432 řekla že ty strategie tam kde je ten vědecký základ tak se člověk
433 hodně drží toho vědeckého základu, a když tam padne třeba něco ee
434 (.) ze života toho lékaře. což oni to často prokládají třeba snímky
435 ze své dovolené řeknu to a tady jsem byl s manželkou tam a tam a
436 tím proloží ty odborné slajdy ty snímky z těch cétéček magnetických
437 rezonancí a teď tam hodí prostě záběr z dovolené tak zase, člověku
438 je bližší ta kultura v které žije, dělají to hlavně američané pro
439 udržení pozornosti pro oživení a ti lékaři třeba z jiných zemí se to
440 naučili dělat taky. takže oni to taky vlastně se tomu úzu
441 přizpůsobují. ač to je nejazyková záležitost, je to záležitost jak
442 pracovat s tím publikem a řada těch odborníků třeba studovala už v
443 zahraničí takže tam se to posouvá a je to vlastně zvladatelnější.
444 pokud jde naopak, o ty mítinky kde jsou kde je dejme tomu v
445 uvozovkách veřejnost. to řeknu možná tak hloupě to znamená lidé
446 z lidu ne: vzdělaní v daném oboru tak tam to má výhody tam to má
447 výhodu pokud hovoří skutečně svou mateřštinou.
448 {36}
449 TS: mhm
450 {37}
451 R4: tam to řeknu stoprocentně, byť jsou tam lidé kteří potom
452 vyčnívají z toho davu, třeba žili žili v nějaké anglicky mluvící
453 zemi, a vyjadřují se pak plynulou angličtinou na velmi vysoké úrovni
454 a: někdy to tak i využívají a ukazují tím možná trošku svoji
455 převahu, ((odkašlání)) pak bývá trošku někdy problematické pokud
456 takový člověk pak sám už myslí v těch dvou rovinách, e tak pak někdy
457 je přesvědčen že něco řekl česky něco řekl anglicky a ač ty
458 tlumočníci v jednojazyčné kabině samozřejmě jdou oběma směry tak už
459 za něj neudělají tam neudělají ty dvě roviny. prostě pokud něco od
460 něj ti lidé slyšeli v překladu něco od něj slyšeli v originále v

461 originále jazyka kterým mluví tak může, dojít třeba i k takovýmto
462 organizačním zmatkům.
463 {38}
464 TS: mhm
465 {39}
466 R4: =takže to má zase svoje jiné problémy (..) má to někdy (..) bývá
467 to někdy dobré, ale zas zpravidla je pro tlumočníka lepší když ten
468 delegát nebo host jakéhokoli vystoupení dotazující hovoří svou
469 mateřštinou. řekla bych že tam někdy ee teď bych uvedla jako příklad
470 holanďanů holanďštiny ti mívají často angličtinu na první poslech
471 plynulou e ale gramatika je tam velmi často chybí. mají tam často
472 fráze řekla bych tak vytržené z těch amerických filmů co si
473 naposlouchali (..) takže ono to zní velice suverénně velice plynule,
474 Ale pokud bychom tu větu rozebrali tak je velice těžké s tím
475 pracovat pro toho tlumočníka. a zároveň jejich (..) takový ten
476 britský understatement ((míněno understatement)) je pro ně naprosto
477 nesrozumitelný protože to pro jejich e sociální cítění vlastně vůbec
478 nefunguje. jejich sociální cítění a teď se omlouvám za takové
479 zjednodušení možná trošku <rasistické> je až praštit pěstí do stolu.
480 takže oni vlastně ten understatement ((míněno understatement)) tam
481 pokud člověk s tím pracuje musí () pře- přetlumočit do češtiny
482 tvrdě (..) ale oni poslouchají tu angličtinu takže vlastně tam to
483 nezaznamenají. že je tam nějaký problém a pak může ten problémy
484 vyeskalovat. čili ee tady to není ani s tou češtinou protože si
485 myslím že vůči čechům tam se to češi tohle to už jako tak nějak
486 chápou a my třeba taky ne že i od rodilých mluvčích musíme někde tu
487 výpověď přizpůsobit tak aby byla naší kultuře srozumitelná, tak
488 samozřejmě pokud je ta výpověď už převedená někým do jeho ne:
489 mateřštiny tak to může být jinak ale to už bych řekla to už je
490 odpovědností toho mluvčího. pokud bude nepochopen. tam už tlumočník
491 pomáhat nemůže protože ten mluvčí si zvolil tady jazyk který není
492 jeho a tlumočník zas nemůže nést odpovědnost úplně za všechno.
493 {40}
494 TS: u toho se zeptám když máte nějakého takového řečníka stane se
495 občas že třeba opravdu přes veškerou snahu neporozumíte buď ať už je
496 to přízvuk nebo syntax taková že to nejde v té kabině prostě
497 rozluštit a pokud se to stává že neporozumíte tak co, děláte v
498 takových chvílích.
499 {41}
500 R4: ee jsou vyhrocené případy, zpravidla to bývá řekla bych
501 teoreticky to může dejme tomu nastat i u: francouzského řečníka
502 protože jsou to zpravidla ti jižní řečníci. kdy začnou mluvit velice
503 rychle, bývají to často italové, ale myslím si že i kolegové kteří
504 italštinou vládnu a pracují s ní tak by s tím mohli mít problém
505 především kvůli tomu že takový řečník zpravidla mívá projev jste se
506 ptala i na tu připravenost mnohem více připravený to znamená že jej
507 má doslova napsaný a čte to. ee někdy se tohle tedy stává i u čechů,
508 to musím přiznat, že čech který má angličtinu v zásadě jenom pasivní
509 rozhodne se vystoupit anglicky a řeší to tím způsobem že má projev
510 napsaný. a čte to pak zcela s českým přízvukem a velice rychle.
511 problém tam také bývá to že ty projevy mívají charakter e písemného
512 a nikoliv mluveného projevu. to znamená větší hustota vyjádření a

513 podobně ee formulace které jsou nejenom nad schopnosti toho člověka
514 v té angličtině ale které jsou i nad použitelnost e v mluveném
515 projevu. takže tam se těch problémů dohromady skládá mnoho a tam je
516 potřeba asi pak nebo: v některých případech to lze prostě filtrovat,
517 přetlumočit to co jde samozřejmě, v nejhorším případě i zmínit
518 posluchačům že e že řečník četl projev velmi rychle. já si myslím že
519 laici si to ani možná neuvědomují jak obtížné je pracovat s čteným
520 projevem. ale je pravda, že u nerodilých mluvčích ten čtený projev
521 bývá o to těžší, byť teda třeba v těch institucích když zmíním
522 soudní dvůr evropské unie, pro který taky občas pracuju tak tam
523 třeba britský právník který svůj projev čte e ho mívá taky tak
524 vycizelovaný že je velice těžké jej tlumočit e tam je skoro nemožné
525 ho tlumočit pokud jej nemá ne protože mu nerozuměl po stránce
526 pojmové, ee ale ta syntax si žádá takovou přípravu. opět to má
527 charakter písemného projevu zase e tak to je takové specifikum byť
528 tam je to u právníků zvykem používat i v ústním projevu tento styl

529

530 MISSING PART OF INTERVIEW

531

532 {41 continued}

533 R4: možná mě teď napadlo představme si situaci čecha který hovoří
534 anglicky a ta angličtina tomu neodpovídá a my musíme opět vycházet z
535 těch českých reálií a co ti čeští posluchači v uvozovkách chtějí
536 slyšet. pokud hovoříme dejme tomu o státní správě kde se tohle
537 vyskytuje, tak je potřeba mít hodně dobře nastudovanou tu státní
538 správu v češtině, kompenzovat to trošku a zároveň se podívat i na ty
539 oficiální překlady které daný úřad (.) orgán (.) ministerstvo
540 používá, které taky třeba nemusí vůbec znít anglicky ale které ten
541 daný politik nebo úředník používat bude právě v tomto anglickém
542 uvozovkách anglickém projevu. takže se s tímto seznámit a pak to
543 předat ale samozřejmě jak to potom budou vnímat ti posluchači kteří
544 jsou rodilý mluvčí a mezi něž tlumočnick vlastně nevstupuje, protože
545 jenom pak může sledovat jaká nedorozumění z toho vzniknou může ho to
546 hodně frustrovat pokud má určitou empatii, ale pokud jí nemá nebo si
547 (vyvinul) určitou hroší kůži kterou si řada tlumočnicků za ta léta
548 praxe vyvine, tak prostě se s tím srovná a nechá to protože to je
549 něco kam nevstupuje.

550 {42}

551 TS: mhm. ještě tady mám ee dvě otázky které e spolu: no první se
552 týká vlastně nějakého posunu v průběhu let co: pracujete jako
553 tlumočnice jestli například v tom počtu nerodilých mluvčích ee se
554 kterými se setkáváte jestli nějak roste, jestli tady je vidět nějaký
555 trend, nebo jestli je to v podstatě tak nějak stejné.

556 {43}

557 R4: myslíte počtu jako podílu nerodilých mlu-

558 {44}

559 TS: =ano.

560 {45}

561 R4: já musím přiznat že jsem to takhle početně nikdy nesledovala,
562 jak jsem jenom řekla (.) setkáváme se v posledních dejme tomu třeba
563 deseti letech, ee s určitým procentem lidí kterí se vymykají z toho
564 průměru tím, že třeba tu angličtinu už si si osvojili někde e v

565 zahraničí při životě v zahraničí ne že by takoví nebyli dříve (.)
566 ale: že jsou zároveň zvyklí komunikovat v obou těch světech a od
567 nich my se hodně třeba taky učíme protože mají dejme tomu
568 vystudovanou univerzitu jak tady tak třeba někde v tom anglicky
569 mluvícím prostředí a: pro nás jsou takoví lidé vlastně potom zdrojem
570 i třeba zase rozšíření si naší znalosti v daném oboru. takže ti se z
571 toho vymykají, a e zároveň ale taková ta průměrná () těch lidí
572 kteří se nějak osvojili ee konverzačně angličtinu a jenom protože
573 mají pocit že je tam tlak společnosti (.) teď nemyslím společnosti
574 širší ale třeba i firmy v níž pracují aby takzvaně hovořili anglicky
575 aktivně tak to nás do určité míry bolí protože ee protože ta
576 angličtina je strašná a dejme tomu máme čecha který hovo- který
577 pracuje e v nadnárodní společnosti, kde jsou třeba ve vedoucím
578 postavení rakušané takže ta jeho angličtina, je ovlivněna jak tou
579 jeho češtinou. tak tou rakouskou němčinou tak třeba případně i
580 němčinou německou a něčím co se někde učil na kurzu angličtiny. a je
581 to pak tragédie ale zase zároveň je to taky někdy takové firemní
582 lingo které oni ee chtějí nebo musejí používat protože to po nich
583 zase chce vedení. to jsem zabrousila zase do jiného oboru ale myslím
584 si že do jisté míry trošku v politice se to používá taky protože
585 taková ta baz werds ((míněno buzz-words)) která zazní se šíří potom
586 já nevím v souvislosti ať už s ekologií grín dýl ((míněno green
587 deal)) a podobně.

588 {46}

589 TS: mhm

590 {47}

591 R4: se pak šíří každý tomu dá třeba trošku jiný význam. což je
592 přirozené protože každý pořad žijeme v jiné trošku společnosti byť
593 ta evropa je jednotná teď třeba s tou pandemií vidíme že zdaleka tak
594 jednotná není. tak potom někdy ta komunikace může váznout když
595 probíhá jenom v angličtině. a nás to může jenom frustrovat, protože
596 si říkáme proč nevyužijí naše služby, a e zároveň to může vést
597 k určité povýšenosti protože tlumočnick si myslí že by to přetlumočil
598 lépe což jistě, ale taky ne dokonale.

599

600 MISSING PART OF INTERVIEW

601

602 {48}

603 TS: tak teďka jste mi ještě nahrála na vlastní asi poslední otázku.
604 zajímalo by mě ee jaký máte z té situace pocit (..) nebo jak to
605 vnímáte a jaký máte názor na to že se vyskytuje teda docela velké
606 procento řečníků kteří mluví anglicky, byť to není jejich
607 mateřština, a mluví řeční anglicky buď teda z toho důvodu že: jak
608 jste zmínila je třeba někdo nutí, dejme tomu ta firma, a nebo: z
609 toho důvodu že chtějí vlastně e ukázat že tu angličtinu ovládají.
610 tak jaký z toho jako tlumočnice máte pocit jaký na to máte názor.

611 {49}

612 R4: tak já musím říci že když jsem v devadesátých letech po
613 absolutoriu vstoupila na první svoji tlumočnickou zakázku, tehdy
614 konsektivní tak mě polilo horko protože to byla právě jedna z těch
615 ee nadnárodních společností kde jsem evidentně viděla kde to ti lidé
616 kde byli ti lidé nuceni takto mluvit, ee a říkala jsem si tak tady e

617 se ta angličtina bude stále jenom zhoršovat. a do značné míry po
618 těch téměř pětadvaceti letech kariéry vidím že se to do jisté míry
619 děje pořád, ale zároveň tam jsou ti lidé kteří už tu angličtinu si
620 osvojili na vysoké úrovni tak to mě do značné míry uklidňuje. ee na
621 jednu stranu jak jsou lidé stále více nuceni mluvit anglicky, tak
622 naší práce ubývá. ubývá práce konsektivní právě při těch firemních
623 jednáních, e na druhou stranu by mohlo ubývat práce i toho
624 klasického konferenčního tlumočení kabinového, ale tam paradoxně
625 neubývá, a co se děje je že ten tlumočník si tam sedne do té kabiny
626 a najednou, místo aby tlumočil (.) dejme tomu brita, nebo už i dejme
627 tomu toho němce hovořícího anglicky. tak tlumočí potom osmdesát
628 procent čechů, kteří hovoří anglicky a tak si kladu otázku (..) pro
629 koho je to vlastně určeno. pro koho je určeno toto divadlo, naše
630 práce. zda mi tam jsme jenom pro ty kteří jsou v tom pracovním
631 zařazení nižší. a přitom to jsou taky třeba vysokoškolsky vzdělání
632 lidé tady nehovořím třeba o ((European Works Council)) kde opravdu
633 tlumočíte pro odboráře pro dělníky a teď se na ně nechci dívat nijak
634 z patra ale prostě to mají zakotveno ve () takže mají nárok na
635 to tlumočení. taky ho potřebují a ani se tím netají a často ho rádi
636 využívají.

637 {50}

638 TS: mhm

639 {51}

640 R4: ale pokud máme společnost takzvaně bílých límečků a najednou jim
641 tam vlastně tlumočíme projevy jejich kolegů? jsou to také češi a
642 mluví tou kvazi angličtinou a my to tlumočíme do češtiny. je to
643 trošku zvláštní je to vykolejené ale děje se to, a: my s tím prostě
644 musíme nějak žít a pracovat,

645

646 MISSING PART OF INTERVIEW

647

648 {51 continued}

649 R4: zároveň je to možná dokladem toho že někdy je tlumočník použit
650 možná jenom jako součást toho představení, jako taková pojistka pro
651 ty kdyby něco nepochopili. a někdy dokonce a to se ale projevilo po
652 celé po celou tu kariéru (.) a to se stává že lidé více mluví než
653 naslouchají. což by se nemělo dít u nikoho ale: tady to platí
654 dvojnásob. často se stává že angličtina daného člověka po nějakých
655 kurzech je schopná vyjádřit určité sdělení. ale už není schopná
656 třeba celý den poslouchat. nám se stávalo, třeba u lékařů že si
657 často ač měli ráno projev v angličtině tak během dne si začali
658 nasazovat sluchátka. a protože ta ješitnost tam funguje silně tak
659 nechtěli aby s těmi sluchátky byly vidění. tak to někdy bývá i v
660 těch nadnárodních firmách ale přesto to využijí, prostě proto. že ta
661 kapacita kognitivní, ne že by se snižovala ale prostě únava se tam
662 projeví takže práce v tom druhém jazyce někdy dokonce třetím cizím
663 jazyce pokud to jsou lidé jejichž angličtina třeba je cizí jazyk až
664 třetí. tak se začne projevovat, a tam už ten tlumočník začne mít
665 poměrně důležitou funkci. takže: samozřejmě (..) to že nerodilý
666 mluvčí angličtiny mluví tou angličtinou může (.) na jednu stranu ee
667 vytvářet otazníky ohledně smysluplnosti naší profese. zároveň, to
668 však možná existenci naší profese nějak i podporuje.

INTERVIEW NO.5

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R5: respondent no.5

- 1 {0}
- 2 TS: na začátek bych vás poprosila jestli byste mi uvedla co jste
3 vystudovala, jak dlouho pracujete jako simultánní tlumočnice, a:
4 jaké jsou vaše pracovní jazyky.
- 5 {1}
- 6 R5: tak. já jsem vystudovala na ústavu translatologie tlumočnictví
7 španělštiny a angličtiny, a: dělala jsem taky program emci,
8 {2}
- 9 TS: mhm
- 10 {3}
- 11 R5: to jsem skončila někdy asi před třema lety. a teď vlastně asi
12 pracuji jako simultánní tlumočnice: (.) no někdy od té doby kdy jsem
13 plnila praxi v rámci magisterského studia. což teda znamená těch
14 akcí teď asi čtyři roky. tak a pracovní jazyky mám pořád angličtinu
15 španělštinu.
- 16 {4}
- 17 TS: jo. a pracujete:, na českém trhu nebo v evropských institucích?
18 nebo na obou
- 19 {5}
- 20 R5: pracovala jsem na českém trhu: teď jsem v evropských institucích
21 poslední dva roky: z toho třeba rok exkluzivně. že už nemám zakázky
22 z českého trhu ono teda to současné období je trochu zavádějící
23 protože zakázky nemá jaksi nikdo nikde
- 24 {6}
- 25 TS: jasně
- 26 {7}
- 27 R5: (ani v těch) institucích takže těžko říct. z devadesáti procent
28 řekněme v evropských institucích
- 29 {7}
- 30 TS: jo. dobře a mm jak byste popsala z hlediska používaných jazyků
31 ty trhy, teda vlastně máte zkušenost s oběma, jestli mluvčí
32 používají spíš svoje mateřské jazyky, a nebo jestli je tam hodně té
33 angličtiny případně zda dokážete nějak odhadnout poměr
- 34 {8}
- 35 R5: tak na českém trhu to většinou bývá tak že si člověk najme
36 tlumočnicka když ho potřebuje? protože proč by ho jinak platil, a:
37 řekla bych že je to možná trochu tím že si to člověk, můj klient
38 platí z vlastní kapsy (.) tak si dobře rozmyslí jestli to opravdu
39 potřebuje
- 40 {9}
- 41 TS: mhm
- 42 {10}
- 43 R5: takže na českém trhu většinou lidé mluví česky. (.) pokud jsou
44 češi. anglicky pokud jsou to cizinci (..) ta angličtina jak víte se
45 používá i když je ten cizinec třeba maďar. to je prostě tak. ale: e

46 v evropských institucích se to má trochu jinak protože tam se (.)
47 což asi zase víte, ee tam to neplatí účastníci těch sedání z vlastní
48 kapsy, ti tam prostě mají k dispozici tlumočnický, (.) sice se jim
49 zdůrazňuje že se preferuje aby používali svojí mateřštinu, ale to
50 neznamena že by se toho za všech okolností drželi. a: (.) to potom
51 vede k vzniku takové paralelní evropské angličtiny (.) říkáme tomu
52 gloubiš ((míněno Globish)) (.) je to prostě angličtina kterou
53 používají tady místní a řekla bych že je to převážně nejčastější
54 pracovní jazyk
55 {11}
56 TS: mhm,
57 {12}
58 R5: ((část rozhovoru smazána za účelem anonymizace)) ((smích)) ale
59 ano. většinou tedy mluví anglicky i lidé kteří mají k dispozici
60 tlumočení (.) e ze svojí mateřštiny: (.) to tak prostě je. málokdy
61 se stává že by: když ten člověk mluví anglicky tak že by to bylo
62 jenom proto že tam zrovna není kabina.
63 {13}
64 TS: mhm
65 {14}
66 R5: =v jeho jazyce. takže na českém trhu bych řekla že tam je
67 častější že když někdo mluví anglicky tak je to proto že musí, a
68 když někdo mluví česky tak prostě mluví česky (.) protože je čech. a
69 tlumočnicka si platí takže ví moc dobře proč to dělá.
70 {15}
71 TS: mhm a nestává se e stává se že byste třeba tlumočila na českém
72 trhu: čecha který mluví anglicky z nějakých důvodů do češtiny? nebo
73 {16}
74 R5: tak občas se to může stávat když je třeba větší konference
75 {17}
76 TS: mhm
77 {18}
78 R5: pozvou tam hosty a (.) může to být třeba proto že chce ukázat
79 svojí úroveň vzdělání nebo z důvodu prestiže, nebo protože: chce
80 projevit nějakou zdvořilost vůči zahraničním hostům, tak se rozhodne
81 čech že bude mluvit anglicky.
82 {19}
83 TS: mhm
84 {20}
85 R5: je dobrý si to nebrat osobně ((smích)) ee jako tlumočnick. ale:
86 stává se to. člověk se s tím setká. řekla bych skoro častěji
87 v konsektivně, ale to není úplně předmětem vašeho výzkumu jak jsem
88 pochopila.
89 {21}
90 TS: jo jo. e (..) ještě mě zajímá e vy jste teda řekla že jsou v
91 angličtině a máte tu španělštinu, ee takže máte nějaké zakázky třeba
92 španělsk- ze španělština-čeština na českém trhu? nebo:
93 {22}
94 R5: jo: něco trochu bylo (.) nebylo toho samozřejmě tolik.
95 zpravidla:, a to je moje taková osobní domněnka proto, že když se
96 někdo rozhodne že bude třeba obchodovat se španěly tak to vyplývá z
97 nějakých osobních zkušeností osobních vazeb třeba žil nějakou dobu

98 ve španělsku tam se seznámil s poměry na místním trhu řekl si tohle
99 to by bylo fajn vyvážet nebo dovážet nebo (.) cokoliv
100 {23}
101 TS: mhm
102 {24}
103 R5: a většinou ti lidé prostě španělsky už umí. jo takže to bývá
104 častěji nějaká kulturní akce: nebo: e no málokdy. byly spíš překlady
105 vždycky víc než tlumočení
106 {25}
107 TS: mhm
108 {26}
109 R5: s tou španělštinou je to takový specifický v tom že většinou
110 když někdo (.) z obchodních důvodů má styky se španělskem nebo s
111 latinskou amerikou (..) tak už prostě umí španělsky a málokdy
112 potřebuje tlumočnicka.
113 {27}
114 TS: mhm
115 {28}
116 R5: takže párkrát vysloveně mimořádně že se třeba někdo z čechů
117 rozhodl že rozšíří portfolio o španělského klienta nebo dodavatele,
118 a v takovém případě potřeboval tlumočení. a jinak (..) no
119 {29}
120 TS: mm to je zajímavé. um (.) vy už jste vlastně řekla že ta
121 evropská angličtina je jiná tak proč to je, jestli byste mohla nějak
122 charakterizovat třeba ty: předpokládám že se teda něčím vymyká, (.)
123 jestli tam jde najít nějaké nějaké body nebo nějaké charakteristiky
124 třeba jazyka: výstavby: ee i jako menších nějakých jednotek i třeba
125 výstavby celého toho projevu
126 {30}
127 R5: mm. ee dobře. ((část rozhovoru smazána za účelem ochrany osoby))
128 [je to jasně má to svoje specifika]
129 {31}
130 TS: [ten přepis pak budete mít právo kdyžtak proškrtat]
131 {32}
132 R5: hodně častý je kalkování.
133 {33}
134 TS: mhm
135 {34}
136 R5: to je: většinou si to protože v evropských institucích se
137 většinou řeší, nebo z devadesáti pěti procent řeší budoucí právní
138 normy.
139 {35}
140 TS: mhm
141 {36}
142 R5: směrnice, nařízení a tak dále (.) a: asi víte že (.) to právo o
143 kterém se většinou hovoří v angličtině, (.) se dost významně liší od
144 práva kontinentálního evropského. což znamená, že angličtina nemá
145 vždycky úplně správný (.) zakořeněný pojmy pro ty daný věci takže se
146 s něčím přišlo ad hoc a docela často je to tak že se to vzalo
147 z němčiny, nebo z francouzštiny, a prostě slovo od slova se to
148 přeložilo případně se vymyslelo úplně nové (..) slovo pro tu pro ten
149 daný koncept. mě samozřejmě logicky protože o tom mluvím nenapadá

150 konkrétní příklad, typicky, (.) a: to je jedna věc jo, že prostě
151 mají zajetou svoji terminologii která docela často je taková (..) no:
152 hodně specifická pro to prostředí. prostě se rozhodlo takhle se
153 bude říkat nějaké věci kterou by kamn ló ((míněno Common Law))
154 nedokázalo správně pojmenovat takže pojďme: si najít koncept a (.)
155 pak je další věc že evropské právo je specifické samo o sobě. jo že
156 (..) to není není to německé právo není to francouzské, je to prostě
157 (.) ty koncepty tam vznikají úplně nově, a pak kvůli tomu vznikají i
158 nová pojmenování pro ty koncepty.

159 {37}

160 TS: mm

161 {38}

162 R5: to si to je teda spíš hlediska slovní zásoby (.) ale: (.) hodně
163 věcí je prostě (.) i třeba strukturálně se člověk když má člověk
164 před sebou ten text. v kabině. prochází si nějakou: třeba ani ne
165 přímo ten návrh () nějaký průvodní text k němu. nějaký komentář
166 tak je tam vidět ta překladovitost jo že to někdo vzal v podstatě
167 slovo od slova a prostě to tam prsknul na rychlo a: no, vyžaduje to
168 takovou tu schopnost se nad ten text trochu povznést a hledat v něm
169 (.) ty ideje protože ne vždycky to třeba i větnou stavbou tohle ne
170 vždycky je úplně správně anglicky. nebo typicky anglicky jak by
171 člověk chtěl.

172 {39}

173 TS: mhm

174 {40}

175 R5: ono je to taky těžký posoudit, já jsem tam krátce předpokládám
176 že kolegyně (.) která je tady deset let by si toho (.) už tak ostře
177 nevšimala, že se do toho člověk prostě ponoří a přijme to jako (.)
178 jako nů norml ((míněno new normal)) <prostě jo>. jo ale jakoby
179 taková (..) potřeba nějakým způsobem pojmenovávat věci a hovořit o
180 věcech které jsou specifické přímo pro to evropské prostředí to se
181 tedy prostě: (.) i v těch oficiálních dokumentech i psaných textech
182 nachází, no a potom (.) pokud jde přímo o to jak mluví lidé,
183 předseda kdokoliv (.) když mluví anglicky nebo zástupci komise,
184 dejme tomu (.) tak to potom je hrozně individuální. jo je tam ten
185 eurospík ((míněno eurospeak)) toho se nezbavíme, ale: taky to je:
186 otázka je ten člověk řek, je ital (.) je velká pravděpodobnost že
187 není rodilý mluvčí angličtiny leda by byl ir. nebo: maltan (..) a:
188 brit nebo (.) brit už teďka nepřipadá v úvahu, takže no

189 {41}

190 TS: mm

191 {42}

192 R5: takže je spíš pravděpodobné že nebude rodilý mluvčí a to potom
193 můžou být i takové ty idiosyncratismy co z něj prostě vypadne jak on
194 sám si vykládá že ten jazyk funguje.

195 {43}

196 TS: mhm. takže třeba i nějaké: prostě (.) atypické struktury které
197 chápu že to je (.) teoretizování, ale: že třeba můžou být ovlivněný
198 tím rodným jazykem toho člověka?

199 {44}

200 R5: určitě. určitě rozhodně a: (.) já jsem koukala na ty vaše
201 podklady tam jste se ptala jestli na to má vliv (.) znalost jeho
202 rodného jazyka,
203 {45}
204 TS: mhm mhm
205 {46}
206 R5: ee ((smích)) španělé bohužel mají, nebo ne bohužel bohudík mají
207 ze svých ministerstev befelem že prostě musí mluvit španělsky.
208 {47}
209 TS: mhm
210 {48}
211 R5: tak se člověk ne moc často setkává s tím že by že by španělé
212 mluvili anglicky, což je dobře (.) já upřímně řeknu že (.) mi nijak
213 zvlášť nepomáhá porozumět španěls- španělům když mluví anglicky
214 přestože španělsky umím.
215 {49}
216 TS: mhm
217 {50}
218 R5: protože to je hodně specifická kategorie mluvčího dejme tomu.
219 ale. (.) teď jsem si vzpomněla na jednu věc a já si nejsem jistá ten
220 člověk byl rodilý mluvčí tuším němčiny, a to je asi to co mně v tom
221 konkrétním příkladě pomohlo, ale on o něčem říkal chtěl říct že je
222 to něco úplně jinýho. a řekl itze komplítli difrent enyml ((míněno
223 it's a completely different animal)). já předpokládám že se v
224 němčině prostě říká úplně to co se říká v češtině a to ještě ne moc
225 často (.) že prostě úplně jiný zvíře,
226 {51}
227 TS: mhm jo.
228 {52}
229 R5: v tu chvíli to bylo: a to se stává docela často a ne vždycky má
230 člověk to štěstí že: zná ten jazyk, nebo že něco podobného existuje
231 v jeho jazyce, takže ne vždycky je úplně jasný co tím myslí. tady to
232 bylo itze komplítli difrent enyml ((míněno it's a completely
233 different animal))(.) tak jsme na něj chvíli koukali, pak nám došlo
234 že nespíš němec (.) a že v němčině se používají podobný obraty jako
235 v češtině, <tak jsme si s tím nějak> poradili.
236 {53}
237 TS: ((smích))
238 {54}
239 R5: ale ee no tohle se stává. ty obraty, ty (..) rčení nebo ten
240 pokud ten člověk má ve svém jazyce nějaký přísloví, tak si vymyslí
241 nejbližší anglickej ekvivalent co s tím co ho napadne, a (.) poradte
242 si.
243 {55}
244 TS: mm
245 {56}
246 R5: a jako to vůbec nemluví o tom když čtou nebo z (textu) ale tak
247 to je problém sám o sobě, když je to s přízvukem je to těžší a (.)
248 dets ólšírouť ((míněno that's all she wrote)) jako. tam není k tomu
249 co doplnit to je prostě těžký (.) a někdy je to nedělatelný.
250 ((smích)) takhle no. ještě mě napadá jedna věc a to je e vždycky (.)

251 v rámci toho jednoho zasedání (.) ee někoho napadne něco co považuje
252 za nesmírně elegantní obrat
253 {57}
254 TS: mhm
255 {58}
256 R5: třeba: (..) ovoce plody a stromy. bylo nějaký občanský právo.
257 vyrostete nám strom ten strom přinese ovoce, a ty lidi () kdo to
258 ovoce sklídí. a: většinou se nebo často se stává že v rámci toho
259 jednoho mítinku, se toho ostatní delegáti chytí
260 {59}
261 TS: mhm
262 {60}
263 R5: a rozhodnou se pak už navždy používat tuhleto metaforu nehledě
264 na to jestli funuguje nebo ne. a pak se tam bavíme o jablkách a
265 hruškách, třeba hodinu
266 {61}
267 TS: mhm
268 {62}
269 R5: jim se prostě líbila to myšlenka těch plodů toho stromu toho
270 ovocného stromu někde v sadu.
271 {63}
272 TS: jo. takže si na místě prostě vymýšlejí, pracovní idiom
273 {64}
274 R5: jo: tam na místě většinou něco takovýho je (.) často je to hodně
275 poetický. někdy je dobrý jako když člověk sleduje to s- tu samou
276 skupinu meeting po meetingu (.) protože někdy je to tak úspěšný že
277 se to prostě chytí (.) a když tam jdete na třetí meeting tím že na
278 předchozích dvou kde to vzniklo jste nebyla, tak vůbec nechápete
279 proč člověk sakra mluví o jablkách
280 {65}
281 TS: mhm
282 {66}
283 R5: a jak souvisej s občanským právem. jo tak to je úplně jinej
284 <příběh> to není vlastně úplně jazyková věc (.) to je jenom (.) asi
285 věc úzu víc než (.) nerodilý angličtiny (.) to by se nejspíš stalo i
286 kdyby se všichni bavili česky. teda (.) kdyby byli všichni češi a
287 bavili se česky.
288
289 MISSING PART OF INTERVIEW
290
291 {67}
292 TS: ještě mě zajímá um (.) jak je na tom třeba: jak jsou na tom
293 tyhle řečníci s plynulostí projevu a s nějakou celkovou koherencí?
294 protože přece jen e vlastně to je trošku jiná e jako jiný proces
295 když se člověk snaží vyjádřit ve svém prvním jazyce a ve svém
296 naučeném jazyce, tak jestli se třeba stává že (.) člověku trvá déle
297 než se dostane k nějakému k nějaké svojí myšlence, (.) a nebo jestli
298 naopak (..) tím že mají třeba méně těch nástrojů se k ní dostanou
299 rychleji protože mluví jednodušeji (..) jak tohle vnímáte?
300 {68}
301 R5: to je strašně individuální. e (.) takhle my máme prostě lidi
302 který mluví třiadvaceti různými jazyky takže (.) a jsou ze

303 třiadvaceti nebo více kulturních prostředí kde: funguje různě výuka
304 angličtiny (.) si asi umíte představit že když máte na zasedání fina
305 nebo švéda. (..) tak že: to nebude zas až tak hrozný problém. taky
306 holanďani jsou docela fajn. ee pff v některých případech samozřejmě
307 ale to je zase člověk od člověka se může stát že: ten mluvčí který
308 sice není rodilý mluvčí angličtiny, je přesvědčen o svých
309 schopnostech do té míry (.) že se rozhodne hovořit vzletně.
310 {69}
311 TS: mhm
312 {70}
313 R5: možná ještě víc než by to udělal rodilý mluvčí protože nám
314 prostě musí ukázat. že jako: (..) mu to vážně jde. že to jako umí
315 {71}
316 TS: mhm
317 {72}
318 R5: se člověk občas trochu zapotí pod všema těma vilst ((míněno
319 whilst)) a: (.) jsou to <divoký konstrukce občas> a tam může trvat
320 než se ta myšlenka ozve docela dlouho.
321 {73}
322 TS: mhm
323 {74}
324 R5: v některých jiných případech, když ze mně neznámých důvodů se
325 někdo kdo má horší angličtinu rozhodne že jí použije, tak (.) buď to
326 může být jak říkáte, je si toho do nějaké míry vědom, tak prostě
327 hovoří jednoduše (.) řekne v kostce ty hlavní tři věci (.) tam se
328 může jako z hlediska tlumočnicka stát že to člověk musí trochu
329 upravit aby to znělo: stravitelně a nějak (..) smysluplně, tak se k
330 tomu člověk občas musí domyslet nějakou logicky hezky znějící větu
331 {75}
332 TS: mm
333 {76}
334 R5: taky se může stát že: ta myšlenka nezazní. reálně. (.) a ten
335 člověk je přesvědčený že zazněla. a třeba už se fakt nedopátráme
336 toho (..) co tím myslel? ee co si myslíš že říká (.) je to hrozně
337 individuální a (.) vstupují do toho zaprvý nějaký kulturní faktory,
338 jo jakože: když se stane že španělovi nepřidělí kabinu a je
339 donucenej mluvit anglicky tak si bude nejspíš vědom toho že to není
340 nic moc (.) bude váhat, bude: třeba i často opakovat aby se jako jo:
341 ujistil že to opravdu prolezlo, (.) jinde se může stát že bulhar je
342 prostě (.) a to jsou úplně nahodilý národnosti jo nechci nijak
343 [stereotypizovat]
344 {77}
345 TS: [jasně]
346 {78}
347 R5: prostě pan delegát hovoří anglicky a prostě přesvědčenej o tom
348 že (.) je to super, a teď prostě mluví a mluví a mluví a válcuje a
349 mluví třeba i docela rychle a hodně květnatě, (.) každý třetí slovo
350 je úplně jiný slovo než měl použít to nevadí, prostě mluví.
351 {79}
352 TS: mhm
353 {80}

354 R5: a: (.) jsou to kulturní faktory jsou to hodně osobní faktory a
355 jsou to (.) možná i pro nás, pro český tlumočnický, ((myšlenka
356 přerušena příchodem kočky)) (.) záleží i na tom jestli (.) a to se
357 vracíme k tomu jak blízko má ten jeho původní jazyk k tomu mýmu.
358 když bude divoce něco říkat polák, tak jsem možná schopná jakoby
359 vystopovat (.) kde to vzal.
360 {81}
361 TS: mhm
362 {82}
363 R5: nebo () kde má kořen ta nesmyslná věta kterou právě teď řekl
364 protože si řekne no tak česky, slovo od slova by to bylo tohle
365 {83}
366 TS: mhm
367 {84}
368 R5: když to bude: (..) když to bude třeba estonec (.) tak mám smůlu.
369 protože já neumím estonsky, ten jazyk nebo maďar. ty jazyky mají
370 úplně jinou strukturu, jsou to ugrofinský jazyky já vůbec netuším
371 nikdy jsem se to neučila a prostě si s tím třeba ani neporadím. tak
372 si () asi vymyslet a to už jsme u techniky. vymyslet co je
373 nejpravděpodobnější sdělení (.) a je slušná šance že se trefím a
374 taky: je možný že ne.
375 {85}
376 TS: mhm
377 {86}
378 R5: je to teda riziko toho mluvčího že i když tam má estonskou
379 kabinu tak přesto mluví anglicky a pak neřekne co chtěl říct nebo se
380 každému z delegátů do sluchátek ozve jiná interpretace toho co
381 zaznělo protože [to hledáme]
382 {87}
383 TS: [mhm]
384 {88}
385 R5: protože to prostě () tak. přemýšlím co k tomu ještě. ne je to
386 (fakt) hlavně individuální. a jasně že v tom může hrát roli, jestli
387 je ve finsku kde se do dětí od malinka buší sebevědomí (.) a říká se
388 jim že uměj fakt dobře anglicky, většinou je to pravda. ne vždycky.
389 a nebo je to prostě maďar který bude (.) kde bude asi výuka
390 angličtiny možná i horší než v český republice, to je jako (.)
391 pravděpodobný a sebevědomí nebude mít takřka žádný (.) a nebo
392 vlastně naopak protože byl nejlepší v angličtině ve svojí třídě bude
393 připadat jako že je strašnej <mistr> hrozně teda i když to není
394 pravda tak prostě (.) je to (.) záleží na tom konkrétním člověku a
395 hrozně těžko se to zobecňuje.
396 {89}
397 TS: mhm (..) mě ještě napadá vy jste říkala eem (.) že tu
398 terminologii a nějakou tu teda evropskou angličtinu mají všichni
399 najetou, e je to potom poznat třeba když je nějaké odbornější
400 zasedání že se to dělá líp než když je to obecnější? když vlastně
401 mají nějakou tu kostru které se všichni drží a nebo na tom tématu
402 nezáleží.
403 {90}
404 R5: na tom tématu záleží, určitě, (.) a čím složitější tím větší je
405 pravděpodobnost že budou mluvit svými rodnými jazyky

406 {91}
407 TS: mhm jo
408 {92}
409 R5: tam potom člověk naráží spíš osobně na to jak (.) jsem vám
410 říkala že jsem tady poměrně krátce (.) takže když jdu přesně na něco
411 hodně složitýho jako občanský právo (.) tak se na to musím hodně
412 hodně připravit, protože je to složitý. ale je tam me- vědí to i ti
413 delegáti, a je tam daleko menší (.) riziko že se rozhodnou že budou
414 adlibovat v angličtině. protože (.) tam je prostě tolik různých
415 nástrah i v v té samotné podstatě věci že: není úplně radno si s tím
416 zahrávat
417 {93}
418 TS: mhm
419 {94}
420 R5: jo pokud se máme bavit o tom (..) já nevím komu bude patřit jaká
421 firma: za jakých okolností má vyplatit něco někomu kdo žije ve třetí
422 zemi: za jakých okolností ne a za jakých okolností se musí podepsat
423 tahle smlouva nebo jiná smlouva, tak si málokdo (.) už se odváží
424 jako podstoupit to riziko že něco splete v angličtině. taky je to
425 trochu asi tím že na každou skupinu chodí odborníci na jinou věc (.)
426 a že třeba: právníci jsou (.) pokud je to vysloveně to jádro věci
427 prostě to právo tak jsou si sami ze svého vlastního jazyka moc dobře
428 vědomi to jak může jedno slovo změnit (.) celou tu podstatu. když se
429 budeme bavit s veterináři, to se taky může stát, tak tam si nejsem
430 jistá. tam se tam to třeba může být taky odborný, (.) ale: jako
431 pořád je tam ale budou mluvit prostě prostě anglicky protože (.)
432 proč ne.
433 {95}
434 TS: mhm
435 {96}
436 R5: tam je zase fajn že je hodně věcí latinsky takže je vlastně
437 jedno jestli <mluví estonsky nebo anglicky> (..) obecnější mítinky
438 jasně že jsou častěji anglicky protože se ti lidé cítí jakoby (.)
439 sebevědomějc. nebo nebo tak prostě (.) o tom že musím do ledničky
440 dát tři jablka a mlíko se mluví snáz než o tom jestli se firma
441 odštěpí nebo nebo rozštěpí (.) což jsou mimochodem dvě různé věci
442 <nevím proč. nebo vím proč>
443 {97}
444 TS: ((smích))
445 {98}
446 R5: jo nejde to zase úplně všechno šmahem generalizovat ale řekla
447 bych že u těch obecnějších věcí je (.) větší pravděpodobnost že tam
448 zprv nejde o tolik a zadruhé bude jednodušší i pro ty řečníky o
449 tom mluvit takže se nebudou tolik bát že tam něco řeknou nepřesně
450 (.) nebo to bude zavádějící
451 {99}
452 TS: mm
453 {100}
454 R5: ten hlavní boj, což myslím že jste se na to taky ptala je:
455 docela často prostě přízvucích.
456 {101}

457 TS: mh (.) to jsem se chtěla ještě ptát no. na tu akustickou
458 stránku,
459 {102}

460 R5: ta akustická stránka může být velkej problém (.) protože: (..)
461 já si třeba nejsem, a je to otázka kterou si kladu už dlouho, jestli
462 když čech mluví takovým tím echt českým přízvukem tak já mu rozumím
463 perfektně. logicky. ale: jestli je to pro ostatní tak strašně
464 nesrozumitelný jako když totéž předvede dejme tomu rumun. je to: (.)
465 a je to zase nejsem si jistá jestli: (.) ta znalost toho jazyka je
466 je výhodou. je to možný já španělům prostě nerozumím. a jako
467 <španělsky umím slušně jo>
468 {103}

469 TS: ((smích))
470 {104}

471 R5: ale prostě ne. a: (..) ee třeba s francouzským přízvukem se
472 vyrovnávám snáz. někdy je to těžký, někdy to může být vysloveně
473 zavádějící, já nevím co máte za pracovní jazyky ale
474 {105}

475 TS: já mám jenom angličtinu a umím trochu německy no.
476 {106}

477 R5: u francouzštiny se stává že prostě řečníci nevysloví h
478 {107}

479 TS: mhm jo
480 {108}

481 R5: pak jsme se bavili o nějaké policejní spolupráci a tam je
482 koncept hit jakože: že to spustí záznam v nějaké databázi a k tomu
483 člověku když přechází překračuje hranice tak ten člověk může spustit
484 vytrigrovat hit v tom systému. a při jiné příležitosti se rozhodl
485 někdo frankofonní, mluvit o téhle otázce která ale nebyla ten den na
486 stole (.) a nějak se k tomu jako oklikou vrátil, a říká že bude it.
487 {109}

488 TS: jo
489 {110}

490 R5: může to vést opravdu k tomu že člověk neví (.) kolegyně v tu
491 chvíli myslím řekla: že si to vyložila že tím myslí jako
492 identifikační dokument, jako í dé ((míněno ID) tak řekla prostě
493 doklad (.) a: pak se ukázalo že on myslel ten hit v tom systému. a
494 takovéhle věci se můžou kvůli těm přízvukům stávat to je jedna věc,
495 druhá věc je že to může být za hranou srozumitelnosti zvláště pokud
496 si ten člověk třeba odnese to přirozené tempo které by měl ve svém
497 rodném jazyce. to je typický u: italů. řeků. (.) tam je to: tempo
498 řeči (.) skoro dvakrát rychlejší než v češtině. a angličtina není o
499 moc rychlejší než čeština ta je možná i pomalejší. a: poradte si,
500 když ten člověk právě teď mluví anglicky nedejbože čte. s nějakým
501 těžkým přízvukem to je (..) jako moje moje technický řešení, (..)
502 ještě jsem se nerozhodla jestli je lepší si zkrátit dekaláž ((míněno
503 décalage neboli časový posuv)) a na toho člověka se nalepit.
504 {111}

505 TS: mhm
506 {112}

507 R5: prostě: za cenu toho že to bude trochu kostrbatější říct
508 všechno, nebo si naopak počkat, (.) a: házet jednotlivý myšlenky s
509 větším odstupem.
510 {113}
511 TS: mhm,
512 {114}
513 R5: ještě jsem se nerozhodla, musel by vám to říct někdo kdo to dělá
514 dyl (.) ale: taky si myslím že: (.) někdo kdo to dělá dyl (.) vám
515 toho možná vám to možná řekne zodpovědnějš. protože já jsem tady dva
516 roky. je to nějaká učící křivka, (.) kdy třeba za tři roky bych vám
517 řekla si zvyknete.
518 {115}
519 TS: mm. já mám právě respondenty jako napříč ee napříč profesní mm
520 profesním věkem (.) takže (.) takže se [dozvidám]
521 {116}
522 R5: [určitě se to dá] naučit. jakoby je to považuju zrovna
523 dekódování (.) nerodilý angličtiny: zvlášt s těžkým přízvukem, za
524 jednu z těch profesních kompetencí.
525 {117}
526 TS: mhm
527 {118}
528 R5: tak jako umím ovládat konzoli a: přijdu do kabiny včas. že umím
529 tlumočit tak (.) a připravím si glosář tak jsem zvyklá poslouchat ty
530 lidi a (.) docela často:, když to je když to není jenom jeden z
531 řadových delegátů ale je to něco většího, je to třeba komisař, já
532 vím že půjdu na tiskovku kde on bude hovořit, tak si pouštím video
533 na kterém hovoří. což je naprosto běžná technika i když člověk
534 jakoby bude dělat třeba přednášku nějakýho profesora, a: jakoby
535 někdy je to někdy je to těžký no.
536
537 MISSING PART OF INTERVIEW
538
539 {118 continued}
540 R5: jakoby (.) příkláním se k tomu že prostě když se dá očekávat že
541 ten člověk když vím koho budu mít za hosta a nebude to jeden z
542 dvaceti lidí ale bude to prostě to jméno na tom programu (.) tak se
543 někdo holt video kde hovoří. a prostě si poslechnu a třeba si i
544 napíšu jo: on prostě tohleto jedno konkrétní slovo třeba místo kolík
545 říká kolek
546 {119}
547 TS: mhm
548 {120}
549 R5: a prostě si to napíšu protože to je jakoby jedna ze strategií
550 jak si s tím poradit
551 {121}
552 TS: mhm
553 {122}
554 R5: a vlastně asi někde vzadu v hlavě vedu nějakou databázi toho (.)
555 co se často ozývá v jednací síni, prostě (.) od různých přízvuků a
556 co si pod tím mám nebo (.) jak to mám tlumočit uza- je to takový
557 glosář prostě fonetickej (..) ee docela se mi to vyplácí, ale (.)
558 jak říkám <dám vám vědět za pár let no>

559 {123}
560 TS: <jo> (..) vy už jte vlastně takhle právě několik těch strategií
561 ee vyjmenovala ať už je to ten násleech, což teda považuju za trochu
562 dlouhodobější e strategii
563 {124}
564 R5: =jo
565 {125}
566 TS: = a: nějaké přímo v té kabině, (.) co třeba děláte když opravdu
567 ten člověk krouží (.) a a vy jako máte pocit že: vlastně nevyjádřil
568 tu myšlenku ale on si myslí že jí vyjádřil (..) tak jak pracujete
569 třeba takhle s vágnějším nebo dvojnějším projevem
570 {126}
571 R5: tak. ty možnosti jsou dvě ale obě dvě jsou v podstatě tipování.
572 což (..) jakoby (..) občas si říkám že bych se asi měla cítit trochu
573 provinile pak si říkám on tam kabinu měl, to prostě není moje vina.
574 jedna věc je že prostě se pokusím z celkový logiky věci a to
575 zahrnuje kulturní presupozice jo, odhadnout kam s tím asi tak mohl
576 mířit. nejspíš si o tom bude myslet něco jinýho když bude němec a
577 když bude polák. tam prostě z různých důvodů, co vím o německu a
578 jejich politice a jejich kultuře a co vím o polsku, můžu
579 předpokládat že dejme tomu k otázce lgbt se budou stavět prostě
580 jinak. pokud z toho co ten člověk (.) nebo takhle. ne že z toho není
581 jasný jenom prostě to neřekl. ta:k se to pokusím (.) jakoby zahrát
582 na nějakou jako relativní neutralitu protože nechci natvrdo říkat ne
583 když nezaz- nezaznělo slovo ne (.)
584 {127}
585 TS: mhm
586 {128}
587 R5: ale: jakoby pokusím se aby to vyznělo víc jako to co si myslím
588 že by to mohlo být. (.) což má velkou naději na úspěch, další věc
589 je: a to je zase úplně mimo tu práci je to jenom strategie zmáčknout
590 kašlátko a otočit se na kolegu co si myslí že říká.
591 {129}
592 TS: mhm,
593 {130}
594 R5: já si myslím že říká ne ne já si to myslím taky zapnu mikrofon,
595 ne.
596 {131}
597 TS: jo
598 {132}
599 R5: je to tipování v obou případech akorát v jednom se s někým
600 poradím v druhým ne. ale: takhle v tom multikulturním multijazyčným
601 prostředí (.) je: fajn možná ne dopodrobna, já bych vám neřekla kdo
602 je teďka premiérem nebo premiérkou estonska,
603 {133}
604 TS: mm jasně
605 {134}
606 R5: jakoby je fajn mít nějakou představu o tom (.) jak velká je země
607 je, jestli: pokud půjde o nějaký projekt který bude hodně drahej
608 jak se k tomu asi budou stavět, má ta země spíš inovativní nebo spíš
609 zpátečnický přístup k nějaký sociální změně třeba, a prostě mít
610 takovej přehled protože z toho může člověk vycházet když prostě není

611 úplně zjevný (.) co se říká. tak je fajn (.) jakoby tušit co by se
612 tak mohlo říkat, a většinou: ono to pak časem vyplyne z kontextu
613 jestli jste se trefila nebo ne ale: <to už je> pozdě. v tom
614 simultánním tlumočení a většinou. na základě těchletěch věcí a třeba
615 i znalosti toho tématu nebo jste na tom mítinku už někdy byla nebo
616 ten člověk už předtím říkal něco, do čeho by to zapadalo.
617 {135}
618 TS: jo
619 {136}
620 R5: a ne vždycky je to tak jednoduchý jako jo a ne. někdy v tom
621 můžou být nuance a vy třeba nerozumíte jestli nějaký slovo chce nebo
622 nechce vypustit. nebo ho chce nebo nechce dávat do závorek. a
623 v případě: jako to občas může být vážně hyt en mis ((míněno hit and
624 miss)) protože někdy to není úplně (.) úplně zjevný. takže to taky
625 není úplně všelék na všechno není to všespásný protože: někdy to
626 může být otázka vkusu. co a jaký má ten pán vkus. no a: tohle je
627 teda spíš v radě, třeba v parlamentu je taky fajn když sedíte (.)
628 dejme tomu na politický skupině? tak si uvědomit na jaký politický
629 skupině sedíte. já jsem byla jednou na nějaké skupině která byla
630 hodně (.) jiná než moje politický přesvědčení, nebo moje názory, a
631 úplně mi hnedka nedošlo kde to jsem. (.) takže když ten člověk pak
632 začala něco říkat ale to bylo teď to je zase úplně jiná situace. to
633 bylo rimout partysipejšn ((míněno remote participation)) ten člověk
634 byl připojený přes internet, jsem byla v kabině sama, protože jsme
635 teďka v kabině každéj sám, a a byl strašně špatný zvuk a já jsem
636 toho hrozně málo slyšela ale připadalo mi naprosto neuvěřitelný že
637 by něco takovýho mohl říkat. fakt jsem nevěřila tomu že slyším to co
638 slyším
639 {137}
640 TS: mhm
641 {138}
642 R5: tam jsem začala říkat jakoby e co mně dávalo smysl. mně jako
643 ((jméno vynecháno)) jako () prostě můj názor tam nemá co dělat.
644 ale a pak teprve mi došlo že: sakra holka sedíš prostě na týhletý
645 politický skupině, pravděpodobnost že si budou myslet tyhle věci i
646 když ty si jen nemyslíš a nedává ti smysl proč by někdo něco
647 takovýho říkal, tak on si to prostě myslí, tak mi řekni. a ten
648 kontext dělá prostě hrozně moc. dělá víc než a když těm lidem není
649 rozumět, ať už kvůli špatnému zvuku nebo kvůli přízvuku nebo nedej
650 bože kombinací obojího (.) tak jako pro mě nejúspěšnější strategie,
651 víc než vysloveně tlumočnická technika práce s dekaláží ((míněno
652 décalage)) nebo cokoliv (.) je jakoby ta práce s tím kontextem no.
653 je to komunista tak nejspíš bude říkat tohle, je to prostě
654 konzervativec bude říkat tohle, je to je euroskeptik tak bude říkat
655 tohle.
656
657 MISSING PART OF INTERVIEW
658
659 {139}
660 TS: vy jste ještě říkala že občas se stane že že to je skoro za
661 hranicí porozumění co v t- co v tu chvíli děláte, když prostě

662 nerozumíte. a je to z toho důvodu že ten člověk teda nemluví svým
663 mateřským jazykem.
664 {140}
665 R5: úplně nejzazší (.) řešení naprosto validní (.) ale: člověk musí
666 opravdu totiž (.) víte asi o tlačítku slou ((míněno slow)) na
667 konzoli. ty jsou ve většině místností vypnutý.
668 {141}
669 TS: mhm,
670 {142}
671 R5: ale e existuje na některých místech na těch konferencích na
672 vyšší úrovni systém kterej opět nikdo nevyužívá (.) že pokud víc než
673 já myslím dvě kabiny zmáčknout tlačítko slou ((míněno slow)) tak šéf
674 týmu šéf kabin šéf celýho toho tlumočnickýho osazenstva jde a
675 upozorní řečníka (.) sama víte jak to asi dopadne. na deset vteřin
676 zpomalí a pak to. ale úplně nejzazší řešení který se používá v praxi
677 (.) je do mikrofonu skutečně říct. toto je na hranici
678 srozumitelnosti, případně řečník hovoří nesrozumitelně, nedá se
679 tlumočit, sorry. asi ne takhle ale, to je ten duch toho sdělení a
680 (.) co většinou člověk opravdu dělá je že: zavře oči pevně se chytí
681 okraje stolu a prostě jede. i kdyby to nedělal krásně. prostě se
682 prostě dělá všechno co může (..) s tím že toho nejspíš hodně spadne
683 pod stůl.
684 {143}
685 TS: mhm
686 {144}
687 R5: a zároveň se snaží hodně zapojit tenhleten kulturní geswerk
688 ((míněno guesswork)) kterej jsem zmiňovala. jo že (..) je slušná
689 šance, že hodně věci zmizí, hodně věci se ztratí, hodně věci prostě:
690 se n- neprojde tím tlumočením na druhou stranu a přes ten filtr, (.)
691 je tak je slušná šance že člověk klidně i otočí polaritu. jo že ten
692 člověk ten řečník bude říkat já zásadně nesouhlasím a nějak to za
693 drmolí (..) a: tlumočnick řekne tak já souhlasím s tím aby. může se
694 to stát. je to: (.) kolega zkušenější mi říkal že (..) jakoby ještě
695 ještě tím nezpůsobil žádněj větší problém ale že se mu to stává
696 naprosto běžně, myslím že to je prostě riziko podniku. že když (..) mě
697 to hodně velká míra věštění (.) často z kávový sedliny a (.)
698 velká míra zapojení tý mezikulturní těch mezikulturních znalostí. a
699 velká míra prostě toho že člověk (.) třeba za cenu toho že to bude
700 krásný nebo naopak bude ošklivý prostě nějak jede a nějak to přežije
701 a pak okamžitě předá slovo kolegovi. protože to prostě nešlo.
702 {145}
703 TS: mhm
704 {146}
705 R5: je to: (.) je to překvapivě, častý a velký problém jak jsem
706 říkala s tím že španělé když zastupují španělsko tak mají mluvit
707 španělsky? tak to platí v radě, pokud zastupují španělsko. v komisi
708 na jednání rady jsou přítomni zástupci komise. zástupci komise
709 nejspíš jako věc prestiže, mluví anglicky a někdy francouzsky. a:
710 (.) často něco čtou, když jsou španělé tak stejně mluví anglicky, a:
711 a tam to je úplně (.) to je konec prostě. a jako co se děje je že
712 člověk dělá co může. málokdy se stává že by že by jako tlumočnick
713 vysloveně řekl to nejde, (..) co se může stát je, že když mi nakonec

714 když řeknou jak jsem říkala řečník říká že nesouhlasí, a není mu
715 rozumět a řekne souhlasím, pak mi po deseti vteřinách dojde jo on
716 nesouhlasí, tak se znova zapnu a opravím to. řeknu () řečník tím
717 ve skutečnosti myslel že nesouhlasí. zase ne moc často (.) ale
718 jakoby není na to žádná dobrá rada no jako. čeho jsem si všimla je
719 že je to naučitelný
720 {147}
721 TS: [myslíte tlumoče-]
722 {148}
723 R5: [taková ta strategie] celková ta práce v v tom vysoce
724 mezikulturním vícejazyčném prostředí (.) vidím to jednak na kolezích
725 který jsou na zvyklí léta, a (.) jednak bezprostřední srovnání který
726 je tak nějak před půl rokem (.) já jsem zvyklá slyšet všechny možný
727 přízvuky z evropy. pozvali si odborníka na cokoli odkudsi na něco
728 odkudsi z asie. myslím že zastupoval nějakou agenturu osn asi who
729 (.) a (..) byla to prostě taková ta singliš, ((míněno Singlish))
730 bylo to skoro nedělatelný a: (.) a pak jsem si říkala no vlastně
731 jako díky bohu za: rychle hovořící bulhary? protože já jsem ztracená
732 a kdyby neměl prezentaci v powerpointu na který některý ty slova
733 který říkal byly napsány, (.) tak tak neprolezlo vůbec <nic> takže
734 jo: jako určitě určitě si člověk zvykne. a určitě je výhoda když ten
735 jazyk je přece jenom o něco blíž (.) i geograficky i prostě
736 lingvisticky (.) než právě někdo kdo je rodilej číňan. korejec.
737 protože to je to je úplně jiný kafe.
738 {149}
739 TS: mm
740 {150}
741 R5: úplně jinde.
742 {151}
743 TS: <jo> a mě ještě napadá vy teďka tlumočíte teda jestli jsem to
744 správně pochopila když z angličtiny tak spíš z té nerodilé?
745 {152}
746 R5: většinou no
747 {153}
748 TS: jo
749 {154}
750 R5: většinou. tak oni jsou tady iři jsou tady maltani, ale i maltani
751 mají žejo ještě maltštinu. tam sice je oficiální jazyk ee angličtina
752 ale už i ta má takovej zvláštní takovej zvláštní přízvuk takže
753 většinou když člověk slyší angličtinu tak ten člověk (.) je ir.
754 {155}
755 TS: mhm
756 {156}
757 R5: a zbytek jsou prostě samozřejmě že někdo z nich může být
758 bilingvní francouzobrit ale to jsou výjimky žejo. jsou to fakt
759 nerodilý mluvčí mluvící anglicky.
760 {157}
761 TS: mhm. a řekla byste třeba že to má nějak vliv ee to že tlumočíte
762 spíš ty nerodilé na to jak se vám dělá pak ta rodilá angličtina?
763 když ji třeba máte.
764 {158}

765 R5: já oslavuju když ji mám. já mám vždycky strašnou radost.
766 v drtivý většině případů je to najednou mnohem jednodušší
767 {159}
768 TS: aha
769 {160}
770 R5: protože žejo tak člověk se naučil anglicky poslechem rodilých
771 mluvčích převážně?
772 {161}
773 TS: mm
774 {162}
775 R5: když pomínu nějaký český učitelky angličtiny tak prostě
776 poslouchá (.) rodilý mluvčí. a (.) ti většinou zachází s tím jazykem
777 přirozeně prostě tak jak je, a (..) není to najednou zdaleka tolik
778 věštění, není to taková kognitivní zátěž.
779 {163}
780 TS: mhm (..) takže: řekla byste že ta kognitivní zátěž je prostě v
781 vyšší u těch nerodilých obecně ne samozřejmě u každého a a má to
782 vliv nějak na: třeba výdrž? pocítujete rozdíl? třeba ee v tom jak
783 jste unavená nebo jak rychle,
784 {164}
785 R5: no: asi jo jo. jako je samozřejmě vždycky lepší a může se to
786 stát že: (.) bude mluvit někdo nerodilej kdo ale mluví na opravdu
787 dobrý úrovni a v takovém případě to nevadí. jakoby o tom jak jste
788 říkala já bych do toho moc netahala pilotáž ono to úplně nejde,
789 protože zase neříkám že nikdo z těch nikdo z těch lidí v životě
790 nepoužije svůj rodnej jazyk. já mám kromě angličtiny španělštinu,
791 ale docela častá je francouzština, nebo: němčina, to jsou takový
792 jazyky který se většinou ozývají (.) a italština i docela často a to
793 já když nemám v v kabině zrovna žádnýho kolegu který by to mohl
794 dělat na přímo, tak to dělám přes relé.
795
796 MISSING PART OF INTERVIEW
797
798 {165}
799 TS: a ještě mě ee zajímá (.) ježíš teď mi to vypadlo ee (..) ne už
800 vím (..) teďka mě zajímá ještě váš vlastně vlastní výstup
801 v angličtině, když víte že máte třeba nerodilé posluchače, jestli se
802 to teda stává um (.) protože
803 {166}
804 R5: =jo. já teda nevím. jakoby nevím co si kdo z těch delegátů
805 pouští do sluchátek. to na tý konzoli logicky vidět není.
806 {167}
807 TS: mm jasně
808 {168}
809 R5: ale počítám že jsou tam i tací kteří sice mají kabinu k
810 dispozici a všechno ale: poslouchají i produkují angličtinu téměř
811 celou dobu. mě téměř stoprocentně poslouchají nerodilý mluvčí a téměř
812 stoprocentně i kdyby to byli jenom kolegové kterým pilotuju z
813 češtiny tak mě prostě poslouchají, já upřímně nemám úplně kapacitu na
814 to. abych řešila komfort posluchače na základě toho jestli je nebo
815 není rodilej mluvčí.
816 {169}

817 TS: mhm
818 {170}
819 R5: vím že pilotuju, což (.) je vlastně za všech okolností ono (.)
820 tohle je určitě specifikum té situace. jo kdybych byla na českém
821 volném trhu tak tam se většinou nepilotuje, tam je prostě jedna
822 kabina, dovnitř jde čeština ven jde angličtina nebo dovnitř jde
823 angličtina a ven čeština. tady jsme v situaci kde když promluví čech
824 česky tak se to stejně musí ozvat ve všech ostatních jazycích a já
825 vždycky když dělám retour, do angličtiny (.) tak je to pilotáž. a
826 tomu já přizpůsobuju svou produkci. kdyby to byla: (.) tohle jo.
827 není to vůbec o tom jestli jsou ti lidé rodilý nebo nerodilý, ale:
828 aby se to dobře tlumočilo. a tomu věnuju jakoby téměř veškerou
829 kapacitu na produkci. protože (.) to je asi jasný že prostě člověk
830 musí mít kratší věty, mít to dobře logicky seřazený, ne rychle ne
831 moc (.) složitě, protože vím že se to bude tlumočit ještě jednou
832 dál. snažit se to dělat co nejlíp takže pokud bych vám tam dala
833 dlouhý rozvitý souvětí (.) tak to možná neproleze.
834 {171}
835 TS: mm
836 {172}
837 R5: no (.) takže to to je ta věc které já budu spíš věnovat
838 pozornost (..) než lítevec který se přesto že má litevskou kabinu
839 rozhodl že bude poslouchat angličtinu protože prostě: (.) to je
840 jakoby jeho problém.
841 {173}
842 TS: mh jasně. a ještě jsem se chtěla zeptat, ee jak byste hodnotila
843 to jak vás na na to: vlastně množství nerodilý angličtiny nebo na to
844 že budete tlumočit nerodilou angličtinu asi i kdybyste byla na tom
845 českém trhu protože ee se to děje je vás na to připravila škola.
846 jestli máte pocit (.) protože jste i zdůrazňovala ee že vlastně
847 stejně tak jako se ee učíme pracovat s konzolí tak bychom třeba měli
848 ee počítat s řadou různých přízvuků
849 {174}
850 R5: no tak (..) já nejsem schopná hodnotit tu situaci za současného
851 stavu,
852 {175}
853 TS: jasně to já myslím spíš jaké jsou vaše zkušenosti
854 {176}
855 R5: =protože mě učil někdo jinej že jo logicky. ale: (.) no asi asi
856 tušíte jaká bude odpověď vlastně moc ne. většina projevů, který jsme
857 tlumočili (.) byla od rodilých mluvčích, typicky profesionálních
858 řečníků nebo přinejmenším politiků kteří jsou zvyklí mluvit na
859 veřejnosti, (.) většina z nich byla rodilá rodilá mluvčí a: (..)
860 narazili jsme na různý typy rodilých přízvuků, australani irové (..)
861 ee a to je tak celý. možná někde je možný, že někde během emci jsme
862 jo je pravda že jsme jednou zkoušeli i nějakou italku. a: a to je
863 tak celý no. to je: to je samozřejmě téma o kterým se mluví, je to
864 první co člověka napadne když si takhle sedne do kabiny v e u. si
865 říká no (.) jako (.) <fajn>. na tohle mě nikdo neupozornil, mohlo mi
866 to dojít ale neupozornil, a: jasně (.) předpokládám že to je taky
867 něco co se mění s dobou. protože: (.) jakoby i na tom českém trhu.
868 když vám na konferenci kde bude hodně řečníků přijde afričan

869 francouz němec a brit (.) tak budete mít všichni jednu jedinou
870 anglickou kabinu. nebo kabinu s anglickejma tlumočnickama a jakoby
871 pokud by to byl jo: bohatej organizátor tak tam možná bude ještě
872 jedna dejme tomu německá.
873 {177}
874 TS: mhm
875 {178}
876 R5: ale: jakoby i na českým trhu se s tím setkáte asi častěji a je
877 rozhodně dobrej nápad na to připravit lidi už během studií. (.)
878 aspoň to jako trošku si to vyzkoušet jaký to je když mluví anglicky
879 němec.
880 {179}
881 TS: mhm
882 {180}
883 R5: zdroje k tomu jsou. to je celý co říkám.
884 {181}
885 TS: a ještě úplně poslední otázka, taková ee tohle je jakoby asi
886 subjektivnější, ale to je i ten ten point, jaký z toho máte jako (.)
887 tlumočnick pocit že: e vlastně teda tlumočíte lidi z jazyka který
888 není jako jejich není z jejich kultury a: jaký na to máte názor
889 prostě nebo pocit profesní z toho že se to takhle děje a v takový
890 míře.
891 {182}
892 R5: tak já samozřejmě soukromě na to trošku nadávám, to ano. ale
893 zároveň mi to připadá (.) naprosto: očekávatelný. a prostě vlastně
894 přirozený. když by to nebyla angličtina, bude to francouzština. když
895 by to nebyla francouzština, bude to němčina a prostě (.) jakoby z
896 pozice těch řečníků, je logický podle mého názoru že, kromě toho že
897 projevujou nějaký svůj status tím jak se oblíknou, a tím jak se
898 hýbou tak taky (.) chtějí třeba ukázat svoji úroveň dejme tomu
899 vzdělání (.) tím že budou mluvit nějakým jazykem.
900
901 MISSING PART OF INTERVIEW
902
903 {182 continued}
904 R5: a: já jim nemůžu mít vlastně nikomu z těch řečníků úplně za zlý
905 že, se tak rozhodli. nejsem z toho samozřejmě osobně z toho nejsem
906 nadšená, protože jsme se bavili o tý kognitivní zátěži. a někdy mi
907 to přijde jakoby hloupý když (.) jsou tam na každěj jazyk placený
908 tři lidi. který tam sedí () někdy je to jakoby z osobního
909 hlediska je to zklamání, protože se to dělá těžko, protože je to do
910 jistý míry zbytečný, ale čistě logicky to je úplně pochopitelný.
911 {183}
912 TS: mm
913 {184}
914 R5: co třeba a ono je to daný třeba i takovou takovým tím tlakem
915 oko- okolí nebo ostatních lidí v místnosti. pokud přede mnou osm
916 delegátů promluví anglicky (.) chci já opravdu být ten devátej
917 kterej přepne do svojí mateřštiny? jsou takový skupiny pracovní, kde
918 ten étos je takovej je prostě: pokud nemáme rozkaz ze svýho
919 ministerstva že musíme domluvit svým jazykem, což některý jazyky maj

920 to nejsou jenom španělé, tak prostě tady ukážeme že jsme na úrovni a
921 že jsme světoví. jo takže tak.
922 {185}
923 TS: mm
924 {186}
925 R5: jakoby (.) jako připadá mi to i jakoby jednodušší si tuhle věc
926 urovnat protože pak člověk se třeba tolik nerozčiluje (.) zbytečně.
927 ty lidi k tomu mají docela často nějaký poměrně dobrý důvod
928

INTERVIEW NO.6

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R6: respondent no.6

- 1 {0}
- 2 TS: poprosila bych vás na začátek jestli byste mi uvedla e jaké je
3 vaše vzdělání, co máte za pracovní jazyky a kde hlavně pracujete (.)
4 jestli na českém trhu: zahraničním v evropských institucích a tak
5 dál
- 6 {1}
- 7 R6: tak já jsem vlastně myslím první ročník na ústavu translatologie
8 (.) který měl to vzdělání rozdělené na tři plus dva, takže jsem
9 první ročník mezikulturní komunikace angličtina francouzština, a
10 potom magistr tlumočení angličtina francouzština, už teda se
11 specializací výhradně na to tlumočení. takže no takže jsem státnice
12 dělala jenom z tlumočení ne z překladu. (.) to je veškeré <moje
13 vzdělání>, pak jsem dělala anglický juridikum.
- 14 {2}
- 15 TS: mhm a pracujete teda na [kterém]
- 16 {3}
- 17 R6: [jo a] pracuju na výhradně na českém trhu, (.) kde (.) jo jako
18 občas si mě poptá zahraniční agentura ale je to pro práci na českém
19 trhu, velmi výjimečně v zahraničí, nebo vyjedu do zahraničí
20 s nějakým svým českým klientem. ale na bruselském trhu nejsem vůbec.
- 21 {4}
- 22 TS: a: jak dlouho už pracujete jako simultánní tlumočnice?
- 23 {5}
- 24 R6: no:, osm let
- 25 {6}
- 26 TS: mhm (.) a kdybyste teda měla popsat ten český trh z hlediska
27 toho, jaké eeh jací mluvčí tady jsou, když tlumočíte jejich anglické
28 projevy. jestli se setkáváte spíš s rodilými, nebo nerodilými
29 mluvčími? a jestli mezi těmi nerodilými jsou nějaké velké rozdíly
30 například.
- 31 {7}
- 32 R6: jsou, já jsem se dívala na ty tematické okruhy a přemýšlela jsem
33 o tom procentuálním dělení, a: já si myslím že v mojí praxi je to
34 rodilý nerodilý tak (.) třicet a sedmdesát procent, um (.) valná
35 většina mé práce jsou jsou teda spíš nerodilci z různých evropských
36 zemí. opravdu je to ten model že angličtina se používá jako lingua
37 franca, takže jsem tlumočila opravdu jako všechny možné národnosti
38 které hovořily anglicky jako nerodilým jazykem,
- 39 {8}
- 40 TS: mhm
- 41 {9}
- 42 R6: no rozdíl je samozřejmě jako velký mezi nimi no. je to (.) místy
43 je to až trochu jiná disciplína, než to co jsme se učili na škole
44 třeba, (.) jo takoví ti krásní britští řečníci na kterých jsme se to
45 učili tak (.) toho člověk potká jako v třeba ve dvaceti procentech

46 zakázek nebo i míň. a: a vždycky mě to překvapí, jak ta řeč je
47 najednou idiomatická a jazykově kreativní a musím se mnohem víc
48 soustředit (.) nebo respektive no (.) u toho takhle. vy se v každém
49 případě musíte soustředit na poslech. víc. jo u toho rodilce proto,
50 protože je prostě zajímavější, a: jsou tam třeba slova která neznáte a
51 tak, a u toho nerodilce naopak protože musíte být jako extrémně
52 empatická, a snažit se teda jako vydedukovat co ten člověk chce říci
53 a v podstatě jako myslet za něj.

54 {10}

55 TS: mhm

56 {11}

57 R6: mno- mnohem víc než než u toho rodilce. takže obojí je těžké,
58 ale každé jiným způsobem. nicméně pokud jde o ten subjektivní pocit
59 tak dobře když nechám stranou nějaké jako extrémní případy lidí
60 kteří anglicky umí opravdu velmi špatně ale bohužel ty taky musíte
61 tlumočit, jo tak (.) tak ti nerodilci nejsou nijak více namáhaví ale
62 <možná jsou> jako víc nudný. jo, že toho člověka ta práce tolik
63 nenaplňuje protože oni říkají pořád ty samé fráze, vlastně se
64 nesetkáváte vůbec s jazykovou kreativitou a: (.) navíc, teda, eh to
65 je důležité, když máte rodilce, tak pokud je nějaký trochu víc
66 vzdělaný tak si prošel tou anglosaskou rétorickou školou, což je
67 jako přirozená součást jejich vzdělání vyššího jo, (.) ale ten němec
68 holanďan nedejbože čech, ten to nemá <vůbec> (.) jo tak ti ti to
69 nemají. a to velmi, souvisí s tím jak ten člověk umí strukturovat
70 myšlenky, používat intonaci, jo vůbec prostě používat () na
71 správných místech a tak dále jo, to vlastně je takový jeden balíček,
72 takže nejenom že to je jazykově kreativní, idiomatické jak- zajímavé
73 jazykově, ale vlastně i struktura toho projevu je lepší. celkově (.)
74 celkově schopnost vyjadřovat se nějak k věci, logicky, logicky
75 navazovat (.) koherence, (.) no takže tak. a co jsem to ee (..) no
76 jo. takže: takže když vlastně děláte takového řečníka, tak pro mě
77 teda to plus je že že vám to dá mnohem víc energie, máte pocit dobře
78 odvedené práce, je to náročné, ale zároveň je tam velká satisfakce.

79 {12}

80 TS: mhm. z toho rodilého?

81 {13}

82 R6: u toho rodilého. a když je to nerodilý nějaký prostě manažer
83 nebo nevím tak (.) tak jako je to taková rutina no. možná je to tím
84 že to dělám často tak

85 {14}

86 TS: mhm a rutina, tím myslíte třeba že: ee u těch nerodilých
87 mluvčích, byť jsou z jiných národností, že jsou zaužívané nějaké
88 fráze až třeba klišé které používají všichni stejné?

89 {15}

90 R6: no určitě. určitě a obecně žejo ten jejich jazyk je mnohem více
91 zploštělý

92 {16}

93 TS: mhm

94 {17}

95 R6: ať už jde o slovní zásobu, ale i syntax (.) vlastně všechno. je
96 to: je to taková oprava jako: jednodušší angličtina, mm která (.)
97 prostě když ten člověk umí dostatečně dobře aby to bylo srozumitelné

98 tak to vůbec není těžké. na pochopení, ale vlastně vás to jako moc
99 neinspiruje no. je to jak říkám vlastně mě to: nudí.
100 {18}

101 TS: mhm mhm. a (.) nestává se třeba že by: (.) vy jste říkala že tam
102 není žádná jazyková kreativita, a e mě zaráží tř- nebo že bych
103 čekala že tam třeba bude, jazyková kreativita ale bude nějak
104 ovlivněná tím cizím jazykem? jestli: to nějak nepozorujete
105 {19}

106 R6: no takhle ee no jo. tak to já asi nerozumím pod pojmem
107 kreativita, e ale jo: samozřejmě. samozřejmě že vliv toho původního
108 jazyka je znát, a pomáhá když ho jako tlumočník ho umíte. ten
109 původní jazyk toho člověka protože mnohem lépe odhadnete kam míří a
110 může vás to zachránit i v případě že: v případě že ten člověk mluví
111 fakt špatně anglicky (.) tak v mém případě prostě když bude
112 francouz, mluvit fakt špatně anglicky, tak já ho dám. ale můj kolega
113 v kabině kterej nemá francouzštinu tak ho nedá. tak mu prostě fakt
114 vůbec nebude rozumět. to jsem jako za- to jsem zažila takovou
115 situaci. to samý platí pro třeba španěla nebo jako pro kohokoliv
116 v podstatě jo. ale je to hodně ovlivněné
117 {20}

118 TS: mhm, a jde tam hodně o tu akustiku? nebo i o jiné vrstvy jazyka
119 {21}

120 R6: no: přemýšlela jsem o tom, nejhorší opravdu je ta výslovnost a
121 intonace. a intonace se možná trošku možná se na ni zapomíná ale ona
122 je opravdu velmi důležitá, a (.) jako když ten člověk neumí moc
123 dobře a nemusí to být ani jako příšerná úroveň angličtiny, ale eh už
124 celkem jako ee celkem i vysoko: mně se třeba stává, že jak slyším
125 nějakého cizince mluvit anglicky tak jako někde periferně po straně,
126 a: a protože ten člověk nemluví dobře tak já si vždycky na začátku
127 docela dlouho myslím že on mluví tím svým rodným jazykem, jo. a pak
128 mi ne, pak mi dojde že je to způsobený jenom tou intonací a tou
129 výslovností, jo. (.) mm a tak tím pádem při simultánci tohle je jako
130 mnohem horší že jo protože tam jako nemůžete vyplýtvat celou
131 kapacitu na poslech, a: takže jako opravdu protože prostě k vám
132 dojdou občas jen kusy těch slov, že jo nemůžete prostě jenom hodně
133 poslouchat, tak to opravdu jako velmi velmi ztěžuje práci a
134 výslovnost a intonace stejnou měrou. jo jako že a samozřejmě ta
135 výslovnost jsou nějaké humorné příklady, čemu se lidi smějou já
136 nevím jako rolovaný r u východoevropanů (.) to zase není takovej
137 problém jo. jsou věci který pak pro tu simultánku jsou mnohem
138 náročnější i když nejsou z hlediska všeobecného vnímání tak jako (.)
139 známý nebo atraktivní. nejsou to ty hlody ze kterých pak lidi dělaj
140 () a zábavný videa <na internetu>. no a (.) takže tyhle ty dvě
141 věci jsou jsou opravdu nejhorší.
142 {22}

143 TS: mhm. a mě by ještě zajímalo, samozřejmě chápu že nemůžeme
144 všechny nerodilé mluvčí házet do stejného pytle, a že budou
145 [nerodilí mluvčí který]
146 {23}

147 R6: [to učitě ne]
148 {24}

149 TS: dobře. ale (.) přeci jenom když člověk nepoužívá ten svůj
150 mateřský jazyk a používá tu angličtinu (.) pro nějaké tohle jedno
151 téma, tak stává se někdy že třeba nevíte úplně kam tím ten řečník
152 míří? nebo že eeh hapruje koherence celé- celého toho jako celé té
153 myšlenky?
154 {25}

155 R6: mm určitě. to to záleží na (.) na jazykové úrovni toho mluvčího,
156 zcela jednoduše, někdy koherence hapruje protože ten člověk neumí
157 prostě vyjádřit koherentní myšlenku a s tím jazykem to vůbec
158 nesouvisí, (.) jo já jako já si myslím že koherence většinou není
159 problém. nemyslím si že je to tak ve spojitosti s tím jazykem jo, to
160 je daný obecně řečnickými schopnostmi toho člověka, a: a jak jsem
161 říkala ti anglosasové kromě toho že teda mluví svým rodným jazykem,
162 tak ještě jsou v tom fakt víc cvičený. jo to prostě z praxe můžu
163 říct, takže: tím pádem získávají navrch ještě víc než ten zbytek no.
164 {26}

165 TS: jasně
166 {27}

167 R6: tak jo. a takhle on tady vzniká takový paradox, že: (.) e když
168 tomu člověku opravdu není rozumět, tak ale od vás jako tlumočníka se
169 očekává že vy to stejně, nějak jako převeďte jo. to je ten vtíp že
170 ty posluchači oni tomu taky nerozumí, jo, protože je to fakt těžký
171 na porozumění, takže se automaticky obrací na vás a čekají že vy
172 jako to () vám zpracovat nějak líp jo, což což je taková nehezká
173 věc no s tím související.
174 {28}

175 TS: mm a: teď mně vypadlo co ještě (.) jo mě napadlo, jestli se vám
176 stává tady na tom českém trhu že tlumočíte čecha mluvícího anglicky
177 zpátky do češtiny.
178 {29}

179 R6: velmi často. velmi velmi velmi často. protože prostě akt-
180 aktuální situace na českém trhu a to platí pro firmy, státní správu,
181 neziskovky, záleží na oboru ale (.) aktuální situace je že
182 angličtina je lingua franca, a zejména mladší češi pokud je jazyk
183 jednání angličtina jsou tam ty cizinci tak pokud jako nějak umí, tak
184 většinou chtějí mluvit anglicky, a: tak takže to se stává velmi
185 často, a i je to víte co jako to je to je ta (.) speciálně u
186 angličtiny je to otázka i jako nějaký prestiže, nebo: jako
187 společenskýho postavení toho člověka. mm a (.) prostě mluvit ()
188 česky je v některých kruzích ostuda.
189 {30}

190 TS: mhm
191 {40}

192 R6: jo jako je velmi, velmi velmi málo lidí, kteří řeknou já se chci
193 vyjádřit jako přesně, a: vím že tady můžu důvěřovat těm tlumočnickům
194 takže já budu mluvit česky, přestože trošku anglicky umím. to je (.)
195 to je jako: dvacet procent e z z těch čechů který který by jako
196 třeba mohli jo, ale nebudou. nebo prostě kteří by mohli mluvit oběma
197 jazyky (.) tak velmi málo z nich jako zvládne překonat tadyto:
198 překážku v tom smyslu jakože kdo neumí anglicky je ostuda, a: a
199 využít opravdu tu tlumočnickou službu naplno. takže: důsledkem potom
200 je že ano. čechy tlumočíme velmi často když mluví anglicky.

201 {41}
202 TS: mhm. a ee vy jste ještě zmínila vlastně že e těch zhruba dvacet
203 procent si řekne ja věřím těm tlumočnickům, máte teda pocit že: někdy
204 nechtějí mluvit česky protože nevěří prostě té tlumočnické službě?
205 že
206 {42}
207 R6: no jasně samozřejmě. to jako pff to nemusí být nijak explicitně
208 řečeno: ee nebo to ani nemusí znamenat jako že by byli nespokojení,
209 s tou službou ale prostě: (.) často často má mluvčí pocit, že i když
210 svojí hotentotskou angličtinou když to tak řeknu se obrátí na toho
211 partnera napřímo, tak to bude lepší než kdyby využil tlumočnicka. a
212 to je čistě jeho subjektivní pocit, jo který jako z- pak jako
213 s objektivní realitou nemá nic společného a třeba kdyby mluvil česky
214 tak by to dopadlo líp. ale (.) ale ten pocit že jako když umím těch
215 pět slov anglicky tak je použiju, a bude to lepší, výsledek
216 komunikace bude lepší, ten má určitě spoustu lidí.
217 MISSING PART OF INTERVIEW
218 {42 continued}
219 R6: my si třeba všimneme, že ten člověk neřekl přesně to co chtěl, a
220 víme jak jak to chtěl říct, a: a pak je zajímavý sledovat co ta
221 druhá strana s tím. ale: je třeba si uvědomit že druhá strana často,
222 je někdo kdo taky není rodilej jo takže (.) to potom prostě pak pak
223 to záleží na úrovni angličtiny. samozřejmě je spoustu nerodilých
224 mluvčích kteří mají výbornou angličtinu. a a tam to vůbec není
225 problém jo tam
226 {43}
227 TS: ještě teďka jak jste řekla, že občas vy tlumočníci víte, že ten
228 člověk neřekl to co chtěl říct, tak jak to tlumočíte? znamená to že:
229 řeknete to co chtěl říct přestože to (.) jakoby neřekl? nebo
230 {44}
231 R6: to: to záleží jak moc jsme si jistí že: jo tím (.) ano pokud je
232 to jenom jako nějaký pocit, tak zopakujeme to co řekl ale (.) jako
233 tlumočíme význam. jo a za mě, když na devadesát procent jsem si
234 jistá, že chtěl použít jiný slovo a vyjádřit něco jinýho, tak tak to
235 řeknu tak jak si myslím že to chtěl říct. protože to je za mě
236 součást tý tý interpretace že jo. že přece jenom je to význam za
237 význam není to slovo za slovo, a a bohužel, u těch nerodilých
238 mluvčích to slovo je někdy od významu hodně daleko. (..) jako a
239 samozřejmě pokud je to v situaci kdy by ten doslovný překlad
240 znamenal že nedej bože toho člověka ztrapníte nebo tak no tak jako
241 určitě se pokusíte to převést nějak jak si myslíte že je to správně
242 nebo aspoň, generalizovat, jo ale (.) no
243 {45}
244 TS: mhm. mě ještě napadá (.) protože vlastně (.) ta angličtina jako
245 lingua franca bývá občas charakterizovaná jako vágnější, nebo že se
246 v ní můžou objevovat dvojznačnosti, je to něco s čím byste řekla že
247 se setkáváte relativně často? nebo to není problém,
248 {46}
249 R6: ne to myslím že ne. mm no ono naopak jako když ten člověk umí
250 dost špatně tak tak moc vágní není a často je jako nekomfortně
251 přímý, ((smích)) a jako se protože to neumí zaobalit, protože na to
252 nemá tu výbavu jazykovou.

253 {47}

254 TS: jo

255 {48}

256 R6: mm ale ne:, nemyslím si že by tam byl problém s přílišnou

257 vágností. to ne.

258 {49}

259 TS: a ještě mě napadá, (.) jak to je třeba s poměrem spontánních

260 versus e nějakých hodně připravených čtených projevů u těch

261 nerodilých mluvčích,

262 {50}

263 R6: mm no (.) tam (.) teď jako zase přemýšlím. jestli to souvisí (.)

264 já si myslím že podíl těch, kteří nemají, angličtinu jako rodilý

265 jazyk, jsou si vědomi nějaký nedostatečnosti a proto si to předem

266 napíší, myslím si že není vysoký. vlastně moc ne. a: myslím si že

267 to víc souvisí obecně s kulturou toho národa, jo takže (.) zase ten

268 anglosas má svojí rétorickou školu a ta mu velí jako nečíst, si něco

269 co si předem napíše, většinou, mm tak ten čech ten si to třeba rád

270 napíše ale ne úplně nevím jestli je tam pojítka mezi: mezi úrovní

271 jejich jazyka. jako občas jo, samozřejmě a ten člověk to i řekne

272 třeba explicitně, neumím moc anglicky tak jsem si to napsal, ale:

273 moc jich není

274 {51}

275 TS: mhm. (.) vy vy vlastně jste už na začátku řekla že byste asi

276 neoznačila rodilé nebo nerodilé za těžší na tlumočení, eeh ale máte

277 pocit že k nim přistupujete při tom tlumočení nějak jinak? jestli

278 třeba máte nějaké strategie které víte že vám víc pomůžou při

279 tlumočení toho nerodilého mluvčího nebo které prostě musíte v tu

280 chvíli víc zapojit (.) případně na co jestli je rozdíl na co

281 používáte víc kapacity při jednom versus při druhém tlumočení,

282 {52}

283 R6: mm (..) strategie je jasná. já tomu člověku méně věřím. (.) že

284 opravdu říká to co chce. takže takže jsem připravená být mnohem

285 opatrnější, více vyčkávat, více generalizuju, a než jako opravdu

286 vyslovím něco potenciálně skandálního nebo hodně jako důrazného,

287 ostrého z jeho strany, tak si to třikrát přeberu jestli to opravdu

288 tak myslel. u toho rodilce nebudu takhle váhat. tam u rodilce mám

289 prostě stoprocentní důvěru v to co ke mně plyne, a: a snažím se to

290 jenom dostatečně zpracovat, a: a pokud jde o: tu kapacitu tak já si

291 vlastně fakt myslím, že to: (.) já bych to rozdělila na takový tři

292 skupiny. jako nejv- nej- největší přesun kapacity směrem k poslechu

293 je: u lidí který mluví opravdu hodně špatně anglicky. jo tak tam

294 prostě: naštěstí ti většinu mluví dost pomalu, někdy je z toho

295 dokonce taková minikonsekutiva že vy prostě čekáte co z něj vyleze a

296 (.) a eh snažíte se to nějak dát dohromady

297 {53}

298 TS: mhm

299 {54}

300 R6: a: tam jako hodně poslouchám. druhá skupina nejhorší na poslech

301 je naopak rodilý mluvčí, který se naopak vyjadřuje jako velmi

302 idiomatically kreativně a složitě a je schopen vyjádřit složitou

303 myšlenku, tak ano, tam taky musím věnovat dost kapacity poslechu,

304 jako vlastně víc než průměrně musím ve své praxi. protože takových

305 lidí moc nedělám, no a na třetím místě, je taková ta průměrná
306 srozumitelná angličtina nějakýho němce, holandana, a nebo (.) nebo
307 kohokoliv kdo prostě umí dobře anglicky, jo tak to je vlastně asi
308 takhle bych to rozdělila no.
309 {55}
310 TS: mhm, takže já jenom jestli z toho správně vyvozuju um (.) já to
311 chápu tak že teda třeba ani jedno vám nepřijde unav- víc unavující
312 než to druhé, občas lidi říkají že: jim buď rodilý nebo nerodilý
313 přijdou že jsou pak rychlejc unavení. máte to takhle vy? nebo spíš
314 záleží opravdu jednotlivě na tom řečníkovi a: prostě na dalších
315 faktorech jako téma rychlost a ta rodilost nerodilost že je až na
316 nějakém jako dalším místě.
317 {56}
318 R6: mm (.) no: (.) myslím že samotná rodilost nerodilost není není
319 faktor no. faktor je znalost jazyka. pokud je to nerodilec který
320 mluví velmi špatně, tak ano ten je nejvíc vyčerpávající, a hlavně
321 vás to jako štve že jo. ty pocity jsou únava a zároveň jako vztek
322 protože ta práce je prostě skoro nemožná, u toho rodilce velmi
323 dobrého (.) tak jak říkám, tam tam jsou dvě ano. možná jste
324 unavenější ale zároveň teda aspoň u mě, mě to nabíjí energií jo
325 protože člověk má opravdu satisfakci z té práce. takže vlastně
326 v součtu si myslím že to není víc vyčerpávající. protože vás to
327 nabíjí.
328 {57}
329 TS: jo. a ještě mě zajímá už jste to zmínila na začátku to: s tou
330 školou vlastně, e jak vás to vzdělání připravilo na ten trh? jestli:
331 jestli jste byla jako připravená na ty typy řečníků se kterými se:
332 tam setkáváte, a ta- taky ještě jestli do toho můžu vložit, jestli
333 pozorujete nějaký trend od té doby co jste začala: tlumočit není to
334 teda tak dlouho, jak jste říkala, jestli pozorujete nějaký trend
335 v tom zda je víc nebo míň těch nerodilých řečníků nebo jestli to je
336 tak nějak stejně za těch posledních osm let jestli si to dobře
337 pamatuju
338 {58}
339 R6: =já si myslím že za osm let se: nic moc nezměnilo no. jako
340 myslím si že změna určitě nastala od těch devadesátých let eh
341 k dnešku, ale tak to není moje osobní zkušenost to mám prostě
342 z vyprávění starších kolegů.
343 {59}
344 TS: mhm
345 {60}
346 R6: ee jo: tam si myslím že a to souvisí teda pak s tou přípravou ve
347 škole, v devadesátých letech ee nebyla ostuda neumět anglicky, jo,
348 to se vracím k té sociální a společenské prestiži, takže: mm bylo
349 úplně normální, že člověk tlumočil velmi vzdělané lidi na vysokých
350 postech právníky prostě, manažery ekonomy atd opravdu ten vysoký
351 management který neuměl anglicky, to zaprvé, a za druhé samozřejmě:
352 tady bylo spoustu kontaktů s rodilými mluvčími kteří teda nám sem
353 jezdili učit nás tu demokracii a ten kapitalismus. um což byla svým
354 způsobem výjimečná situace a: je pochopitelný že dneska už to tak
355 není, a (.) a to mě teda ještě k tomu <to je> možná trošku
356 subjektivní pozorování, nebo nevím ale (.) jako samozřejmě ne že by

357 dneska každý ředitel uměl výborně anglicky jo, a u politiků třeba to
358 není už vůbec pravda, ale jako je jich mnohem víc a ten tlak, ten
359 tlak je jasnej jo. jako tlak je: jednání bude anglicky, a jako
360 opovažte se chtít tlumočnicka, protože to bude drahý.

361 {61}

362 TS: mhm a ten tlak je pardon ze strany koho?

363 {62}

364 R6: tlak ee dobře když je to ve firmě, tak je to v rámci firmy. jo:
365 jakože opravdu na to školení potřebujete tlumočnický? a nezvládnete
366 to? jo: to dobře když si to platí nevím poslanecká sněmovna něco tak
367 většinou se s tím tak jako nějak počítá s tím rozpočtem ale taky,
368 taky jo, jako když je to angličtina, tak ta prvotní myšlenka vždycky
369 je a co kdyby to všichni zvládli anglicky. jo opravdu to
370 potřebujeme. (.) a takže těžko se obhazuje rozpočet na tlumočení
371 angličtiny jo, prostě když je to z mongolštiny tak se nikdo neptá
372 ale s angličtinou to jako: vždycky to musíte obhájit, jo protože se
373 tak nějak jako čeká že to všichni zvládnou

374

375 PART OF INTERVIEW MISSING

376

377 {62 continued}

378 R6: takže když se vrátím k tý přípravě na ústavu, tak (.) no tam se
379 tohle nedělalo. jako tam bych řekla že příprava na nerodilé mluvčí
380 vlastně jako nula, skoro no.

381 {63}

382 TS: mhm

383 {64}

384 R6: jo jako příprava obecně byla skvělá, já jsem měla výborný
385 učitele, ale ale jako jo poslouchali jsme američany brity celou dobu
386 a nerodilej to bylo jako to byla taková výjimka spíš jakože ha ha ha
387 teď si vyzkoušíme jaký to je tlumočit nějakýho nerodiláka, ale potom
388 v praxi neděláte nic jinýho.

389 {65}

390 TS: mhm. a byl to teda potom (.) jak jste se s tím vlastně eeh
391 vyrovnávala? když jste přešla do té praxe. měla jste tam nějaké
392 období jakoby přechodné? kdy jste si musela zvyknout na ty: na ty
393 jiné typy řečníků

394 {66}

395 R6: já jsem asi měla štěstí na začátku že jsem nenarazila na žádné
396 ty vyloženě špatné tak- takže: ono to bylo vlastně jednodušší jo.
397 jako člověk (.) člověk se nemusel vypořádávat s těmi složitými
398 metaforami, které jako řešil ve škole žejo a před které ho ti
399 učitelé záměrně stavěli, ono to vlastně bylo jednodušší protože: ty
400 projevy už nebyly jako testovací, co všechno zvládnete, ale byli to
401 obyčejní lidé kteří se obyčejně vyjadřovali takže to vlastně nebyl
402 zas takový problém no. pak samozřejmě občas člověk zjistil že (.) že
403 musí teda hodně empaticky naslouchat, hodně interpretovat a pak se i
404 nebát třeba si to nějak sám trochu jako přimyslet a zabalit aby to
405 prostě dávalo nějaký smysl. takže řekla bych vysoká míra improvizace
406 kterou vás na ústavu taky neučí. si myslím jo, protože (.) tam se
407 jako nedělají projevy kde půlku neslyšíte nebo opravdu nerozumíte

408 tomu člověku protože má hroznou výslovnost. myslím si teda nebo za
409 mě jsme se k takovým projevům nedostávali.
410 {67}
411 TS: mhm a ee pokud se vám stává v praxi že je projev opravdu takový
412 že se mu nedá rozumět a nebo prostě to člověk tlumočí pět deset
413 minut a tak ho to vyčerpá že pak už není schopný té kvalitní pros-
414 produkce co pak děláte? když je nějaký takovýhle projev který je (.)
415 fakt na hranici srozumitelnosti,
416 {68}
417 R6: no tak mně se asi nestalo, že bych musela úplně vypnout
418 mikrofon. častěji se střídáte s kolegou, víc si pomáháte a hodně víc
419 komunikujete vzájemně ověřujete si jestli oba chápete stejně to co
420 ten člověk říká (.) a mluvíte pomaleji, víc generalizujete no a
421 takhle to nějak překonáte
422 {69}
423 TS: mhm a ještě by mě zajímalo, teďka už ne tolik nerodilí mluvčí
424 ale nerodilí posluchači, protože předpokládám že tady na ty
425 konference mezinárodní jezdí různí evropani, a třeba ta konference
426 pokud je česko anglická, berete nějak v potaz ee nějaké
427 předpokládané kompetence toho publika? samozřejmě chápu že u té
428 simultánky těžko říct jako nevidíte jestli vám rozumí nebo ne, ale
429 jestli to nějak berete v potaz že tam prostě třeba nesedí angličani,
430 kteří jsou zvyklí třeba na určité idiomy nebo tak
431 {70}
432 R6: mm moc ne. moc ne protože: (.) to by se z toho člověk <zbláznil>
433 jo zase, máme ten (.) další věc je že jako retúr ((míněno retour))
434 sám o sobě, myslím si že v podání téměř nikoho jako neprodukuje něco
435 strašně složitého a sofistického. jako retúr ((míněno retour))
436 sám o sobě pokud se dělá dobře tak by měl být jednoduchý jo hodně
437 nasalámovaný hodně strategie kiss takže to už dopředu trochu
438 vylučuje nějaká složitá řešení, a a zase a pokud jde o výběr
439 slovíček například tak taky je záhodno se nepouštět do nějakých jako
440 kreativ a náročných slov kterými si člověk sám není jistý, takže já
441 si vlastně myslím že: jako v podání většiny českých tlumočnicků na
442 pražském trhu (.) ten retúr ((míněno retour)) není tak jako složitý,
443 ve smyslu jazykově sofistický že by (.) že by ho nepochopili ty
444 to mezinárodní publikum no a jako ano, výjimečně to záleží na
445 situaci. když je malý seminář, kde já vím že sedí prostě pět
446 holanďanů z nichž tři mluví anglicky velmi špatně, tak ano. jo tak
447 jo. tady v těch komorních setapech ((míněno set-up)) se snažím
448 přizpůsobit svoji produkci. protože ty lidi znám () auditorium
449 kde je pět set lidí tak se nad tím nezamýšlím. protože třeba tam
450 sedí nějaký ten brit a já bych chtěla aby to moje tlumočení ocenil
451 on
452 {71}
453 TS: mhm
454 {72}
455 R6: a prostě ten francouz vedle kterej tolik nerozumí to je jako
456 jeho problém no. to jako zase (.) jo no
457
458 PART OF INTERVIEW MISSING
459

460 {73}
461 TS: a ještě asi poslední otázku protože vy jste krásně stručná <a
462 výstižná> ee tak (.) jaký z toho máte pocit? nebo jaký na to máte
463 názor že vlastně vy už jste to tak trochu nakousla, že máte jako ee
464 potom větší satisfakci z tlumočení rodilého mluvčího, ale když se
465 nad tím jako když se třeba podíváme trošku do budoucnosti tak asi to
466 takhle prostě bude, asi nám sem nezačne jezdit víc angličanů tak
467 jaký máte pocit z toho? a ještě vlastně jste řekla teda že už se
468 spousta těch ee akcí netlumočí (.) tak prostě co si o tom jako
469 tlumočnice myslíte.

470 {74}

471 R6: no (.) jako já mám k tomu fakt asi dost ambivalentní vztah.
472 protože, na jednu stranu když si představím že třeba já bych byla
473 politička, nebo někdo kdo takhle s někým jedná, e tak e ve svých
474 pracovních jazycích bych samozřejmě mluvila s tím člověkem tím jeho
475 jazykem jo pokud by to šlo. takže s francouzem bych mluvila
476 francouzsky, s bitem bych mluvila anglicky, a se všemi ostatními
477 bych taky mluvila anglicky (.) a: nevím ještě mám němčinu takovou
478 dřímající tak kdybych věděla že mě to čeká, tak jako já osobně bych
479 se snažila ten jazyk vyhnat na nějakou úroveň a i s tím němcem bych
480 chtěla mluvit německy takže jako já na jednu stranu, chápu ty lidi.
481 chápu jejich potřebu komunikovat přímo. jo když takhle sedíte u
482 stolu tak to úplně, ale i na tý konferenci to chápu prostě člověk má
483 pocit ((špatné spojení)) že chtějí chtějí se vyjadřovat na přímo. mm
484 ale jako tlumočnice (.) vnímám (..) no asi dvě věci, (.) jednak ta
485 mocenská nerovnováha. totiž když máte skupinku lidí tak ten kdo
486 mluví anglicky jako rodilý mluvčí, má převahu

487 {75}

488 TS: mhm

489 {76}

490 R6: jo, může se vyjádřit velmi přesně, může říct všechno co chce
491 velmi pregnantně a to si lidi neuvědomují, že oni když s svolí
492 k tomu, že s ním budou mluvit anglicky, tak se vzdávají ee velké
493 výhody na své straně jo, a můžou pak působit prostě hloupější, nebo:
494 neřeknou přesně to co chtějí. tak to je jedna věc. u toho rodilce je
495 to samozřejmě extrémní. jo, a pak když je tam nerodilec kterej
496 prostě umí anglicky víc než vy, tak jasně ten taky

497

498 PART OF INTERVIEW MISSING

499

500 {76 continued}

501 R6: a často (.) lidi si myslí že komunikace proběhla dobře a že se
502 dohodli, ale já jako tlumočnice vím že třeba se úplně nedohodli jo,
503 já jsem tolikrát viděla že lidi radši odkejvou něco aby už to
504 skončilo, aby nebo aby neztratili tvář, ale já vím že oni nerozumí
505 jo tak dobře. jo a že vlastně úplně ta komunikace neproběhla tak
506 dobře jak by měla. tak to je další věc no. že se že vlastně oni mají
507 subjektivně pocit, že to bylo lepší protože s tím člověkem mluvili
508 napřímo, ale já objektivně vím že nerozuměli tak dobře, že něco si
509 odsouhlasili ale vlastně neví co, a (.) že to vlastně bylo horší no
510

INTERVIEW NO.7

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R7: respondent no.7

1 {1}

2 TS: ze začátku bych vás poprosila jestli byste uvedl co jste
3 vystudoval, jak dlouho už pracujete jako simultánní tlumočník, a
4 jaké jsou vaše pracovní jazyky.

5 {2}

6 R7: mhm. vystudoval jsem tlumočnictví na ústavu translologie,
7 absolvoval jsem včera to byly přesně čtyři roky od státnic, dělal
8 jsem angličtinu a francouzštinu s ročním posunem těch jednotlivých
9 ročníků, takže jsem to měl celkově to studium místo dvou let na tři
10 roky, a z toho tedy vyplývají i ty moje pracovní jazyky čeština
11 angličtina francouzština.

12 {3}

13 TS: mhm a pracujete na českém trhu? nebo: i v evropských institucích
14 {4}

15 R7: působím na českém i zahraničním trhu, ale nejsem akreditovaný
16 pro evropské instituce. a: ještě e vlastně jsem zapomněl dodat že
17 jsou to čtyři roky co jsem absolvoval ale tomu tlumočení jsem se
18 věnoval profesionálně vlastně i v průběhu toho studia, tím jak jsem
19 měl ten jeden rok vlastně posunutý, tak ten druhý ročník už jsem
20 vlastně chodil poměrně často tlumočit a v tom třetím ročníku už jsem
21 jako se tomu věnoval téměř na sto procent takže e reálně od konce
22 studia 4 roky, ale celkově tlumočení bych řekl že se věnuju pět a
23 půl šest let

24 {5}

25 TS: mhm, děkuju, tak já bych vás poprosila jestli byste mi mohl
26 popsat nějak ten trh na kterém pracujete, z hlediska: používaných
27 jazyků. samozřejmě chápu že znáte nějaký ten výsek, na kterém vy
28 pracujete, ale jestli třeba mlu- jestli ti řečníci používají spíš
29 naučené jazyky, většinou jestli je to angličtina, ee nebo jestli
30 používají svou mateřštinu, a taky jestli máte vhlad do toho,
31 z jakého důvodu používají jiný než mateřštinu. jestli za to může
32 poptávka, nebo organizátoři akcí, nebo: jestli to chtějí ti řečníci
33 samotní. samozřejmě pokud do tohodle máte vhlad.

34 {6}

35 R7: jasně. já působím teda na několika různých trzích nebo
36 segmentech toho trhu, věnuju se (.) relativně čerstvě i soudnímu
37 tlumočení, protože jsem byl jmenován tlumočníkem, a: a dřív jsem se
38 věnoval poměrně často taky komunitnímu tlumočení, to jsou takové
39 oblasti které už jsem ee to komunitní dělám méně, u toho soudního
40 jsou to spíš písemné překlady, takže tam asi bych jako nechtěl nějak
41 moc zabíhat, potom hodně působím na trhu kterému já říkám firemní,
42 to znamená pro různé mezinárodní společnosti které mají účast e
43 třeba v české republice nebo nějakým způsobem mateřská společnost a
44 dceřiná společnost takže to by byl jeden můj velký trh, a druhý
45 velký trh by bylo to konferenční tlumočení, samozřejmě je ty jazyky

46 se kterými pracuji se různě využívají a různě projevují tady v těch
47 jednotlivých oblastech. u toho komunitního a soudního je budu se
48 snažit tak když nebudu specifikovat ee tak hovořím o angličtině, a
49 když by to byla francouzština tak to přímo řeknu protože jsem
50 pochopil že se zajímáte primárně o tu angličtinu
51 {7}
52 TS: =jo jde mi o nerodilou angličtinu mhm
53 {8}
54 R7: =mhm tak u toho komunitního a soudního si myslím že ten ta
55 angličtina je používaná jako taková zbytková kategorie protože e to
56 je dané už jako tím jaká skupina lidí se tady objevuje, většinou to
57 jsou cizinci nebo migranti a: a téměř nikdy to nejsou třeba občané u
58 s a nebo jiné anglofonní země, takže tam je to spíš jako opravdu
59 dorozumivací nástroj lingua franca a ta úroveň je tam často velmi
60 kolísavá a jako spíš bych asi hodnotil ne úplně perfektní a dokonalá
61 ale pro nějakou dorozumivací potřebu to: je dostačující, na tom
62 firemním trhu tam já jsem velmi aktivní ee v té francouzštině, tam
63 jsou mými klienty převážně francouzské firmy, na to jako se
64 profiluju a věnuju se přímo tady tomu, takže o tom nedokážu úplně
65 tak hodnotit (.) když bych měl mluvit teda z toho co dělám já, tak
66 většina těch konferenčních zakázek kde tedy je kabinové tlumočení,
67 tak probíhá v angličtině (.) pokud e jdu tlumočit francouzštinu tak
68 to je opravdu spíš jako zřídka takže mm já nevím třeba: když bych
69 řekl jedna z deseti tak to je opravdu hodně. třeba za ten půlrok, za
70 tu jarní sezónu která letos <neproběhla kvůli koronavirové krizi>
71 tak je ta francouzská kabina jedna až dvě jinak je to opravdu
72 všechno angličtina, k tomu se pak asi dostaneme i u jiných otázek,
73 {9}
74 TS: mhm
75
76 PART OF INTERVIEW MISSING
77
78 {10}
79 TS: já bych už se asi přesunula k těm projevům, vy už jste se zmínil
80 že prostě ta ee kvalita nebo ta úroveň angličtiny je velmi kolísavá,
81 takže já chápu že když se ptám nebo když chci nějakou charakte-
82 ralizaci obecnou že to v podstatě nejde, že ta skupina je
83 hodně různorodá. ale kdybyste mohl e třeba (.) říct nějaké něco o
84 tom, jak se třeba liší, projevy nerodilých mluvčích od rodilých
85 mluvčích angličtiny, ty které pak tlumočíte simultánně hlavně o to
86 mi tady jde ale samozřejmě ta angličtina je asi podobná třeba i u
87 projevů které pak tlumočíte konsekutivně, a myslím tady cokoliv vás
88 napadne (.) mm nejenom třeba akusticky ale i: jestli tam jsou nějaký
89 strukturní nebo: záležitosti nebo třeba něco s reáliemi, co vás
90 prostě napadne jako nějaké takové č čím můžou vybočovat. vlastně
91 {11}
92 R7: mm. jako to je otázka ještě kdo je a není rodilý mluvčí nebo (.)
93 zkrátka že není rodilý mluvčí jako rodilý mluvčí, a samozřejmě pokud
94 bychom měli teď jako bez jakékoliv mojí snahy se někoho dotknout ale
95 kdybychom měli nevím třeba popeláře nebo metaře který by byl rodilý
96 američan, tak ten jeho jazykový projev může být klidně na horší
97 úrovni než pokud budeme mít ee inženýra nebo nějakého doktora

98 z rumunska, takže to jako dost záleží a: řekl bych asi všeobecně to
99 nebude nejspíš novinka, předpokládám že to říkali všichni moji
100 kolegové a určitě uslyšíte víckrát že ee skandinávci tak ti jsou
101 takoví jako ideální řečníci, nerodilí protože ta angličtina je tam
102 na velmi vysoké úrovni a téměř e jako nejtíživější level ((míněno native
103 level)) bych řekl, na druhém místě asi nejčastěji uslyšíte nebo já
104 bych dal ee holanďany a potom možná němce, e takže samozřejmě asi by
105 se to dalo generalizovat celkově na mluvčí germánských jazyků že ten
106 jejich projev z hlediska blízkosti angličtiny je jako p poměrně
107 slušný i když nejsou rodilí mluvčí,

108 {12}

109 TS: mhm

110 {13}

111 R7: z hlediska nějakých dalších anomálií těch nerodilých příspěvků
112 um samozřejmě záleží na tom odkud ten řečník bude pocházet, jak jsem
113 říkal tady u těch germánských jazyků e třeba ta fonetická složka
114 není až tak problematická protože ee ten přízvuk není až tak rušivý
115 a jako opravdu ten jazyk je blízký. finové taky hodně dobře mluví
116 anglicky (.) takže tam potom záleží na tom jaký je to mluvčí jazyka
117 že třeba konkrétně ti finové si vybavuju že nemají některé znělé
118 souhlásky takže nemají z ž, a nahrazují je s š takže tam je potřeba
119 už trošičku občas přemýšlet, ale není to tak extrémní jako když máte
120 třeba itala nebo španěla nebo nějaké africké e delegáty (.) to jsem
121 měl jednou třeba možnost na konferenci jedné z agentur osn a tam
122 třebaže to byli rodilí mluvčí, respektive pocházeli ze země kde je
123 angličtina úředním jazykem, tak tam ta fonetická složka byla opravdu
124 tak náročná na to zpracování že (.) je otázka jestli bych to vůbec
125 považoval pro potřeby tady toho výzkumu za rodilou angličtinu nebo
126 ne, mm důležitou roli hraje taky jak je ten projev připravený.
127 jestliže ten řečník a to bývá často problém u těch nerodilých
128 mluvčích pokud není zvyklý mm na ten projev v angličtině, a trpí
129 třeba trémou tak mají tendenci si ten projev pečlivěji připravit,
130 než ti rodilí mluvčí, (.) což s sebou nese výhody i nevýhody. jsou
131 tam rizika toho že ten projev bude třeba čtený, aby ten člověk
132 zkrátka se mohl něčeho chytit a mohl se spolehnout na to že mu
133 nebudou chybět slova nebo nezapomene na nějakou: pokročilejší
134 gramatiku a podobně, (.) v takových těch improvizčních částech tak
135 se může uchýlit k tomu že nějakým způsobem ty poznámky tam budou
136 citelnější že je to čtený projev.

137 {14}

138 TS: mhm

139 {15}

140 R7: =nebo že ho bude mít prostě namemorovaný. že se nadrtí nazpaměť,
141 a potom to odpřednáší. takže tam je to velmi obtížné protože to
142 vlastně už vůbec není m mluvený text mluvený projev, ale: je tam
143 jako syntax a gramatika toho písemného projevu takže to je mnohem
144 těžší na: to zpracování při tlumočení. myslím že u těch rodilých,
145 řečníků je častější taková nějaká jako pohodovost nebo (.) menší
146 stres. příkládám to tomu že jako si jsou víc sebevědomí tím svým
147 projevem a v případě že by se spletli nebo vybočili z toho hlavního
148 proudu tak by to nějakým způsobem dokázali okomentovat, nebo prostě
149 pobavit toho posluchače a a vyplnit to místo. kdežto u těch

150 nerodilých se často stává a to pak činí potíže že ee začne nějak tu
151 větu a nakonec je z toho falešný začátek protože se mu nepodaří to
152 gramaticky poskládat tak jak by bylo potřeba nebo mu chybí nějaká
153 lexikální jednotka a potom se ten projev rozbije. a pokud um (.)
154 jako bych mluvil ze svojí zkušenosti tak mám pocit že většinou ta
155 odborná terminologie v té angličtině i u těch nerodilých mluvčích je
156 na dobré úrovni, protože zkrátka to jsou věci se kterými oni pracují
157 často, a jsou zvyklí číst odbornou literaturu a jako i ji psát, spíš
158 potom tam činí problémy takové ty mm jako nižší jazykové jednotky
159 typu že si nemohou vzpomenou nebo vybavit jak se řekne nějaká
160 slovesná vazba, nebo ee třeba předložky že se jim pletou a: podobně

161

162 PART OF INTERVIEW MISSING

163

164 {15 continued}

165 R7: a nebo se tam nějakým způsobem dere ta jejich mateřština. mm

166 {16}

167 TS: myslíte myslíte jako lexikálně? když třeba nemají to

168 {17}

169 R7: na všech úrovních no. já myslím že v tom stresu e má člověk
170 tendenci více kalkovat a nějakým způsobem se opřít o ten svůj
171 mateřský jazyk takže ten se do toho potom promítne no. zase jestliže
172 je to řečník nějakého indoevropského jazyka tak je to určitě
173 jednodušší než když bychom tlumočili třeba číňana. který mluví
174 anglicky. mm což je tedy jako poměrně náročný úkol pokud nemáte
175 štěstí na číňana který třeba studoval v americe nebo tak. ee protože
176 tam je ten projev tak náročný foneticky e vzhledem k tomu že ten
177 jazykový a zvukový repertoár jejich rodného jazyka je tak odlišný že
178 nejsou schopní třeba vyslovit i tak základní věci jako je neurčitý
179 člen, nebo: zkrátka a dobře občas je to velmi odlišné od toho <co by
180 člověk očekával> že z těch úst vyjde. potom jsem ještě si tady
181 poznačil když jsem se připravoval (.) předvídatelnost a: u některých
182 těch řečníků je možní potom pokud tedy ovládáte ten jeho druhý jazyk
183 čímž teda asi přeskočím částečně na jednu z dalších otázek, tak je
184 možné jako mít (.) mm jak hlubší pohled do toho co se mu odehrává
185 v hlavě nebo usnadňuje to tu tlumočnickou analýzu protože třeba když
186 vím že je to francouz, nebo že jeho rod- rodilý jazyk je tedy
187 primárně francouzština, a začne mu to tam nějakým způsobem
188 prosakovat tak já se dokážu mm do toho nějakým způsobem vcítit a
189 odhadnout snáz e co z něj poleze, nebo pokud udělá nějakou chybu
190 typu ee použití nesprávného ekvivalentu fols frens ((míněno false
191 friends)) teď myslím tak já si na základě té znalosti jazyka dokážu
192 odhadnout co asi tím chtěl říct, nebo minimálně třeba budu vědět že
193 si na to mám dávat pozor a třeba to raději neřeknu a nechám si to na
194 později abych měl jistotu že to řekne všechno nebo že já to řeknu
195 tak jak je potřeba, (.) tak tady to je věc která se dá určitě využít
196 třeba i v těch situacích kdy sedí spolu v kabině tlumočníci kteří
197 nemají mm úplně totožné jazykové kombinace takže třeba já nevím
198 řeknu já teda angličtina francouzština a ten můj kolega angličtina
199 ruština, tak když by tam byl řečník který je ee rus nebo respektive
200 rusky hovořící ee ať jako nezapomeneme třeba na uzbekistán a tady ty
201 postsovětské republiky kde ruština je stále silná, tak si myslím že

202 to určitě usnadňuje tu práci a prostě ten druhý člověk by se s tím
203 nadřel mnohem víc. takže rozhodně ta znalost druhého jazyka
204 usnadňuje, ještě jsem si tady poznačil že někdy naopak ta nerodilá
205 angličtina e může být jako velmi snadná na to tlumočení. právě
206 z toho důvodu že ten řečník je jako když to řeknu obrazně v okovech
207 toho cizího jazyka a nemá tak široké pole ze kterého může brát ty
208 jednotlivé jazykové prvky takže e je zkrátka limitovaný a používá
209 jednodušší věty a jednodušší slovní zásobu a mm celkově vlastně
210 uplatňuje to co využíváme při tom tlumočení my. strategii kiss,
211 krátké jednoduché věty takže tam je to snadné. někdy ale třeba
212 naopak to může být až jako příliš útržkovité a jako banální. um taky
213 jsem měl takovou zkušenost člověk který se musel naučit z nuly na
214 (.) nějakou úroveň která by byla dostačující pro to aby mohl mluvit
215 na té akci, a: mm (.) přemyslím jak to říct slušně ((smích)) no:
216 neby- nebylo to prostě dostačující jako neodmaturoval by
217 z anglického jazyka rozhodně. takže tam to bylo už náročné na to
218 tlumočení aby: člověk nezněl jako pitomec že říká jako až tak
219 jednoduché věty jako ema má mísu máma mele maso tak tam je potřeba
220 se snažit tam jako nějakým způsobem dodat tu strukturu a (.)
221 spojovat to do nějakých větších celků a trochu to jako zlogičtit
222 nebo snažit se tam prostě dodat tu logickou vazbu a ty struktury
223 takže do určité míry to usnadňuje ale samozřejmě každá ta věc kterou
224 řeknu tak je neskutečně více spjatá s tím kontextem v kterém se to
225 odehrává jako vždy. takže u některého řečníka může být ta omezená
226 znalost angličtiny přínosem, protože se nenadřete, nehrozí že vám
227 tam bude citovat šejkspira, ((míněno Shakespeara)) a nebo um že bude
228 používat druhý kondicionál a (.) jako veškeré libůstky pokročilé
229 gramatiky angličtiny, na druhou stranu samozřejmě pokud je to až
230 příliš simplicistní, tak ten tlumočník se tam může zapotit. a: o té
231 fonetice už jsme se zmínili asi několikrát (.) nebo myslím že to je
232 jako poměrně samozřejmá věc až možná prvoplánová tak to bych už jako
233 tady do toho nechtěl zabíhat
234 {18}
235 TS: mm
236 {19}
237 R7: mm (..) no, možná jsem vyč- vyčerpал svoje poznámky tady na
238 tohle téma tak jestli máte dotaz nebo se přesuneme k dalšímu bodu?
239 {20}
240 TS: jo já si myslím že to bylo vyčerpávající, ta akustika právě je
241 často to první co vlastně umm e člověka napadne ale: mě by zajímalo
242 řekl byste že to je jako ten největší? problém při tlumočení těch
243 nerodilých řečníků.
244 {21}
245 R7: asi bych neřekl. podle mě vždycky už když třeba si přečtu
246 program té dané konference a vidím že řečník je z maďarska, tak na
247 základě nějaké svojí zkušenosti s tím že vím jak zní maďarština nebo
248 jako už jsem třeba tlumočil několik řečníků tady z té země, tak si
249 dokážu představit co čekat, a jako pro (.) nějaký klid v duši,
250 předtím než si tlumočník zapne mikrofon je to určitě ee dobrá
251 příprava jako uvědomit si jasně tak teď asi se bude dít tadyto
252 tadyto bude to znít tak a tak (.) takže jako ano no: je to určitě ta
253 první, věc co člověka napadne, myslím si že to je i první věc co

254 napadne laika, e jaké to asi je tlumočit nerodilé mluvčí že to bude
255 těžší protože to zní trochu divně, ale: (.) podle mě po určité
256 chvíli prostě si zvyknete na nějaké ty divnosti ve výslovnosti toho
257 konkrétního člověka a dokážete to prostě odfiltrovat. takže pokud
258 poznám že tlumočník neříká: teda řečník že špatně vyslovuje th jako
259 tý ejč saund ((míněno th sound)) a místo toho f a s, tak budu na
260 pozoru a jako o to větší úsilí vyvinu na tu analýzu aby se: prostě
261 mi nestalo um že třeba nepoznám že když řekne syv tak jestli myslí
262 ((thief)) jako zloděj a nebo ((sieve)) jako síto. jako (.) celkem se
263 divím že mě napadl takhle rychle příklad <kde to může být matoucí>
264 takže takto. podle mě to jde odfiltrovat po pár větách a: ideálně po
265 těch automatismech které má člověk naučené mm typu: dámy a pánové
266 děkuji za pozvání děkuji organizátorům a: vítejte v krásných ee
267 sálech a: těšíme se na zajímavou diskuzi takže tady člověk jede na
268 autopilota a může si naposlouchat jak ten člověk mluví a nějakým
269 způsobem potom přizpůsobit dál tu svoji jízdu.

270

271 PART OF INTERVIEW MISSING

272

273 {22}

274 TS: vy už jste zmínil že: si dáváte vědomě možná i podvědomě nevím,
275 pozor na ty fols frens ((míněno false friends)) že když je to hodně,
276 jednoduché tak se snažíte dodat nějakou strukturu. napadlo by vás
277 ještě něco? nějaké strategie ať už přímo ty co: aplikujete v kabině
278 nebo nějaké dlouhodobé v rámci přípravy, které pomáhají se snadněji
279 vyrovnat s tímhle tlumočením,

280 {23}

281 R7: já asi začnu od těch dlouhodobých protože jsem nad tím přemýšlel
282 skoro den a půl co by to tedy jako mohlo být nebo: (.) zarazilo mě
283 to, že: vlastně jsem nevěděl, jediná věc co mě napadla je nácvik,
284 prostě no. um já vím že teď už se ee (.) jak to formulovat nějak
285 diplomatically (.) když jsem studoval já, tak jsme pracovali výhradně
286 na projevech rodilých mluvčích, specificky britů, a ještě
287 specifičtěji angličanů. takže: hlavně ze začátku třeba i tady to a
288 to jako měli být ti nejperfektnější řečníci nejideálnější, jako (.)
289 když to trochu generalizujeme, tak musím říct že třeba i to pro mě
290 bylo poměrně náročné ze začátku protože člověk neměl jako tak
291 naposlouchanou tu britskou angličtinu a jako rozhodně ne na té
292 úrovni kterou je potřeba mít při tom tlumočení a: (.) takže jako
293 skoro bych řekl že jsme byli hendikepovaní tady tím, že jsme vyšli
294 z ústavu translologie a měli jsme diplom na to že umíme tlumočit
295 angličany. když jako to úplně zjednoduším ale potom v té praxi
296 zkrátka člověk zjistí že to je úplně naopak a um jako já bych
297 opravdu případy kdy jsem měl rodilé mluvčí e v dané jako
298 v tlumočnické konferenční sezóně na prstech jedné ruky. protože (.)
299 zkrátka ty akce jsou tak jako mezinárodní a ta angličtina je pouze
300 jako pracovní jazyk takže do něj jsou nacpaní všichni, že: je to
301 náročné no a myslím že nebo podle informací co mám teď, se mnohem
302 více pracuje s nerodilými příspěvky, s nahrávkami a podobně takže:
303 jako ten nácvik nebo vůbec celkově aby člověk věděl, co čekat nebo
304 že existuje i jiná než jako eeh britská angličtina s risívt

305 pronansijejšn ((míněno Received Pronunciation)) tak jako je asi to
306 jediné co člověk může udělat.
307 {24}
308 TS: mhm
309 {25}
310 R7: jo a samozřejmě poslouchat nějaké mezinárodní televizní nebo
311 rozhlasové vysílání na internetu, aby prostě člověk byl zvyklý
312 slyšet různé přízvuky ale: jako stejně. pokud máte moderátora, který
313 je třeba nevím ind, a má indický přízvuk v angličtině, třeba pokud
314 posloucháme bí bí sí internešnl ((míněno BBC International)) nebo
315 cokoliv, tak to pořád bude profesionální řečník a i když jako bude
316 mít lehký přízvuk, tak vás to nepřipraví na to že budete muset
317 tlumočit nějakého mm řeckého bankéře, třeba nebo ruského ortopeda.
318 takže mm jako těžko říct. asi <jedině tou praxí> a nebo nebo napadlo
319 mě hledat si různé prezentace na jútúb ((míněno YouTube)) k dané
320 problematice vždycky.
321
322 PART OF INTERVIEW MISSING
323
324 {25 continued}
325 R7: já jsem pocítoval že nejsem dobře připravený tady na to když
326 jsem vyšel ze školy. protože třeba stačí se podívat na máj spíč
327 repozitory ((míněno My Speech Repository)) tak tam máte jako pouze,
328 profesionální tlumočnický kteří nahrávají ty projevy. všechny ty
329 projevy jsou jako vynikající, velmi dobře připravené, logická
330 struktura argumenty a b analýza syntéza zaprvé zadruhé zatřetí a
331 máte tam dva nějaké idiomy, je tam výčet nějakých číselných údajů
332 dvě jména a na konci nějaký rádoby jako žertovný zakončení, akorát
333 tak bohužel jako se nikde nic netlumočí. takže to je taková jako
334 velmi umělá a laboratorní situace a těm reálným podmínkám to jako
335 naprosto neodpovídá. ale to už se jako asi trochu odchylujeme,
336 {26}
337 TS: =to už jste mi odpověděl na jinou otázku dřív než jsem se
338 <stihla zeptat> takže
339 {27}
340 R7: <dobře> tak já se zkusím vrátit k těm strategiím co nejsou
341 dlouhodobé teda,
342 {28}
343 TS: mhm
344 {29}
345 R7: tam jsme probrali ten nácvik teda nebo tu jako připravenost no a
346 mm jako kde víc než tady e aplikovat tu techniku kiss, takže opravdu
347 nesnažit se zabíhat do nějakých košatých souvětí ani v té češtině a
348 zkrátka to servírovat co nejjednodušeji nějakým stravitelným
349 způsobem pro toho posluchače, krátké kusy: a pouštět to co
350 nejrychleji ven aby byl dostatek té mentální kapacity na analýzu
351 protože člověk jako nikdy neví e co si na něj ten řečník připraví.
352 mm snažit se držet co asi nejkratší dekaláž, já vím že někteří
353 kolegové si radši dělají delší protože jim to umožňuje jako víc to
354 profiltrovat, ale: já si myslím že je lepší spíš se toho řečníka
355 držet poměrně zkrátka a snažit se toho pouštět jako spíš víc,
356 protože si myslím že ten posluchač má větší důvěru k tomu když slyší

357 že ten proud řeči je nějakým způsobem konstantní než kdyby to bylo
358 přerušované a bylo tam ticho, myslím si, že to jako pro posluchače
359 není příjemné a nebudí to dobrý dojem, a samozřejmě je to náročnější
360 na to kognitivní zpracování pokud tlumočíme nerodilce takže asi je
361 potom i častější aby: e tedy je žádoucí aby bylo častější střídání
362 s kolegou, dělat třeba kratší ty úseky (.) samozřejmě záleží na
363 náročnosti tématu vždycky. nebo je třeba aby kolega více pomáhal se
364 zapisováním čísel. protože třeba jestliže ta akustická stránka není
365 dobrá, a: já nevím no klasická věc co je problém i u rodilých
366 mluvčích jakože ((did you say thirteen, or thirty.) jako ((three
367 zero or one three)). takže jako tady je žádoucí ještě o to víc aby
368 ten druhý člověk ta čísla psal aby: abych se mohl podívat a porovnat
369 si to s tím co jsem slyšel já, a: (.) takže to jsem řekl teda kiss,
370 krátká dekaláž a snažit se jako působit klidně a nepanikařit i když
371 (.) to je (.) obrovská panika ale tak to jsou asi takové obecné
372 principy které platí jako na každý druh tlumočení, a: (..) jako
373 v ideálním případě vždycky jde říct že tlumočník nerozumí, protože
374 řečník mluví <divně>, ale jako myslím si že to je taková věc která
375 se říká taky ve škole, možná si to může člověk dovolit pokud pracuje
376 v evropských institucích, ale: věřím tomu že jako na soukromém trhu,
377 pokud tam by to někdo udělal e tak by z toho mohl mít jako poměrně
378 nepříjemné následky protože by si posluchači mohli stěžovat a eh ten
379 klient už jako nebude řešit jak to bylo nebo nebylo a: spíš bude asi
380 stát za tím řečníkem, protože to bude nějaká jako pro něj důležitá
381 osoba a ten tlumočník je nahraditelný. takže jako takto může člověk
382 přijít o zakázku a třeba jako se stát i tečem nějaké jako pomluvy
383 nebo: negativní reference takže to bych jako spíš asi jako strategií
384 nedoporučoval.

385 {30}

386 TS: mhm

387 {31}

388 R7: nic dalšího mě nenapadá.

389 {32}

390 TS: mm jo jestli se vám mě by zajímalo jestli se vám stalo, že jste
391 jako opravdu (.) nerozuměl nebo už to bylo fakt na hraně ale: právě
392 jste jako věděl, že není úplně vhodné říct nerozumím, tak jestli se
393 vám to stalo a co v té chvíli pak dělat?

394 {33}

395 R7: no stává se to poměrně často kdo říká že ne tak <lže>, mm já si
396 myslím že to je jako každodenní věc jenom je potřeba spíš se jako
397 zamyslet jaká ta reakce na to byla, ee asi taková nejbezpečnější
398 možnost jak z toho vybruslit je (.) udělat nějakou parafrázi toho co
399 bylo řečeno, nebo pokud z toho zachytím informaci tak ji doplním tím
400 co už jako: jsem slyšel nebo co o tom jsem si nastudoval, ee snažit
401 se neříct nic co by nějakým způsobem bylo kontroverzní nebo by to
402 mohlo být protimluv s tím o čem jako tam je řeč, a snažit se
403 dokončit větu klesnout hlasem a doufat že se člověk jako za chvíli
404 zase chytí. e takže jinak než nějakým způsobem si to doplnit na
405 základě svojí znalosti ee jak (.) dané tou přípravou na tlumočení
406 nebo nějakým všeobecným přehledem ee asi jako nemá člověk. nebo
407 jedině v krajní nouzi jako taky říct nějakou úplně neutrální
408 vycpávku a to je velmi zajímavá, informace.

409 {34}
410 TS: mhm
411 {35}
412 R7: aby nebylo ticho nebo abych ukončil tu větu, a doufat že (.) se
413 potom zase chytím. takže: asi takto no a nebo prostě nejbezpečnější
414 možnost je pokud se nedokážu spolehnout na to že doplním ten dílek
415 správně, nebo ne špatně, neutrálně, tak opravdu raději mlčet a:
416 translejšn baj omišn ((míněno translation by omission)) neříct nic
417 ((smích)) a třeba a třeba potom (.) ta informace začne dávat smysl
418 později, (.) takže to tam můžu doplnit na jiném místě. a: takže když
419 třeba nebudu rozumět ee (.) no a teď teď jsem si vzpomněl na jednu
420 věc kdy se nám stala taková nepříjemná věc u tlumočení, bylo to
421 jenom ve zkratce to byli rodilí mluvčí, byli to novináři, všichni
422 z británie, ale z různých částí británie a měli různé, přízvuky a:
423 byla to tisková konference, takže ne vždy úplně stihla hosteska
424 přinést mikrofon aby ta otázka šla jako i tlumočnickům do sluchátek
425 takže tam jako byl poměrně chaos, úplně nebyly to ty učebnicové
426 laboratorní podmínky, a: začalo se řešit něco a bylo to o pití vody
427 a pití alkoholu, takže jako říkali něco ee pil vodu pil alkohol,
428 ((drink waters drink alcohol)) ee drinking alcohol is a problem but
429 not drinking water, a jako vůbec to nedávalo smysl prostě takže my
430 jsme tak nějak opatrně bruslili a snažili se jako neříct nic
431 konkrétního a asi až po třeba třičtvrtě minutě to začalo dávat smysl
432 a že se bavili o jednom fotbalistovi který hrál v tom týmu, e
433 britském, a jeho příjmení je ((Drinkwaters)) a: byl zatčen za to že
434 řídil pod vlivem alkoholu takže: ((drinkwaters drinks alcohol)) ale
435 tím že my jsme neslyšeli tu otázku a jako křestní jméno, tak jsme
436 vůbec nevěděli o čem se tam mluví a: jako bylo to opravdu (.) velmi
437 na tenkém ledě a báli jsme se aby to potom nebylo rozmáznuté
438 v médiích ee překladatel (zkazil) tiskovou konferenci: jo a ostuda,
439 a takže jako (.) i taková věc se stane. já myslím že tam je potom
440 asi hlavní snažit se plavat ať se prostě člověk neutopí a neudělá
441 moc velkou <blbost>
442 {36}
443 TS: mm volit nějakou bezpečnou cestu.
444 {37}
445 R7: přesně tak no. nebo ee jinak já myslím že tam bezpečná cesta
446 neexistuje. tu nejmíňhroznou tu nejmíň <nebezpečnou>
447 {38}
448 TS: <jo dobře> (.) a všechny tyhle ee teda strategie, to co se v té
449 kabině děje a třeba složitější akustický vstup um jak to na vás
450 působí, já třeba bych teda odhadovala, že přichází dřív únava,
451 protože už jste říkal že je lepší se střídat častěji, tak je to tak
452 nebo: jako protože (.) vnímáte to jako větší kognitivní zátěž než
453 když máte nějakého běžného rodilého mluvčího? nebo dejme tomu když
454 máte nerodilého mluvčího který je um velmi dobrý a pak máte nějakého
455 s kterým se pracuje trošku (.) náročněji.
456 {39}
457 R7: mm (.) asi záleží na tom jak je celkově to tlumočení dlouhé.
458 jestliže to je jeden příspěvek a vím že za dvacet minut bude konec
459 tak prostě člověk zatne zuby a nějakým způsobem to překoná, potom se
460 vystřídá s kolegou a jde se ven jako nadechnout a projít ven

461 z kabiny na chvíli aby nějakým způsobem se vzpamatoval, e pokud by
462 to bylo něco delšího tak tam určitě bych souhlasil s tím že to je
463 náročnější a víc vyčerpávající, pokud by to byla celodenní akce,
464 která by teda byla v režii toho řečníka který je nerodilý mluvčí
465 tak tam asi ten začátek si myslím že náročný bude ale pak jak jsem
466 říkal se té situaci už nějakým způsobem přizpůsobíte, zvyknete si na
467 to jak mluví, takže si myslím že tam už to tak zásadní není, ee
468 myslím si že to je vyčerpávající jako asi každé tlumočení. někdy to
469 může být dané tím tématem že je jako velmi odborné, nebo musíte
470 pečlivě rozlišovat e termíny,

471

472 PART OF INTERVIEW MISSING

473

474 {39 continued}

475 R7: navíc jak už jsem říkal mockrát i ti rodilí mluvčí jsou hrozní.
476 jako pokud máte skota, tak se prostě automaticky bere že jako mluví
477 skotskou angličtinou jo a opět nikdo se nezamýšlí nad tím že e ano,
478 je to rodilý mluvčí, ale ten jeho výstup je (.) nestandardní. takže
479 jako to může být mnohem náročnější než pokud budu mít jak jsem říkal
480 profesora: sociologie ze španělska třeba. takže jako i ti rodilí
481 mluvčí jsou těžcí. a já si myslím že jako mnohdy je ta rodilá
482 angličtina náročnější protože ee u těch nerodilců je silná ta
483 příprava, aby ten výkon byl dobrý, a u těch rodilců myslím (.) nebo
484 často vidám to, tedy ve svojí praxi, e že jako něco tam řeknu to
485 bude v pohodě

486 {40}

487 TS: mhm

488 {41}

489 R7: a (.) nedávají si takový pozor třeba na tu výslovnost tím že
490 pokud mluvíte cizím jazykem tak přece jenom jako to úsilí které
491 vyvíjíte je: větší, a dáváte si větší pozor na: jak tu fonetiku tak
492 gramatiku lexikum a všechno. u těch rodilců je to všechno takové
493 jako víc spontánní a celkově jako: ((casual)) že e tak jako
494 v pohodě, a myslím že jako to, je to nejtěžší protože pokud máte
495 neukázněného řečníka, brita američana nebo kanadana, tak je to
496 mnohem náročnější než pokud máte někoho kdo si to připravil a ee (.)
497 dává si pozor na to jako c co vypouští z pusy že jo

498 {42}

499 TS: mhm

500 {43}

501 R7: tam ten řečník a tlumočník jsou v tom spolu. kdežto ten rodilý
502 řečník je víc jako sólo hráč a jako ten tlumočník se ho musí snažit
503 nějakým způsobem jako tak chytit nebo: ee obsáhnout nebo jako
504 blokovat a snažit se předvídat ty jeho kroky takže. jako já bych si
505 troufl spíš říct že: náročnější jsou ti rodilí mluvčí. ee než ti
506 nerodilí no z těch důvodů co jsme popsali už

507 {44}

508 TS: mm (.) to je jo to je asi k tomu tlumočení těch nerodilých
509 mluvčích ode mě všechno, ale ještě by mě zajímalo jestli když vy
510 tlumočíte a třeba víte že vaši posluchači jsou nerodilí mluvčí,

511 {45}

512 R7: mhm

513 {46}
514 TS: a vy tlumočíte do angličtiny, jestli to má na vaši angličtinu
515 nějaký vliv. protože předpokládám že když jste se učil angličtinu
516 tak jste se učil nějakou prostě standardizovanou angličtinu, a: e
517 jestli berete nějakým způsobem v potaz kompetence svých posluchačů.
518 {47}
519 R7: rozhodně no. to je věc nad kterou se v poslední době jako
520 zamýšlím čím dál víc že e i ten tlumočník jako v rámci nějakého
521 svého profesního nebo osobního rozvoje se ten jazyk neustále učí a
522 zdokonaluje a jako pokládám si otázku jestli je to ještě ee třeba
523 vůbec produktivní? nebo žádoucí, protože tím že se tlumočí nerodilí
524 mluvčí pro nerodilé posluchače, tak (.) jako upřímně jestli znáte
525 dvacet ekvivalentů nějakého slova je (.) celkem jedno protože ten
526 člověk stejně bude vědět jako e jenom jeden jo. nebo: jasně já si
527 teď můžu sednout s atlasem stromů a naučit se mm prostě jak se
528 řeknou všechny stromy: jasan javor dub ee buk smrk a podobně, a ano
529 jako patří to dejme tomu už na nějakou pokročilejší úroveň ale pořád
530 tu všeobecnou jo. takže pokud nebude konference o botanice a o
531 stromech, um kde by to i ti nerodilci znali, všechny tady ty třeba
532 termíny, mm tak si myslím že ten tlumočník je prostě v pytli jo.
533 nebo jakože i když budu vědět ee že lípa je linden ale budu tlumočit
534 pro um skupinu číňanů kteří třeba ani nevědí co lípa je, a jako
535 rozhodně nebudou vědět to dané slovíčko, tak je to úplně jedno
536 protože to tlumočení potom nebude: plnit tu funkci, takže si myslím
537 že jako je tam tendence nějakým způsobem spíš zobecňovat, nebo
538 celkově jako ta strategie kiss se bude um projevovat i tady v tom že
539 na olši nebude sedět strnad ale na stromě bude pták prostě. protože
540 vím že posluchač neví co je nebo nepozná že xy je strnad a: slovo
541 xyz je olše. mm a to je potom celkem problém. protože ta angličtina
542 um jako nějakým způsobem zkamení, nebo víc se člověk zasekne v těch
543 automatismech a (..) začne to být jako frustrující pro: toho
544 tlumočníka. nebo mluvím tady z vlastní zkušenosti. takže ano. jako
545 je potřeba přizpůsobit ten (.) nebo je potřeba. já si myslím, že je
546 potřeba přizpůsobit ten e to svoje tlumočení nerodilým posluchačům,
547 a ee já se o to snažím, jestli tak budou odpovídat i všichni ostatní
548 kolegové to si nechci ee tady troufnout tvrdit, podle mě to je
549 žádoucí, protože cílem tlumočení je zprostředkovat komunikaci e což
550 ee prostě pokud budu hledat úplně přesně všechny termíny a lexikální
551 jednotky tak je spíš překlad než tlumočení. které má sloužit té dané
552 okamžité komunikační funkci
553
554 PART OF INTERVIEW MISSING
555
556 {47 continued}
557 R7: tím ještě bych navázal na jednu otázku kterou ještě jsme
558 neprobírali, ale pojí se to s tím, a to je to že ten trh
559 s konferenčním tlumočením je jako exkluzivně v angličtině. ee pokud
560 je nebo pokud jsou jiné jazyky, tak je to plus. že třeba je
561 konference která je jako taková anglicky a přes pilotáž z češtiny se
562 tlumočí ještě do dalších jazyků, a: ale takovou akci dělám třeba
563 jednou až třikrát za sezónu takže třeba pět za rok dejme tomu, (.)
564 což samozřejmě může být dané tím v jakém segmentu trhu se pohybuju

565 nebo jak dlouho se tomu věnuju a jaké mám klienty, ale i z toho co
566 slyším od kolegů tak ee prostě bez angličtiny se tlumočnick dneska
567 ee na tom trhu absolutně neobejde.
568
569 PART OF INTERVIEW MISSING
570
571 {47 continued}
572 R7: to bylo mezi těmi trendy, jako ano rozhodně je vyšší poptávka po
573 angličtině e už z toho důvodu že: nikdy: (.) nebo jinak to publikum
574 není prostě homogenní a z nějakého důvodu je potřeba tam nacpat tu
575 jednu nějakou společnou řeč e příklad e filmové festivaly. tak
576 diskuze na filmových festivalech jsou vždy a pouze a jen anglicky e
577 i když host je třeba e (.) já budu říkat z francie protože to jsou
578 moje zkušenosti ale z jakékoliv země tak organizátoři se budou
579 snažit e ho nacpat do té angličtiny a protože co když je v sále
580 nějaký expat který si přišel tady e na film a na diskuzi a je to
581 mezinárodní festival takže tomu všichni musejí rozumět, takže tam je
582 větší tendence tu angličtinu využívat a ee myslím si že třebaže jako
583 se to považuje už za fakt nebo za samozřejmost, že všichni nějakým
584 způsobem tu angličtinu mají.
585 {48}
586 TS: mhm
587 {49}
588 R7: tak e se jako tlumočí pořád z toho důvodu že posluchači jako ne
589 vždy se přiznají a radši to chtějí slyšet, takže tam si myslím že to
590 tlumočení ee a jeho poptávka je mnohem vyšší. u toho firemního
591 tlumočení co jsem zmiňoval na začátku, tak tam je to e spíš
592 konsekutiva a v mém případě teda ta francouzština ale co vím od
593 kolegů co jsou dvojjazyční tak (.) vše co není, simultánní tlumočení
594 ee je v tom druhém jazyce. teď nevím jestli to řeknu správně ale.
595 když je to kabina tak je to anglicky a je to obousměrně, a: když to
596 není kabina tak je to konsekutiva, a je to spíš ten jejich druhý
597 jazyk a samozřejmě taky obousměrně.
598 {50}
599 TS: =jasně
600 {51}
601 R7: =jako neexistuje já tlumočím jenom jako e z němčiny do češtiny.
602 jako no tak (.) to (.) to je dobré úplně k ničemu. protože akcí kde
603 by se tlumočilo pouze jednosměrně je velmi málo. a: když už e tak si
604 myslím že to je spíš přes tu pilotáž. takže tam je mnohem
605 důležitější ten retúr ((míněno retour))ee a: jako často bývají i
606 takové akce že je to česko česká konference, ale pozvou si tam
607 kolegy z ze zahraniční kanceláře třeba, a pro ně zařizují to
608 tlumočení takže i třeba celý den je retour ale tam jako skoro nikdy
609 to nejsou rodilí posluchači takže tam se uplatňuje to všechno co už
610 jsme probrali.
611 {52}
612 TS: mhm
613 {53}
614 R7: um takže (.) tak. jako poptávka je rozhodně obrovská a a troufl
615 bych si říct že e celý trh s konferenčním tlumočením v české

616 republice je anglický. jsou tam výjimky jak jsem říkal ale: jako
617 spíš <sváteční>
618 {54}
619 TS: jo um a mě by ještě poslední otázka vlastně zajímalo, vy teda e
620 tlumočíte jste říkal že jste na tom trhu pět let, což ještě není asi
621 úplně tak dlouhá doba abyste mohl pozorovat nějaký dlouhodobý trend,
622 ale: říkáte že té angličtiny je prostě hodně, a jako tlumočník i
623 dalšího jazyka, jaký z toho máte pocit nebo jaký na to máte názor
624 {55}
625 R7: ((smích))
626 {56}
627 TS: když prostě třeba přijde francouz, a vy víte, že byste ho mohl
628 tlumočit z fran- z francouzštiny, možná by to bylo i příjemnější ale
629 prostě ho tlumočíte z angličtiny. a asi to tak nebo pokud ten trend
630 vnímáte jako (.) pokračující, tak to tak asi bude i do budoucnosti
631 že jo
632 {57}
633 R7: tam potom záleží kdo je tam organizátorem a jakou roli v těch
634 přípravách mám potom taky já. protože já se snažím jako vždy velmi
635 aktivně vystoupit a jako pomoci těm klientům s přípravou aby to
636 proběhlo tak jak chtějí takže pokud mm by to měl být francouz,
637 kterého budou se snažit přinutit mluvit anglicky tak je upozorním,
638 povím jim všechny ty veselé historky z natáčení kterých už mám jako
639 spoustu a budu se snažit je přesvědčit aby to udělali francouzsky. a
640 aby mně důvěřovali v tom že to bude jako dobré, pokud tam nebude,
641 žádný cizinec který by (.) protože tam je problém v tom že by potom
642 bylo potřeba už více těch kabin. jak jsem říkal na začátku takže
643 pokud by to publikum ee bylo jednojazyčné, a tedy české, a měl by
644 tam být jenom jeden řečník tak (.) pojďme ho nechat mluvit
645 francouzsky, bude to lepší pro všechny. pro něj protože bude mít
646 pohodlnější vyjadřování, pro tlumočníka protože bude tlumočit e
647 řečníka který je víc v pohodě a jako je to příjemnější než když už
648 to proběhne přes jeden překlad v hlavě toho řečníka,
649 {58}
650 TS: mhm
651 {59}
652 R7: takže ta úroveň abstrakce je tam jako nižší, a i pro ty
653 posluchače protože budou mít lepší e ten tlumočnický e input. takže
654 snažím se tedy přesvědčovat, a vždy upozorňuju na to že se může stát
655 že se ten řečník zasekne, nebo i že se může třeba urazit ee že ho
656 nutí. stalo se mi to jo e na jednom festivalu třeba host odmítl dát
657 ee rozhovor pro nějaké noviny, protože chtěli aby mluvit anglicky, a
658 on řekl že jako se na to necítí, že nechce a že jako francouzsky
659 není problém, ale: ten deník nebo ten reportér nechtěl využít
660 tlumočení chtěl ten rozhovor dělat sám anglicky takže se nedomluvili
661 a prostě to neproběhlo.
662
663 PART OF INTERVIEW MISSING
664
665 {59 continued}
666 R7: já si myslím že práce tlumočníka je předvídat všechny tady ty
667 situace a e využít té znalosti kulturní, sociologické, mezi:

668 společenské a a tak dále, jako (.) e spousta lidí žije v tom že
669 prostě tlumočnick překládá co někdo řekne. ale tady ty věci jsou
670 prostě mnohem důležitější (.) to tlumočení je až to řešení a kolem
671 toho je spousta dalších věcí na které by tlumočnick správně měl
672 upozornit a tady v kontextu toho co zkoumáte v té diplomové práci si
673 myslím že ta osvěta je: (.) ještě jako (.) o to důležitější. aby se
674 počítalo s tím že je to nerodilá angličtina, že ten výkon nemusí být
675 stoprocentní že posluchači nemusejí úplně perfektně rozumět. že
676 někdo nebude mít chuť e ten jazyk jako používat nebo že (.) bude mít
677 trému a podobě. protože tady je celá řada nepříjemných situací

1

INTERVIEW NO.8

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R8: respondent no.8

1 {0}

2 TS: začala bych zeptala bych vás nejdřív jaké je vaše vzdělání, jak
3 dlouho už pracujete jako simultánní tlumočnice, a kde hlavně
4 pracujete jestli na českém trhu nebo evropských institucích (.) a
5 potom jaké jsou vaše pracovní jazyky

6 {1}

7 R8: mhm, já jsem vzdělání, já jsem vystudovala angličtinu češtinu na
8 stejné fakultě jako vy ale na katedře anglistiky a na katedře
9 bohemistiky a studovala jsem v osmdesátých letech vlastně v té době
10 to byl jakoby učitelství učitelství obor, a končila jsem osmdesát
11 sedm. a vlastně státnice jsem měla dobře prostě dobře na nějaký
12 jedničky takže dokonce jsem dostala ten doktorát který mám je takový
13 jenom jenom v rámci toho řekněme červeného diplomu, ale každopádně
14 to byl obor učitelství a tlumočnictví jako jako takové jsem e
15 nestudovala, ale vlastně od samého začátku mě to hodně k té práci
16 táhlo a v těch devadesátých letech potom byl takový bům ((míněno
17 boom)) a tak velká poptávka že jsem se k tomu jakoby i bez teda bez
18 toho tlumočnického vzdělání docela ee rychle rychle dostala a jak
19 říkám prostě poptávka poptávka byla byla veliká. takže od řekněme
20 devadesátý celá devadesátá léta a do současnosti pracuju jako
21 tlumočnice. celou dobu na volné noze hned jak se změnily poměry jsem
22 si opatřila živnostenský list, a také soudní razítko, a věnuju se
23 tomu vlastně tak to už je třicet let takže hodně dlouho, (.) trošku
24 jako řekněme malinko samouk, tak za pochodu eh protože hodně věci se
25 v těch devadesátých letech dělalo trochu tak jako divoce a na
26 koleně, a v těch devadesátých letech jsem se vdala a žila jsem ve
27 spojených státech takže jsem i měla takovou jako trošku jako hodně
28 užší kontakt prostě s tím jazykovým prostředím což mně také docela
29 pomohlo, a i to že jsem z právnické rodiny takže jsem se hodně nebo
30 tak ne úplně nejvíc ale docela hodně věnuji těm jako právním
31 oblastem tlumočení. hodně jsem dělala policejní věci, vzdělávání
32 soudců, vzdělávání státních zástupců dodneška dodneška to dělám. e v
33 institucích jsem začala pracovat roce dva tisíce čtyři, to jsem
34 dělala ty zkoušky to byla taková poslední vlna těch zkoušek vlastně
35 před vstupem kde se hodně hodně tlačilo na to aby co nejvíc lidí
36 které mohly prostě nabrat aby je nabrali, takže to byly snad i
37 poslední zkoušky co se dělaly ještě v praze, v roce dva tisíce čtyři
38 na katedře, a a a ty jsem dělala a vlastně hned od podzimu toho roku
39 dva tisíce čtyři až dosud ee pracuju institucích. v tom prvním kole
40 vlastně jsem ani teda neprošla, nebo neprošla. no prostě měla jsem
41 jenom anglické céčko, ten retúr ((míněno retour)) jsem dostala já
42 nevím asi dva nebo tři roky později prostě nad tím se tak dost jako
43 i váhalo, v té době takže ale potom je o to jako je velký zájem o
44 ten retúr ((míněno retour)). takže od dva tisíce čtyři dělám
45 v institucích, a docela intenzivně ale zase tím že jsem opravdu jako

46 vzešla z toho českého trhu devadesátých let a vzdělávala jsem se v
47 době kdy prostě tady žádné jazyky moc k dispozici nebyly ani tak si
48 tak vlastně ta angličtina je jakoby neříkám úplně jediným ale
49 jediným slušným pracovním jazykem pro mě což je dneska strašně málo,
50 zejména s ohledem na to o čem chcete psát, že se to stal takový
51 jakoby univerzální jazyk který používají všichni a všichni si myslí
52 e že ho umí, takže to je jakoby jediný můj jazyk a právě kvůli těm
53 institucím jsem si pak přidala chorvatštinu, abych měla prostě
54 nějaký ještě jeden jazyk do toho portfolia protože jsem měla pocit
55 že už ve svém pokročilejším věku jako na francouzštinu, nebo
56 němčinu, což jsou jazyky které se tam opravdu mohutně užívají a je
57 tam spousta kolegů kteří je mají jako ty první nejsilnější jazyky že
58 by to bylo moc náročné tak jsem si zvolila před pár lety no no však
59 i pár let deseti lety možná tuhle cestu že jsem se naučila pasivně
60 docela slušně chorvatsky, takže mám v tom v tom portfoliu
61 chorvatštinu, ale jenom pasivní což zase na jiném trhu je celkem
62 k ničemu, nebo na tom českém a: dělám stále obojí. snažím se
63 skutečně si udržet jak teda ty instituce protože zase (.) nemám tam
64 té práce tolik v institucích. když máte anglický retúr ((míněno
65 retour)) angličtinu a ještě tři další jazyky, tak jako to je úplně
66 jiná situace než když máte jenom vlastně tu angličtinu retúrem
67 ((míněno retour)) plus třeba teda ten chorvatštinu slovenštinu který
68 tam mám jakoby oficiálně vedený. takže tam ta poptávka, až dosud že
69 jo teď je to všechno úplně pozastavené, nebyla až tak veliká takže
70 zároveň se snažím celou dobu jsem se snažila trošičku něco si udržet
71 na českém trhu ale nějak jako závratné e závratné to není ale pořád
72 občas e občas se k něčemu dostanu, nebo i v evropě tedy na trhu jako
73 který je mimo ty instituce. takže se snažím dělat všechno (.) a
74 samozřejmě prostě ten ten retúr ((míněno retour))jako i pro ty
75 instituce dneska anglický je základ jenom s tím céčkem to už vůbec
76 vůbec by nešlo. tak tolik tolik k té otázce, nevím to nevím jestli
77 jsem něco něco nevynechala nebo jestli k tomu máte nějaké doplnění,
78 {2}

79 TS: ne myslím že jste mi odpověděla na všechno

80

81 PART OF INTERVIEW MISSING

82

83 {2 continued}

84 TS pokr.: celkově jak byste popsala ty trhy, vy pracujete na obou,
85 z hlediska používaných jazyků jestli řečníci používají spíš svoje
86 mateřské jazyky, a nebo právě naučené, a ee jestli je rozdíl v
87 tomhle třeba mezi tím českým trhem a evropskými institucemi
88 {3}

89 R8: no: ta otázka je trošičku těžká z toho důvodu že já prostě znám
90 určité výsek toho trhu že jo který vůbec nemusí být jakoby
91 vypovídající. protože mě jako angli- já prostě třeba jako
92 angličtinář se nedostanu na jiné konference než kde je ta
93 angličtina, plus možná nějaký další nějaké další jazyky. takže já z
94 toho můžu třeba nabýt dojmu že angličtina je všude a nebo je dokonce
95 jediná protože často třeba je konference že ten nebo často. no
96 prostě pořadatel si řekne že to vlastně všichni ty zahraniční
97 účastníci zvládnou, pokud teda mluvím o českém trhu teď mluvím o

98 českém trhu. si řekne tak účastníci to vlastně zvládnou anglicky i
99 to takovou situaci bych řekla že docela jsem zažila v posledních
100 letech, účastníci to zvládnou anglicky, jiné zvat třeba nebudeme, a
101 dáme tam jenom anglicko českou kabinu, a to hlavně z toho důvodu aby
102 jako čeští účastníci kteří třeba jsou pozvaný jako řečníci, a
103 odehrává se to v praze aby měli tu možnost mluvit česky. nebo
104 dokonce i proto aby tomu jenom dali nějaký takový jako větší
105 mezinárodní prostě větší důležitost že to má že to je mezinárodní a
106 že si že tam tedy běží asi ty dva jazyky. takže já se třeba mě
107 napadá napadají konference knihovny václava havla. který které jsem
108 v posledních letech jich několik dělala, a tam to docela často je
109 takhle. ale nakonec tam skončíte v situaci kdy tam není žádný jakoby
110 anglický rodilý mluvčí. všechno jsou to mluvčí jiných jazyků a někdy
111 je ta angličtina opravdu na špatné úrovni. někdy se stane že právě
112 třeba k té angličtině jakoby přidají ještě jeden jazyk že cítí že
113 tam je potřeba, tak třeba tady konkrétně u té knihovny tam bývá
114 občas ruština že tam byli ruští e disidentni, většinou jsou to
115 otázky kolem prostě lidských práv a potlačování svobod v různých
116 zemích, takže tam třeba přidají i třeba jenom na hodinu nebo na půl
117 dne čínštinu nebo nebo ruštinu. takže já si myslím že tahle situace
118 asi není neběžná, že třeba v tom česk- v tom českém kontextu se dá
119 jenom jeden pracovní a nebo teda jedna kabina na tu konferenci a že
120 se tam nějak s tím spláchne všechno protože všichni anglicky
121 jakžtakž umí.

122 {4}

123 TS: mhm

124 {5}

125 R8: na druhou stranu je to určitá výseč trhu kterou já se svou
126 prostě klientelou a kvalifikací vidím. není to tak že by že by
127 prostě když jsou jiné konference kde třeba je spousta dalších jazyků
128 tak se k nim ani třeba nedostanu, z důvodu že třeba tu kabinu
129 sestaví nějak jinak nebo prostě nemusí to být reprezentativní, to co
130 vám říkám.

131

132 PART OF INTERVIEW MISSING

133

134 {6}

135 TS: ještě mě by zajímaly ty používané jazyky ze strany těch řečníků.
136 jestli mluví spíš svými ee svými mateřskými jazyky, nebo jestli je
137 tam hodně té nerodilé angličtiny

138 {7}

139 R8: no myslím si že ta tendence je rapidně rapidně směrem k té
140 nerodilé angličtině. je to tak a je to pro nás v té profesi se tím
141 dostáváme úplně někam jinam. a myslím si že to tak je, jako opravdu
142 um přemýšlím jestli je nějaký rozdíl mezi tou situací tady v čechách
143 a v těch evropských institucích, jako v čechách když si vezmu ten
144 takový to nastavení nebo ten kontext který já často znám, že se
145 prostě jako na konferenci dá jenom anglická kabina aby byl jeden
146 tedy zahraniční jazyk, tak pak ti lidé vlastně jim nic jiného
147 nezbyvá než než mluvit anglicky. a dělají to, a prostě i zvou ty
148 řečníky, s tím že předpokládají že nebo se bere má se za to že
149 prostě budou umět anglicky poslechnout si to anglicky. takže

150 německých řečníků, rakouských řečníků, polských řečníků, pokud třeba
151 tady jsou to nějaké regionální věci tak stejně všichni potom mluví
152 mluví anglicky. a: v té Evropě teda musím říct že i tam ta tendence
153 je docela silná že se to k té angličtině furt víc a víc posouvá a je
154 to je to <docela smutný>, ale ale zas je to prostě přirozený vývoj a
155 to rozhodně nechci jakoby říkat takhle by to tedy nešlo, jo. prostě
156 já si myslím že to je přirozený vývoj. můžeme si říkat dobře, ne
157 všichni tu angličtinu tak umí a tím pádem ta komunikace třeba není
158 úplně dobrá, ale ta tendence je prostě ti lidé se baví v kuloárech
159 anglicky, nebo když mají vystoupení na nějakém větším třeba na
160 plenárce, tak si to často nechají napsat a přečtou to anglicky,
161 takže ta tendence k tomu že řečníci prostě všech možných národností
162 směřují té angličtině je velká. mají pocit že třeba to tlumočení to
163 ne vždycky jako zvládne úplně dobře, mají pocit že je to takové m
164 méně přirozené, že se to tím zdržuje takže, můj dojem je že tendence
165 k tomu prostě budeme si to všichni říkat anglicky a ta to tlumočení
166 je trochu jenom taková jako ozdoba aby to tomu dodalo mezinárodní
167 rozměr že to někdy taková že tendence je ale zase (.) znovu říkám
168 prostě je to jako možná moje výseč toho trhu kterou kterou já vnímám
169 že jo. že třeba jiní mají dojem z toho jiný, ale nepochybně ta
170 situace pro toho tlumočnicka je tím pádem úplně úplně jiná že jo.
171 jako kolegové i z velkých jazyků jako je francouzština nebo němčina
172 většinou vědí, že tomu rozumí převážně jenom oni, třeba v tom
173 publiku a že to publikum je potřebuje, zatímco s tou angličtinou
174 dneska je to takové trochu že jako každý tomu rozumí a vlastně to
175 tlumočení nepotřebuje, a nebo si ho jenom tak jako poslouchá a
176 pouští kvůli tomu aby kontroloval případně kritizoval co se mu tam
177 nelíbí. ne že by třeba nahlas ale jenom pro sebe, no prostě je to je
178 to úplně jiná jiná situace najednou. v tom s tím tlumočením. a
179 rozhodně tendence mluvit anglicky ať ať už jí umí ty lidé jakkoli
180 jako je.

181 {8}

182 TS: mhm, teď bych se ráda právě přesunula k tomu jak tu angličtinu
183 ti řečníci umí, jestli byste dokázala nějak charakter- já samozřejmě
184 chápu, že to není jednodušská skupina eh mluvčích ale: jestli byste
185 dokázala nějak charakterizovat právě projevy těch nerodilých
186 mluvčích z hlediska třeba nějaké idiomatičnosti, kreativity,
187 přirozenosti projevu a plynulosti, i třeba koherence, a celkově toho
188 jak snadné nebo naopak složité je poznat kam řečník míří a jestli v
189 tomhle nějaký rozdíl mezi právě nerodilými a rodilými mluvčími s
190 kterými se setkáváte (.) jestli třeba dochází ke dvojsmyslům které
191 musíte při tom tlumočení řešit nebo nějakým vágnějším vyjádřením a:
192 a tak. samozřejmě můžete i eeh rozdělit jestli chcete mluvit zvláště
193 třeba o těch psaných připravených projevech a mluvených. protože
194 teda jako právě spatra spontánních.

195 {9}

196 R8: no určitě, (.) ta otázka je prostě široká že to se velmi obtížně
197 nějakým způsobem jako velmi obtížně se mi o tom přemýšlí jak bych to
198 pojala aby to bylo nějaké aby to mělo nějakou trošičku zobecňující
199 platnost, ale zároveň aby to abych se nedopustila generalizací který
200 nejsou úplně na místě. ono totiž, (.) jako ono to rozdělení mezi tím
201 rodilým a nerodilým mluvčím rozhodně není takové, že by se řeklo teď

202 mluví rodilý mluvčí tak to je úleva. teď mu všichni rozumíme teď je
203 to ideální a pozor teď přichází nerodilý mluvčí a bude to problém
204 protože je špatně vyslovuje eh má nějaké prostě ne nejasnosti v tom
205 vyjadřování které kterými musíme zápasit. tak to vůbec není, a (.)
206 všímám si třeba protože ten tlak na to aby všichni tlumočníci třeba
207 v těch institucích měli angličtinu byl enormní. pokud tam člověk
208 třeba jako s jinými jazyky kolegyně s němčinou francouzštinou nebo
209 třeba italštinou která je ještě jako možná taky méně důležitý jazyk
210 nebo španělštinou, chtěly tam fungovat, tak všichni si museli tu
211 angličtinu přidat. že jo. všichni ji zároveň umí tak jak je to te to
212 prostě průřezově všude, takže si ji hodně kolegu přidalo a vnímám
213 teď když třeba pracujeme, že vlastně mi říkají, nebo třeba tak
214 naznačují, já teda radši budu dělat ty nerodilé mluvčí a vy co jste
215 jako ty angličtináři primární dělejte ty rodilé protože těch my se
216 bojíme. takže jakoby se nedá říct že je to nerodilý mluvčí a tudíž
217 je to všechno všechno jako horší. těžší. to určitě ne. tuhle tuto
218 tendenci jako vnímám velmi silně. nebo jsem vnímala donedávna že
219 prostě radši budou kolegové dělat ty nerodilé mluvčí, protože
220 zejména třeba z jazyků které znají, že jo protože ten pocit je že
221 když ten jazyk znáte, tak že lépe budete zvládat němce, když máte
222 němčinu francouze když máte francouzštinu, a: spíš se bojí těch
223 rodilých mluvčích. což se jim vůbec nedivím, že to že to i někde
224 takhle vnímají protože u těch rodilých mluvčí je spousta jiných zase
225 úskalí s kterými (.) jako já si myslím že prostě když umíte tu
226 angličtinu <dobře>, tak ta výhoda spočívá hlavně v tom že umíte říct
227 nebo že že prostě dokážete říct já už tomu teď nerozumím nebo něco
228 mi tam uteklo nebo tohle jsem nepochopil, protože ta angličtina
229 v tom dokáže a asi všechny jazyky, dokáže být velmi záluďná. je
230 hodně prostě kondenzovaná, pokud to bývali mluvčí v parlamentu
231 poslanci, ti se velmi rádi vyjadřují v nějakých právě idiomatických
232 nebo nebo hodně v metaforách,

233 {10}

234 TS: pardon jenom myslíte teď rodilé mluvčí?

235 {11}

236 R8: teď mluvím o rodilých mluvčích ano ano. pokud bývali. takže že
237 ti že ti kolegové kteří třeba nemají silnou angličtinu k tomudle
238 tomu měli tu tendenci to naprosto chápu. ale druhá věc je ta že se
239 v těch evropských institucích a ono potažmo i i teda třeba řekněme
240 na českém trhu, ta situace měnila mění a změnila potud že: s
241 odchodem velké británie ta angličtina tam prakticky mizí jo. je tam
242 pár irů, a to je všechno řekněme. a irů se všichni bojí ještě více.
243 takže rozhodně bych neřekla že ta jako linie že je je to nerodilý
244 mluvčí, bude to těžké. a je to rodilý mluvčí tak to si to užijeme.
245 samozřejmě když máte pěkně dobře hovořícího brita s dobrou
246 výslovností a byť třeba mluví rychleji a je to je to kondenzovanější
247 a musíte to hodně analyzovat, tak stále prostě je to krásná práce
248 proti tomu, když máte nerodilého mluvčího který sice mluví v zásadě
249 jednoduchými slovy, žádné prostě idiomatické vazby ani metafory a
250 ani často prostě to co ti britové rádi dělají citáty z literatury to
251 tam není, ale zároveň třeba je tak špatná výslovnost že vám dá
252 hrozně práce rozšifrovat ta slova, že kdybyste ta slova měla napsaná
253 tak je to velmi jednoduchá angličtina, ale pak zase velká část té

254 zátěže na to je na tom akustickém dešifrování toho co ten člověk
255 říká, takže prostě ta škála je tak rozmanitá, že se to jakoby nedá
256 říct á ani bé. že se nedá říct jednoznačně tak je to lepší nebo
257 prostě toto je jednodušší. některý nerodilý mluvčí se dělá velmi
258 příjemně, a jinde jinde to jinde to drhne, ale myslím si že u těch
259 narodilých mluvčí to opravdu nejvíc drhne na té výslovnosti, a že
260 tam se vyplatí pokud s tím s toudle novou realitou chceme pracovat,
261 a musíme pracovat tak se prostě vyplatí si to trochu jako
262 naposlouchat. já mám pocit že za těch mnoho let poslouchání té
263 nerodilé angličtiny že jí jakoby mám docela naposlouchanou, ale
264 vždycky může člověk narazit na nějaký problém a že to že tím jakoby
265 můžeme teda něco třeba tomu klientovi nabídnout navíc než než sám
266 ten klient by dokázal, protože se mi třeba konkrétně jsem si
267 vzpomněla na jednu situaci která se nám stala a pro mě osobně ale to
268 si myslím že to jako kolegové i ti kteří umí španělsky podporují,
269 nebo se s tím ztotožňují, mně vždycky přijdou nejhorší španělé.

270

271 PART OF INTERVIEW MISSING

272

273 {12}

274 TS: vy jste říkala že jsou méně idiomatičtí ee stává se někdy že
275 třeba tam je idiomatičnost z toho jejich mateřského jazyka? a nebo
276 jestli potom třeba máte pocit že: vlastně už jste to zmínila u těch
277 nerodilých třeba francouzštiny, že si je berou ti lidi kteří mají
278 francouzštinu, tak jestli třeba se vám jinak tlumočí když čech mluví
279 anglicky, nebo dejme tomu teda i chorvat, když máte to chorvatštinu,
280 versus když mluví anglicky právě třeba francouz nebo němec nebo
281 nějaký ee mluvčí jazyka který vy neovládáte. jestli mezi tím vidíte
282 nějaký rozdíl.

283 {13}

284 R8: no já si myslím, možná ještě k tomu začátku té vaší otázky, vy
285 narážíte na to že třeba ty idioma- nějaká prostě idiomy přenáší z
286 vlastního jazyka, nebo něco takového, to si teda skoro myslím že se
287 nestává, a pokud se něco takového stává tak si většinou ten řečník
288 toho je vědom, a řekne to. řekne no my říkáme prostě u nás v čechách
289 se říká něco, a teď se to teď se to třeba snaží do té angličtiny
290 nějak napasovat. ale že si je vědom toho že že by použil prostě
291 třeba nějaké úsloví které v té angličtině nefunguje. takže to si
292 nemyslím že by se stalo že si tam španěl něco přinese o olivách a vy
293 vůbec nebudete vědět proč o těch olivách mluví protože si myslím že
294 by třeba řekl no u nás ve španělsku říkáme že: olivy jsou zelenější
295 já nevím z jižní strany. nebo něco. to bychom hned věděli že si teda
296 do- z angličtiny do angličtiny převedl něco nějakou nějaký takový
297 obrat. takže, tam si myslím že problém není. a teď byla ta druhá
298 otázka nebo druhá část té otázky, jestli se lépe tlumočí nerodilý
299 řečník který a který má za rodilý jazyk nějaký jazyk který znáte. já
300 si myslím že obecně si všichni myslíme že ano a že si tak jakoby
301 člověk řekne ten němčinář že když si vezme němce tak že to bude
302 jednodušší, ale pak často slyším že to tak vlastně není nebo mi
303 kolegové řeknou no že se jim to stejně dělalo hrozně špatně protože
304 něco, buď tam je nějaká individuální odchylka že zrovna tenhle němec
305 prostě stejně mluvil nesrozumitelně, a nebo že se to zase nedá až

306 takhle zjednodušeně zobecnit. no já bych si myslela, že českému
307 řečníkovi a myslím si to do dneška, že českému řečníkovi asi budu
308 rozumět lépe než třeba tak jak říkám já už ty evropské jazyky mám
309 hodně naposlouchané a to si v podstatě myslím že je pro tu práci
310 dneska důležité. ale než třeba japonskému. když přijde občas se mi
311 se nám to stane, že přijde nějaký japonský host který mluví anglicky
312 do parlamentu a: těm hodně špatně rozumím protože ani neumím
313 japonsky, a ještě navíc to nemám nemám naposlouchané. takže neřekla
314 bych zase že ta odpověď je úplně přímočará ano tenhle jazyk umím a
315 tudíž angličtinu řečníka toho jazyka chorvata třeba, nebo slováka
316 budu budu tlumočit lehčeji. nedá se to tak úplně říct, ale nějakou
317 logiku to má asi z devadesáti možná, že to platí třeba z osmdesáti
318 devadesáti procent. že ano ale ne vždycky.

319

320 PART OF INTERVIEW MISSING

321

322 {14}

323 R8: úplně jinou potom kapitolou je, co potom tlumočení ze všech těch
324 variant angličtiny potom dělá s tím vaším retûrem ((míněno retour))
325 to je, si myslím dneska velký problém pro angličtináře. ale taky
326 nevím jestli je to věc která jako vás zajímá. já si myslím že to
327 prostě ten retûr ((míněno retour)) <devastuje> že se dostáváme do do
328 situace kdy prostě z takové té neumělé globiše ((míněno Globish))
329 také, vytváříme neumělé globiše ((míněno Globish))

330 {15}

331 TS: mhm, myslíte tím že jste prostě vystavená takovému množství
332 nerodilé angličtiny že vlastně to ovlivňuje vaši vlastní produkci?

333 {16}

334 R8: no určitě, a myslím si že rapidně, myslím si že to opravdu tím
335 může (.) tak rapidně no. že se to může hodně zhoršit. není to jenom
336 jako že by se že by ten ta vaše anglická produkce třeba kdybyste se
337 s někým bavila u piva tak to možná není, až tak silné, ale je to je
338 to i snaha třeba přizpůsobit se tomu posluchači, který je maďar a
339 před chvílí maďar- teda před chvílí vám před chvílí na té konferenci
340 něco říkal anglicky hodně špatně, a teď říká někdo něco mm česky, a
341 vy vy to máte přetlumočit do angličtiny a vlastně máte v hlavě
342 trošku to že teda je tam to todle je váš posluchač, a že byste mu
343 třeba i podvědomě měla to trošku zjednodušit aby aby to (.) ta
344 informace prošla, a aby tedy se mu to dostalo na té úrovni, která je
345 pro něj srozumitelná. jestli jestli mě chápete co teď si říkám. že
346 vlastně přizpůsobujete jednak ta vaše dovednost trošku upadá, to si
347 myslím že asi jo. posloucháním toho velkého množství ee těch
348 nepůvodních angličtin a jednak i vlastně že se jim trošku
349 přizpůsobujete jako posluchačům.

350

351 PART OF INTERVIEW MISSING

352

353 {17}

354 TS: a vy teda říkáte podvědomě, děláte to někdy i vědomě? nebo když
355 tlumočíte nerodilého mluvčího pracujete s tím vědomě nějak jinak,
356 nebo: se všechny ty strategie a toto přizpůsobování případně právě
357 naladění se na jiný přízvuk ee děje spíš podvědomě

358 {18}
359 R8: no já si myslím že spíš podvědomě, i když (.) možná je to otázka
360 (.) jako míru jako míra toho vědomí nedovedu úplně přesně uchopit,
361 každopádně si myslím že se jakoby snažím (..) s tím pracovat tak aby
362 ten příjemce toho tlumočení byl (.) aby mu to bylo co nejvíc ku
363 prospěchu. a to to třeba je nějaký vědomý cíl. prostě chci aby aby
364 se mu dostalo toho obsahu který tam zaznívá, a může to třeba
365 vyžadovat že to tedy nějakým způsobem zjednoduším nebo že to
366 přizpůsobím (.) tomu co nějakým těm slovům která která on by tam
367 očekával byť třeba tam úplně tak nejsou, ale to myslím že trochu
368 spíš dělá člověk podvědomě, s tím že ten hlavní cíl je aby co
369 nejlépe aby ten obsah, se mu předal formou která mu bude co nejvíce
370 k užítku. ale samozřejmě, jestli to člověk správně trefí? to zase je
371 jiná jiná otázka. protože u toho konferenčního tlumočení vlastně ty
372 posluchače zase tak dobře neznáte, a ta zpětná vazba je malá. ale
373 vím že prostě hodně třeba ten ta otázka toho, jak přizpůsobit tu
374 angličtinu do které tlumočíte v retůru ((míněno retour)) tomu aby
375 byl spokojen český delegát jako je dost ošidná, a rozhodně není není
376 jakoby akademická, není teoretická, protože prostě někdy ti delegáti
377 jako mají potřebu že jo poslouchají to, a mají třeba říct tohle my
378 bysme radši abyste toto říkala nějak jinak, což jistě můžete, ale
379 zase jako ten tlumočník a angličtinář máte pocit že to je v té
380 angličtině to úplně tak nefunguje když si to přeloží doslova no. to
381 je taková věčný věčné dilema.

382 {19}

383 TS: ee mě hlavně zajímá, asi právě nic neuděláme s tím že nemáme
384 zpětnou vazbu od toho ee posluchače a to vlastně ani není mým cílem
385 toho výzkumu, mě spíš zajímá právě když jste v té kabině a: dejme
386 tomu musíte myslet na to že máte takhle různé skupiny posluchačů a
387 máte právě třeba tu angličtinu která je v něčem trochu
388 idiosynkratická nebo trochu jiná, tak jak to na vás působí, jestli
389 máte pocit že třeba (.) je to větší zátěž, že jste unavenější
390 rychleji, a nebo: eh a nebo jestli to je prostě fakt srovnatelné
391 s těmi rodilými mluvčími

392 {20}

393 R8: e teď tedy myslíte řečníky nerodilé. ne posluchače

394 {21}

395 TS: no ee oboje. pokud o nich chcete mluvit zvlášť tak můžete, ale
396 teď mě hlavně zajímá vlastně ta kognitivní zátěž když pracujete s
397 tou nerodilo angličtinou ať už eeh že vy ji vlastně musíte
398 zpracovávat a v nějakém a nějakým způsobem je prostě dejme tomu
399 jiná, než ta na kterou jste původně byla naučená, a: pak ještě při
400 té produkci teda musíte myslet vlastně na: (.) že se třeba musíte
401 trochu víc hlídat, že nemůžete automaticky vystřelit to první řešení
402 které vás napadne protože by třeba bylo příliš idiomatičké, tak
403 jestli tohle vnímáte jako větší zátěž.

404 {22}

405 R8: já si určitě e u té první skupiny u to toho poslechu těch
406 nerodilých mluvčích, pokud pokud ee je tady ten jejich projev
407 náročný na porozumění tak ta zátěž je enormní. ale možná je to
408 častější u nerodilých, ale můžete mít i prostě náročného ira který
409 vás zmučí taky tak. ale dobře můžeme si říct že třeba u těch

410 nerodilých kteří mají hodně prostě nesrozumitelnou výslovnost že ta
411 ta zátěž je hrozná a potom z toho samozřejmě věnujete sedmdesát
412 procent energie jenom na to dešifrovat akusticky co ten člověk říká
413 takže na to nějak analyzovat plus vytvářet prostě ještě produkovat
414 něco dobře znějícího už té kapacity je hrozně málo. to si myslím že
415 že může být velký problém, a právě problém který si myslím že má
416 někde hranici kde bychom měli umět jít nějak smysluplně určit a
417 říct, (.) to je prostě hranice za kterou již ten (.) to co mně jde
418 do těch uší už je natolik nesrozumitelné že nejsem schopná s tím
419 pracovat. ale myslím si že se to bojíme říct, protože prostě (.) od
420 toho tam jsme a každý pak bude říkat no tak to na co vy tady jste
421 když prostě řeknete že to nejde? ale myslím si že to je jakoby
422 legitimní otázka (.) že je určitá hranice za kterou již prostě
423 dešifrovat co ten mluvčí pravděpodobně tedy nebo nejčastěji nerodilý
424 ale nemusí to být stoprocentně vždy říká, je (.) je prostě taková,
425 že že tomu není rozumět. já jsem to zažila u kolegů kteří tlumočí
426 z češtiny, němec a francouz a slyšeli českého mluvčího který tak
427 strašně (šumloval) špatně artikuloval, že prostě řekli že mu není
428 není rozumět. jako je je ta situace může taková situace nastat a
429 párkrát jsme se o tom bavili s kolegy že prostě ta hranice někde je.
430 že to nejde že to nejde prostě až do nekonečna natahovat tu
431 kapacitu. že je ta hranice taková je a že jako by člověk měl mít
432 legitimně právo v tu chvíli to říct ale je to samozřejmě velmi velmi
433 ošidné. takže určitě ano, prostě náročný řečník když je nerodilý, a
434 když špatně vyslovuje a myslím si tedy že ta výslovnost je to to
435 klíčové, tak vás může úplně vyčerpat, a pak ta produkce produkce je
436 špatná. vaše vlastní. a druhá ta situace to přizpůsobení se
437 posluchačům kteří třeba nejsou při retůru ((míněno retouru)) kteří
438 nejsou rodilí mluvčí, to si nemyslím až že by bylo. i když jsem
439 úplně rozuměla tomu co říkáte že třeba člověk se trošičku jakoby
440 krotí, v těch třeba použití nějakých náročnějších slov nebo nebo
441 idiomatických spojení (.) tak to si myslím že tak náročné není
442 protože zas taková obecná strategie je podle mého názoru u toho
443 retůru ((míněno retouru)) přece jenom není to tlumočení do našeho
444 rodného jazyka, se spíš držet při zdi a věci říkat jednoduše a říkat
445 je srozumitelně, a třeba i základnějším jednodušším slovníkem než
446 vytvářet nějaké nějaké kudrlinky na které které nám potom uberou moc
447 moc kapacity kterou bychom lépe využili jinde. takže tam si myslím u
448 té druhé situace ne. ale u těch řečníků kteří jsou (.) na tom s
449 výslovností špatně že to je skoro nesrozumitelné, je to je to velký
450 problém e nebo může to být velký problém.

451

452 PART OF INTERVIEW MISSING

453

454 {22 continued}

455 R8: myslím si že se tomu musíme přizpůsobit. jako přizpůsobit tím,
456 že budeme že prostě se s tím smíříme a budeme to brát jako nějaké
457 varianty té angličtiny a toho jazyka snažit si je co nejvíc
458 naposlouchat, aby člověk mohl nabídnout i to že dobře rozumí špatně
459 artikulujícímu francouzi který mluví anglicky a říká ot místo hot, a
460 že v tom trošku může být nějaká malá konkurenční výhoda nebo přidaná
461 hodnota, ale: zároveň si myslím že při tom by člověk měl prostě

462 pracovat na tom retůru ((míněno retouru)) a udržovat ho v nějakém
463 přijatelném stavu. no aby se nestalo že ten retůr ((míněno retour))
464 se přizpůsobí se přizpůsobí té globiš ((míněno Globish)) aby pořád
465 nabízel těm posluchačům byt se jim třeba přizpůsobí trochu, v tom
466 smyslu že jim nebude nabízet nějaké příliš náročné (.) náročné
467 idiomy ale že zároveň si zachová furt angličtinu která bude mít tu
468 úroveň, která je vyšší než než těch nerodilých mluvčích a nebude se
469 nebude jakoby se nechat strhávat třeba na tu na tu jejich úroveň
470 nižší. pokud to tak je, nemusí to vždycky tak být. takže asi to bych
471 myslela že jsou jako takové dva výstupy když přemýšlím o tom co s
472 tou prostě s tím velkým přílivem těch nerodilých řečníků tak prostě
473 si je se je učit, tak jako se člověk učil nebo učil. prostě vnímá že
474 jsou že je britská že severní angličtina ze severní británie je
475 úplně jiná než než londýnská, a nebo než ta standardní kterou měl
476 naposlouchanou, nebo jaká jak jiná je americká angličtina tak taky
477 vnímat ty ty ty nerodilé řečníky, a k tomu se ale zároveň prostě
478 snažit si držet tu slušnou takovou neutrální řekněme neutrální
479 aktivní angličtinu.

480 {23}

481 TS: mhm. ještě bych měla asi: asi už poslední otázku, vy jste:, už
482 jste se k tomu trochu vyjádřila vlastně jaký jak to vnímáte, ale
483 řekla jste tedy že je tady nějaký trend, že se ta angličtina
484 nerodilá používá mnohem víc a víc, a mě by zajímalo celkově jaký z
485 toho máte jako tlumočnický pocit, třeba i z toho nejenom z toho
486 pohledu že že to tlumočíte že to je jiné, ale (.) i z toho pohledu
487 že vlastně nabízíte to tlumočení ale ten člověk mluví prostě stejně
488 tím jazykem do kterého vy byste ho vlastně mohla tlumočit. tak jaký
489 celkově máte na tenhle trend názor, a jaký z toho máte celkově pocit
490 jestli už jste se k tomu trochu vyjádřila ale jestli vás ještě
491 napadá něco jiného tak

492 {24}

493 R8: no tak jak jsem říkala no, snažím se to vnímat s otevřeným
494 hledím, protože si myslím prostě že my jako jsme si zvolili profesi,
495 která je nějaká jako služba. a pokud chci poskytovat službu tak se
496 musím přizpůsobit tomu co po mně ten klient chce, a co (.) jak mu to
497 vyhovuje no. takže já se snažím k tomu přizpůsobovat přistupovat
498 spíš tak neříkám úplně optimisticky, ale tak realisticky, prostě ta
499 situace nastává, a pokud já můžu něco nabídnout, co co ten klient
500 nemá třeba je (.) slušné převedení českého projevu do angličtiny
501 které by třeba sám nezvládl, tak tomu nabídnout můžu a jinak se
502 musím přizpůsobit no. nic jiného nic jiného, nebo nic jiného. no tak
503 můžeme se snažit prostě nějakým způsobem působit na ty klienty a
504 říkat jim že můžou používat svůj rodný jazyk a od toho tam to
505 tlumočení je, ale ten trend je velmi silný a ta tendence je a myslím
506 si že je nezvratná. nebo nezvratná no prostě že ta že všechny snahy
507 prosadit nějaké esperanto selhaly ale že ta angličtina si za
508 posledních dvacet let tu cestu našla k tomu že se takovým esperantem
509 prostě stává. a že to je otázka už jenom půl generace než se jim
510 stane stane úplně. a že prostě tak to je a a (.) jako nadšená z toho
511 určitě určitě nejsem, protože to jednak snižuje tu poptávku po té
512 službě vůbec a jednak dokonce když se ta služba nabízí (.) tak často
513 i vnímám že se příliš nevyužívá jo. což z té práce jako když mluvíte

514 k teda k sálu kde vás nikdo neposlouchá tak to moc motivující pro
515 toho tlumočníka není no. když prostě ee vlastně ty anglické řečníky
516 si většinou lidé prostě ani už ty sluchátka neberou třeba na
517 konferencích v čechách mám pocit že moc že prostě (.) mají pocit že
518 to nepotřebují, a a to je určitě demotivující no. ale obecně se
519 prostě k tomu snažím přistupovat jako k realitě, tak to tak to je, a
520 pokud můžu ještě něco nabídnout tak se snažit tomu přizpůsobit že
521 budu rozumět každému španělovi který říká riks místo risk (.) tak
522 tolik asi.

INTERVIEW NO.9

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R9: respondent no.9

1 {0}

2 TS: poprosím vás na začátek jestli byste mi uvedla jaké je vaše
3 vzdělání, pracovní jazyky a kde hlavně pracujete na kterém trhu? a
4 zhruba jak dlouho.

5 {1}

6 R9: vystudovala jsem vysokou školu translatologii, tehdy se to ještě
7 myslím nejmenovalo translatologie nýbrž tlumočnický a překladatelský
8 ústav. původně když jsem začala studovat tak to bylo na univerzitě
9 sedmáctého listopadu, ale zhruba v polovině studia to přešlo pod
10 karlovu univerzitu takže diplom mám karlovy univerzity, absolvovala
11 jsem v roce sedmdesát pět, a: pak ještě někdy kolem roku osmdesát
12 pět jsem udělala doktorát. takový ten ještě ten phdr nikoliv
13 phd a mé jazyky jsou. studovala jsem angličtinu francouzštinu na
14 stejné úrovni, ale pro mě bylo vždycky silnější jazyk francouzština.
15 protože jsem studovala ve francii střední školu.

16 {2}

17 TS: aha,

18 {3}

19 R9: a později jsem si přidala španělštinu. takže mám češtinu á
20 francouzštinu bé španělštinu angličtinu slovenštinu cé. po studiích
21 jsem začala hned pracovat jako tlumočnice na volné noze, (.)
22 nejruznější nejruznější tlumočení které v té době byly. některé byly
23 technické některé byly (.) tehdy se pracovalo v podstatě přes
24 češtinu jako pilotní jazyk. čili čili se třeba (.) tak česká kabina
25 neexistovala, byly ty různé jazyky řekněme typicky angličtina
26 francouzština němčina, a když někdo mluvil česky tak všechny ty tři
27 kabiny to tlumočily do svého cizího jazyka a když mluvil někdo
28 francouzsky tlumočila jsem do češtiny, a ty ostatní kabiny se na mě
29 přepnuly a tlumočily z češtiny. tenhle ten styl tlumočení vlastně
30 existoval zhruba plus mínus do do roku devadesát. a celé toto období
31 těch kolik to je do roku <devadesát> patnáct let, bylo to tlumočení
32 tak zhruba tohoto tohoto typu. ale bylo hodně konsekutivního
33 tlumočení nebo bylo bylo hodně tlumočení jenom třeba čeština
34 francouzština.

35 {4}

36 TS: mhm a mluvíte teďka o nějakém českém trhu

37 {5}

38 R9: českém trhu pouze na českém trhu, a především tehdy sice jsme
39 byli takzvaně na volné noze, ale v podstatě nebylo možné tlumočit
40 jinak než přes jednu ze dvou existujících agentur (.) to jako to
41 prostě nevím, asi by byl člověk zavřený do <vězení kdyby náhodou si
42 přijal nějakou> práci přímo. nikdo tu práci přímo ani nenabízel ale
43 hlavně to prostě nešlo. um po roce devadesát se situace radikálně
44 změnila, takže když se ptáte na jakém trhu pracuji tak já můžu říct
45 na třech různých trzích. v roce devadesát se tedy situace velice

46 změnila. zaprvé tedy už bylo možné mít kontakt přímo s
47 klientem pokud se klient obrátil na vás, nebo přes jednu z mnoha a
48 mnoha agentur které vznikaly, a také se situace změnila tím že
49 drtivá většina práce byla jenom cizí jazyk plus čeština. ne nějaké
50 větší konference (.) postupně se víc a víc dostávala stávala vlastně
51 třeba i jediným jazykem na konferencích angličtina, zejména na
52 vědeckých lékařských a podobně. já jsem v té době vlastně angličtinu
53 dělala velice okrajově protože protože (.) není to můj aktivní
54 jazyk. takže opravdu jako můžu někde vypomocť když se někdo ptá kudy
55 se někam jde nebo podobně, ale že bych si sedla do kabiny a
56 tlumočila odborné věci z češtiny do angličtiny tak to jsem už po tom
57 roce devadesát pociťovala jako že to není není to co bych měla
58 dělat, a v té době bylo i hodně kontaktů s fran- s francií
59 francouzskou ambasádou s kulturním centrem takže v podstatě té
60 francouzštiny bylo bylo hodně. někdy kolem roku nevím možná
61 devadesát pět nevím přesně, zorganizovala evropská unie zkoušky pro
62 tlumočníky kteří se přihlásili, (.) konaly se tehdy v bruselu, to
63 byly první od té doby těch zkoušek bylo víc vlastně akreditační
64 zkoušky se tomu dnes říká. tehdy byly úplně první na které jsem se
65 přihlásila a měla jsem to štěstí že se mi to povedlo takže jsem je
66 udělala, a občas ale sporadicky tak třeba dvakrát třikrát do roka
67 jsem byla najmuta evropskou unií evropskou komisí tehdy konkrétně, a
68 tlumočila jsem pro ně. dál jsem pokračovala v té práci jak jak jak
69 kdo který zákazník byl, a v roce dva tisíce tři mi evropská komise
70 nabídla nabídla tedy smlouvu, na dobu určitou, a tři roky jsem byla
71 zaměstnancem jako tlumočnickem zaměstnancem evropské komise. a pak jsem
72 se zase vrátila zpátky do prahy, to jsem tehdy žila v bruselu a
73 pracovala jsem ale dál hodně pro evropskou komisi a pak postupně pro
74 skyk ((míněno SCIC)) tedy a pak postupně pro evropský parlament a
75 teď v posledních letech (.) vlastně to byla bylo jediné moje jediná
76 mí zákazníci. protože když jste často v bruselu, tak nemůžete být
77 současně v praze, nabídky občas nějaké byly ale většinou jsem je
78 nemohla vzít a myslím že se to tak nějak i vyvinulo, že ta dělba
79 toho trhu že (.) tak no. a to vlastně do jisté míry až dosud až do
80 kovidu ((míněno Covidu))

81 {6}

82 TS: děkuju, to bylo

83 {7}

84 R9: =obsáhlé

85 {8}

86 TS: =obsáhlé ano, ale velmi zajímavé, um tak já možná ještě než se
87 pustíme k těm větším jednotlivostem, jestli byste mohla: jestli se
88 dá říct že došlo k nějakému trendu posunu třeba i na tom evropském
89 trhu v tom kolik je tam nerodilých řečníků angličtiny.

90 {9}

91 R9: no úvodem bych jenom úvodem bych jenom řekla že samozřejmě tím
92 příchodem nebo tou tou velkou vahou kterou měli evropská unie v
93 nabídce tlumočení se samozřejmě úplně posunula ta práce, že že
94 naopak bylo žádoucí, mít několik jazyků ze kterých se ze všech
95 pracuje do mateřštiny. a buď nemusel být nebo mohl být jeden jazyk
96 jako to to bé jako ten retůrový ((míněno retourový)) jazyk. takže to
97 byla obrovská změna teda v práci. to že už člověk nepracoval jenom s

98 jedním cizím jazykem který mohl hýčkat, rozvíjet, a všechno
99 opečovávat ale že tady bylo víc jazyků.
100 {10}
101 TS: mhm
102 {11}
103 R9: no a posun, posun určitě ano. určitě ano. hodně řekla bych
104 každým každým každým tím volebním obdobím můžeme to brát třeba podle
105 parlamentu ale ono stejně tak se mění i evropská komise ve stejných
106 cyklech. každým tím jakoby novým obdobím bych řekla že se mluvilo
107 víc a víc anglicky. a možná že je to i tím že se v těch našich
108 zemích, myslím tedy v zemích střední a východní evropy, se také víc
109 a víc lidí naučilo anglicky. takže třeba ještě v roce dva tisíce
110 čtyři (.) to byla trošku starší generace, která mluvila méně
111 anglicky a teď je teď bych řekla ale z to platí pro všechny země (.)
112 a ta angličtina, docela paradoxně po odchodu po brexitu po odchodu
113 velké británie samozřejmě zbývá malé irsko, ještě. ale: se vlastně
114 bude možná mluvit víc anglicky než se mluvilo před deseti lety. víc
115 lidí častěji ee protože jsou to ve velké, většině teď po odchodu B
116 britů už prakticky ve velké většině, jsou to nerodilí mluvčí, tak
117 je: je jich hodně. (..) já bych možná řekla jednu věc jste o které
118 jsem přemýšlela než jste přišla, že vlastně nerodilí mluvčí, nejsou
119 dva stejní. každý je úplně jiný. a ne ne, nutně to že mluví nerodilý
120 mluvčí to nutně neznamená, že to bude těžší tlumočení. když mluví
121 nějaký já nevím tak teď teď trošku zajdeme do celého světa,
122 australan nebo texasan nebo nebo odborář, který mluví kokny ((míněno
123 Cockney)) tak to může být výrazně těžší než ten nerodilý mluvčí,
124 takže ono je to (.) ale samozřejmě tím že mluví nerodilý mluvčí tak
125 je to (.) spíš to je než není faktor který ztěžuje tlumočení.
126 protože si nejste jistí když řekne (.) když řekne: ivenčuely
127 ((míněno eventually)) jestli teda myslí opravdu eventuálně, jak to
128 vypadá v kontextu a spletl se, a nebo míní to co to co ivenčuely
129 ((míněno eventually)) znamená. prostě všechny tyhlety tyhlety fozamí
130 ((míněno faux amis)) no. tak to všechno si u nerodilého mluvčího
131 najednou nejste jistá jestli to jako myslí tak opravdu jak to
132 vyznělo. ee a (.) kromě kromě přízvuku který ale jak říkám může mít
133 i rodilý mluvčí z austrálie kromě přízvuku který může být řekněme
134 hodně vzdálený od kingz ingliš ((míněno Kings English)). tak kromě
135 toho samozřejmě hraje roli jak rychle mluví. kromě toho hraje roli
136 jestli čte text. málokdo čte text pomalu takže rychle mluví a čte
137 text jde většinou ruku v ruce. takže když je (.) složitý přízvuk
138 rychlý projev, čtený text a to ještě čtený bez intonace tak to
139 velice velice velice ztěžuje. a já bych řekla že právě ta ta řada
140 faktorů když se spojí, ty negativní faktory když se všechny sejdou
141 tak je to tak je to je to velice velice složité.
142 {12}
143 TS: k tomu se určitě dostaneme, jestli bychom tedy mohly nějak
144 charakterizovat ty projevy těch nerodilých mluvčích a já samozřejmě
145 si uvědomuji že to není jedna nějaká monolitická skupina ale dejme
146 tomu vezměme si mluvčí kterým je rozumět a: nejsou to takoví ti
147 kteří by se ani nedomluvili vyloženě že by jenom četli text který
148 jim připraví někdo jiný, ale ti kteří jako relativně spontánně
149 mluví. tak e jestli byste mohla o nich něco říct, například co se

150 týče jazykové kreativity, a nějaké idiomatičnosti (.) ať už té
151 anglické a nebo: třeba ovlivněné jejich mateřskými jazyky?
152 {13}

153 R9: já myslím že většinou čím jsou čím se méně jistí v té angličtině
154 cítí, tím spíše mají připravený text který jim nejspíš přeložil
155 někdo jiný. a pak je to spíš jak anglicky uměl ten jejich
156 překladatel. ale když máme na mysli opravdu, některé mluvčí kteří
157 mluví spontánně reagují v diskuzi a tak zase teď mluvím hlavně ze
158 zkušenosti z parlamentu, z evropského parlamentu, tak (.) většinou
159 zasahují do diskuze v těch bodech které je zajímají. a může to být
160 třeba používání umělých hnojiv v zemědělství, může to být jako
161 docela nebo rybolov, nedej bože rybolov, češi tolik možná do toho
162 nezasahují, ale (.) může to být já nevím když si vzpomínám docela
163 čeští poslanci hodně vystupovali k nouzovému tísňového volání ve
164 vozidlech. to to může to být otázka emisí automobilů. prostě může to
165 být dost odborné, a pak samozřejmě když tlumočnick má tu možnost a
166 připraví se na to (.) to znamená nezmění mu nezmění mu zasedání v
167 poslední chvíli, třeba. když to je že je to v jeho moci a připraví
168 se na to tak to je zase další věc která to usnadní. že se na to
169 připravil terminologicky i obsahově. (.) ale vy jste se ptala na
170 něco jiného. vy jste se ptala jak idiom- no myslím že idiomaticky to
171 úplně úplně ne. že je to spíš takové (.) držení se faktu že je to
172 spíš rozhodně to nejsou žádné literární básnické výlevy, je to je to
173 držení se faktu, a je to spíše spíš rych- stručnější, konkrétnější
174 vyjádření té myšlenky. není to není to nějaké bohat- jazykově bohaté
175 vyprávění.
176 {14}

177 TS: mhm. a: ee vy jste hodně zmínila nějaké ty: (.) že mají třeba
178 nějaká ta konkrétní odbornější témata, pomáhá to? když ten rodilý
179 mluvčí má nějaké třeba užší téma že vlastně má asi naučený nějaký
180 ten slo-
181 {15}

182 R9: =a teď jste řekla rodilý mluvčí?
183 {16}

184 TS: tedy nerodilý.
185 {17}

186 R9: =určitě. určitě určitě to pomáhá, a protože to většinou teď zase
187 se trochu omezují na ty poslance, oni se většinou prostě v diskusi v
188 diskusi věnují tomu co je zajímavá tudíž o tom leccos přečetli, tudíž
189 odborně to mají mají zvládnuté. ale v evropském parlamentu je ještě
190 jedna věc zejména na plenárních zasedáních je velice striktně
191 odměřený čas který ten poslanec má k dispozici. a tak má třeba
192 minutu. nebo minutu a půl nebo dvě minuty. a jenom třeba zpravodaj,
193 má tři čtyři minuty. no a když má do těch dvou minut něco něco
194 vyložit tak zaprvé, má text, a ten čte hodně rychle. a opravdu se
195 věnuje jenom jenom tomu podstatnému kdy kdy tedy jen jen se
196 vyjadřuje výrazně pro nebo výrazně proti. to jsou to jsou teda ty ta
197 plenární zasedání, trochu možná podrobněji mluví na výborech ale i
198 tam, je i tam je čas odměřený. to spíš na na frakcích, se možná
199 trochu diskutuje tak nějak volněji (.) jsou někteří čeští teď mluvím
200 o českých poslancích, které snadněji jaksi poznám, tak jsou někteří
201 poslanci kteří se vyjadřovali hodně často, a jiní kteří se

202 vyjadřovali méně často, a bylo to někdy do jisté míry ale nemám to
203 nějak statisticky podložené. možná do jisté míry ovlivněno i tím kdo
204 jak uměl anglicky. i když nikdo nikomu nebránil aby mluvil česky,
205 že. ale přesto (.) to jak je to do jaké míry umí anglicky je určitě
206 i (.) faktor který ovlivňuje kolik si všeho možného o tom přečtou. i
207 když zase parlament všechno všechno podstatné překládá, do všech
208 jazyků jenomže první je originál, a pak jsou v nejbližší návaznosti
209 jsou ty tři takzvané pracovní jazyky angličtina němčina
210 francouzština. a než než to přijde třeba do té češtiny tak tak je to
211 třeba (.) vím že jsme někde začínali jednání výboru a v té v té v té
212 databázi textů ještě čeština nebyla. a v polovině jednání naskočil
213 český text. no tak to si pak ten poslanec který by závisel na
214 češtině těžko jako může nějak příliš prostudovat dopředu, že jo. ale
215 já si to jsou to jsou moje dojmy. to jsou víc dojmy než nějaké
216 podložené informace.

217 {18}

218 TS: jasně. s tím se počítá. a vy máte teda víc zkušenost z toho
219 parlamentu než z komise?

220 {19}

221 R9: komise v komisi jsem dělala hodně ze začátku. prvních pět let
222 jsem dělala vlas- tak jednak jsem tam byla zaměstnaná tak jsem
223 dělala jenom v komisi, a když jsem z komise odešla tak jsem stejně
224 měla prostě jakoby to i i na kolegy tlumočníky. myslím nejen české
225 ale když jsme začínali, tak jsme byly dvě, dvě na češtinu české
226 tlumočení. a pak jsme byli čtyři no. takže (.) doteď doteď mám
227 určité přátelské vazby na tlumočníky hlavně z francouzské kabiny. a:
228 to v parlamentu nemám. a přitom přitom to teďka bych vlastně teď
229 bych řekla tak posledních šest let už dělám převážně z různých,
230 důvodů já se nebudu pouštět do všech okolností dělám převážně v
231 parlamentu a (..) parlament potřebuje víc tlumočnicků než komise,
232 zejména na ty plenárky. a proto si je zajišťuje déle dopředu s
233 větším předstihem a tím pádem už se cítím natolik vyčerpána že už ani
234 nenabízím nic jinde. no: (.) takže vlastně mé nejčerstvější zážitky
235 jsou z parlamentu, a ten parlament je specifický. v komisi jsme
236 dělali v různých těch pracovních skupinách nebo i na radách
237 ministrů. rady ministrů to je vůbec sui generis to nevím jestli se
238 mám vůbec do něj pouštět do toho, (.) ale na těch pracovních
239 skupinách (.) bych řekla že ten český posluchač nebo někdy byly dva
240 někdy byli až tři, tak jako měl naopak veliký zájem o to jednání a
241 sledoval ho celé. kdežto nevím třeba ve srovnání v tom parlamentu
242 ten poslanec sleduje to co ho zajímá a pak buď to nesleduje nebo i
243 odejde.

244 {20}

245 TS: mm

246 {21}

247 R9: ale e ti ti pracovníci z těch různých ministerstev to opravdu
248 velice velice pečlivě sledovali, třeba některé právní právní texty
249 když se připravovaly směrnice tak to to bylo docela: docela ale
250 zase, zase tam málokdo rychle četl nějaký připravený text. byl-
251 opravdu ta práce byla dost odlišná. nebo je možná doteď dost
252 odlišná.

253 {22}

254 TS: mhm a řekla byste teďka asi vezměme i ten parlament i tu komisi,
255 chápu teda že v tom parlamentu mají častěji co jsem už i pochopila z
256 předchozích rozhovorů připravené ty texty. tím že jsou limitováni
257 časem. ale dá se nějak říct jestli třeba ti nerodilí mluvčí když
258 mluví anglicky mají častěji připravené ty texty než ti rodilí?
259 {23}

260 R9: =ano ano ano. ale jak říkám britové kterých bylo v parlamentu
261 kolem šedesáti, jestli se nepletu šed- kolem plus mínus šedesát
262 poslanců. takže to odešla velká skupina. a: britové byli mm byli
263 opravdu jako velcí řečníci. v pozitivním slova smyslu. a prostě ee u
264 britů si teďka ani nevybavuju že by někdo četl něco. a to i na
265 plenárním zasedání. prostě to tam opravdu jako vy- no zatímco a ti
266 ti jsou pryč no. zatímco: jiní, většinou většinou myslím že to čtou.
267 ale ještě jedna zajímavá věc je, že ti kdo mohou mluvit anglicky (.)
268 tak často vystupují anglicky ale ne na plenárním zasedání. na
269 plenárním zasedání drtivá většina poslanců mluví svým jazykem. a to
270 proto že: plenární zasedání jednak je na internetu, a je míněno že
271 že jako by to mohli eventuálně poslouchat někteří jejich voliči.
272 takže velmi často velmi často mluví i třeba takový poslanec ((část
273 rozhovoru smazána na přání respondenta))
274 {24}

275 TS: mhm, to je zajímavé. a ještě bych se vlastně chtěla zeptat k té
276 charakteristice té angličtiny nerodilých mluvčích e jestli byste
277 dokázala nějak okomentovat koherenci a plynulost toho jejich projevu
278 případně nějaká vágní nebo dvojznačná vyjádření jestli k nim dochází
279 zkrátka jestli třeba někdy ee je trochu těžší vlastně pochopit kam
280 řečník míří, oproti například těm rodilým.
281 {25}

282 R9: (.) když rodilý mluvčí opravdu používá hodně hodně kdybych řekla
283 takový (.) britský řečník snů, který bude v každé druhé větě citovat
284 šejkspíra ((míněno Shakespeara)) a v každé třetí větě bibli a bude
285 používat velmi obrazný květnatý jazyk, tak to může být ačkoliv je
286 rodilý velmi těžké na tlumočení, a: ten nerodilý mluvčí se méně
287 odvážně pouští do takových nějakých (.) já dokonce kdy- kdybych měla
288 opravdu velmi velmi se zamyslet a říct jestli si myslím že je rodilý
289 mluvčí lehčí než nerodilý, tak bych váhala na to odpovědět. já bych
290 řekla že každý má své obtížnosti, a že se to prostě co co ztratíte
291 nebo získáte na jedné straně to ztratíte nebo získáte na straně
292 druhé, takže: (.) někdy spíš možná u nerodilých mluvčích z mého
293 hlediska je spíš obtíž někdy v deformaci výslovnosti. někdy není
294 jednoduché tlumočit nizozemce. nevím jestli je to těm jejich ch,
295 nevím. nevím, čím to je ale někdy prostě se ozve zvuk který si
296 nejsem úplně jistá (.) zajímavé že zrovna nizozemci. no a pak vím že
297 jeden litevec mně docela docela dělal starosti. ale: no, vy jste
298 měla jednu podotázku jestli nerodilý mluvčí ale stejného jazyka jako
299 já, to znamená čech mluvící anglicky, nebo (.) případně francouz
300 ano, tak bych řekla že češi mně, mně nepřipadají že by byli pro mě
301 když mluví anglicky problémem, většinou, a možná je to tím že přece
302 jenom foneticky jsme jaksi vyrostli ve stejných zvucích a dokonce i
303 když třeba náhodou by udělal nějakou chybu tak já vím z čeho ta
304 chyba plyne. a myslím že to myslím že je snazší tlumočit čecha (.)
305 než (.) anglicky mluvícího čecha než anglicky mluvícího litevce. ale

306 když jste ptala na francouze tak tam bych řekla že kupodivu ne.
307 protože francouzi mají zase v angličtině z francouzštiny, ten neduh
308 že třeba nevyslovují h a to může být někdy nesmírně matoucí.
309 {26}

310 TS: já ještě jestli: se můžu zeptat na tu jestli dochází k nějakým
311 těm těm vágním vyjádřením nebo že třeba trvá trochu dýl než
312 pochopíte kam míří nebo
313 {27}

314 R9: =no pokud je tam pokud je připravený text tak tak samozřejmě ne,
315 ale jinak si myslím že to vágní vyjádření může nastat i u rodilého
316 mluvčího. vy myslíte vágní vágní vyjádření protože to není jeho
317 mateřština
318 {28}

319 TS: =no nebo například jak jste i uváděla ty fozamí ((míněno faux
320 amis)) a nebo takové, (.) takové situace právě jak jste říkala že
321 řeknou třeba to evenšuely ((míněno eventually)) a vlastně nevíte
322 jestli tomu člověku věřit [že řekl to co chtěl]
323 {29}

324 R9: [ano ano ano]
325 {30}

326 TS: tak jestli se stává jestli jsou i nějaké jiné případy ee nebo
327 druhy situací kdy si nejste jistá jestli tomu nerodilému mluvčímu
328 můžete
329 {31}

330 R9: =mm stává se není to často. není to často ale může se to stává
331 se to někdy no. takhle. když e když něco řekne rodilý mluvčí, a já s
332 tím mám nějaký problém tak si samozřejmě nekladu otázku jestli to
333 náhodou neřekl špatně. zatímco u nerodilého mluvčího si tu otázku
334 kladu no. e to neznámá že to že to jaksi třeba řekl špatně jo
335 třeba to jenom vyjádřil (.) nakonec i ve své mateřštině se můžete
336 vyjádřit trošku kostrbatě a trošku složitě
337 {32}

338 TS: ale prostě tam je dejme tomu trošku rozdíl v tom přístupu
339 tlumočnicka
340 {33}

341 R9: =mm mm je to další faktor, který zvažujete jestli náhodou to
342 nemyslel jinak než jak to vyznělo kvůli tomu že nemluví mateřštinou.
343 ale není to časté není to časté.
344 {34}

345 TS: a když tedy vezmeme ee tyhle ty faktory vlastně že se může stát
346 tohle, nebo například ty ti fols frenz ((míněno false friends)) ee
347 ztížený vstup akusticky, tak jak k takovému tlumočení přistupujete.
348 používáte využíváte některých strategií víc? nebo?
349 {35}

350 R9: no tak do toho: třeba pořád se pořád se věnujme tady tomu
351 parlamentu, vím z které politické strany nebo z té politické skupiny
352 z které politické skupiny je. tudíž vím, že když je třeba (.) ze
353 sociálních demokratů takže může asi myslet určitou věc a že když
354 bude od (.) nezařazených nebo nebo od (.) těch řekněme až anti
355 evropských skupin že asi říká že asi myslí jinou věc. čili i to i to
356 co i to co očekávám, ee (.) že a že by že sociální demokrat v
357 podstatě z jakékoliv země asi neříká že by bylo dobré evropskou unii

358 rozpustit jo. to kdybych náhodou něco takového měla pocit že slyším
359 tak vím (.) že to není možné, že to nemůže říkat. e takže takže ta
360 znalost té politické tendence, nebo zhruba politického názoru, toho
361 poslance je určitě určitě důležitá, ale i to že jsem už třeba toho
362 poslance jako u emi- u emisí motorů, jo tam nemůžete vědět, co si
363 myslí politicky o tom tak už jsem ho třeba slyšela mluvit na výboru.
364 takže já už vím zhruba jakou jaký on zastává názor. a to mně to mně
365 umožní (.) spíš tyhle ty věci mně umožní to to případné, já ani bych
366 neřekla jeho špatné vyjádření, může to být i mé přeslechnutí (.)to
367 tak to korigovat tím co tím co vyplývá z dané situace
368 {36}
369 TS: mm takže spíš to uvědomování si kontextu
370 {37}
371 R9: mm mm kdysi kdesi dávno když jsem ještě začínala, tak někdo
372 někde řekl že úspěch tlumočení je z poloviny zaručen tím co co o
373 dané problematice vím. jinými slovy přípravou. nastudováním a tak
374 dále. a: do jisté míry ano. nevím jestli polovina je to ale ale část
375 úspěchu určitě.
376 {38}
377 TS: vy jste ještě říkala, už jsem mluvila o těch rodilých mluvčích
378 kteří právě ti britové často bývají opravdu jako: ee dobří v té
379 rétorice a mají květnatý jazyk hodně citací a tak dále, nebo
380 referencí, ee tak když byste porovnála třeba přístup právě nebo jak
381 pracovat s tlumočením takového typického britského řečníka a
382 nějakého dejme tomu klasického nerodilého mluvčího který nemá
383 vyloženě eh jako nezvladatelný přízvuk. jestli jsou některé věci na
384 které se musíte víc soustředit v jednom a na které víc v druhém.
385 {39}
386 R9: musím se asi soustředit velice velice soustředit v obou
387 případech. ale asi se soustřeďuji na jiné věci. (..) nevím ale úplně
388 přesně jak bych na tuto otázku odpověděla, už proto že že je mezi
389 těmi britským řečníky, jsou velké rozdíly. někdo někdo prostě
390 vystupuje opravdu jako tribun tam prostě hřímá někdo spíš třeba
391 ironicky. takže to je nevím já (.) co je moji strategií těžko říct.
392 myslím že se snažím vcítit do toho řečníka. a že mi to trochu
393 pomáhá.
394 {40}
395 TS: myslíte u těch
396 {41}
397 R9: u všech u všech.
398 {42}
399 TS: jo mhm (..) a: ještě se chci zeptat už jsme zmínily některé ty
400 věci které jsou jakoby navíc u těch nerodilých mluvčích oproti
401 nějakému dejme tomu ne úplně vzletnému rodilému, to že přemýšlíme
402 jestli řekl to co myslel, ztížená akustika (.) pocitujete na sobě že
403 vás to třeba unavuje rychleji? že tak kognitivní zátěž je nějak
404 výrazně vyšší? a nebo:
405 {43}
406 R9: já bych řekla že ne. právě proto že je tady ještě ta řada
407 dalších faktorů, jak rychle mluví. jestli ostatně to téma, které je
408 mi z nějakého důvodu blízké, protože jsem o tom už tlumočila před
409 týdnem takže něco o tom vím. jestli čte (.) já bych řekla, že z mého

410 hlediska nejvíce únavný faktor je rychlé, nevýrazné, to znamená
411 monotónní čtení textu. to znamená to ať je rodilý nebo nerodilý a ať
412 mluví jakýmkoli jazykem tak to je pro mě nejvíce unavující, nejvíce
413 stresující. a jestli je ten mluvčí rodilý nebo nerodilý (.) to už
414 není tak podstatné.

415

416 PART OF INTERVIEW MISSING

417

418 {44}

419 TS: ještě vlastně bych se chtěla zeptat, já se většinou ptám jak ee
420 tlumočnicka připravilo vysokoškolské vzdělání na tu současnou situaci
421 ale: prostě vy jak jste mi řekla, že jste vlastně byla na třech
422 různých trzích a došlo k velkému posunu, tak spíš by mě asi
423 zajímalo, protože v té době se nedalo čekat asi že se bude tolik
424 mluvit anglicky

425 {45}

426 R9: mh mh určitě. my jsme měli v prvním a druhém ročníku vynikající
427 učitele na angličtinu. kteří mně hrozně moc dali. ale protože to
428 bylo kolem roku sedmdesát dva tři tak bohužel ti nejlepší učitelé
429 odešli. tedy byli jaksi vyprovozeni. a kupodivu jsme získali ale
430 dobrou učitelku na francouzštinu, aspoň něco jsme získali. ale
431 myslím si že já jsem já jsem je obrazně řečeno hodně oplakávala.
432 protože: ti už tím že já jsem cítila, o kolik umím líp francouzsky
433 než anglicky tak já jsem právě na tu angličtinu toužila mít takhle
434 výborné učitele a to bohužel třetí čtvrtý ročník mně vůbec jaksi
435 nedal. a bylo to byla to taková doba no. to asi asi si to neumíte
436 ani představit,

437 {46}

438 TS: to asi [opravdu ne]

439 {47}

440 R9: [a buďte] ráda (.) takže takže jak mě připravila škola, no první
441 dva ročníky pro mě byly nesmírně obohacující po všech směrech, a
442 třetí čtvrtý ročník, my jsme pak měli ještě necelé necelý semestr
443 ještě jakoby na už už ne výuku ani hodiny už jenom na na diplomku
444 takže oni to nazývali, škola to nazývala jako čtyř a půl leté
445 studium. ale pro mě to byly čtyři čtyři kompletní školní roky. takže
446 zatímco ty první dva roky mě nesmírně obohatily naučily a líbily se
447 mi, tak ty druhé dva roky jsem oceňovala některé hodiny (.) měli
448 jsme velmi dobrou učitelku na simultánní tlumočení francouzsky, ale
449 zrovna tu francouzštinu já jsem jako tolik nepotřebovala. (.) tak ta
450 technika tlumočení to bylo jistě dobře že jsme měli. taky byly že jo
451 byla úplně <jiná technika no> to se ještě to je jiná kapitola ale
452 tak se na některé, učitele vzpomínám moc velkou s velkou vděčností.

INTERVIEW NO.10

PARTICIPANTS:

TS: researcher

R10: respondent no.10

- 1 {0}
- 2 TS: a poprosila bych vás na začátek jestli byste mi řekla jaké je
3 vaše vzdělání, jaké máte pracovní jazyky a jak dlouho už pracujete
4 jako simultánní tlumočnice.
- 5 {1}
- 6 R10: já jsem absolvovala bakalářské studium na fakultě humanitních
7 studií ještě tehdy univerzity, západočeské univerzity v plzni, to
8 byl teda obor cizí jazyky pro komerční praxi angličtina ruština.
9 navazující magisterské studium na univerzitě palackého v olomouci,
10 to byl obor odborná ruština pro hospodářskou praxi. a potom jsem
11 dělala evropský kurz konferenčního tlumočení na: ústavu
12 translologie filozofické fakulty univerzity karlovy, akredit-
13 akreditační zkoušky pro instituce e u jsem dělala v červenci dva
14 tisíce osm, takže od října dva tisíce osm jsem začala vlastně
15 aktivně působit jako tlumočnice pro orgány e u a pro mě to teda
16 osobně byl začátek celkově mého tlumočení.
- 17 {2}
- 18 TS: mhm, a tlum-
19 {3}
- 20 R10: =takže v podstatě je to teďka nějakých dvanáct let. a tlumočím
21 i na českém trhu, to je asi záležitost víc asi posledních řekněme
22 dvou tří let.
- 23 {4}
- 24 TS: mhm. a v současné době jste teda, je to třeba padesát na
25 padesát, evropa a česká republika (.) teda samozřejmě myslím v
26 současné době před (.) celou situaci
- 27 {5}
- 28 R10: covid devatenáct ((míněno Covid-19)) ano řekla bych že poslední
29 roky to tak může vycházet. nebo možná šedesát procent ve prospěch
30 institucí e u ale záleží na měsíci takže už to možná může být klidně
31 padesát na padesát celkově.
- 32 {6}
- 33 TS: mhm. um a od začátku máte tedy angličtinu ruštinu jako pracovní
34 jazyky.
- 35 {7}
- 36 R10: já jsem vám vlastně to <neřekla na> začátek tak (.) já mám ee
37 anglické bé, české á, ruštinu mám vlastně přidanou jako cé. a mám
38 slovenštinu cé.
- 39 {8}
- 40 TS: mhm děkuju. a jak byste, když se bavíme o těch nerodilých
41 mluvčích. popsala ten trh na kterém pracujete (.) možná můžete
42 jestli se liší ty evropské instituce od toho českého tak je můžete
43 popisovat zvlášť, a zajímá mě hlavně um jestli používají řečníci
44 spíš svoje mateřské jazyky, nebo hodně mluví angličtinou, i když
45 nejsou rodilý mluvčí, případně jestli je mezi tím třeba trochu

46 rozdíl na tom českém trhu a evropském s tím že v těch institucích je
47 vždycky nebo mělo by tlumočení být ze všech jazyků. tak jak často se
48 setkáváte s tou nerodilou angličtinou u řečníků.

49 {9}

50 R10: s nerodilou angličtinou se setkávám (.) no (.) velmi často na
51 obou těch polích působnosti, řekla bych že v českém na na českém
52 trhu je to asi ještě o něco víc, ono to souvisí s tím že já mám
53 vlastně aktivně v české republice v podstatě tlumočím mezi češtinou
54 a angličtinou. jenom. takže když už si mě někdo objedná na tlumočení
55 tak. a já teda, můj většinový klient v podstatě je ((jméno klienta
56 smazáno za účelem zachování anonymity)) což znamená že tam v
57 podstatě jsou (.) no češi tady docela rádi mluví nebo dost často
58 mluví česky, s tím že teda si nechávají tlumočit do angličtiny, ale
59 já tam velké množství um němců v tom vedení a jiných národností. a
60 ti mají sklon nebudu. protože ((klient)) přešel na celkově na
61 firemní jazyk angličtinu, tak je tam obrovské procento nerodilé
62 angličtiny ze strany těch německých nerodilých mluvčích. no a v
63 institucích e u tam je ten podíl nerodilé angličtiny také velký,
64 trochu se to liší, je pravda že v parlamentu především, tam je asi
65 větší? počet těch kteří mluví svým rodným jazykem, nicméně vzhledem
66 k tomu že je tam teď už docela velký počet těch mladých nadějných
67 jazykově vybavených (.) europoslanců tak ti velice často i třeba
68 pro- mají pocit pro zjednodušení aby spolu přímo mohli komunikovat a
69 jinak třeba na menších jednáních tak velmi často mluví anglicky. i
70 když nejsou rodilí. a ten myslím si že trošičku ta tendence teď po
71 když už tedy oficiálně došlo k brexitu, nebo už už je nějaké jasné
72 datum a britští poslanci v parlamentu už nejsou, tak ta tendence je
73 stoupající. že prostě čím dál víc, samozřejmě protože už nám tam
74 zbyli jenom irové, z těch rodilých mluvčích tak je tam obrovské teď
75 procento nerodilé angličtiny.

76 {10}

77 TS: mhm. jo já jsem byla chvíli zmatená jestli tendence stoupající
78 používat tu angličtinu nebo naopak ne takže,

79 {11}

80 R10: stoupající používat tu angličtinu ze strany těch nerodilých
81 mluvčích aby si jakoby je používána v podstatě jako no dorozumivací
82 jazyk, v podstatě s tím že nikdo z nich ho neovládá úplně dokonale,
83 takže takže si vzájemně dobře rozumějí dost často.

84 {12}

85 TS: mhm mhm. (.)a ještě mě zajímalo vy máte teda angličtinu od
86 začátku. viděla jste třeba že by si v poslední době kolegové
87 přidávali angličtinu ee nebo že je u ní teď větší zájem? ze s- jako
88 když se nabírají tlumočníci, nebo je to není tam posun.

89 {13}

90 R10: no: ze strany institucí e u určitě ano. tam ten tlak je velký
91 na to aby každý ve své kombinaci jazykové měl angličtinu, aspoň tedy
92 anglické cé, takže ten tlak je velký a velké množství kolegů si
93 angličtinu přidává.

94 {14}

95 TS: mhm (.) teďka bych vás poprosila jestli byste mohla nějak
96 charakterizovat ty: jak vlastně mluví ti nerodilí mluvčí. já chápu
97 že to není monolitická skupina stejně eeh jako lidí se stejnou (.)

98 schopností nebo se stejnou úrovní angličtiny, ale jestli třeba je
99 něco, čím se liší od těch (.) rodilých mluvčích ať už přímo na té
100 jazykové úrovni, takže třeba nějaká jazyková kreativita, nebo naopak
101 eh vágnější vyjádření a potom i: když přijde na koherenci na nějakou
102 strukturu těch projevů. jestli byste to dokázala nějak okomentovat.
103 {15}

104 R10: zkusím to. pokud jde o nerodilé mluvčí kteří mluví anglicky,
105 tak tam samozřejmě jak jste říkala vždycky záleží na tom do jaké
106 míry tu angličtinu ovládají, e záleží asi i na jejich a velice
107 záleží na jejich mateřském jazyce. který do velké míry ovlivňuje to
108 jak mluví anglicky, obecně bych řekla že asi no samozřejmě je tam
109 méně bohatá slovní zásoba většinou. víceméně žádné idiomy, nebo
110 někdy se stává že se pokusí třeba o nějaké přirovnání obratné a tak
111 dále ale to třeba bývá ve vleku jejich rodného jazyka takže v té
112 angličtině buď neexistuje nebo třeba nedává úplně smysl nebo to
113 prostě rozhodně není něco co by jako v té angličtině bylo přirozené,
114 mívají (.) no samozřejmě tam bývají někdy i problém s gramatikou,
115 (.) obecně: pokud jde o jazykovou kreativitu, tak ta kreativita
116 pokud jde o správný jazyk tak jak by měl být tak ta je nižší, ale na
117 druhou stranu je tam daleko větší kreativita v tom smyslu že si do
118 té angličtiny přetahují věci ze svých rodných jazyků které v té
119 angličtině ne- neexistují.

120 {16}

121 TS: mhm mhm a (.) když třeba teda takhle mluví čech, nebo: dejme
122 tomu třeba rus prostě někdo jehož mateřský jazyk ovládáte, je to pro
123 vás potom snažší, než rozkódovat třeba když tak mluví francouz, a
124 přidá si tam něco nebo je to ovlivněno francouzštinou?

125 {17}

126 R10: určitě ano. určitě je obrovská výhoda znát alespoň částečně
127 rodný jazyk toho mluvčího protože pak některé věci jsou úplně jasné,
128 že ačkoliv nejsou správně anglicky tak úplně tam třeba slyšíte tu
129 českou větu, tu ruskou větu, tu německou větu případně. a pokud
130 nějaký jazyk člověk neovládá, jako já například téměř vůbec neumím
131 francouzsky, což zvláště třeba v těch institucích e u je velice
132 dominantní jazyk a je tam tedy i velké procento mluvčích třeba
133 rodilých francouzů nebo belgičanů, kteří z nějakého důvodu zvláště to
134 bývají zástupci evropské komise prostě hovoří na tom jednání
135 anglicky, protože je to prostě takový úzus, a ti mají ve zvyku
136 protože jsou zvyklí, na tu francouzštinu. na to že vlastně před
137 rokem dva tisíce čtyři byla dominantním jazykem. ještě víc než
138 angličtina. tak tam mají tendence třeba vkládat i celá, celé jakoby
139 sousloví, ve francouzštině. protože jsou na to zvyklí protože je to
140 tam zavedený pojem, protože se to tak prostě říká, a to pro mě jako
141 nefrancouzštináře bývá dost obtížné.

142 {18}

143 TS: že vyloženě prostě to je ve francouzštině. to co vloží ne,

144 {19}

145 R10: tak. třeba řeknou dvě tři slova, nemůžou si vzpomenout nebo
146 prostě je to něco: něco historicky co prostě ee se používalo tak to
147 prostě tam tak jako vloží. a v tom případě samozřejmě když má člověk
148 v koleg- e v kabině kolegu francouzštináře který je případně jako
149 schopen dovysvětlit co to mělo být.

150 {20}
151 TS: ee a ještě mě, vy jste se zatím nezmínila o výslovnosti. (.)
152 jaké ee jaké to je? stává se že třeba ta akustika je opravdu: hodně
153 náročná a bere hodně kapacity?
154 {21}
155 R10: velmi často. velmi často. záleží samozřejmě zase na rodném
156 jazyce toho mluvčího, protože třeba jako notoricky známé je že třeba
157 španělé, mívají velmi silný španělský přízvuk. francouzi samozřejmě.
158 tak jako ona v podstatě každá národnost má nějaký svůj přízvuk
159 některé jsou horší některé lepší, záleží samozřejmě na tom do jaké
160 míry e ten řečník byl schopen za svůj život nebo ochoten, se věnovat
161 zvukové stránce toho jazyka. na druhou stranu (.) je pravda že
162 velice často i ti rodilí mluvčí, bývají bývají velice nároční.
163 v angličtině že jo těch přízvuků regionálních je tolik a některé
164 bývají velice náročné na porozumění protože mně se třeba stává
165 poslední dobou ve ((klient)) že: tam je oni mají na starosti
166 v podstatě region indie, takže velice často se připojují vzdáleně
167 přes skype nebo nějakou podobnou platformu na jednání indové. a nebo
168 přímo i osobně jsou na tom jednání třeba přítomni. a indická
169 angličtina, ačkoliv teda se jedná v podstatě o angličtinu rodilou,
170 řekněme, tak je nesmírně náročná. takže já už jsem asi tak zvyklá na
171 ty různé typy přízvuků. ale samozřejmě u těch nerodilých mluvčích je
172 někdy dost výrazný problém s výslovností. nebo s tím že někdy u
173 některých mluvčích je to téměř na hranici srozumitelnosti. člověk se
174 musí hodně snažit. a samozřejmě pak také je výhoda znát buď přímo
175 toho řečníka, že už se na něj člověk trochu zvykl a nebo: znát ten
176 jeho rodný jazyk e protože člověk si umí představit trochu jak ty
177 hlásky jsou ovlivněny tím rodným jazykem.
178 {22}
179 TS: mhm. a ještě by mě zajímalo, (.) u těch (.) protože třeba
180 vlastně ta nerodilá angličtina v teorii se často popisuje jako že je
181 vágnější, nebo že: ta vyjádření můžou být dvojnásobná, nebo trochu
182 nejasná, jestli se to stává? jestli se třeba stává že vlastně (.)
183 déle trvá než ten člověk vyjádří to co vlastně chtěl vyjádřit (.) a
184 jestli to je třeba nějaký problém při tom tlumočení nebo (.) jak s
185 tím potom pracujete.
186 {23}
187 R10: e ano, samozřejmě s tím problémem bývá, a stává se zvláště u těch
188 řečníků kteří prostě nejsou, až tak jazykově vybavení jak si třeba
189 sami myslí, že to vyjádření bývá velice nejasné. se omlouvám mám
190 tady telefon tak ho ještě ztlumím. a: (.) stává se že se vyjadřují
191 nepřesně že na nich úplně člověk vidí že jakoby chtěli říct něco
192 trochu jiného než říkají a nedaří se jim to, případně se hodně se
193 stává i to: poměrně často, že chtějí říct nějaké slovo ale prostě
194 řeknu nejbližší podobné. protože prostě zrovna si nemůžou jako
195 vzpomenout na to na to co přesně chtěli říct tak řeknou něco co zní
196 podobně ale je to úplně něco jiného. že někdy člověk je to trochu
197 taková křišťálová koule. a záleží vždycky na kontextu jestli člověk
198 tak nějak si už umí představit co tím asi tak tenhle konkrétní
199 řečník může chtít říct. ale dost často si s kolegy říkáme, že to
200 prostě taková křišťálová koule a někdy to opravdu jako není úplně
201 jasné, a je prostě vidět že někdy tam opravdu je to problém v té

202 komunikaci. ta jazyková bariéra prostě že ten člověk že mu ten jazyk
203 překáží. je pravda ale pokud jste když jste mluvila o té (vágnosti)
204 tam zase u rodilých mluvčí naopak někdy (.) tam člověk opravdu
205 velice dobře musí znát tu jazykovou kulturu toho rodilého mluvčího,
206 to jakým způsobem se vyjadřuje, protože někdy třeba u britských
207 rodilých mluvčích naopak. jo, to ten styl vyjadřování je úplně jiný
208 než třeba u Němců, daleko méně přímý. daleko více jaksi chodí kolem
209 horké kaše a tak dále, takže tam ta vágnost někdy může být i
210 v tomhle. prostě si vzájemně ti lidé pak třeba nerozumějí protože
211 prostě se vyjadřují jiným způsobem. ale někdy ano. u těch nerodilých
212 mluvčích bývá někdy ta angličtina prostě problém. i pro ně samotné
213 že o ni zakopávají.

214 {24}

215 TS: mhm, vy jste už asi dvakrát zmínila že vlastně si nerozumí nebo
216 že ne (.) že vlastně ta komunik- pro- komunikace neprobíhá tak jak
217 si třeba myslí, takže býváte svědkem tomu toho, že v důsledku (.)
218 toho že používají angličtinu přestože není jejich rodilá, že vlastně
219 se nedomluví a třeba mají pocit že se domluvili?

220 {25}

221 R10: (.) e záleží (.) většinou to bývá nějaká drobnost, protože
222 protože přece jenom většinou se ti lidé jako znají, mají stejný
223 kontext. jsou na nějakém konkrétním jednání ale: stává se někdy i
224 třeba pokud jsou tam rodilí mluvčí a nerodilí, tak když ten rodilý
225 mluvčí (.) a to je asi jeden z těch okruhů pokud si vzpomínám na
226 které které jste zahrnovala na tom svém seznamu. pokud ti rodilí
227 mluvčí jsou schopni se trochu přizpůsobit nebo nejsou zvyklí na to
228 že mluví k lidem kteří neovládají angličtinu tak dobře jako oni. tak
229 potom mají trochu problém s porozuměním ti nerodilí, pokud tam je
230 najednou hodně idiomů a nějakých prostě takový květnatých jako fráze
231 které se ještě ve škole nestihli naučit. ti nerodilí a: takže se to
232 někdy stává. asi ně- no někdy někdy těžko odhadnout jak moc to to
233 publikum jak moc dobře to publikum rozumí, protože přece jenom
234 tlumočnická tlumočí, a nedokážu vždycky dobře třeba odhadnout jak
235 dobře tomu řečníkovi rozumějí ti kteří neposlouchají tlumočení.
236 kteří prostě jsou odkázáni na tu jeho angličtinu přímo. ale určitě
237 se mi to už stalo, (.) že jsem měla pocit že skutečně tam úplně
238 dobře nebo že případně pak zazněl nějaký dotaz na toho řečníka (.)
239 prosím vy jste říkal tohle opravdu? to znamená tohleto nebo mohl
240 byste nám to nějak trochu vysvětlit.

241 {26}

242 TS: mhm, a ještě mě napadlo, u těch projevů jaký je poměr třeba
243 připravených a spontánních projevů u nerodilých versus rodilých
244 mluvčích. jestli třeba někteří s- jestli třeba ti nerodilí víc čtou
245 a nebo a a nebo naopak (.) ne. jestli tam je třeba nějaký výrazný
246 rozdíl.

247 {27}

248 R10: řekla bych že mají daleko větší tendenci si psát ten projev ti
249 nerodilí. to je pravda. ono záleží taky na typu jednání nebo
250 příležitosti. protože pokud je to já nevím třeba v parlamentu nějaké
251 veřejné slyšení, tam je pozvaný nějaký řečník nerodilý mluvčí
252 angličtiny ale tam tedy na těch veřejných slyšeních se téměř
253 stoprocentně mluví anglicky. vždycky všichni pozvaní prostě mluví

254 anglicky prostě téměř bez výjimek. tak tam ve sto procentech případů
255 devadesáti devíti vám přijde nerodilý mluvčí s tím papírem protože
256 prostě si chce být jistý že to řekne správně, samozřejmě ty poznámky
257 většinou mají třeba i ti rodilí mluvčí ale nemívají před sebou
258 napsaný ten projev jako slovo od slova. protože se mohu spolehnout
259 na tu svoji angličtinu že ne že tam nebudou mít nějaký problém.
260 pokud jde o nějakou jako debatu k nějakému tématu kde se volně
261 kladou dotazy, tam někdy mívají tendenci mít ti nerodilí mluvčí
262 třeba tu otázku dopředu připravenou, aby si pak nezakopli o jazyk
263 jako v tom přímém přenosu ale dost často prostě pokládají ty dotazy
264 i spatra, a tam je potom veliký rozdíl mezi těmi, kteří (.) jsou si
265 jistí tou svojí angličtinou, a těmi kteří prostě anglicky až tak
266 dobře neumějí, jsou si toho vědomi, tak si prostě přinesou na
267 papírku tu otázku aby jaksi ukázali že ta jsou schopni položit dotaz
268 v angličtině ale (.) jinak případně pak už v diskusi se velmi často
269 stává že ten člověk pak přejde do svého mateřského jazyka. radši.
270 aby: aby mohl se vyjádřit. no a na českém trhu, v tom mém prostředí
271 nemívají připravené projevy. i když pokud je to nějaká zase
272 oficiální příležitost jako: řeknu premiéra nového modelu tak tam
273 samozřejmě všichni to mají tam teda mívají čtecí zařízení že
274 nemívají ten papír před sebou ale mají to mají to připravené určité
275 v angličtině, ano no. a pokud je to nějaké běžné jednání já nevím
276 nějaký audit nebo něco takového tak tam samozřejmě projevy
277 připravené nemají.

278 {28}

279 TS: mhm (.) mhm. a jaké je teda, vlastně jsme asi shrnuli nějakou tu
280 charakteristiku těch projevů. tak jaké je s nimi pracovat? a jestli
281 jak se to prostě eeh vám dělá? jestli osobně třeba raději tlumočíte
282 nerodilé nebo rodilé? jaké (.) jsou mezi tím rozdíly tím vašim třeba
283 tlumočením a vašim přístupem k tomu pokud jsou nějaké. a jestli vám
284 jedno z toho přijde z nějakého důvodu náročnější nebo: (.) nebo
285 jestli pro vás tu náročnost představují jiné faktory než než tahleta
286 rodilost nerodilost.

287 {29}

288 R10: (.) ono má každé svoje. já bych asi nedokázala říct jestli mám
289 jedno radši než druhé, protože já mívám tendenci někdy říct že
290 raději tlumočím rodilé mluvčí a pak mě většinou úplně odrovná nějaký
291 rodilý mluvčí na nějakém strašně těžkém projevu tak, že si člověk
292 řekne že zlatí <zlatí nerodilí> kteří nemluví tak složitě a a nemají
293 většinou tak zhuštěné to jádro sdělení. protože u rodilých mluvčích
294 se velice často stává že pokud je to odborník na svoje téma, je to
295 vzdělaný mluvčí, je zvyklý třeba oni málokdy bývají taky zvyklí na
296 tlumočení. což je problém. takže: mají tendenci prostě přijít a
297 mluvit jako by přednášeli na vysoké škole svým studentům. úplně
298 plynule, rychle, odborně, obrovské kvantum informací v tom projevu
299 kdy se nedá filtrovat. ale samozřejmě ta angličtina je krásná,
300 gramatická květnatá idiomatická (.) což ale někdy v té rychlosti
301 taky může být spíš ke škodě. no takže většinou pokud je to nerodilý
302 mluvčí, tak to nebývá tohleto faktor, ale zase ti nerodilí mluvčí
303 mívají tendenci číst.

304 {30}

305 TS: mhm

306 {31}
307 R10: pokud přijdou s tím připraveným projevem mají tendenci, pokud
308 na to nejsou opravdu hodně zvyklí, tak mají tendenci číst velice
309 rychle, protože podvědomě už to chtějí mít hlavně co nejdřív za
310 sebou a a odejít od toho řečnického pultu, a pak tam nastupuje ten
311 faktor té výslovnosti. že pokud ten člověk velice rychle čte,
312 samozřejmě tam psaný projev má úplně jinou strukturu než mluvený.
313 bývají to daleko delší, složitější věty. bývá tam plno čísel v
314 závislosti na typu projevu samozřejmě a tak dále, takže tam pokud v
315 institucích e u se nám naštěstí dost často stává že ten projev
316 dostaneme předem. tak to potom samozřejmě je snazší, pro nás práce s
317 tím že se tam můžeme případně ten text zpracovat zvýraznit si tam
318 nějaká ta obtížná místa, čísla, a tak dále ale pokud je to člověk
319 který opravdu je to nerodilý mluvčí, přijde k tomu řečnickému pultu
320 tam raketovou rychlostí přečte nějaký svůj projev a ještě má k tomu
321 třeba špatnou výslovnost (.) tak je to, je asi horší situace než
322 když je to rodilý mluvčí který rychle hovoří o nějakém tématu.
323 {32}
324 TS: mhm
325 {33}
326 R10: takže tam u těch nerodilých mluvčí ideálně mít ten projev
327 dopředu, to je asi nejlepší, a samozřejmě mít tedy kolegu v kabině
328 který který případně je schopen pomoci s těmi čísly (.) s čímkoliv
329 že že prostě zapisuje, (.) a v ideálním případě ještě taky umět
330 rodný jazyk toho řečníka.
331 {34}
332 TS: a v případě že nečte a dejme tomu třeba jak jste říkala řekne to
333 nejbližší slovo tomu které chtěl říct nebo hledá a nemůže najít jak
334 vyjádřit to co chce vyjádřit (.) jak s tím pracujete co s tím
335 děláte?
336 {35}
337 R10: tam velice záleží na tom kontextu většinou aspoň člověk ví co
338 je to za typ akce, o čem se tam bude mluvit, jaký je program a tak
339 dál. takže díky tomu kontextu se dost často a ono někdy je to úplně
340 i evidentní. že ten člověk řekl slovo influens ((míněno influence))
341 ale má na mysli impótenc ((míněno importance)). jo prostě je to
342 jenom že z kontextu té věty pochopíte že to jako není to toho slovo
343 ale je docela jasné jaké jiné to může být. někde jako většinou
344 pomáhá že ten člověk pokud nemluv- pokud mluvíš z spatra tak nemluví
345 obvykle tak rychle.
346 {36}
347 TS: mhm
348 {37}
349 R10: ty věci bývají jednodušší než u rodilých mluvčích, což pomáhá,
350 na druhou stranu pokud samozřejmě má hodně špatnou výslovnost a
351 hodně, často se mu stává že se vyjadřuje negramaticky nebo vyloženě
352 špatnou gramatiku má a ještě tam ta slova třeba loví jako různě a
353 říká co mu zrovna slina na jazyk přinesla tak to je samozřejmě
354 obtížnější to už jsou takové ty situace opravdu křišťálová koule no.
355 člověk musí hodně vycházet z kontextu, toho jednání. z kontextu těch
356 vět, případně si velmi dobře si určitě nastudovat pokud je-li
357 dopředu známý program tak co je to za člověka, jaká jeho odbornost,

358 ideálně jaké jsou třeba jeho názory, jaký jaký myšlenkový proud
359 zastává aby člověk trošičku se do toho kontextu dostal protože pak
360 se trošku lépe odhaduje co asi tak ten člověk bude říkat. jaký to
361 jaký tón bude zaujímat jak se bude stavět třeba k té otázce o které
362 se tam hovoří a tak. ale je to nesmírně těžké v takových případech.
363

364 PART OF INTERVIEW MISSING

365

366 {38}

367 TS: a u těch dejme tomu teda těžko pochopitelných řečníků. přijde
368 vám to tlumočení celkově náročnější a nebo že se rychleji unavíte,
369 jelikož já z toho co říkáte tak mi to přijde že to je kognitivně
370 náročnější, protože vlastně úplně nemůžete se spolehnout
371 stoprocentně na to co slyšíte, a že tam třeba probíhá nějaký jako
372 sekund gesink ((míněno second guessing)) toho řečníka: jestli opravdu
373 řekl to co myslí. tak jestli vám to přijde kognitivně náročnější, um
374 než třeba rodilý mluvčí který (.) tam má hodně dejme tomu odkazů na
375 různé reálie a idiomů což ti Britové třeba rádi dělají. (.) nebo
376 jestli prostě oboje je těžké, akorát jiným způsobem.

377 {39}

378 R10: já bych asi řekla že oboje je těžké akorát jiným způsobem
379 protože už jsem zažila mnohokrát situaci s rodilým mluvčím který
380 opravdu jako mi ten mozek úplně zavařil. takže: takže bych řekla že
381 oboje je těžké jenom oboje jiným způsobem a samozřejmě v těch obou
382 případech ať už je to takhle těžko srozumitelný řečník nebo (.)
383 náročný rodilý mluvčí tak se pak většinou třeba čas- daleko častěji
384 začneme střídat s kolegy v kabině. určitě.

385 {40}

386 TS: mhm, takže to by mohla být asi jedna ze strategií jak se
387 s tímhle tlumočením vyrovnat.

388 {41}

389 R10: určitě. ano. dát si buď se vystřídat už jako v průběhu toho
390 pokud člověk cítí že to prostě nejde ee ten druhý kolega je přece
391 jenom odpočinutější, může se stát že mu to prostě ten mozek v tu
392 chvíli začne jako lépe zpracovávat ty vstupy. a nebo pokud ten
393 dotyčný řečník mluví třeba já nevím pět minut, což je daleko kratší
394 doba než bychom se běžně střídali tak prostě se vystřídat už po těch
395 pěti minutách aby člověk trošičku jako nabral zase té energie a
396 odpočinul si.

397

398 PART OF INTERVIEW MISSING

399

400 {42}

401 TS: a když jste vlastně nastoupila do toho: když jste začala
402 tlumočit, byla jste na na tohle připravená? nebo (.) protože (.) ve
403 školách se, aspoň z u vlastní zkušenosti, tak se hodně dělají rodilý
404 mluvčí, a dává to smysl, člověk nemá zase tolik hodin té simultánky,
405 tak by mě zajímalo jak jste si přišla připravená na realitu toho
406 trhu když jste do něj vstoupila a jestli: e tam probíhala třeba
407 nějaká adaptace. jestli se vám to teď třeba dělá líp, že jste
408 zvyklejší nebo

409 {43}

410 R10: e určitě ta adaptace proběhla určitě se mi to dělá vzhledem k
411 tomu že jsem za těch jedenáct let nasbírala zkušenosti už nějaké tak
412 se mi to dělá daleko snáz, (.) vždycky taky ano. třeba důležité je
413 aspoň pro mě že jsem zvyklejší na některé ty typy nerodilých
414 mluvčích, myslím třeba že teď daleko víc poslouchám němců, mluvčích
415 anglicky takže už prostě jsem daleko zvyklejší na to jak prostě
416 německý přízvuk a vůbec ta němčina angličtinu výslednou potom
417 ovlivní, na euromasteru jsme dělali ano, často jsme tlumočili
418 projevy rodilých mluvčích, nicméně měli jsme i vyučující kteří nám
419 české, kteří nám přednášeli projevy anglicky, což si myslím že taky
420 má určitě svoji důležitou roli, a myslím si že to je asi hodně
421 důležitá už dneska součást té přípravy no. asi i ty nerodilé mluvčí
422 trošku zařazovat protože přece jenom ee si myslím že se s tím
423 tlumočnick bude setkávat v dnešní době asi velmi často. možná já
424 osobně se setkávám s nerodilými mluvčími opravdu výrazně častěji než
425 s rodilými. zvláště na českém trhu. a úplně připravená jsem na to
426 samozřejmě nebyla, ta příprava na evropském kurzu konferenční-
427 konferenčního tlumočení byla velice intenzivní, a velice dobrá, ale
428 potom na tu praxi samozřejmě člověka jako úplně stoprocentně nemůže
429 připravit nic, takže samozřejmě zaprvé jsem nebyla až tak zvyklá na
430 ten žargon který se používá v institucích e u takové to běžné co
431 prostě na pracovní skupině rady že prostě já nevím výhrada přezkumu
432 a takovéhle věci které tam prostě běžně zaznívají tak prostě to nemá
433 nic společného s angličtinou ale opravdu jenom s tím žargonem který
434 se tam běžně používá, dál e ano ty situace kdy mluví anglicky
435 francouz a začne tam vkládat prostě francouzská slovíčka a nebo oni
436 rádi i latinu, protože když tam mluví nějak je třeba právník z
437 právní služby rady nebo něčeho tak prostě to je samý akí ((míněno
438 acquis)) a prostě i ty i ty franc- ty latinské pojmy právnícké, tam
439 dost často zaznívají a nebo z francouzštiny. to je úplně úplně
440 běžné. tak na to jsem taky úplně připravená nebyla, nebo vůbec teda.
441 no a: samozřejmě že do té doby jsem se nikdy nesetkávala s
442 nerodilými mluvčími angličtiny kteří by byli třeba e já nevím
443 maďaři. jo takovéhle takovéhle kombinace které nejsou až tak úplně
444 časté. samozřejmě čecha mluvčího anglicky to většinou nebývá
445 problém. samozřejmě pokud nemluví až tak strašně špatně že byste mu
446 akusticky nerozuměla. jinak to nebývá problém.

447

448 PART OF INTERVIEW MISSING

449

450 {44}

451 TS: ještě bych se chtěla teďka přesunout trošku od těch mluvčích
452 k posluchačům. um samozřejmě vím že jako simultánní tlumočnick ne
453 vždycky víte kdo prostě vás poslouchá ale v situaci kdy víte, berete
454 nějak v potaz kompetence těch posluchačů? když jsou nerodilí mluvčí,
455 nebo na to nezbyvá prostě kapacita.

456 {45}

457 R10: e většinou se snažím na to brát ohled, když tlumočím do
458 angličtiny, (.) záleží samozřejmě na tom jaký je to typ jednání.
459 pokud vím že moji posluchači jsou rodilí, což se nestává úplně často
460 ale taky se to stává, tak tam samozřejmě je to úplně zas jiný typ
461 zátěže, že člověk ví že si může dovolit idiomy může si dovolit

462 prostě nějaká méně obvyklá slova a tak dále. kdežto když vím že mě
463 poslouchají studenti střední školy ze španělska. tak tam budu
464 opravdu asi vědomě se snažit prostě to nekomplikovat (.) volit spíš
465 jednodušší slovní zásobu základnější kratší věty. nekomplikovat to
466 příliš gramaticky, určitě bych se tady neuchylovala k nějakým
467 idiomům a tak dál. takže ano. beru na to ohled. snažím se.
468 {46}
469 TS: mhm
470 {47}
471 R10: když to jde, samozřejmě.
472 {48}
473 TS: jasně. mh a ještě by mě zajímalo úplně na konec, jaký máte jako
474 tlumočnice z téhle situace pocit, nebo jaký na ni máte názor že i
475 když vy tam jste, s tou službou, tak (.) ti lidi mluví anglicky a vy
476 je třeba češty tlumočíte do češtiny, ee pokud se to stává. vlastně
477 vás jsem se neptala ale kývete, dobře,
478 {49}
479 R10: stává
480 {50}
481 TS: tak jaký na to prostě máte osobní názor osobní i (.) osobní jako
482 tlumočnice. jak to prostě vnímáte ve vztahu k té své profesi.
483 {51}
484 R10: no. většinou to bývá v podstatě jako z praktického hlediska
485 docela jednoduchá práce. tlumočit čecha mluvícího anglicky zpátky do
486 češtiny. to většinou nebývá problém. a pak hodně záleží na tom jak
487 ten člověk mluví. jak dobře anglicky umí. protože pokud vidím že je
488 to člověk který opravdu se anglicky vyjadřuje velice dobře, prostě
489 tu angličtinu ovládá, tak si říkám dobře proč ne prostě aspoň jako
490 není to taková ta řeknu hloupě ostuda, v tom smyslu že by si člověk
491 že prostě vidíte na těch ostatních kteří ho poslouchají napřímo že z
492 toho vůbec nic nemůžou chápat. jo v té angličtině prostě. nebo velmi
493 málo. že ta angličtina prostě je tak špatná že už to překáží
494 porozumění tak tam si člověk opravdu velmi často říká proboha proč?
495 jako proč prostě nemluví česky a nenechá to na tlumočnicích, na
496 druhou stranu vím a jsem si vědoma toho, že prostě velice často bývá
497 na ty řečníky vyvíjen tlak nějaký vnější. že to velice často nebývá
498 jejich vůle, že oni by tak strašně chtěli si t- i když někdy ano si
499 chtějí dokázat prostě mají pocit že ten jazyk skvěle ovládají a že
500 prostě budou mluvit anglicky, ale velice často je to situace kterou
501 by si oni sami nevybrali. kdyby oni sami daleko raději mluvili česky
502 nechali se tlumočit, ale je tam nějaký tlak ze strany (.) vyššího
503 vedení, ze strany někoho takového který prostě je nutí tu angličtinu
504 využívat. a stalo se mi to e myslím si že třeba právě ten případ té
505 ministryně schillerové může být takový důkaz. že prostě ona opravdu
506 jako byla vystavena tak negativní kampani proto že neumí anglicky že
507 prostě se obávám toho, že ona se naučí další tři lekce a bude příště
508 vystupovat anglicky a asi to jako třeba nedopadne úplně dobře. jo
509 takže je tamhle ten tlak mě někdy mrzí. no a bývá to hodně často
510 právě třeba na soukromém, trhu ve firmách. kde vysoce postavení
511 manažeři prostě vyloženě nutí jako úplně jsem toho byla svědkem, jo
512 na tom jednání prostě ten člověk začal mluvit česky protože tam
513 prostě bylo tlumočení mezi češtinou a angličtinou cítil se prostě

514 komfortně, když bude mluvit česky, a napomenul ho doslova tam vysoce
515 postavený manažer který přítomný cizinec který mu prostě říkal a
516 proč jako proč mluvíte česky. vy neumíte říct anglicky. a ten člověk
517 prostě přišel do angličtiny. špatné angličtiny.

518 {52}

519 TS: a proč si myslíte že tam ten tlak jako kvůli nějaké prestiži?

520 {53}

521 R10: myslím si že kvůli prestiži, kvůli obecně takovému tomu pocitu
522 že když jste osoba na určité pozici tak prostě musíte ovládat
523 angličtinu, a musíte být schopen prostě komunikovat. a nevím jestli
524 tam člověk měl pocit že ten ten vysoce postavený manažer který
525 napomínal byl němec, mluvící anglicky pochopitelně, ta jeho
526 angličtina by taky jako snesla nějaké vylepšení když budu upřímná
527 jo. nebylo to že by prostě mluvil bůhvíjak dobře, ale prostě mluvil
528 a: myslím si jestli to bylo z jeho pozice třeba i takový pocit že
529 jako když on teda se namáhá a mluví jazykem který není jeho rodný
530 tak by stejnou laskavost mu měli prokázat teda i ti ostatní a také
531 vyjít vystoupit na své komfortní zóny a nemluvit teda svým rodným
532 jazykem. to netuším. na druhou stranu to tlumočení do té češtiny tam
533 prostě bylo, pro ty uchazeče právě pro tenhle pro tenhle účel takže
534 spíš mně to připadalo z jeho strany že tam opravdu je ten tlak na to
535 aby pokud si chcete tady pracovat na téhle pozici tak prostě budete
536 mluvit anglicky.

537 {54}

538 TS: mhm mm

539 {55}

540 R10: což pro naši profesi do budoucna jako samozřejmě není taky
541 ideální ((smích))

542 {56}

543 TS: <jasně> no (.) mm

544 {57}

545 R10: protože potom prostě myslím si že do budoucna se budou množit
546 případy kdy si prostě (.) konkrétně třeba i ty soukromé firmy budou
547 mít pocit že si vystačí zcela bez tlumočení, protože prostě tlačit
548 někdy velmi nevybíravě ty svoje zaměstnance kolegy k tomu aby prostě
549 mluvili anglicky, aby se učili anglicky, a někdy to opravdu mívá pak
550 dopad na to porozumění. protože pokud někdo prostě ten jazyk
551 neovládá tak ani není schopen potom sledovat. když se aktivně do
552 diskuze nezapojí prostě není schopen sledovat to dění v angličti

Appendix 2: Informed Consent Form

INFORMED CONSENT FORM

This consent form is for interviewees whose answers will serve as primary data for my research. The interviewed persons are professional simultaneous interpreters who are willing to participate in the research for my master's diploma thesis.

Name of the researcher: Bc. Tereza Schlögllová

Institution: Department of English Language and ELT Methodology, Faculty of Arts, Charles University

Project title: English as a Lingua Franca and Simultaneous Interpreting: Potential Challenges and Strategies Applied

This Informed Consent Form consists of two parts:

- Information sheet (to share information about the study with the participants)
- Certificate of consent (for signatures of those who choose to participate)

The participants are given their own copy of the full Informed Consent Form.

Part 1: Information sheet

My name is Tereza Schlögllová, I am a student of master's programmes English language and Interpreting: Czech and English. I am writing my diploma thesis on the topic of simultaneous interpretation of non-native English speakers. I intend to look into what possible challenges that brings, how prevalent or not this has become at the Czech and EU markets, and what strategies are being used by working interpreters to adapt to the current working conditions.

I am inviting you to participate in my research. Your participation would mean that you consent to be interviewed by me about topics relevant to the study regarding your professional experience as a professional user of English and an interpreter. This would require no previous preparation from your side. However, you would be asked to provide honest answer to ensure the integrity of the research. You may choose to not answer a question should you for any reason feel uncomfortable with answering it. The interviews will be semi-structured meaning that you would get ample space to express freely on whatever topic relevant to the study you feel is important. The interview will be recorded on a voice recording device and a transcript will be produced. There are no anticipated risks associated with your participation, but you have the right to stop the interview or end your participation in the research at any time.

The confidentiality of data will be ensured as follows: your name will be kept confidential, answers will be anonymised. The recordings will be saved on a USB flash drive in my possession. After the transcriptions are completed and authorised by the participants, the actual recordings will be destroyed. The only person with access to your personal information will be me as the researcher. The transcripts will be analysed by me. All directly identifying

data will be removed from the transcript. You will be given the opportunity to authorise the transcription which means you will be able to make changes to the data collected from you, if you find it necessary. Any variation of the conditions above will only occur with your further explicit approval.

Quotation Agreement

I also understand that my words may be quoted directly. With regards to being quoted, I initial next to any of the statements below that I agree with:

	I wish to review the notes, transcripts, or other data collected during the research pertaining to my participation.
	I agree to be quoted directly.
	I agree to be quoted directly if my name is not published and a pseudonym is used.
	I agree that the researcher may submit to the Charles University documents that contain quotations by me.

Part 2: Certificate of Consent

I volunteer to participate in the research project by Tereza Schlögllová, the details of which are listed above. I have read the foregoing information in the Information sheet. I have had the opportunity to ask questions about it and any questions I have been asked have been answered to my satisfaction. I consent voluntarily to be a participant in this study. I don't expect to receive any benefit or payment for my participation. I have been given a copy of this consent form.

Print Name of Participant

Date and place

Signature of Participant

Signature of Researcher

Researcher's contact details:

e-mail address: schloglova.tereza@gmail.com

phone number: 774 028 052

Supervisor's contact details:

name: Mgr. Tamah Sherman, Ph.D.

e-mail address: sherman@ujc.cas.cz

Consultant's contact details:

name: Mgr. Kateřina Ešnerová

e-mail address: katerina.esnerova@ff.cuni.cz